

מבחר עלונים

וילך
שנת תש"פ

ר"ת	בעלזא	מוצ"ש	ער"ש	
07:37	07:15	06:56	05:45	ירושלים
07:34	07:12	06:58	06:00	בני ברק
07:35	07:13	06:57	05:51	חיפה
07:34	07:12	06:59	06:01	אשדוד
07:36	07:14	06:57	05:44	בית שמש
07:36	07:14	06:58	06:02	קרית גת
07:35	07:13	06:56	05:54	נוף הגליל

דפוס דיגיטלי מקצועי | כל שירותי הדפוס והצילום

רחוב אהלי יוסף 5 פינת בר אילן, ירושלים. טל': 02-5337722 | פקס: 02-5383018
דוא"ל: g5337722@gmail.com | שעות פתיחה: א' - ה': 10:00-19:00 | יום ו': 10:00-12:00

הילד שלכם יכול להמשיך ולהתקדם גם אם נבצר ממנו להגיע ללימודים עקב מחלה באמצעות תוכנית לימוד על ידי מורה פרטי

בסבסוד מלא ללא שום עלות!

התוכנית מיועדת לילדים ובחורים בגילאי 3-21! לתשומת לבכם: הליך הרישום הינו פשוט וקצר מאד, כמו"כ תוכלו לבחור מורה פרטי המתאים לכם (יש גם מורים/ומורות חרדים!).

לפרטים נוספים ולקבלת מסמכים להגשת הבקשה

פנו לארגון מאוחדים: meuchadim.org@gmail.com

או להרב שמואל גנץ- מורה מטעם התוכנית בטל': 05041-21231

דרושיק
אתנדביק
ואתנדבות
לפעילות
בבתי החולים

מאוחדים
יחד למען עם ישראל

'מאוחדים' לצידכם ולמענכם בכל עת ובכל זמן:
054-845-8815

השְׁלֵמָה הַסְדָּרָה הַמְבַקֶּשֶׁת בְּכָל בַּיִת יִשְׂרָאֵל! הַמִּשְׁתַּבְּחֵת בְּרָכִי "שִׁבְתַּי טִישׁ" בַּהֲגִיזוֹת הַסְּפָרִים

גיליון מס' 372

פרשת וילך, שבת שובה, ו' בתשרי תש"פ

שִׁבְתַּי טִישׁ

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פנינים

וַיֵּלֶךְ מֹשֶׁה (לא, א) - וַיֵּלֶךְ בְּגִמְטְרִיָּה בּוֹ בַּיּוֹם, כִּי בָאוּתוֹ יוֹם גַּם נֹלָד וְגַם נָפְטָר. (קטרת סמים)

וַיֵּלֶךְ מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר (שם) - ראשי התבות פנינים ב"ן שהוא ראשי תבות נאמן ביתי, כמו שהתורה מעידה על משה בכל-ביתי נאמן הוא. (דודאים בשדה)

ראשי תבות כל הפסוק וסופי התבות, עם מנין האותיות, בגימטריה הלכה החמה לשמש בלבנה, כי משה שנמשל לחמה הלך להמליך את יהושע שנמשל ללבנה. (מחשף הלב)

וַיִּכְתַּב מֹשֶׁה אֶת־הַתּוֹרָה הַזֹּאת (לא, ט) - ראוי היה משה לקבל את הלוחות ולמסר את התורה לישראל, כי משה במלוי האותיות מ"ם ש"ן ה"ה, בגימטריה לוחות. (מגלה עמוקות)

הַיָּד שִׁכַּב עַם־אֲבֹתָיִךְ וְקָם (לא, טז) - וְקָם בְּגִמְטְרִיָּה עוֹלָם, לְרַמֵּז לְעוֹלָם הַבָּא, וּכְדַבְרֵי חו"ל בְּסֵנְהֶדְרֵי שְׂדֵרְשׁוֹ פְסוּקֵי זֶה מִכָּאן לַתּוֹרָה הַמַּתִּים מִן הַתּוֹרָה, שֶׁנֶּאֱמַר וְקָם. (שפתי כהן)

מִצְאוֹנֵי הָרְעוֹת הָאֵלֶּה (לא, יז) - בְּגִמְטְרִיָּה שֶׁשָּׁה סְדָרִים, נֶעֱנְשׂוּ עַל בְּטוּל תְּלִמּוּד. (קטרת סמים)

לְכַתֵּב אֶת־דְּבָרֵי הַתּוֹרָה־הַזֹּאת (לא, כד) - סופי התבות לכתב את דברי בגימטריה וסר עונה, לרמז לדברי הקדמונים שהכתוב חודשי תורה פאלו הקריב קרבן ומתפטר לו עונו, וכן קרמו דבר זה תבות שפפרשה חזקו ואמצו אלתיאור ואל שהן בגימטריה חודשי תורה, וכן מוכא בשם רבי פינקס מקורין שכאשר יהודי פשוט מחדש חודש, יש מפלה לאחד משונאי ישראל, וכשאדם גדול מחדש יש מפלה לאמה שלמה. (בית מאיר)

עַד תִּקַּם (שם) - תָּמַם בְּגִמְטְרִיָּה תְּלִמּוּד, לְרַמֵּז לְדַבְרֵי חו"ל שֶׁהַקְּב"ה נָתַן לְמֹשֶׁה בְּהַר סִינַי אֶת הַתּוֹרָה בְּלֵא שֶׁבְּכַתְּבָהּ וְשֶׁבַע פָּה, וְכָל מִי שֶׁתְּלַמֵּד וְתִקַּע עֵתִיד לְחַדֵּשׁ. (מתוך לחכי)

כִּי אֲנִי יֹדְעֵתִי (לא, כז) - בְּגִמְטְרִיָּה הַלְּכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי, רָמַז יֵשׁ כָּאֵן שֶׁכָּל הַתּוֹרָה נִמְסְרָה לְמֹשֶׁה וְהִלְכּוּתוֹ נִמְסְרוּ לְכָל הַדּוֹרוֹת אַחֲרָיו דּוֹר אַחַר דּוֹר. (קטרת סמים)

ספורים בפְּרָשָׁה

וַיִּכְתַּב מֹשֶׁה אֶת־הַתּוֹרָה הַזֹּאת וַיִּתְּנָה אֵלֶי־הַפָּנִים בְּנֵי לֵוִי (לא, ט)
לאחר שהתמנה רבי יהושע לרב דיסקין לרבה של בריסק, השתומם לגלות כי מנהג יש בעיר, שכל יהודי שהתחייב שבועה בבית המשפט המקומי, מטלטלים בשבילו ספר תורה מבית הפנסת אל בית המשפט. התרעם הרב על המנהג הנפסד הזה והודיע נחרצות על בטולו. ימים מעטים לאחר מכן, נתבע יהודי לדין בערפאות ויצא חייב שבועה. באו שליחי הרשות לטל את ספר התורה, אולם הגבאי הודיע להם על האסור שהטיל הרב. הזמין השופט את הרב לדין והוא הסביר בלהט: "אנו חסים על חפץ זה שיקר לנו מאד, שכן רבבות מישאל ענו ונרצחו על קיום התורה הקדושה". נשאו הדברים חן בעיני השופט ומאז נהג להעביר אליו דינים מסבכים למשפט.

הן קרבו ימיו למות (לא, יד)

בשנת תר"י, בקר ה"דברי חיים" מצנו אצל רבי מאיר מפרמישלין. בשעת שיחתם, אמר לו רבי מאיר: "הרב מצנו, הלא כבודו מבית דין הגדול, ובכן יאמר לי האם צריך מאיר לדור בדירה קטנה, ולא מן הראוי שידור בדירה גדולה וחסובה?" הסביר עמו רבי חיים, אולם מיד תקן את עצמו ואמר "כונתי לדירה מרוחת בעולם הזה". נאנח רבי מאיר ואמר: "לא נתן יותר להשיב את הדבר וכונתי היתה רק לקבל את הסכמתך, ומכיון שהסכמת ודאי פן יהיה". לאחר שבועות אחדים, בכ"ט באייר תר"י, הסתלק הצדיק מפרמישלין ודבריו הבהירו למפרע.

מדי ליל יום הפפורים, נוהג היה ה"חודשי הר"מ" למסור לכמה מקורביו שעור במשניות יומא. בשנה האחרונה לתיו, נראו דמעות בעיניו ופניו השתנו מאד. נבהלו החסידים ואחד המקרבים המתין עד שיצאו כל הנאספים והתעניו אצלו לסבת עצבותו. נענה הצדיק ואמר לו, כי חש הוא שלא ישלים שנתו, מפני שבכל ליל יום הפפורים רגיל היה לראות את אליהו הנביא עם זקן אחד עוטה מעיל והיו מראים לו פנים שזוקות, אך הפעם הראו לו פנים זעופות. באותה שנה, בט"ו בשבט, הלך לבקר את ידידו רבי ישעיה מושקט מפרגא ובקש לדבר עמו דבר סתר. יצאו כל הנאספים ושיניהם התבודדו זמרימה ושוחרו ביניהם בענינים נסתרים, וכשיצא הרבי נותר רבי ישעיה מבהל ונבוך מאד. בני ביתו נסו להוציא מפניו את סודו, אך הוא לא רצה לגלות מאומה מפני שהצדיק מגור דרש מפניו לנצר את סודו. כעבר שבועות אחדים, בכ"ג באדר תרכ"ג, הסתלק ה"חודשי הר"מ" לבית עולמו, וכשנודע הדבר לרבי ישעיה אמר למקורביו שעתה הוא יכול לגלות, כי פשבא אליו החודשי הר"מ, אמר לו שהוא בא להפדר מפניו טרם עתיד הוא להסתלק מן העולם, כי אליהו הנביא גלה לו את מועד הסתלקותו. וכשנודע ל"תפארת שלמה" מרדומסק על הסתלקותו של ה"חודשי הר"מ", געה בכבי מר, אחז בזקנו ואמר: "ראו נא, הלא גם זקני כבר לבן". אחר כך אמר: "מקבל אני מרבתי הקדושים, כי פשיסתלק מן העולם צדיק הדור, יקראו אותי אל השמים לכבדני בקבלת שבת", כי היה בעל תפלה נפלא. באותו שבוע, אור ליום ששי, כ"ט באדר תרכ"ו, הסתלק גם הוא פתאום, בעודו יושב ולומד בזהר הקדוש.

לרפואת הילדה מרים בת חיה ברכה יהודית תחי' ולרפואת הנער אושר אמיל בן ברטה שיחי'

זמני השבת - ירושלים הדלה"נ 5.45 צאת השבת 6.56 רבנו תם 7.37

לקבלת הגיליון ותמצות
או"א: 5806777@gmail.com

הגיליון מודפס באלפי עותקים לזיכוי הרבים בנדבת ידידינו היקרים הי"ו לע"נ ג'מילה בת יוכבד, אליהו בן חנינה ושמעון בן ג'מילה ע"ה - למשפחת אוהיון. ולע"נ רבי שמעון זנטי בן מסעודה ע"ה ולע"נ מרת רחל בת אביה ע"ה למשפחת גטו, ולע"נ סמי בן שלמה ז"ל למשפחת אבוקרט, ולע"נ מסגנאו בן יצחק טדלה ולרפואת: הבחור גבריאל זנטי בן חנינה שיחי', חזקיה בן כאפי שיחי' ואורה בת במוני יפה למשפחת מגן תחי' - בתושחי'

הוא יהיה עמוך לא ירפך ולא יעזבך

פניני אור החיים

מדברי האור החיים הקדוש על הפרשה

ואנכי הסתר אסתיר - קשה למה יסתיר פניו אחרי שהתודו את חטאתם ואמרו הלא על פי אין אלהי בקרבי, ואם נותן הכתוב טעם למה שכתב עד עתה שהטעם שהסתיר הוא לפי שזנו אחרי אלהי נכר כמו שאמר למעלה... אכן הכתוב בא לתת טעם להסתרת פנים, כי יאמר האומר חס ושלום שה' לא שפט בצדק חס ושלום משפט זה, כי אמר הנביא בסאפא בשלחה וגו', ואמרו רבותינו ז"ל במדה שאדם מודד בה מודדין לו, והוא ישפט בצדק אל אמונה ואין עול: והנה בהסתרת פני ה' מהם, יכול להיות שיהיו נפדעים על חטאתם יותר משעור הראוי להם לפי עונשם, כי אין השופט חפץ לדעת את אשר יבוא עליהם מהצרות והרעות, ואין זה משפט צדק חס ושלום, ואולי כי זה כלול במאמר שאומרים הלא על פי אין אלהי בקרבי מצאוני וגו': וכן הכתוב להשיב תשובה נכונה ואמר ואנכי הסתר, פרוש הסתיר זה יש לי בדין שאסתיר פני מהם, ולזה כפל הסתר אסתיר ביום ההוא, פרוש ביום שזנה אחרי אלהי נכר, ואמר הטעם על פליהרעה אשר וגו', פרוש על־דרך אומנם ז"ל כל המודה בעבודה זרה ככופר בכל התורה כלה, והוא אומר שטעם ההסתרה הוא על פליהרעה אשר עשה, ומה הוא כי פנה אל־אלהים אחרים. ומעתה הגם שיבואו עליו כל הצרות שבעולם מחמת הסתרת פנים, ראוי הוא לזה קשם שהוא עשה כל הרעה, ובואו עליו כל הצרות, וכך שורת הדין נותנת. ודע, כי אין צרה ואין רעה בעולם שאינה כנגד עברה אחת, כי ה' יסד יסודין כנגד כל החטאים, כדרך שקבע שכר כנגד כל מעשה הטוב.

איש פלא, עיר וקדוש טמיר ונגעלם, היה האדמו"ר רבי שמעון נתן־נטע מללוב, ואף הסתלקותו הפתאומית לפני שנים מספר, בליל יום הכפורים תש"ע, היתה פלאית ועלומה. צניעותו וענותנותו של הרבי היו לשם דבר, ביותו היה פתוח לרוחה לכל עובר ארח ואותם היה משמש בעצמו בלי גנוגי כבוד ושקרה, אולם בדרך אהד התבלט ואף לא נרתע מלגלות את פחו בצדיק גזור הפועל ישועות. היה זה בענין שיחה בטלה בעת התפלה, ענין זה נגע עד צפור נפשו בכל כל ימיו ושנותיו, והוא מסר את נפשו בפשוטו כדי לתקן דבר זה ולשרשו מעקרו. מחד, העמיד שומרים בבית מדרשו להזהיר את כל באי הבית שלא להפסיק בתפלה; ומאידך, שנה מנהגו שלא להתפרסם, והיה מבטיח ישועות בפה מלא למי שמקבל על עצמו שלא לשיח שיחת חלין בתפלה מבואה ועד צאתה.

במוצאי שמחת תורה האחרון לימי חייו, האריך בחשיבות הענין של תפלה ללא הפסק ובהכרח הדבור בתפלה, וסיים בהתבטאות נדירה ואיתנה: "מבטיח אני, שכל מי שיקבל על עצמו שלא לדבר כלל בשעת התפלה, יוכל לפעל את כל משאלות לבו לטובה, ולא יאנה לו כל רע". הבטחתו לא חזרה ריקם, שכן עלתה בידו ורבים נושעו על ידו בישועות מקיפות בדרכים פלאיות ונסתרות. מאז התעלה לשמירום הכפל הדבר עשרת מונים, והמונים פוקדים את מקום ציונו בהר הזיתים, שם הם מקבלים על עצמם בהחלט גמורה שלא לדבר שיחת חלין בתפלה, וזוכים לראות ישועות גדולות למעלה מדרך הטבע, בזכותו של האי צדיק וקדוש.

לחלו, ספור משלש על שלשה שנושעו בזה אחר זה בזכות הבטחתם האיתנה על ציון קדשו, ואין זה אלא מעשה אהד מני רבים וללמד על הכלל כולו יצא. היה זה סמוך ונראה להסתלקותו של האדמו"ר, באשר אהד מתושבי הגולה הגיע ארצה כדי לפקד קברי אבות ולהעתיק בתפלה לפני קונו, להתברך בצרע של קימא, שכן עברו עליו כבר שתיים־עשרה שנה מאז נשואיו ועדיו לא נפקד. עם בואו ארצה, עלה האברך אל ביתו של אהד מגדולי הדור שאף הוא כבר הסתלק מעמנו. ובהכנסו אל הקדש פנימה, החל לכבות בדמעות שליש ותנה את צרתו הגדולה על ביתו הריקם והצער הגדול שלו ושל בני ביתו.

דברי הימים

בו' בתשרי תש"ז, למעלה משנה לאחר תום השואה האיומה, נגזר דינם של מנהיגי הנאצים הנפשעים במשפטי נירנברג המפורסמים, באשמת רצח מיליוני יהודי אירופה ה' ייקום דמם. עשרה נאשמים הוצאו להורג בתלייה ודורשי רשומות מצאו לכך רמז נפלא במגילת אסתר, שבעשרת בני המן יש שלוש אותיות זעירות המרכיבות את תיבת תש"ז שנת המשפט, עשרה רשעים הוצאו להורג בתלייה בדיקם כמו עשרת בני המן, ואחד הרשעים אף צעק טרם תלייתו "משתה פורים 1946". כן יאבדו כל אויביך ה'.

ז' בתשרי הוא יום תענית צדיקים, ויש שמתענים בו בהיותו בימי התשובה בין כסה לעשור, ובו נגזר על אבותינו במדבר שלא ייכנסו לארץ ישראל בגלל מעשה העגל.

בח' בתשרי ב'תתקל"ד, החלה חנוכת המזבח בבית המקדש הראשון במשך שבעה ימים, ובאותה שנה אכלו ושנתו ביום הכיפורים, ומפני שדאגו על כך יצאה בת־יקול שכולם מזומנים לחיי העולם הבא.

בי' בתשרי נימול אברהם אבינו. ביום זה ירד משה עם הלוחות השניות וציווה על עשיית המשכן, ויאמר ה' סלחתי כדברך. ביום זה התבשר דוד המלך שנמחל לו על מעשה בת שבע. ביום זה ראה יחזקאל הנביא את בניין בית המקדש השלישי שייבנה במהרה בימינו. ביום זה גזר אדריינוס קיסר שלא ימולו את בניהם כמובא במדרש, ואחר כך התבטלה הגזירה.

בי"א בתשרי שנת ד'רכ"ח, נפטר רב טיבומא, הוא מר רב אשי מאחורני האמוראים, ונקרא כך כי כל ימי הנהגתו בבבל אחר אביו, היו טובים לישראל.

נחמו הרב בדברי נחומים וחזקו בתפלה ובטחון, ודבריו היו לו לצרי ומרפא. טרם פלה לדבר, אמר לו הרב: "יש לי בשבילך סגולה נפלאה, ויודע אני מקרוב כי גדול כחה והשפעתה ויכול אהה להושיע על ידה בתשועת עולמים. שמע לעצתי ועלה לירושלים עיר הקדש, שם תפקד את מקום קברו של האדמו"ר מללוב שזה מקרוב הסתלק, ושם תבטיח בהבטחה גמורה, כי מעתה ואילך לא תפסיק בשום תפלה שלך בשיחת חלין, ואף במקרה של צרף גדול. ובזכות הבטחה זו, תפציר בצדיק הטמון שם שיעלה למרום ויתחנן בשבילך, לשפר מנעולים ולהסיר ממה את כל הקטרוגים, ולהעלות את תפלותיך השמימה, ומובטחני שבזכות הבטחתך וקיום קבלתך, תושע בבנים חיים וקיימים, בעת חיה ולשרה בר". לא נלך ונאריך לפרט את בכיותיו וזעקותיו של האברך בעמדו בגפו במרומי הר הזיתים, כמו גם את עמידתו האיתנה לקיום קבלתו שלא לשיח בתפלה, ונגיע מיד אל העקר. תשעה חדשים מיום אל יום מאז עמדו רגליו של האברך ליד ציונו של האדמו"ר מללוב, לדה אשתו בת בריאה ושלמה ותרב השמחה בביתו ובמשפחתו, וכל מקרייו שישו עמו בשמחתו.

היה זה בימי הרחמים והסליחות, זמן מה לאחר שנושע אותו אברך ששמעבר לים. אהד מחשובי חסידיו של האדמו"ר מללוב, אשר מסור בכל מאדו לחזיק מורא מקדש והוא עצמו נושע בדרך פלאית לאחר שקבל על עצמו שלא להפסיק בתפלה ולא לשיח בה שום שיחת חלין, פגש את אהד מידיו הקרובים, אברך שזה עתה מלאו עשר שנים מיום נשואיו ועדיו ביתו ריקם ושמים. היטב ידע את צערו של חברו ובהחלטתו של רגע ספר לו על ישועתו של אותו אברך מחוץ לארץ, והציע: "הבה ונעלה עכשו אל ציון קדשו של הרבי בהבטחה שלא להפסיק בתפלה, ולפי אומר לי שבזכות הצדיק תמצא את ישועתך". היה זה בליל אמירת הסליחות של "זכר ברית", ובאישון לילה עמד האברך על ציונו של הרבי בהר הזיתים ושפך שיח לפני קונו לפקד את גות ביתו בצרע של קימא. גם פאן לא נאריך בכל פרטי המאורע וקורות המשפחה הליו, אולם המציאות חזקה מכל דמיון. כעבר פחות משנה, חקבו האברך ובני ביתו תינקת קטנה שנולדה בשעה טובה בדרך נס.

והחוט המשולש לא במהרה ינתק, לאברך זה שעלה לציון האדמו"ר בליל זכר ברית, מפר בקהלה אחרת, שהמתין לילדים במשך שש־עשרה שנה מנשואיו. כששמע הלה על חברו שנפקד ושמע ביצד ארע דבר הפלא הגדול, פנה והתחמם את כל מהפליי בית מדרשו, שפלם עד האחרון שבהם קבלו על עצמם שלא להפסיק בתפלה במשך שנה תמימה לזכותו, וכעבר שנה, ארע דבר הפלא הגדול שהיה לשיח בפי כל. לבני הזוג נולדו תאומים, שני בנים חיים וקיימים, וכסנדק בברית המילה שלחם שמש רבו של האישי, אהד מגדולי האדמו"רים בדרונו, שהתרגשותו בשעת הברית הגתה גלויה ונפרת, ודמעות שמחה והודיה לקב"ה נקוו בצדי עיניו, ויהי לנס.

משבח

רבי יהודה זאב סג"ל ראש ישיבת מנצ'סטר, היה נוהג מדי שנה בערב יום כפור, לספר לתלמידיו את המעשה הגא. החת"ם סופר קרא פעם לבתו בערב היום הקדוש, ובקש ממנה ללכת לביתה של אחד מוה"שבי העיר, שם התגורר בחור יתום, ולהבטיח לו שלאחר יום הכפורים הוא ישתדל בעבורו כדי לשדכו עם יתומה פלונית, וכך תעשה גם עם היתומה שהתגוררה בקצה השני של העיר, ללכת אליה ולבשר לה כי לאחר יום הכפורים ישדכו אותה עם בחור זה. התפלגה הבת ותממה: "הרי עומדים אנו עתה סמוך מאד ליום הכפורים, הזמן קצר ועלינו להכונן לקראת היום הקדוש, אם כך מוטב שאלך אל היתום והיתומה רק לאחר יום הכפורים". נענה החת"ם סופר ואמר: "בתי, את המצוה הזו לשמח בנים מישראל ולכנות בית קדש, אני צריך לקחת עמי לבית הכנסת ליום הכפורים ועל זה אני רוצה להסתמך בשביל להטות את ידני לטובה".

אחרים מוסיפים לספר, כי כשהגיעה בתו של החת"ם סופר אל אותו בחור יתום והציעה לו את השדוך, התנצל הלה וטען שאין לו פרוטה לפורטה להוצאות הנשואין. חזרה הבת אל אביה וספרה לו זאת, והוא בקש ממנה לחזור שוב אליו ולהודיע לו שהוא מבטיח לו נאמנה שלא יחסר להם דבר ויכול הוא להיות סמוך ובטוח בחסדי שמים כי רק אשר והרחבה יהיו מנת חלקו. ואמנם, לימים ספר האישי כי פרנסתו היתה תמיד מצויה לו ברוח, ואף שלא זכה לעשירות גדולה, אולם מעולם לא היה חסר לו מאומה.

אחד מתלמידיו ושיבתו של רבי אהרן מפלז'ירושלים, בקש לשהות במחצת רבו בימים הנוראים, אף שאביו כהן קרב באחד מבתי המדרש בתל אביב. בימים שבין כסה לעשור, נכנס דודו של הבחור, אחי"אביו, אל הרבי כדי להתברר בשנה טובה, ובדרך אגב ספר לו על אחיו ועל בית מדרשו שבתל אביב. השתומם הרבי ושאל: "לאחיך יש בית מדרש בתל אביב?" ומיד שלח את משמשו לקרא אליו את הבחור, שהיה עסוק באותה שעה בהקמת הספכה בחצר הרבי. מיד כשהגיע, גער בו הרבי ושאל: "לאביך יש בית מדרש בתל אביב, ואתה שהיה בן בראש השנה? איד ויחבן בדרך הזה? מצוה אני עליך במפגיע לנסע ליום הכפורים לאביך". למחרת יום הכפורים, כשחזר הבחור וספר לרבי ששמע בקולו, נהנה רבי אהרן ואמר לו: "טוב עשית. ראשית, הרי זכית במצות כבודי אב, ובכלל מצוה היא להיטיב ולחזק כל יהודי שהוא".

עמד רבי נפתלי מרופשיץ בשבת שובה ונשא דרשה בפני שומעיו: "בטוח אני שמבקשים אתם לזכות בימים אלו בדיון, הבה ואציע לכם עצה טובה שתעמוד לימינכם ותמליץ עליכם טוב. כל אחד מכם יקבל על עצמו שלפחות בקשר שלשלת הימים הקרובים ליום הכפורים, יקפיד על כל המצות ויזהר מכל נגידו עברה. והרי אמרו חז"ל במסכת ברכות, הרשעים יצר הרע שופטם, וכבר למדנו במסכת סנהדרין שמי ששונא את רעהו אסור לו לשיבת בדינו, ואמרו שם מי הוא שונא? שלא דבר עמו שלשה ימים באיבה, יוצא אפוא מכאן, שאם לא יהיה לאדם שיוג וישיח עם היצר הרע בקשר שלשלת הימים שלפני יום הכפורים, יהפך השטן להיות שונאו, ואם כן לא יוכל לשיבת בדינו של האדם, ובאין קטגור נזכר ונחתם בלנו לחיים טובים..."

ישב פעם רבי זושא מאיפולז'י באחד מימי התשובה על פסאו, וחסידיו עומדים בסמוך לו. נשא עיניו ולבו לשמים כשהוא יושב בדבקות, מפשט מכל מחשבות גשמיות. התעורר אחד התלמידים בהרהור תשובה וזלגו עיניו דמעות. ראו התלמידים האחרים והתעוררו אף הם ונתלהבו באש קדש, ובשפאה זאת הצדיק, נשא עיניו למקום ואמר: "רבונו של עולם! בודאי עקשו העת לעשות תשובה, אבל אתה יודע את האמת שאין בי כח לעשות תשובה. אלא מה יכול זושא לעשות? להעלות לך את האותיות של תשובה, כי תשובה ראשי תבנות: תמים תהיה עם ה' אלקיך, שויתי ה' לנגדי תמיד, ואהבת לרעך כמוך, בכל דרכיך דעהו, היצנע לכת עם ה' אלקיך. זאת יעשה לך זושא".

פעם אמר רבי לוי יצחק מברדיטשוב לאיש רשע אחר: "דע לך, שאני מקנא בך". התפלל האיש: "במה יכול הרבי לקנא בי?" אמר לו הצדיק: "הרי רבותינו אמרו, שמי שעושה תשובה מאהבה וזדונות נעשות לו בזביות. שער נא בנפשך כמה זביות יהיו לך אם תחזר בתשובה ויתחפכו לך העברות לזביות, הרי המצות שלך יהיו הרבה יותר משל". נכנסו הדברים בלבו של האיש עד שהחליט בלבו לחזור בתשובה שלמה.

פעם שאל החוזה מלבלין ותמה: הרי אמרו חז"ל 'הוי דן את כל אדם לכף זכות'. ונשאלת השאלה, כיצד יכול האדם הפשוט להתמנות להיות לדין? ומיד ענה: "אדם הדין את השני לכף זכות, הוא ראוי לאותה אצטלה להתמנות לדין..."

מטעים

הנשאים את-ארון ברית ה' (לא טו)

טעם האתנחתא בפסוק זה נמצא תחת תבת ה', ואחרייו נאמר ואל-כל-יזקני ישראל, ולכאורה הדבר תמוה למה לא מהפירים שני חלקי הפסוק כאחד, שמושה נתן את התורה לכהנים הנשאים את-ארון ברית ה' ואל-כל-יזקני ישראל? אלא שהענין מבאר בדברי רש"י בשם המדרש על הפסוק "ולא-נתן ה' לכם לב לדעת וגו'", שאחרי שנתן משה את התורה לבני לוי, באו כל ישראל ואמרו לו, גם אנו עמדנו בחר סיני וקבלנו את התורה, ומדוע משליט אתה את בני שבטך עליה? ושמו משה על הדבר, ולכן מפקדים שני החלקים בפסוק, כי תחלה נתן את התורה רק לבני לוי, ואחר שפאו ישראל והתרגמו, נתן אותה גם לזקני ישראל. (עלה יונה)

וזנה | אחרי | אלהי נכרי הארץ (לא טז)

בטעמי מנה מנה מנה רביעי, לרמוז על המובא במדרש שמי מדרב יקומי בתחית המיתם, שהוא אחר שלש מנהרות של ביאת הארץ, בית ראשון ושני, ואחר הרביעי אז וקם העם הזה. (מליצי אש)

ויכתב משה את-השירה הזאת (לא כב)

תבת משה מטעמת בתביר המרפוזת על שבידת הלב ושפלות, כי הגם שמושה הספיק לכתוב ביום מותו "ג ספרי תורה שהוא למעלה מבח אנושי, נותר בהכנעה וצננה והיה בעיניו שפול רוח. (המאור)

מדגש

בסמן שבסוף פרשת וילך נאמר: "ע' פסוקים אדני"ה סמן", אולם המונה את פסוקי הפרשה לא ימצא בהם אלא שלשים, והרמז של ע' פסוקים מוסב אפוא על נצבים וילך כאחד, ומכאן שהסמן שבסוף נצבים "מ' פסוקים לב' סמן" אינו מבטלי המסורה אלא תוספת מאחרת יותר. יש שהביאו מכאן ראיה ששתי פרשות אלו נחשבות כפרשה אחת, וכך גם משמע מדברי התוספות במגלה ומחשאלות דרב אחאי גאון ומסדרו של רב סעדיה גאון, וכך כתב המאירי בפרוש "מי הכל סדר אחד". וכך גם עולה יפה החשבון של הגר"א. שיש ג'ן פרשות בתורה ולא נ"ד, וכפי הנרמז גם בתקוני זהר. יש חמשים שלא סמנו בהם כלל את מספר הפסוקים בפרשת וילך, ויש שהסבירו זאת כי עקב היותה הפרשה הקטנה ביותר בתורה, סמנו שתזכר ולא טרחו להעמיד לה סמן כלל.

ממלה

אמר פעם רבי נפתלי מרופשיץ, שהיה ידוע באמרותיו המקומות ובאמרי השפר שבפיו: "יודעים אתם מפני מה נהגו רבני הקהלות לדרוש גריבים בשבת שובה? הבה ואסביר לכם טעמו של דבר. הרי בעשרת ימי תשובה, בין כסה לעשור, מצוה על כל אדם מישראל לחזור בתשובה. ורב בישראל הריהו מחזק בצדיק גמור שלא טעם חטא. כיצד יקיים אפוא את מצות התשובה ועברה אין בידו? לפיכך הוא מקהיל קהלה ודורש דרשה לצבור, והרי מקבלים אנו שפתם דרשה, כל דבור ודבור שבה בגדר השקחת מלים לדיק, ממש עברה..."

"ממרים היותם עס"ה מיום דעתי אתכם", יש שממרים את פי ה' ככחול עם ה', עושים הם מעשי זמרי בתואנה שהכל נעשה לשם שמים ובשם שמים, ומעמידים פנים של צדיקים וחסידים... (אוצר חיים)

אגעד אנק

על פרשת השבוע

פרשת וילך - שובה תש"פ

© כל הזכויות שמורות למו"ל. אין לקרוא בזמן התפילה

בס"ד, בכל ענייני הגיליון ניתן לפנות לדוא"ל: g.agedank@gmail.com

במדרש רבה: משנסתלק עמוד הענן הלך משה אצל יהושע, ואמר לו, מה אמר לך הדיבור? אמר לו יהושע: כשהיה הדיבור נגלה עליך יודע הייתי מה מדבר עמך! אותה שעה צעק משה "מאה מיתות ולא קנאה אחת".

ולפלא הוא הדבר מדוע באמת לא רצה יהושע לגלות למשה מה אמר לו הדיבור? ברם, אותם הדברים ממש אמר השם יתברך ליהושע על מנת שיאמרם למשה, שהרי משה ביקש להישאר בחיים בתור תלמידו של יהושע, ציווה איפוא השם יתברך על יהושע לומר לו כדברים האלה, למען ירגיש היטב כמה קשה הדבר ליהפך מרבי לתלמיד כי אז כבר יסכים למות. שכן מוטב "מאה מיתות ולא קנאה אחת".

(הגר"א)

וקשה הלא היה משה העניו מכל אדם, וכיצד באה אליו מידה זו של קנאה? ביאר בזה הגה"ק מאוסטרובצא שמן השמים רצו להקל את צערו של משה על היאלצו למות, והכניסו בו במתכוין מעט קנאה, נענה משה רבינו ואמר: כל ימי טרחתי ועמלתי על תיקון המידות, וכעת, על סף מיתתי הנני מגלה בקרבי את המידה המגונה של קנאה, לכן מוטב למות מאשר לחיות חיי קנאה, "מאה מיתות ולא קנאה אחת"

(אמרי חן)

מאוצרות המגידים

הקהל את העם האנשים והנשים והטף וגרך אשר בשעריך (לא, יב)

בגמרא (חגיגה ג, א) "תנו רבנן מעשה ברבי יוחנן בן ברוקה ורבי אלעזר (בן) חסמא שהלכו להקביל פני רבי יהושע בפקיעין, אמר להם: מה חידוש היה בבית המדרש היום? אמרו לו: תלמידיך אנו ומימיך אנו שותין. אמר להם: אף על פי כן, אי אפשר לבית המדרש בלא חידוש, שבת של מי היתה? שבת של רבי אלעזר בן עזריה היתה, ובמה היתה הגדה היום? אמרו לו: בפרשת הקהל. ומה דרש בה? הקהל את העם האנשים והנשים והטף, אם אנשים באים ללמוד, נשים באות לשמוע, טף למה באין? כדי ליתן שכר למביאייהן. אמר להם מרגלית טובה היתה בידכם ובקשתם לאבדה ממני"

מה היתה כוונתו של רבי יהושע "מרגלית טובה היתה בידכם וכו"? כתב בספר משך חכמה עפ"י הגמ' ירושלמי בסוף פ"ק דיבמות (ח, ב) "ראה את רבי יהושע וקרא עליו (ישעיה כח) את מי יורה דעה. זכור אני שהיתה אמו מולכת עריסתו לבית הכנסת בשביל שיתדבקו אזניו בדברי תורה" לכן אמר ר' יהושע ובקשתם לאבדה ממני, שלו יאות המאמר כמרגלית טובה לבעליה שגם אמו עשתה כן.

בספר ציוני תורה כותב: המפרשים נתקשו במאמר חז"ל זה, שאם כוונת התורה היא כדי ליתן שכר למביאייהם בלבד, יכול היה לצוות שיביאו איתם עצים או אבנים, וגם אז יהיה שכר למביאייהם?

ועוד קשה, שהרי מביאייהם כבר מקבלים שכר על עצם ביאתם? והיה צריך לומר "לכפול" שכר, שיקבלו שכר גם על מה שהביאו את הקטנים?

ואפשר לתרץ בדרך רמז, בהקדם מאמר חז"ל (מדרש רבה שיר השירים א, כג) "בשעה שעמדו ישראל לקבל התורה, אמר להם (הקב"ה): אני נותן לכם תורתך, הביאו לי ערבים טובים שתשמרוה ואתננה לכם. אמרו: אבותינו עורבים אוננו, אמר להם הקב"ה אבותיכם יש לי עליהם, אברהם יש לי עליו שאמר (בראשית טו) במה אדע, יצחק יש לי עליו שהיה אוהב לעשו ואני שנאתיו, שנאמר (מלאכי א) ואת עשו שנאתי. יעקב שאמר (ישעיה מ) נסתרתי דרכי מה'. אלא הביאו לי ערבים טובים ואני נותנה לכם, אמרו לפניו: רבש"ע, נביאינו ערבין לנו, אמר להם: יש לי עליהם, שנאמר (ירמיה ב) והרועים פשעו בי וגו', וכתבי (יחזקאל יג) כשועלים בחרבות נביאיך ישראל היו, אלא הביאו לי ערבים טובים ואתננה לכם, אמרו: הרי בנינו עורבים אוננו, אמר הקב"ה הא ודאי ערבים טובים, על ידיהם אתננה לכם, הה"ד (תהלים ח) "מפי עוללים ויונקים יסדת עוז", ואין עוז אלא תורה שנאמר (שם כט) ה' עוז לעמו יתן, בשעה שהלוח נתבע ואין לו לשלם מי נתפש, לא הערב? הוי מה שנאמר (הושע ד) ותשכח תורת אלקיך אשכח בניך גם אני וכו'"

גם כאן יש להבין מה הפשט ש"בנינו ערבים לנו"? אם כפשוטו שהקב"ה מענישם כשלא מתנהגים כדבעי, אז למה לא יכול להעניש את הנביאים בעבור

ויאמר אליהם בן מאה ועשרים שנה אנכי היום (לא, ב) היום מלאו ימי ועתותי, מלמד שהקב"ה ממלא שנותיהם של צדיקים מיום ליום (סוטה יג, א).

הגר"ח קנייבסקי (בספר טעמא דקרא) מבאר ע"פ הירושלמי (ר"ה פ"ג ה"ח) "עמלק מכשף ה', מה ה' עושה, היה מעמיד בני אדם ביום גינוסיה שלו (פ"י ביום לידתו), לומר לא במהרה אדם נופל ביום גינוסיה שלו. והיינו שביום לידתו של אדם בריא ותקיף מזלי, לכן קשה שימות באותו יום". וזה רק בסתם בני"א, שהמיתה עונש להם, אבל צדיקים גמורים, אדרבה, המיתה טובה להם, שהולכין מיד לג"ע, אי"כ אדרבה משום דביום לידתן בריא מזלן - לכן נפטרין ביום לידתן. ע"כ (ועיין בספר חומת אנך להרב החיד"א על קהלת ג, שכבר קדמו ברעיון זה).

ויקרא משה ליהושע ויאמר אליו לעיני כל ישראל חזק (לא, ז)

כתב בספר "משך חכמה" "על דרך צחות, כי גם המלך נצטווה לבלי רום לבבו (לעיל ס"פ יז), ויהושפט מלך יהודה כשהיה רואה ת"ח כו' (מכות כד) מחבקו ומנשקו כו' אבי אבי כו', וזה רק בצנעה, אבל לעיני העם 'מלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול' (כתובות יז), ומצינו שמפני מה נענש שאול? על שמחל על כבודו (יומא כב, ב), וזה מה שאמר לו משה רבינו ליהושע: אם קטן אתה בעיניך, וירא וחרד מפני כל, ונמוך בדעתך לכבד כל אדם, אבל בכל זאת, "לעיני כל ישראל חזק ואמץ", לא תתנהג בענוה ולא תראה להם מורך, רק היה קשה כבדול וגבור כארי נגד העם.

והיה כי תמצאן אתו רעות רבות וצרות (כא, לא)

בגמרא חגיגה (ה, א) "רבי יוחנן כי מטי להאי קרא בכי: "והיה כי תמצאן אותו רעות רבות וצרות" עבד שרבו ממציא לו רעות וצרות תקנה יש לו!?"

בעל ה"קול אריה" ביאר את הפסוק "הנה כעיני עבדים אל יד אדוניהם וכו' כן עיניו אל ד' אלוקינו עד שיחננו", כך: בדרך כלל אם אדון מרים את ידו להכות את עבדו הריהו בורח, אבל אם עבד חכם הוא, הרי הוא נותן את שיניו או את עינו כדי שיפגע בו האדון, וזוה יצא לחופשי. וזה מה שאמר דוד המלך הנה כעיני עבדים אל יד אדוניהם שהעבדים נותנים את עיניהם כדי שיפגע בהם יד אדוניהם כן עיניו אל ד' אלוקינו עד שיחננו שאחרי הצרות יוציאנו לחופשי ויפדנו מגלותנו.

כעין יסוד זה, ביאר בספר "הר צבי" את דברי רבי יוחנן: שהנה אם האדון מכה את עבדו והוציא לו שן ועין, העבד יוצא לחירות, אבל אם האדון ממציא לו מכות ע"י ששולח אחד שיכה את עבדו, אין העבד יוצא לחירות.

ועל זה בכה רבי יוחנן, שעבד שרבו "ממציא" לו צרות הרי אין לו מזה שום תועלת שאינו יוצא בזה לחירות. וכאן שהפסוק אמר לשון של "תמצאן אותו", שיהיה כאילו שמוצא את הצרות לבדו ויתלה זאת בדרך מקרה, ולא יבין שהוא בשביל מטרה לגואלם, על דא קא בכי.

(ציוני תורה)

כי אתה תבוא את העם הזה אל הארץ (לא, ז)

כתב רש"י "משה אמר ליהושע זקנים שבדור יהיו עמך, הכל לפי דעתן ועצתן, אבל הקב"ה אמר ליהושע "כי אתה תביא את בני ישראל אל הארץ אשר נשבעתי להם" תביא על כרחם, הכל תלוי בך, טול מקל והך על קדקדו, דבר אחד לדור ולא שני דברים לדור".

הקשה ר' אלחנן וסרמן היאך שינה משה רבינו בדבריו ליהושע את לשון הדברים שנמסרו לו מפי הגבורה? והוא משיב על כך: באמת שני הדברים צודקים. כי זה ודאי שמנהיג הדור צריך לשמוע דעתם ועצתם של הזקנים והחכמים, ואסור לו להסתמך מראש רק על דעתו בלבד. אולם אחרי ששמע את כל הדעות של יועציו צריך שתהא ההכרעה למעשה מסורה בידו לבד! אחרת תשתרר אנדרלמוסיה בעם ואיש הישר בעיניו יעשה.

(מעיינות הנצח, הובא באמרי חן)

ויאמר ה' אל משה הן קרבו ימין למות קרא את יהושע והתיצבו באהל מועד ואצונו וילך משה ויהושע ויתיצבו באהל מועד: (לא, יד).

אם זוג נעלים שמייצר הסנדלר יקרות יותר מאלה המיוצרות בבית החרושת, הרי שהסנדלר צריך להיות עשיר יותר מבעל בית החרושת. האם אכן כך הוא המציאות? הוסיף ה"חפץ חיים" ושאל.

לא. השיב השד"ר, בעל בית החרושת עשיר יותר, הואיל ובבית החרושת מייצרים כמות נעלים גדולה פי כמה וכמה מאשר מייצר הסנדלר, ולכן בסופו של חשבון מרוויח הסנדלר פחות.

אם כך הוא הדבר, הסכת ושמע, אמר לו הסבא קדישא רבן של ישראל לשד"ר, אם הינך רוצה לעשות לעצמך - להפסיק את עבודתך כשד"ר ולחיות חיי שלווה, הרי אמת ונכון הדבר שראשך יהיה פנוי יותר והמחשבות הזרות המטרידות בזמן התפילה יפחתו, תפילותיך תעמודנה בדרגה גבוהה יותר, ואף במעלות לימוד התורה תוכל לעלות יותר, אבל, אם תסתכל על עבודתך בגיוס כספים עבור הישיבה במבט רחב יותר, ותחשוב כמה בחורי ישיבה יכולים ללמוד ולהתפלל כהוגן בזכות עבודתך כשד"ר, אז תבין שבעבודתך הנוכחית הינך עושה הרבה יותר לתורה ויראת שמים מאשר בזמן שלימודך ותפילותיך יהיו בשקט ובשלווה, אמנם כל תפילה לעצמה תהא גדולה יותר, אבל היום בתפילת הרבים ובלימוד התורה של הרבים זכותך גדולה ביותר, על כן מן הראוי והרצוי שתמשיך בתפקידך כשד"ר, זכות הרבים תלויה בך, ושכרך מן השמים גדול.

וזה מה שאמרו חז"ל והוי מחשב הפסד מצוה כנגד שכרה (אבות ב' א') (חיים שיש בהם)

אחת לשבע שנים נצטוינו במעמד "הקהל": כל ישראל, אנשים נשים וטף, עולים לבית המקדש לשמוע קריאת ספר דברים מפי המלך, ולמדו ליראה את ה' אלקיכם כל הימים" (דברים לא, יב). ושאלו בגמרא (חגיגה ג, ב): אנשים באים ללמוד, נשים באות לשמוע טף למה באים, הלא אינם מבינים את הנאמר. ותוצו, כדי ליתן שכר למביאייהם. והשכר הוא שיהיה חינוכם קל, כי בכך ילמדו ליראה את ה' כל הימים (כביאור "אור החיים" הק). ומדוע, וכיצד. אלא כשהאדם - אפילו ילד קטן - רואה ציבור כה עצום ורב, ויודע שהוא חלק ממנו, אין לנו מושג איזה חינוך זה נותן. וככתוב: ולמדו ליראה את ה' אלקיכם כל הימים" השראת יראה לכל החיים!

אספר סיפור ששמעתי בנעורי, ועוררני למחשבה.

כשהרבי מפשיסחא זצ"ל נפטר, התפלגה העידה. החלק הגדול נהא אחרי השרף מקוצק זצ"ל, לפיד האש ועמוד היראה, והחלק האחר הכתיר את הצדיק רבי יצחק מוורקא זצ"ל, ריעו וחבירו של השרף מקוצק, והנהגתו שונה בתכלית, בשובה ובנחת, סבלנות וננוחות.

יום אחד הלך הרבי מוורקא ברחוב, ועצרה לידו עגלה גדושה בחסידים נלהבים, הנוסעים לקוצק. אחד, עז פנים, הורה לעגלון לעצור. פנה אל הרבי בהתרה: "רב איטשע, וואס מאכסטו זיך נאריש, שפילט זיך א רעבע - מה אתה משתטה, משחק את הרבי. פשוט את הגלימה ובוא איתנו לקוצק!" הנוסעים נדהמו מהחוצפה, המתינו לתגובה.

אבל הרבי מוורקא נותר נינוח כשהיה. בחיוך ענה: "האמת, מעולם תמהתי - שלושה חברים קנו כרטיס פיס במשותף, וזכו בפרס הגדול, מאה אלף רובלים -

יחלקוהו ביניהם, ולא ידעו מה לעשות בהון העצום שנפל בחלקם, די והותר להם ולבניהם אחריהם! ובכל זאת, מעולם לא שמענו שיפנו לחבר רביעי ויזיעו לו להתחלק עימם בזכיה, למרות שיש בה די לכולם.

אז מדוע, כשיש לאלף חסידים רבי -

והרבי הלא עסוק בשלו, בתפילותיו, ולימודו, התעלותו ודבקותו, כמה זמן יכול הוא להקדיש לכל אחד מהם -

למה שוקדים הם לצרף חסידים נוספים, להגדיל את החסידות? הלא מזיקים הם לעצמם, מטילים יותר עומס על רבם, ויהיה לו פחות פנאי עבורם!" בני החבורה שמעו בענין. מעולם לא חשבו על כך. אכן, שאלה!

המשיך הרבי ואמר: "אבל אגלה לכם את התשובה.

החסידים עצמם אינם בטוחים במעלת רבם. האומנם מורם מעם הוא, איש אלוקים קדוש, אשר רוח ה' דיבר בו ומלתו על לשונו. מבקשים הם חיוקים, הסכמות. אם יצטרפו חסידים נוספים, יתנו גושפנקא לרבי, ואהיה בטוח שטוב בחרתי..."

שמע נא, וינגערמאן. אני מכיר את רבך מזה שנות דור. קבל את עדותי שהוא קדוש וטהור, מרומם ונשגב. יכול אתה לנסוע איליו בלב שקט, מבלי לצרף חסידים שיחזקו..."

ופני אותו חצוף חפז...

איני יודע האם הוציא את שנתו, היום ודאי אינו חי, והסיפור יפה, והתשובה כה נוקבת. אבל כמדומני שהתשובה האמיתית אחרת -

מדוע משתוקקים החסידים להגדיל את החסידות, הלא תהיה לכל אחד פחות תשומת לב מרבו. אמת ויציב. אבל לעומת זאת איזו התחזקות תהיה לו

זה, ולמה מיאן הקב"ה לקבלם כעריבים? הרי מצינו שגדולי הדור אכן מסתלקים בעון הדור.

ואפשר לבאר, שדרך אנשים, כשהאדם בימי בחורו, אין לו שום חשבון ומעצור לדרכיו, גם כשנושא אשה, עדיין אין לו מעצור להשיג הנאותיו, אמנם, כשב"ה יש לו כבר צאצאים, והם מתחילים לגדול, מעתה יש לו "שומר" על דרכיו, כל מה שעושה יודע שבנו רואה ולומד ממנו, ומי אינו רוצה שבנו יגדל לירא שמים? ועל כרחו נמנע מללכת למקומות שאינם הולמים, מלדבר דיבורים שאינם הגונים, ובכל מה שעושה מחשב עשרה פעמים מה יחשוב בנו כשיראנו...

ואולי זה הפשט, הקב"ה ביקש לדעת מי יהיה הערב שישמור שאכן נקיים את המצוות ולא קיבל שום הצעה שיוכל לסמוך על זה, שכן האבות אינם רואים כל הזמן וגם הנביאים, אבל כשאמרו "בנינו עריבים לנו" מיד הסכים הקב"ה.

בפרשת הביכורים, כתוב "וענית ואמרת" וברש"י מהגמ' שיש לומר בקול רם. מסופר שאצל אחד הצדיקים באו אצלו קהל גדול לראש השנה, והיה רעש גדול, פתח ואמר, שכעת מבין למה היה צריך לומר את פרשת הביכורים בקול רם כיוון שכשכולם באו להביא ביכורים, הרי לא נתראו כבר הרבה זמן ופטפטו הרבה והיה צריך לצעוק כדי שישמעו שאומר את פרשת הביכורים...

ולעניינינו, מצוות "הקהל" היה אחת לשבע שנים, וכשנתראו שם אחרי כל כך הרבה זמן, היה צריך לשמוע את המלך שהוא קורא בתורה, ואיך ישמעו כשיהיה רעש כזה? והרי יכול האדם לבוא ולא ישמע ואז לא יקבל שכר? לכן אמרה התורה תביא איתך אף את הטף, ויהיה לך "שומר" שישגיח שלא תדבר באמצע קריאת התורה של המלך, ותזכה להתערור לתשובה, וכך תקבל שכר על ביאתך, וזהו אומרו "ליתן שכר למביאייהם" ולא אמר "לכפול", כיוון שרצה שאתה תקבל את השכר ע"י שתאזין כדי שבינך יתלמד ממך האיך להתנהג...

ולמדה את בני ישראל שימה בפיהם (לא, יט)

בענין לימוד תורה לאחרים וזכותם של "מזכי הרבים", מובא בספר "בדרך עץ החיים" ח"ב:

רבי יצחק רוזנטל מנהל כולל "מדרש בני ציון" בא פעם אל הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל וסיפר לו שלאחרונה הוטב במקצת מצבו הכספי, ולכן הינו שואל את דעתו אולי כדאי שיתפטר מניהול הכולל כדי שיוכל להקדיש את רוב מרצו וזמנו להתעלות בתורה, הקשיב רבי איסר זלמן לדבריו בתשומת לב כדרכו תמיד, והשיב לו: עשה כפי הבנתך, אבל לפני שתחליט ברצוני לספר לך מעשה שהיה.

מעשה ביהודי תלמיד חכם שהיה שד"ר (שלוחא דרבנן, משולח) של ישיבת סלוצק במשך שנים אחדות. הוא החליט להפסיק את עבודתו זו, ולקבל עליו משרת רבנות, לא היה נעים לו לשד"ר לשוחח אתי על כך, המשיך רא"ז וסיפר, ולכן נסע לדבר בענין עם ה"חפץ חיים", הוא הסביר לו שבעבודתו כשד"ר הוא מתעייף מהליכתו במשך כל היום, קשה לו להתרכז בשעת התפילה, ולעיתים אף קורה שבאמצע התפילה הוא חושב על נדיב פלוני או אלמוני, ואף אין באפשרותו ללמוד כפי שצריך, לכן ברצונו לכהן כרב באחד הכפרים כדי שיוכל להתפלל וללמוד כבשנים שעברו, לפני שקיבל עליו את התפקיד הקשה והמייגע של שד"ר..

ה"חפץ חיים" שמע את דבריו, והשיב לו "שיהיה בהצלחה". הודה לו השד"ר ופנה אל עבר הפתח. כאשר השד"ר הגיע לדלת קרא לו ה"חפץ חיים", ושאל אותו, אולי ידוע לך כמה עולה זוג נעלים?

- אינני יודע מה הוא בדיוק מחיר זוג נעלים היום, שכן עבר זמן רב מאז קניתי נעלים חדשות, אבל דומני שהמחיר הינו בערך כך וכך.

לאחר שענה על שאלתו זו, נפרד ממנו לשלום, ופנה פעם נוספת לעבר דלת היציאה. משהגיע לדלת, חזר ה"חפץ חיים" וקרא לו ושאל: איזו הוצאות יש לסנדלר על זוג נעלים ומה הרווח שנשאר בידו על כל זוג שהינו מייצר? אין לי כל מושג, השיב השד"ר, הרי מעולם לא הייתי סנדלר.

בכל זאת, אמר לו ה"חפץ חיים", אולי נאמוד ביחד, ננסה לשער כמה מרוויח הסנדלר על כל זוג נעלים שהוא מייצר, ומה הן ההוצאות.

עמדו שניהם וחישובו במשוער את חשבון ההוצאה והרווח של הסנדלר על כל זוג נעלים. ולאחר מכן פנה השד"ר אל הדלת על מנת ללכת לדרכו. משהגיע לדלת, חזר ה"חפץ חיים" קרא לו ושאל אותו:

אמור נא לי בבקשה האם יש רק נעלים אשר מייצר הסנדלר או שישנן כאלה שמיוצרות אף ע"י אחרים?

אכן יש שמיוצרות על ידי סנדלרים ויש שמייצרים בבתי החרושת, השיב השד"ר.

ואיזה יקרות יותר? הוסיף ה"חפץ חיים" ושאל.

הנעלים שמיוצרות על ידי הסנדלר יקרות יותר מאלה אשר מיוצרות בבית החרושת. השיב השד"ר.

מעוצמת החבורה, מגודל העידה! מאוירת היחד, הליכוד, הגבוש. איזו חויה זו, איזו עוצמה!

וזה מעמד הקהיל!

ילד שיחווה זאת, ילמד "ליראה את ה' כל הימים!"

"כל הימים", גם אם ישוב לעירו וישונו, גם אם יקלע לבדידות ויהיה לבדו, ידע שהוא חלק מציבור ענק ומלוכד, וזה יתן לו כח ועוצמה.

ואמרו בנובהרדוק, שזוהו שאמרו (ברכות לא, ע"א) שהנפטר מחבירו וכן יפטר אלא מתוך דבר הלכה. והגר"א היה רגיל לומר ממנו ההלכה שיחיד ורבים הלכה כרבים ("תורת גבריאל" ויצא, וכן הוא באוהב ישראל לקוטים וכן ב"אגרא דפרקא" עיי"ש) והענין, שכשהיו שנים ויותר, היו חבורה וקל היה להתחזק, וכעת נפטר מחבירו והולך ביחידות, יזכור שהוא חלק מהחבורה, וימשיך להתחזק!

(והגדת)

פרשת השבוע שנקרא בע"ה בשבת זו, פרשת וילך. הפרשה הראשונה שנקרא השנה. השבת נקראת 'שבת שובה' על שם הפטרה שנקרא בשבת זו – (הושע יד, ב) **שובה ישראל עד ה' אלקיך כי כשלת בעונך: {ג} קחו עמכם דברים ושובו אל ה' אמרו אליו כל תשא עון וקח טוב ונשלמה פרים שפתינו.**

נעמוד היום על נק' קטנה בפרשת השבוע, וממנה נגיע ליום הכיפורים:

פוחתת הפרשה: {דברים לא, א} **וילך משה וידבר את הדברים האלה אל כל ישראל.**

שואלים המפרשים – לאיפה בדיוק הלך משה?

כותב התרגום יונתן בן עוזיאל – ואזל משה למשכן בית אולפנא.

אומר המבאר על התרגום יונתן – "הלך להוכיחם".

כותב הרמב"ן – הלך ממחנה לוי אל מחנה ישראל לכבדם כמי שירצה להפטר מחבירו ובא ליטול רשות ממנו.

בא האזנים לתורה, ולא מבין מדוע היה צריך משה רבינו לצאת ממחנה לוי כדי לדבר עם עם ישראל, שהרי בשביל זה נתן לו הקב"ה חצוצרות:

אומר האזנים לתורה – למה לא קרא את בני ישראל אליו ע"י החצוצרות, שנאמר "והיו לך למקרא העדה?" ע"ז תרצו חז"ל שאין שלטון ביום המות ומכיון שמת באותו היום לא קרא אותם אליו ע"י חצוצרות, כמנהג המלכים {ספרי בהעלותך, ב"ר צ"ו, קה"ר}, וגנזם הקב"ה באותו יום. אבל למה לא קרא אותם אליו ע"י שלוחים וכנאמר להלן: "הקהילו אלי את כל זקני שבטיכם..." {פ' כי"ח}, ולמה הלך הפעם אל העם? ולמה הלך אליהם יחידי ואפילו את יהושע משרתו לא לקח עמו, שהרי נאמר אח"כ: "ויקרא משה ליהושע" {פ' ז'}. ומה היתה מטרת הילוכו הפעם? ונ"ל עפ"י דברי חז"ל, אין מעמידין פרנס על הציבור אלא א"כ נמלכין בציבור {ברכות נ"ה}, וכשבא הקב"ה למסור לבצאל את מלאכת המשכן, אמר הקב"ה למשה הגון עליך בצאל? ואח"כ צוהו לשאול שאלה זו את בני ישראל. עאכ"כ כשבא משה במצות ה' למסור את רסן ההנהגה על בני ישראל ליהושע, שהוכרח לשאול את בני ישראל, אם הגון עליהם יהושע? ולא רצה משה לשאול אותם בפני יהושע, שמא יש להם בלבם טינא עליו ויתביישו לאמר בפני יהושע ולפיכך הלך בעצמו, ויהושע לא מש מתוך האוהל, ואמר לבני ישראל שמיהם "לא אוכל עוד לצאת ולבא וה' אמר אלי לא תעבר את הירדן הזה" וה' רוצה להעמיד תחתיו את יהושע וצוה לשמוע מכם אם הוא הגון עליכם. ומשלא עליכם. שום איש על מינויו של יהושע, אז "ויקרא משה ליהושע (שנשאר עד עתה באוהל) ויאמר אליו לעיני כל ישראל חזק ואמץ כי אתה תבוא את העם הזה אל הארץ... ואתה תנחילנה אותם". וסרו כל הקושיות, וגם מטרת ההילוך ברורה...

אפשר לראות כמה גדולה ענותנותו של משה רבינו, שלא שלח את יהושע (שלטובתו הלך אל העם) לאיזה מקום, בשעה שרצה לשאול את העם אם הגון עליהם יהושע להמליכו אחריו, אלא טרח א"ע ביום פטירתו (והוא בן ק"כ שנה ורבן של ישראל) ללכת אל כל ישראל, והנער יהושע משרתו נשאר באוהל... האם אפשר למצוא דוגמת העניויות הזאת אצל מלכי אור"ה, מבריאת העולם ועד היום?!

פירוש הדבר, וי' לך משה" – הלך ממחנה לוי למחנה ישראל, שכל מטרתו היתה להיוועץ בבני ישראל אם הם מוכנים לקבל עליהם את יהושע למנהיג, ולכן הלך לבדו ללא יהושע.

בא הכלי יקר בפרשת השבוע, ואומר שמשם רבינו הלך להוכיח אותם ולהורות להם דרך תשובה;

כותב הכלי יקר – שרצה לזרזם על התשובה אשר עיקרה בדברים, כמ"ש (הושע יד, ג) קחו עמכם דברים ושובו אל ה'. לכך נאמר וילך משה וידבר את הדברים האלה אל כל ישראל. ומדקאמר אח"כ ויאמר אליהם בן מאה ועשרים שנה אנכי היום. אם כן דבור ראשון להיכן אזל, אלא שהוא דבור קשה של מוסר ולכן אמרו אל כל ישראל, לומר כל מי שיש לו להשיב יבא וישיב כמו

שפירש"י על מ"ש אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל (דברים א.א). וכן כאן אמר לכולם ענין התשובה התלויה בדברים, ולפי שאין אדם רואה חובה לעצמו לעולם וכל חוטא רוב מרי לעולם לא ילך הוא אל החכם הרופא לבקש תרופה למחלתו בחלי הנפש והלואי שישמע בקראו אליו החכם ההולך אליו ומדבר על לבו לפתותו ע"ד התשובה, ע"כ אמר וילך משה שהוא הלך מאהל לאהל אל כל אחד מישראל והיה מדבר על לבו את הדברים האלה היינו עניני התשובה התלויה בדברים והוא מוסב על מ"ש למעלה כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך. דהיינו ענין קחו עמכם דברים.

ואולי הוא ענין השלום, שדרשו על פסוק בקש שלום ורדפהו (תהלים לד. טו) כי השלום אינו כשאר המצות כי כל שאר המצות כציצית ומזוזה וחלה אם תבא לידך אתה מחויב לעשותה אבל אין אתה מחויב לחזר אחריה אבל השלום אתה מחויב לחזור אחריו (ויק"ט ט.ט) ויש ליתן טעם בדבר מה נשתנה השלום יותר מכל שאר מצות שבתורה, ויבא על נכון אם נאמר שלום זה הוא לעשות שלום בין ישראל לאביהם שבשמים ע"י התשובה, וע"כ אתה צריך לחזר אחריו משני צדדים אם מצד שהחוטא לא ישים אשם בנפשו לעולם ואינו רואה חובה לעצמו לעולם כמו שאתה רואה חובתו ע"כ צריך אתה לחזור אחריו כי לא יחזר הוא אחריו, אם מצד שאתה צריך אל זה השלום כי כל ישראל ערבים זה בעד זה. ורז"ל אמרו (יומא פו): גדולה תשובה שאפילו בזמן שיחיד עשאה מוחלין לו ולכל העולם כולו שנאמר (הושע יד. ה) ארפא משובתם כי שב אפי ממנו. אם כן שלום זה הוא להנאתך דין הוא שתחזר אתה אחריו.

ואף אם השלום כפשוטו בין איש לרעהו, מ"מ יש בו צורך גדול אל התשובה כדי שיהיו השבים רבים כי בכל ימות השנה אין הקב"ה מקבל כי אם תשובת הרבים ויחיד אימת בעשרת ימי תשובה דווקא ע"כ נאמר (ישעיה נז. יט) שלום שלום לרחוק ולקרוב. כי מי שהוא רחוק ונתקרב צריך לשני שלומות אלו הן שלום בינו ובין אלהיו, הן שלום בינו לרעהו, ואז אמר ה' ורפאתיו. וכמו שלום זה המסבב התשובה חייב כל אדם לחזר אחריו כך עשה משה, זה"ש וילך משה כי הוא הלך אחריהם וזרזם על התשובה ועל הדרכים המסבבים התשובה דהיינו השני שלומות שהזכרנו ושניהם נכללו באמרו וידבר את הדברים האלה. הן דברי וידוי בין אדם למקום, הן דברי פיוס בין אדם לחברו, כי על שניהם נאמר קחו עמכם דברים ושובו אל ה'.

אם ככה, משה זרזם לתשובה והשבת היא 'שבת תשובה' ולכן הייתי רוצה לדבר היום על ענין אחד מעניני יום הכיפורים, וממנו נבין יסוד בעבודת ה' שלנו:

ביום הכיפורים, נאמר בע"ה עשרה וידויים בסדר של 'אשמנו, בגדנו וכו'. כותב הלבוש {ס' תר"כ, א} – ומכוונים לומר לפחות עשרה וידויים ביום זה כנגד עשרה פעמים שהיה מזכיר כהן גדול את השם ביום כ"ב.

אומר המהרי"ל – ועשרה וידויים הם ביום הכיפורים, שנים בליל כפור, אחד לצבור בתפילת הלחש, ואחד לשליח צבור (בקול רם), וביום, ארבעה לצבור (בתפילת הלחש), וארבעה לשליח צבור (בחזרת התפלות בקול רם, שחירת, מוסף, מנחה, נעילה, וכן כתוב באו"ח, כנגד עשרה קדושים שמקדש כהן גדול את עצמו במקדש ביום כפור, וכנגד אלו הקדושים יכוין כל אדם להשלים העשרה וידויים, בין אלו שאומר בינו לבין עצמו בלחש, ובין אלו שאומר עם השליח צבור.

כותב המהרי"ל ווי"ל {ס' תצ"א} – דיו"כ בעשור לחודש, דעשור הוא קודש קדשים.

בא הכלבו ומביא דברי מדרש בפרשת כי תשא:

אומר המדרש {שמות רבה, פרשה מד, אות ד} – כיון שעשו ישראל אותו מעשה {חטא העגל} היה האלקים כועס עליהם, התחיל אומר הקדוש ברוך הוא (דברים ט, יד): הרף ממני ואשמידם, אמר משה רבון העולם על מה אתה כועס על ישראל, אמר בשביל שנטלו עשרת הדברות, אמר לו יש להן מהיכן לפרע, אמר לו מנין, אמר הזכר שנסיית אברהם בעשרה נסיונות, ויצאו עשר בעשר, הוי: זכר לאברהם ליצחק ולישראל.

כותב הכלבו – וכנגד זה אנו מתוודים עם השליח צבור עשר פעמים בו ביום. סדר הוידוי, בנוי עפ"י סדר האל"ף – ב"ית – ולמה?

אומר הבן איש חי – לפי שבו ברא הקב"ה את העולם.

אומרת הגמרא {מסכת מנחות כט, ב} – מאי דכתיב מה פירוש הפס' {ישעיה כו-ד} בטחו ביה עדי עד כי ביה יי' צור עולמים? אמר ליה רבי אמני: כל התולה בטחונו בהקב"ה, הרי לו מחסה בעולם הזה ולעולם הבא. אמר ליה רבי יהודה נשיאה לרבי אמני: אנא הכי קא קשיאי לי כששאלתי את שאלתי, זה מה שהיה קשה לי: מאי שנא מהי הסיבה דכתיב בפס' "ביה" ולא כתיב "יה" בלי הבי"ת? הרי הפס' היה יכול לומר פשוט "כי יה" (ה') הוא צור העולמים". אמר רבי אמני: התשובה לשאלתך היא כדדרש ר' יהודה בר ר' אילעאי: שתי אותיות אלו בשם 'יה' מקבילות לשני עולמות שברא הקב"ה בהן, אחד בה"י ואחד ביו"ד. והפס' נדרש כך: "כי ביה" באותיות יו"ד וה"י, ה' צור עולמים, יצר ה' את שני העולמות. והנה מפס' זה בלבד איני יודע אם העולם הבא נברא ביו"ד והעולם

הזה בה"י אם העולם הזה ביו"ד והעולם הבא בה"י. אולם, כשהוא אומר בפס' אחד (בראשית ב-ד) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם שניתן לדורשו: אל תקרי בהבראם אלא בה"י בראם, כלומר: באות ה"י ברא אותם, את השמים ואת הארץ (הי אומר שהעולם הזה נברא בה"י והעולם הבא ביו"ד) ומפני מה נברא העולם הזה בה"י? מפני שה"י פתוחה למטה, בדומה לאכסדרה המוקפת משלש רוחות ופתוחה ברוחה הרביעית. הפתח הרווח שבאכסדרה מאפשר את הרוצה לצאת ממנה לעשות כן בנקל. וכן עולם הזה ניתנה לאדם בחירה חופשית כדי שכל הרוצה לצאת ממנו לתרבות רעה – יצא.

יש אומרים, שגם מגילת איכה נכתבה עפ"י סדר האל"ף – ב"ת כיון שכל חטא שאדם חוטא משפיע בכל העולמות ומעכב את בנין הבית.

היודי הוא המצוה המרכזית ביום הכיפורים. אמנם אנחנו מתענים בחמשה עינויים, אבל הדבר המרכזי שעושים ביום הכיפורים, הוא היודי.

כותב הרמב"ם (הלכות תשובה פ"ב ה"ז) – יום הכפורים הוא זמן תשובה לכל ליחיד ולרבים והוא קץ מחילה וסליחה לישראל. לפיכך חיבים הכל לעשות תשובה ולהתודות ביום הכפורים. ומצות ודוי יום הכפורים שיתחיל מערב היום קדם שיאכל שמא יחנק בטעדה קדם שיתודה. ואף על פי שהתודה קדם שיאכל חוזר ומתודה בליל יום הכפורים ערבית וחוזר ומתודה בשחרית ובמוסף ובמנחה ובנעילה. והיכן מתודה. יחיד אחר תפלתו ושליח צבור באמצע תפלתו בכרכה רביעית.

עוד כותב הרמב"ם (שם פ"א ה"א) – כל מצות שבתורה בין עשה בין לא תעשה אם עבר אדם על אחת מהן בין בזדון בין בשגגה כשיעשה תשובה וישוב מחטאו חייב להתודות לפני האל ברוך הוא שנאמר (במדבר ו-ו) 'איש או אשה כי יעשו' וגו' (במדבר ז-ז) 'התודו את חטאתם אשר עשו' זה ודוי דברים. ודוי זה מצות עשה. כיצד מתודין. אומר אלא השם חטאתי עויתי פשעתי לפניך ועשיתי כך וכך והרי נחמתי ובשתי במעשי ולעולם איני חוזר לדבר זה. וזהו עקרו של ודוי. וכל המרבה להתודות ומאריך בענין זה הרי זה משבח.

את המלים "הרי זה משבח", אנחנו מכירים מליל הסדר – "וכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משבח".

מהמילים האלה אפשר ללמוד שחובת היום היא להרבות בוידוים; בני אדם אומרים י' פעמים 'אשמנו – בגדנו, וי' פעמים 'על חטאי'. ב'אשמנו בגדנו' ישנן כ"ד תיבות (וידוים). לאחר מכן יש לנו פעמיים כ"ד 'על חטאי'; אצל בני עדות אשכנז חוזרים על כל אות פעמיים, ואצל בני עדות ספרד אומרים פעם אחת מאל"ף לת"ו ופעם אחת מת"ו לאל"ף – סכ"ה מ"ד אותיות – וביום כיפור חוזרים על זה עשר פעמים = 440 פעם! ואם נוסיף עוד י' פעמים 'אשמנו בגדנו' = עוד 240 פעם! – בסכ"ה 680 וידוים!

עלינו לדעת, אדם שדופק על החזה – 'אשמנו בגדנו וכו' ולא מבין מה הוא אומר, הוא יכול גם לדפוק על החזה ולומר 'דם צפרדע כינים' – אין הבדל! אדם שהולך לבקש סליחה, חייב לדעת על מה הוא מבקש סליחה!

אם תבוא למישהו ותאמר לו: "סליחה..."

"על מה אתה מבקש ממני סליחה?!"

"לא יודע... אמרו לי להגיד לך סליחה – אז אני אומר" – מי היה מקבל סליחה כזאת?!"

היום ב"ה יש ספרים/חוברות וכו' עם ביאורים – מזה 'אשמנו' מזה 'בגדנו' וכו' ואיזה עבירות נכללות בכל סעיף – אתה מבין ככה על מה אתה מתוודה – אתה מבין כל פרט ופרט! א"א לבוא ולהתוודות, כשלא מבינים על מה בדיק אנחנו מתוודים!

בפרשת נשא, עוסקת התורה בגזל הגר: (במדבר ה, ו) {דבר אל בני ישראל איש או אשה כי יעשו מכל חטאת האדם למעל מעל בה' ואשמה הנפש ההוא: {ז} והתודו את חטאתם אשר עשו וגו'.

נשאלת השאלה – למה כתבה התורה את מצות היודי, דוקא בפרשת גזל הגר?

כותב רבינו יונה (שערי תשובה, שער א', א) – מן הטובות אשר היטיב השי" עם ברואיו כי הכין להם הדרך לעלות מתוך פחת מעשיהם. ולנוס מפח פשעיהם. לחשוך נפשם מני שחת ולהשיב מעליהם אפו. ולמדם והזהירם לשוב אליו כי יחטאו לו לרוב טובו וישרו כי הוא ידע יצרם שנאמר – (תהילים כה) טוב וישר ה' על כן יורה חטאים בדרך. ואם הרבו לפשוע ולמרוד ובגד בוגדים בגדו לא סגר בעדם דלתי תשובה שנאמר (ישעיה לא) שובו לאשר העמיקו סרה. ונאמר (ירמיה ג) שובו בנים שובבים ארפא משובותיכם ...

[ב] ודע כי החוטא כאשר יתאחר לשוב מחטאתו יכבד עליו מאוד ענשו בכל יום. כי הוא יודע כי יצא הקצף עליו ויש לו מנוס שמה. והמנוס הוא התשובה. והוא עומד במרדו והנו ברעתו. ובידו לצאת מתוך ההפכה. ולא יגור מפני האף והחמה. ע"כ רעתו רבה (ועי' במדרש קהלת משל על זה).

כותב רבינו יונה (שערי תשובה, שער א', א) – מן הטובות אשר היטיב השי" עם ברואיו כי הכין להם הדרך לעלות מתוך פחת מעשיהם. ולנוס מפח פשעיהם. לחשוך נפשם מני שחת ולהשיב מעליהם אפו. ולמדם והזהירם לשוב אליו כי יחטאו לו לרוב טובו וישרו כי הוא ידע יצרם שנאמר – (תהילים כה) טוב וישר ה' על כן יורה חטאים בדרך. ואם הרבו לפשוע ולמרוד ובגד בוגדים בגדו לא סגר בעדם דלתי תשובה שנאמר (ישעיה לא) שובו לאשר העמיקו סרה. ונאמר (ירמיה ג) שובו בנים שובבים ארפא משובותיכם ...

[ב] ודע כי החוטא כאשר יתאחר לשוב מחטאתו יכבד עליו מאוד ענשו בכל יום. כי הוא יודע כי יצא הקצף עליו ויש לו מנוס שמה. והמנוס הוא התשובה. והוא עומד במרדו והנו ברעתו. ובידו לצאת מתוך ההפכה. ולא יגור מפני האף והחמה. ע"כ רעתו רבה (ועי' במדרש קהלת משל על זה).

כותב רבינו יונה (שערי תשובה, שער א', א) – מן הטובות אשר היטיב השי" עם ברואיו כי הכין להם הדרך לעלות מתוך פחת מעשיהם. ולנוס מפח פשעיהם. לחשוך נפשם מני שחת ולהשיב מעליהם אפו. ולמדם והזהירם לשוב אליו כי יחטאו לו לרוב טובו וישרו כי הוא ידע יצרם שנאמר – (תהילים כה) טוב וישר ה' על כן יורה חטאים בדרך. ואם הרבו לפשוע ולמרוד ובגד בוגדים בגדו לא סגר בעדם דלתי תשובה שנאמר (ישעיה לא) שובו לאשר העמיקו סרה. ונאמר (ירמיה ג) שובו בנים שובבים ארפא משובותיכם ...

[ב] ודע כי החוטא כאשר יתאחר לשוב מחטאתו יכבד עליו מאוד ענשו בכל יום. כי הוא יודע כי יצא הקצף עליו ויש לו מנוס שמה. והמנוס הוא התשובה. והוא עומד במרדו והנו ברעתו. ובידו לצאת מתוך ההפכה. ולא יגור מפני האף והחמה. ע"כ רעתו רבה (ועי' במדרש קהלת משל על זה).

[ב] ודע כי החוטא כאשר יתאחר לשוב מחטאתו יכבד עליו מאוד ענשו בכל יום. כי הוא יודע כי יצא הקצף עליו ויש לו מנוס שמה. והמנוס הוא התשובה. והוא עומד במרדו והנו ברעתו. ובידו לצאת מתוך ההפכה. ולא יגור מפני האף והחמה. ע"כ רעתו רבה (ועי' במדרש קהלת משל על זה).

[ב] ודע כי החוטא כאשר יתאחר לשוב מחטאתו יכבד עליו מאוד ענשו בכל יום. כי הוא יודע כי יצא הקצף עליו ויש לו מנוס שמה. והמנוס הוא התשובה. והוא עומד במרדו והנו ברעתו. ובידו לצאת מתוך ההפכה. ולא יגור מפני האף והחמה. ע"כ רעתו רבה (ועי' במדרש קהלת משל על זה).

[ב] ודע כי החוטא כאשר יתאחר לשוב מחטאתו יכבד עליו מאוד ענשו בכל יום. כי הוא יודע כי יצא הקצף עליו ויש לו מנוס שמה. והמנוס הוא התשובה. והוא עומד במרדו והנו ברעתו. ובידו לצאת מתוך ההפכה. ולא יגור מפני האף והחמה. ע"כ רעתו רבה (ועי' במדרש קהלת משל על זה).

ועונו ופשענו לפניך. ידענו ה' רשענו ועון אבותינו. בשנו ונכלמנו להרים פנינו אליך כבשת גנב כי ימצא... – שוב פעם גנבים! ☺
שאלתי את עצמי – מה קרה, למה קוראים לנו רבותינו בשם 'גנבים'!

חשבתי שגמרנו? בואו נקרא דברי מדרש:
אומר המדרש {ילקוט שמעוני, תהילים, רמז תשי"ח} – אשרי נשוי פשע. אתה מוצא ביום הכיפורים בא שטן לקטרג את ישראל והוא פוטר עונותיהם ואומר: רבון העולמים, גנבים הם ישראל. והקב"ה פוטר זכויותיהן של ישראל... אם ככה, גם השטן מצטרף לחבורה וקורא לנו 'גנבים'.

אם אלה הדברים, בואו נתקדם:
ביום הכיפורים, נקרא בפרשת 'אחרי מות' על עבודת הכהן הגדול; אחד משיאי עבודת הכהן הגדול ביום הכיפורים היה הקרבת שני השעירים – שעיר אחד לה' ושעיר אחד לעזאזל. הדבר הנוסף, כניסת הכהן הגדול, פעם אחת בשנה, לפני ולפנים לקדש הקדשים עם כף ועליה קטורת.
במנחה, נקרא בע"ה ג"כ בפרשת 'אחרי מות' – אבל בסוף הפרשה, פרשת העריות.

נשאלת השאלה – מה פתאום ביום הכיפורים קוראים פרשת העריות?!
אומרת הגמרא {מסכת מגילה לא, א} – ביהו"כ קורין {ויקרא טז-א} אחרי מות, ומפטירין {ישעיה נז-טו} כי כה אמר רם ונשא, ובמנחה קורין בעריות... אומר רש"י – קורין בעריות. שמי שיש עבירות בידו יפרוש מהן לפי שהעריות עבירה מצויה שנפשו של אדם מחמתן ויצרו תוקפו.

אומר תוספות – במנחה קורין בעריות. לפי שהנשים מקושטות בשביל כבוד היום לפיכך צריך להזכירם שלא יכשלו בהן ובמדרש יש שלכך קורין בעריות לפי שישראל עושין רמז להקב"ה שכשם שהזהיר אותם שלא לגלות ערוה כך לא תגלה ערותם בעונותם.

ממשיכה הגמרא ואומרת – ומפטירין ביונה.
נשאלת השאלה – מדוע מפטירים דוקא ביונה?
כותב האבודרהם {סדר תפילת יום הכיפורים} – והטעם להפטר זה, ללמד לבני העולם שאין אדם יכול לברוח מפני השם, אם עבר עבירות.

כותב שער הציון {סימן תרכ"ב סק"א} – וביאר החפץ חיים, כי האדם חושב כמה פעמים לייאש את עצמו שאין יכול לתקן בשום אופן, וע"כ יתנהג תמיד באופן אחד ואם יגזור עליו הקב"ה למות ימות, אבל טעות הוא שסוף דבר יהיה כל מה שהקב"ה רוצה מנפשו שיתקן מוכרח הוא לתקן ויבוא עוד פעם ופעמים לעולם הזה ובע"כ יוכרח לתקן וא"כ למה לו כל העמל, למות ולסבול חיבוט הקבר ושאר צרות ולחזור עוד הפעם. וראיה מיונה, שהקב"ה רצה מאתו שילך וינבא והוא מיאן בזה ונס לים מקום שלא ישרה עליו עוד השכינה לנבאות כידוע, וראינו שנטבע בים ונבלע בדג והיה שם במעיו כמה ימים ולפי הנראה בודאי לא יוכל להתקיים דברי הש"י ומ"מ ראינו שסוף דבר היה שרצון הש"י נתקיים וילך וינבא, כן הוא האדם בעניניו, וזהו שאמרנו באבות "ואל יבטיח יצרן שהשאלו בית מנוס לך שע"כ אתה נוצר וכו'".

כותב המחזור ויטרי {אות שני"ה} – מפתיר ביונה, משום תשובת אנשי נינוה.
נשאלת השאלה – למה שלח הקב"ה את יונה לנינוה, מה היה העוון המרכזי שלהם?

גזל, כמ"ש {יונה ג, ח} וישבו איש מדרכו הרעה ומן החמס אשר בכפיהם. **אומרת הגמרא {מסכת תענית טז, א} – מאי ומן החמס אשר בכפיהם? אמר שמואל: כך צוה מלך נינוה: אפילו אדם שגזל מריש קורה ונבוא בבירה וקבע את הקורה במגדל שבנה, ואין דרך לעקור את הקורה מבלי להרוס את כל המגדל, מקעקע כל הבירה כולה ומחזיר מריש לבעלי חייב הגזלן להרוס את המגדל כדי שיוכל להחזיר את הקורה.**

פירוש הדבר, אנשי נינוה עשו תשובה שאפילו קורות הבתים שהיו גזולות, פורקו והוחזרו לבעליהם!

אומר הירושלמי {מסכת תענית פ"ב} – א"ר יוחנן: מה שהיה בכף ידיהם [בבית] החזירו. מה שהיה בשידה תיבה ומגדל [שקבעו בקירות] לא החזירו.

אם נסכם, בשחרית קוראים על עבודת הכהן הגדול, שאחד מהעבודות שלו היה שילוח השעירים – הא' לה' והשני לעזאזל. ומי היה נמצא בעזאזל? שני המלאכים שחטאו בעריות – עוזא ועזאל. מכאן רמז ג"כ לעריות. ואז במנחה שוב פעם עריות, ובתוספת לזה קוראים גם על הגזל.

לכאורה, כל אחד שואל את עצמו – בכל היום אמרת עשרה וידיים, ובמנחה אמרת עוד שתיים – זה לא ניגמר כאן. הגעת לתפילת הנעילה, אתה מוסיף קטע נוסף בענין הגזל – "למען נחלל מעושיך ידינו".

מאיפה לומדים את כל הדינים, לידוי ביום הכיפורים? מגזל הגר!
בהפטרות שקוראים ב'שבת חזון', אומר הנביא: {ישעיה א, טו} גם כי תרבו תפלה אינני – ולמה? כי "ידיכם דמים מלאו"

נשאלת השאלה – מה פירוש "דמים מלאו"?
בפשטות – רצח. אבל יש לזה פירוש נוסף:

כותב הגאון מוילנא {אדרת אליהו, ס' ישעיה} – ידיכם דמים מלאו. דמים תרתי משמע – גזל ושפיכות דמים.

ביום הכיפורים, אנו מוסיפים תפילה אחת נוספת – 'תפילת הנעילה';

בעל תשובה עושה קידוש ה', בכך שאומר: "לא טוב לי, אני לא רוצה להיות במצב הזה" – זו המעלה הגדולה ביותר של אדם שעושה תשובה. הוא מוכיח כלפי חוץ, כמה לא טוב לו להיות במצב הזה.

נביא משל נוסף לענין הזה:
אתה פוגש אדם, שנשפך לו על החליפה סיד – "אדון משה, כנראה התלכלכת מהסיד. כל החליפה שלך כתם"

"ראיתי תודה. אני כבר בדרך הביתה"
כל מי שפוגש אותו בדרך מעיר לו על זה. אתה מבין שבעוד שעתיים הוא מגיע הביתה, ומחליף את החליפה. אבל מה קורה, אם אחרי שבוע אתה פוגש אותו ורואה אותו עם אותו כתם על החליפה?
"משה, מה זה ???"

"מה, זה לא יפה?!" ☺

מה אתה למד מההתנהגות שלו? אם הוא אומר לך: "בסדר, אני הולך להחליף" – אתה מבין שהמצב הזה רע לו. אבל אם הוא נישאר עם זה – זה אומר שטוב לו עם זה! טוב לו להיות בתוך הלכלוך! על זה מגיע לו עונש!!!
אומר לנו רבינו יונה – על זה מגיע לו עונש. יש לו אפשרות לנקות את עצמו, אבל הוא לא רוצה!

בשנה שעברה, ביום הכיפורים, למדתי את השערי תשובה ושאלתי את עצמי שאלה – למה אותו בעל משל, בחר דוקא משל של כת של ליסטים? מיד עניתי לעצמי תשובה, כי אם אותו בעל משל היה כותב 'כת של מרגלים', הייתי שואל 'למה דוקא כת של מרגלים' – אבל זה לא ניגמר, כי לרבינו יונה יש ספר נוסף שנקרא יסוד התשובה. שם הוא אומר, שכאשר מתחיל האדם את דרך התשובה שלו, עליו לשים מאחור את כל 'הלכלוך' מהעבר ולא להתעסק בו, כי אם הוא יתעסק בו, לעולם הוא לא יעשה תשובה;

כותב רבינו יונה – ביום ההוא ישליך מעליו כל פשעיו אשר עשה, ויעשה עצמו כאילו אותו היום נולד ואין בידו לא זכות ולא חובה. וזה היום תחילת מעשיו ואז ישום דרכיו ויפלו אורחותיו ולא ינועו מעגלותיו מדרך הטוב. ומדה זו תביאנו לשוב בתשובה שלמה, כי אם לא יעשה עצמו כמשליך גילוליו, כובד העונות ועוצם החטאים אשר עשה יבהילוה ולא יניחוהו לשוב כי יבוש מחטאיו. [בא אלי יהודי השבוע לאחר השיעור, ואמר לי: "הרב, אתה יודע כמה עבירות עשיתי בחיים שלי?! אין לי אפילו מקום בגיהנום!", אמרתי לו: "אל תדבר כך! אל תתעסק בעבר. תתעסק בתורה והיא כבר תכפר!"; אמנם אומרים וידיים על העבירות שעשיתי, אבל לא לחשוב על העבירות כל הזמן, כי אם נחשוב לא נוכל לשוב בתשובה. לאחר שבעל תשובה מיישב את עצמו בתורה – רק אז עליו להתחיל בדרך התשובה – אה, עשית עבירות? אין שום בעיה! תקבל על עצמך להתענות שני וחמישי ... תקבל על עצמך 'תענית הראב"ד' וכו'.] ולא יוכל להעזי פני ולשוב, כי יאמר בדעתו הן חטאתי עויתי ופשעתי וכזאת וכזאת עשיתי, עברתי ושניתי ושלשתי עד אין ספורות. ואיך אבוא עוד לפני כבושת גנב כי ימצא. כי בושתי לעמוד לפניו. וללכת בדרכיו ולדבקה בו ואף איך ארמוס חצריו ואיך אספר חוקיו. והמסיר היושב במפתחי הלב [ברכות סא, א] המתחדש בכל יום. וצופה ומבקש להכשילו [קידושין ל, ב] משיא לבו לעצה הרעה הזאת, ומניא אותו מדרך הישר והטוב, ולכן טוב לו להשליך כל פשעיו ולעשות לו לב חדש.

רבינו יונה לא אומר "כבושת רוצח" או "כבושת מרגל", אלא נוקט בלשון "כבושת גנב".

לבני עדות אשכנז, ישנה תפילה שאומרים אותה לפני כניסת היום הקדוש – קודם תפילת 'כל נדרי', בשם 'תפילה זכה'. וידי נורא שהנהיג החפץ חיים. שם בוידוי הזה, מתוודה האדם על כל חטאיו; לוקח האדם את גופו – מהראש ועד הרגליים, ועובר איבר – איבר, ומוכיח לעצמו שאין לו איבר בגוף שהוא לא חטא בו – פחד פחדים!
בואו נקרא קטע אחד:

"ולא די לי שלא קדשתי את איברי אלא טמאתי אותם. בראת בי מח ולב ובהם חוש המחשבה לחשב מחשבות טובות והרהורים טובים ולב להבין דברי קדשך ולהתפלל ולברך כל הברכות במחשבה טהורה. ואני טמאתי אותם בהרהורים ומחשבות זרות. ולא די לי בזה אלא שעל ידי הרהורים הרעים באתי לידי טמאה פעם ברצון ופעם באנס בטמאה המטמאת את כל הגוף. ומהם בראתי משחיתים ומחבלים הנקראים נגעי בני אדם.

אוי לי כי תחת המחשבות הטובות שיכלתי לברא על ידי זה מלאכים קדושים שיהיו סנגורים ופרקליטים טובים עלי, תחתיהם בראתי משחיתים לחבל את עצמי כמו שכתוב והוכחתי בשבט אנשים ובנגעי בני אדם. בראת בי עינים ובהם חוש הראות לראות בהם מה שכתוב בתורה ולקדש אותם בראית כל דברים שבקדשה והזהרת בתורתך ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם. אוי לי כי הלכתי אחרי עיני וטמאתי אותם להסתכל בכל דבר טמאה. בראת בי אזנים לשמע דברי קדשה ודברי תורה. אוי לי כי טמאתי אותם לשמע דברי נבלה ולשון הרע וכל דברים האסורים... – וכך עוברים איבר איבר – "מששתי את כל איברי ומצאתי אותם בעלי מומין. מכף רגלי ועד ראשי אין בי מתום..." – לאחר שאתה מסיים להתחנן, אתה אומר: "באנו לפניך בלב נשבר ונדכה כעניים ודלים ורשים לבקש ממך מחילה סליחה וכפרה על כל מה שחטאנו

נשאלת השאלה – מאיפה לקחו אנשי כנסת הגדולה מקור, שביום הכיפורים צריכים להוסיף תפילה נוספת?

המקור לכך, מופיע בירושלמי במסכת תענית;

אומרים חז"ל לירושלמי מסכת תענית פ"ד ה"א – ומניין לנעילה מי תיקן ומדוע תיקן נעילה בתענית? ניחא שחרית מנחה וערבית סמכו על האבות, אבל נעילה, מניין? ועונה א"ר לוי: זה שנאמר {ישעיה א, טו} גם כי תרבו תפלה אינני שמע פס' זה נאמר לאחר שנגזרה, ואומר שלאחר הגזירה איני שומע, אבל לפני שנגזרה גזירה – תפילה מועילה. לכן קבעו בתענית תפילה נוספת – היא 'תפילת נעילה'. מיכן שכל המרבה בתפילה נענה.

כותב ר' יוסף ענגיל {תפארת יוסף, פרשת בראשית, מאמר 'שורש כל החטאים – לשה"ר גזל עריות} – הנה, שורשי כל החטאים הם ג', והם לשון הרע וחמדה ותאוה, כי שורש כל החטאים הם חטא עץ הדעת, שהיה החטא הראשון בעולם, דהראשון הוא תמיד שורש לכל הבא אחריו כמו שאמרנו כבר, ובחטא עץ הדעת מצינו אלו הג', 'לשון הרע' בנחש שדיבר לשון הרע על בוראו, וכמבואר במדרש {ב"ר כ, א}: איש לשון, זה הנחש שאמר לשון הרע על בוראו, ובש"ס תענית {ח.} על הכתוב {קהלת י, יא} אם ישוך הנחש בלא לחש ואין יתרון לבעל הלשון ע"ש, 'וחמדה' ו'תאוה' כדכתיב {בראשית ג, ו} וכי תאוה הוא לעינים ונחמד העץ להשכיל, ועל כן אלו הג' לשון הרע וחמדה ותאוה, להיותם יחד בחטא אחד – חטא עץ הדעת, זה מורה כי יש להם שייכות זה לזה, וקשורים בקשר אחד.

ועל כן מצינו בהם שהם נחשבים יחד, כי חמדה ותאוה הם גזל ועריות, וכלשון המשנה מכות {כג:} גזל ועריות שנפשו של אדם מתאוה להן מחמתן, והיינו דגזל הוא חמדה, דעל ממון נופל לשון חמדה שחומד ממון חבירו, ועריות הוא תאוה – תאות המשגל, ועל כן מצינו שנחשבים יחד אלו הג' – לשון הרע וגזל ועריות, ובש"ס בבא בתרא {קסה.} רוב בגזל' ומיעוט ב'עריות' והכל ב'לשון הרע' כו', וכן כתוב בתהלים {נ, יח} נאמר – אם ראית גנב ותרץ עמו ועם מנאפים חלקך: {יש' פי' שלחת ברעה ולשונך תצמיד מרמה:} {כ} תשב באחריך תדבר בנן אמך תתן דפי; הרי גם כן אלו הג' – גזל ועריות ולשון הרע.

ובזה יובן, הא דיום הכיפורים מכפר על כל החטאים שבתורה {עיי' יומא פה.}, כי מצינו בו בפרטות כפרת וסילוק אלו הג', וזה, כי גזל ועריות דהם חמדה ותאוה נתכפר, כי היות דמדריגת יום דיום הכיפורים הוא נגד דיבור דלא תחמוד {שמות כ, יג}, כמבואר מדברי התנא דבי אליהו {זוטא פרק כב} וז"ל: מפני מה נתנה קורת רוח בעשרה ימים מראש השנה ועד יום הכיפורים כו', כנגד עשרת הדברות שקיבלו ישראל בסיני כו' עכ"ל, והיינו דעשרת ימי תשובה הם נגד עשרת הדברות. ועיין ביערות דבש {ח"ב דרוש א' ד"ה ולכן עשרת כו'} דכתב כן מסברא דנפשיה, וכתב שם דב' ימי ראש השנה הם יומא אריכתא {ביצה ד.}; והיינו משום דהם נגד ב' דברות הראשונות – אנכי ולא יהיה לך {שמות כ, ב} בדביבור אחד נאמר {כמבואר ברש"י מכות כד.}, ועל כן גם ב' הימים הם יומא אריכתא ודו"ק, עד כאן תוכן דבריו ע"ש. ועל פי זה נמצא, דמדריגת יום הכיפורים הוא נגד דיבור דלא תחמוד ולא תתאו, אם כן מדריגת היום כיפור הוא ניגוד וביטול החמדה והתאוה, ועל כן בכוחו לכפר עליהם.

וזהו הענין, שקורין במנחה דיום כיפור בפרשת עריות, ומפטרין ביונה {עיי' מגילה לא.} דכתיב ביה {יונה ג, ח} וישבו איש מדרכו הרעה ומן החמס אשר בכפיהם, הרי שהוזכר גזל בפרט. וכן מצינו עוד כפרה ביום הכיפורים על עריות בפרט, בשעיר המשלח דכתיב ביה {ויקרא טז, ח} לעזאזל, ודרשין ביומא {סז:} לכפר על מעשה עווא ועזאל, פירוש על עריות {מלאכי חבלה שירדו לארץ בימי נעמה אחות תובל קין, ועליהם נאמר – להלן ו, ב – ויראו בני האלהים את בנות האדם, כלומר על העריות מכפר, רש"י}, וגזל גם כן נזכר ביום כיפור בפרט, בתפלת נעילה: "למען נחלל מעושק ידינו". והנה לשון הרע מצינו בו כפרה ביום כיפורים – בקטורת דלפני ולפנים.

ואם כן נמצא, דביום הכיפורים יש כפרת וסילוק אלו הג' – לשון הרע וחמדה ותאוה, היינו 'לשון הרע' בקטורת דיוה"כ דמכפר ומסלק אותו לגמרי, ו'חמדה' ו'תאוה' ככח מהות היום דהוא דיבור דלא תחמוד ולא תתאוה כנ"ל, ועל כן מפאת שמכפר ומסלק אלו הג' – דהם שרשי כל החטאים וכנ"ל, לכן מכפר ומסלק ממילא כל החטאים שבעולם, כי בהסתלק השורש מסתלק הכל, ודו"ק היטב כי הדברים נכונים בס"ד.

עד כאן דבריו.

לאחר ההקדמות הללו, הייתי רוצה לומר יסוד אחד נפלא וממנו להגיע למסקנה:

כותב השפת אמת {פרשת נשא מאמרי תרל"ג} – אא"ז מו"ר ז"ל אמר על מה שכתוב מצות תשובה והתודו בגזילה, כי כל עבירה בכלל גזל, שמי שמחזיר כל הדברים לה' יתברך שהוא המחיה הכל והוא בעלים של כל הנבראים ומי שיועד זה אינו חוטא בודאי.

בא נכדו של השפת אמת ומוסיף על דבריו;

אומר העבירא דדשא {שבת תשובה} – והנה לאו דלא תגנוב יש לו שייכות לכללות ענין התשובה, כי הלא אינו רק העוון הפרטי של לא תגנוב במובן הגשמי בלבד, אלא כולל את כל העבירות, וכדברי החידושי הרי"מ זי"ע שלכן נכתב פרשה של תשובה – 'והתודו' אצל עבירה דגזל, משום שכל עבירה כולל בגזילה, שאינו יודע ומכיר שחיות הכל הוא מהש"י, כי כשאין אדם יודע זאת הכל גזל, ולהיפך כשיודע זאת בהכרה ברורה שהש"י הוא המחיה את הכל והוא בעלים של כל הנבראים, בודאי אינו חוטא.

יש להוסיף דנאמר דייקא אצל גזל הגר, כי בכל גזל מלבד העבירה של בין אדם למקום יש גם עבירה של בין אדם לחבירו שהנגזל או יורשיו תובעים את הגזלן, אך מגזל הגר אף שבשעת הגזילה עבר נגד הגר, אך עתה אין יורשים שתובעים, רק הקב"ה תובעו כדאיתא בגמרא {ב"ק קט.} 'קנאו השם ונתנו לכהנים', על כן דייקא בו נכתבה פרשת תשובה לרמז שכן הוא בכל החטאים שהם גם כן גזול כלפי שמיא בלבד.

והמכוון בזה הוא שעל האדם להתבונן היטב שהרי כל כוחותיו קיבל בפקדון מאת הבורא ית"ש, ולהכיר שהוא הנותן לו כח לעשות חיל, ובבואו לעולם העליון יתבע אותו בעל הפקדון היכן פקדוני האיך שמרת עליו, וכשאין האדם מנצל הכוחות שקיבל מהש"י כראוי לעבודתו ית"ש, אלא עוד מעיז פניו לעשות ההיפך מרצון ה', להשתמש במתנות כנגד נותן המתנה – הבורא ית"ש, הרי הוא גונב את הכוחות לצורך עצמו, וזהו עיקר העבירה דגניבה, 'גזול אביו ואמו'.

עכ"ד.

לאחר שחטא אדם הראשון ואכל מעץ הדעת, אף אילן לא הסכים לתת לו את עליו כדי להתכסות בהם מלבד התאנה;

אומרים חז"ל {בראשית רבה, פרשה טו, אות ז} – בשעה שאכל אדם הראשון מאותו האילן, טרדו הקדוש ברוך הוא והוציאו חוץ לגן עדן, והיה מחזר על כל אילנות ולא היו מקבלין אותו, ומה היו אומרים לו, אמר רבי ברכיה הא גנב דגנב דעתיה דבריה שגנבת דעת הבריות! הדא הוא דכתיב {תהלים לו, יב}: אל תבואני רגל גאווה, רגל שנתגאה על בוראו, {תהלים לו, יב}: ויד רשעים אל תגדני, לא תיטב ממני עלה. אבל תאנה שאכל מפרותיה, פתחה דלתיה וקבלתו, הדא הוא דכתיב {בראשית ג, ז}: ויתפרו עלה תאנה.

אומרת הגמרא {מסכת ב"ק עט, ב} – שאלו תלמידיו את רבן יוחנן בן זכאי: מפני מה החמירה תורה בגנב יותר מגזול? אמר להן: זה השוה כבוד עבד לכבוד קונו וזה לא השוה כבוד עבד לכבוד קונו, כביכול עשה עין של מטה כאילו אינה רואה ואוזן של מטה כאילו אינה שומעת.

פירוש הדבר, הגזלן לא מפחד לא מהקב"ה ולא מבני אדם. אבל הגנב מפחד מבני אדם ולא מהקב"ה. לכן צעקו האילנות לאדם הראשון "גנב" ולא גזלן – כי מהקב"ה הוא לא פחד!

כשהשטן בא לדבר ביום הכיפורים, אומר המדרש בתהילים, הוא פותח ישר במילים "עם ישראל גנבים" – מה פירוש גנבים?!

אומר השטן – "ריבוננו של עולם, נתת להם גוף עם נשמה ותראה מה הם עשו בו – השתמשו בו נגדך!"

גם רבינו יונה משתמש בביטוי 'גנבים', וכך גם המדרש שהוא מביא 'משל לכת של לסטים'; שאלנו – למה דוקא לסטים, למה לא מרגלים או שודדים?

התשובה פשוטה מאד. עוד לפני שאתה מדבר איתי על עבירות אחרות: לשון הרע, שמירת העיניים וכו' – דבר ראשון, הקב"ה נתן לך גוף ונתן לך הוראות איך להשתמש בגוף הזה!

משל למה הדבר דומה? פלוני מבקש ממך את המשאית כדי להעביר דירה מקום למקום. מאוחר יותר התברר לך, שלא רק שהוא לא לקח את המשאית שלך כדי להעביר את הדירה שלו, אלא הוא לקח לך את המשאית כדי לעזור למתחרה שלך! – כך החוטא, לוקח את הגוף שנתן לו הקב"ה ומשתמש בו לטובת הסיטרא אחרא – לחטאים!

עפ"י הדברים האלה, יש לנו פשט נפלא:

נמצאים בעשרת ימי תשובה – ימים שבהם קרבת ה' היא הגדולה ביותר. אבל כגודל מעלת הימים הללו – כך גודל התביעה!

מספרת הגמרא {מסכת יומא פז, א} – רב הוה ליה מילתא בהדי הוא טבחא רב היה לו דבר תרעומת על טבח אחד שחטא לו. לא אתא לקמיה לא בא הטבח אליו לבקש ממנו מחילה במעלי יומא דכפורי בערב יום הכיפורים. אמר איהו רב: איזיל אנא לפיוסי ליה אלך אני אליו כדי להתפייס איתו פגע ביה פגש אותו רב הונא בדרכו לטבח. אמר ליה לרב: להיכא קא אזיל מר לאן הולך מר? אמר ליה רב: לפיוסי לפלניא להתפייס עם פלוני. אמר רב הונא: אזיל אבא למיקטל נפשא אבא {כלומר רב} הולך להרוג את הנפש! אזל וקם עילויה הלך רב ועמד על יד הטבח. הוה יתיב וקא פלי רישא הטבח ישב ושבר עצמות של ראש של בהמה. דלי עיניה וחזייה הרים הטבח את עיניו וראה אותו. אמר ליה

לא איכפת להם אם הוא מצטלם עם חליפה שלו וכובע שקנה בחנות או שמצטלם עם קפלוטי'ש של השכן. מה שכן חשוב להם, ובעיקר לו, שהתמונה תהיה ברורה ויפה, כי זו תשאר.

כביכול הקב"ה נותן לנו ג"כ אפשרות כזו, דהיינו? בעשרת ימי תשובה, בימים הללו מצטלמים, לפני ה' החותם אותנו בתעודה לכל השנה. תמונה זו תישאר, איך שמצטלמים כעת.

רבתי הבה נצטלם ביופיינו לפני בורא העולם. וזה סוד ההלכה של עשי"ת להחמיר בפת פלטר. כי אם בימי הדין זכה האדם ונגע במטרה, אם השכיל והרצון שלו עמוק ואמיתי יש לו סיכוי להינצל מהדין הקשה (כמו שנאמר: "באשר הוא שם").

כח ציבור

תדעו לכם עוד. כי עשרת ימי תשובה הם ימים קדושים מאד. בכל הזדמנות אני אומר את המשל דלהלן:

בארץ ובעולם קיימת מערכת של תחבורה ציבורית, רבים נוסעים בה, אך לפעמים נאלץ אדם לנסוע במונית ספיישל. הנסיעה במונית נקבעת לפי מונה, שהמחיר בו מופיע על מסך קטן מול הפנים של הנהג והנוסע. כל כמה שניות של נסיעה הסכום עולה ועולה, עוד חצי שקל עוד ועוד, השעון דופק ועמו הלב... אך אין מה לעשות, כאשר נוסעים באופן פרטי - משלמים ביוקר.

והנה, המרחק מהארץ עד השמים הוא לא קטן כלל. מתפללים מידי יום שלוש פעמים ומעוניינים שהתפילה תגיע בשלום עד כסא הכבוד, אזי, אם נוסעים בתחבורה ציבורית: "תפילת ציבור" לא מוכרחים לשלם ביוקר כדי להגיע למטרה, כי תפילת ציבור כוחה רב, אבל כאשר מתפללים ביחידות נזקקים לזכויות מיוחדות כדי שהתפילה תתקבל. כך כל ימות השנה.

אך בימים אלו של עשרת ימי תשובה, כידוע, כל תפילת יחיד היא כתפילת ציבור. אם אני מרים עיני לשמים באמצע היום ומבקש אבא! טאטע! "הוציאה ממסגר נפשי להודות את שמך" "אל תזכור לי עוונות ראשונים" "וטהר ליבי לעבדך באמת" תפילה זו חשובה היא, כתפילה של ציבור.

א"כ כמה אנו צריכים לנצל את אלו הימים.

להפוך מידת הדין

נדע כי שתי דרכים יש להפוך מידת הדין למידת הרחמים (א) "המעביר על מידותיו מעבירם לו על כל פשעיו" אם מוותר ראובן לשמעון ושמעון לראובן שכן לשכנו איש לאשתו ואשה לבעלה - מידה כנגד מידה גם להם יוותרו.

(ב) "כל המרחם על הבריות מרחמים עליו מן השמים". מביטים מהשמים מה קורה איתך אם מישוהו בא אליך להתחנן לרחמים כיצד אתה מתנהג באותה שעה.

הייצר מבלבל אותנו שנעשה דברים שלא יועילו, כל מיני מעשים שלא מביאים רחמים [דרך אחת בלבד יש: "ותשובה ותפילה וצדקה מעבירין את רוע הגזירה"] ועלינו לחזק בימים קדושים אלו דברים שיש בהם תועלת, כמו: להעביר על המידות.

הכבשה חסרת הדעת

"וכל באי עולם יעברון לפניך כבני מרון" ככבשים הנכנסים לדיר ומעשרים אותם אחד אחד - העשירי נותנים לו עם שוט על גבו בצבע אדום, והוא המיועד לשחיטה.

אמר רבי ישראל מסלנט "כל באי עולם עוברים כבני מרון" כאותם כבשים - אילו היתה לנו שיחה משותפת עם כבשה זו שגבה צבוע אדום: "מה קרה לך בגב?" היינו שואלים.

"קיבלתי מכה עם שוט".

"כואב לך?"

"לא, הכאב עבר חלף, שכחתי ממנו" והשיחה עם הכבשה תסתיים.

אילו הכבשה היתה מבינה שהצבע שעליו מדברים - הוא גורלה הרע, היתה ניגשת לנהר להתרחץ והכל יבוא על מקומו בשלום, ואז כשבעל הבית יחפש אותה לא יידע מי היא... אבל, אינה מבינה. אין לה מידע על גורלה הנחרץ.

יש בכוחו של אדם להתרוצץ ולנקות את הסימן שנגזר עליו בראש השנה. עבודתנו בימים אלו של עשרת ימי תשובה - ותשובה ותפילה וצדקה מעבירין את הצבע האדום - את רוע הגזירה. וזה מה שנוותר בידינו כי חוץ מזה, שום דבר לא בידי האדם, מאומה לא יועיל לו, פרנסה לא ייקח לבד. בריאות לא נוטלים בכח, כי רק הוא הקב"ה לבדו פועל גבורות עושה חדשות בעל מלחמות וזרע צדקות - הכל. ומה אנו כן עושים בעולם? ותשובה ותפילה וצדקה - כח הבחירה לבחור בטוב "הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים".

אם נעשה את המוטל עלינו אין ספק כי אבינו אב הרחמים המכיר אותנו ואת מצבנו "זכור כי עפר אנחנו" הוא מדע את מאובינו וכוחותינו, וירחם עלינו כרחם אב על בנים.

בשל מי הסער הזה?

ברצוני לסיים.

מלאך המות בא להקב"ה בטענה: רבונו של עולם, כולם יקללו אותי על המות שבא לעולם בגיני. יש בעולם מלאכים טובים ועלי נגזר להיות המלאך

לרב: אבא את אתה אבא, זיל לית לי מילתא בהדך לך! אין לי דבר אתך. בהדי דקא פלי וישא בהיותו שובר עצמות ראש הבהמה, אישתמיט גרמא ומחייה בקועיה וקטליה נשמטה עצם, והכתה את הטבח בגרגרתו והרגתו.

נשאלת השאלה - מאיפה לקח רב את ההלכה, שאדם שפגע בחברו צריך להמציא את עצמו אל החבר כדי שימחל לו?! מישוהו פגע בי, אז אני צריך ללכת אליו בעצמי כדי שהוא יבקש ממני מחילה?!

הרי ידועה האמרה 'הרוצה את הרב - יבוא אליו'; אם אתה פגעת בי - תבוא אתה אלי ותבקש מחילה!

שאלה נוספת - אם מגיע לו עונש מוות על מה שהוא עשה לרב, מדוע הוא לא נענש בשעת המעשה? מדוע המתין הקב"ה עד עכשיו?!

בא ר' איצ'לה בלאזר בספרו כוכבי אור, ומבאר את הדברים:

רב הלך אל הקצב, כי למד מהנהגתו של הקב"ה, שנאמר {דברים כח, ט} והלכת בדרכיו - מה הוא רחום אף אתה רחום. מה הוא חנון אף אתה חנון.

התבונן רב - "אנחנו פוגעים בקב"ה והוא בא להתפייס איתנו - איפה מצאנו דבר כזה?! ואם כך נוהג הקב"ה, על אחת כמה וכמה שאנהג כמותו!" - והלך אל הקצב כדי להתפייס איתו.

אומר ר' איצ'לה בלאזר - למדנו מכאן דבר נורא. אם רב הגיע אל הקצב כדי להתפייס איתו, והקצב מצדו אומר לו: "לך מכאן, אין לי עסקים איתך!" - העונש הוא מייד - לא מאריכים אף. אומר הקב"ה: "אני בא להתפייס איתך ואתה אומר לי 'לך מכאן'!?" - התביעה היא עצומה ונוראה!

אם ככה, נותרו לנו עוד כמה ימים ליום הגדול בשנה - יום הכיפורים - כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם" - יום שבו רוחץ אותנו הקב"ה מכל עוונותינו, כמ"ש הנביא {ישעיה ד, ד} אם רחץ ה' את צאת בנות ציון ואת דמי ירושלם ידיח מקרבה ברוח משפט וברוח בער.

אסביר את דברי הנביא, עפ"י מה ששמעתי ממורי ורבי הגאון ר' ראובן קרלנשטיין זצ"ל:

ניקח לדוגמה ילד קטן שישן בלול - פתאום בשעה 6 בבוקר הוא צועק: "אמא!!!" - והאמא ישנה, לא שומעת כלום - "אמא!!!" - ושום דבר...

הילד עשה את הצרכים וזה שורף לו, אז הוא מוריד את הטיטול ומורח את עצמו מכף רגל ועד ראש - כולו מטונף!!! ☺

עוברת אחותו ורואה את המראה: "פייזי איזה סירחון!!!"

האמא מתעוררת - חשבה שכבר קרה משהו - "מה קרה???"

"תראי מה מויש'לה עשה - איזה גועל נפש!!!" - והאמא כולה חום ואהבה - "בוא מויש'לה שלי, אני מצטערת שלא שמעתי אותך" - מכניסה אותו לאמבטיה ומקלחת אותו - "ויפי מויש'לה - איזה חמוד אתה! עכשיו אתה זך כבדולח!" - מרימה אותו ושמה אותו על המגבת... מורחת אותו בד"ר פישר - "תן חיוך לאמא!" ☺

עוונות זה כמו צואה! זה סירחון!

אומר הנביא: "רחץ ה' את צאת בנות ציון" - הקב"ה רוחץ אותנו ביום הכיפורים מכל העוונות שלנו!!! - פתאום יש ריח טוב!!!

אם יוצא אדם אחרי תפילת נעילה, ואומר: "תגידו, יש עוגת גבינה???" - שידע, שלא עבר עליו יום כיפור! אבל מי שמרגיש: "אחח, התרחצתי - אני נקי! אני כמו חדש!" - זה נקרא שעבר עליו יום כיפור!

יזכנו הקב"ה לשוב בתשובה שלימה, ויחתום את כולנו בספרם של צדיקים גמורים, לשנה טובה ומוצלחת - שנת גאולה וישועה ב"ב אמן ואמן!!!

(ברוך שאמר)

שבת שובה

אף מי שאינו נזהר מפת של כותים, בעשרת ימי תשובה צריך לזוהר. ויש לכל אדם לחפש ולפשפש במעשיו ולשוב מהם בימי תשובה וספק עבירה צריך יותר תשובה

(שו"ע סימן תר"ג)

נשאלת השאלה. כתוב בהלכה כי מי שבכל ימות השנה אינו מחמיר מלאכול פת פלטר וחממת עכו"ם, בימים אלו - של עשרת ימי תשובה. ראוי שיחמיר וימנע מלאכלם. והשאלה, מה ההבנה בהלכה זו, כל השנה אני אוכל ולפתע עשרה ימים אני נמנע, וכי יש לכך משמעות?!

אמשול לכם משל וביאור:

מי שמבקש להנפיק תעודת זהות במשרד הפנים, מצטלם ומגיש להם תמונה והיא זו שנחתמת בתוך התעודה לשניים הבאות.

הרע, אמר לו הקב"ה: אל דאגה, אין לך לפחד לא יזכירו אותך בכלל, מי יחשוב על מלאכים, כאשר אחד ימות ישאלו, ממה הוא מת?

היה לו סרטן.

ממה נפטרו?

מהתקף לב.

איפה מלאך המות? הוא לא בשטח של המחשבה. טועים, לא יודעים כי אין סרטן ואין מחלות, הללו רק שמות. הכל משמים בכל מיני צורות.

לכן כאשר שמענו לאחרונה מקרים קשים עלינו להתעורר. "כי בשלי הסער הזה!". ה' אוהב אותנו, ובא לעוררנו. "מאהבת ה' אתכם". חז"ל אומרים "חייב אדם לומר בשבילי נברא העולם" מקרי העולם המתרחשים בעיר ובארץ הם מחמתי ולצורכי... בשבילי נבראו מקרים אלו. ואם אדם שוכח מאמר חז"ל זה, אינו זוכה להתעורר.

יהי רצון שבאמת נזפה לחתימה טובה ולגאולה קרובה ונאמר אמן.

(להגיד)

החלום של השוחט - רבי שלום שבדרון זצ"ל

בני אחתיה דרבן יוחנן בן זכאי חזא להו בחלמא דבעו למיחסר שבע מאה דינרי. עשיניהו שקל מיניהו לצדקה... חזא להו בחלמא במוצאי יום הכיפורים (רש"י בבא בתרא דף י')

באחד הספרים שיצאו לאור בירושלים עיר הקודש מספרים בני המחבר על אביהם עובדה, מעשה שהיה.

אבא, היה ירא שמים מאד. ושימש כשוחט בעיירה. ויהי היום בוקר אחד, ותפעם רוחו, סיפר לבני הבית על חלום נורא שחלם:

חלמתי כי סיימתי את חיי, והנה אני מגיע למשפט לפני בית דין של מעלה. במקום ניצב מלאך חבלה וטענתו בפיו, כי הוא נברא מעבירה שעשיתי. וכי אין לוותר עליה - עבירה! ומה היא?

בערב שבת קודש בעודי עוסק בהכנות לשבת, באה אלי אלמנה ובקשתה בפיה: "עדיין לא בישלתי לשבת, רק עכשיו השגתי עוף אחד, אבקש שתבוא לשחוט". השבתי לה כי הסתיים זמן השחיטה, כמו כן אני טרוד לקראת שבת, עדיין לא הלכתי לבית המרחץ וכו', לכן אין לי אפשרות לשחוט לה! (כמי שאומר, השבת תאכלו מאכלי חלב) לא שחטתי.

מעבירה זו נברא מלאך דין קשה. והוא תבע שיענישו אותי.

פסקו בבית דין: כיבוס וטיהור בגיהנום שלושים יום, או לחזור לעולם הזה ושם לתקן את העבירה. ביקשתי לסבול גהינום העיקר לא לשוב לעולם. הובילו אותי לגהינום וככל שהתקרבתי הרגשתי חום רב ונורא עד שלא הייתי מסוגל לעמוד בו - צער רב. בקשתי בתחנונים לשוב לבית הדין ולבחור בביררה השנייה.

אני בחלומי מתחנן למלאך. המלאך מיאן.

התחננתי עוד, עד שנאות להשיבני לפני בית דין של מעלה.

אמרתי לפני בית הדין כי אני חוזר בי, ובוחר לרדת לעולם הזה. הסכימו איתי. אבל, יצאה הוראה להעניש את המלאך, מדוע? כיון שלא מילא את שליחותו כהוגן, "מי הרשה לך להשיבו?!, השבת אותו ללא ציווי". הענישו אותו במכת שוט אש - פולסא דנורא. הזדעזעתי מאד מהעונש שביקשו להעניש אותו ותוך כדי הפחד וזעזוע של מכת אש צולבת, התעוררתי.

ע"כ החלום.

ותפעם רוחו.

הוא התיישב לבדוק את ימי חייו עד הנה, ולא נזכר במקרה שהיה לו עם אלמנה, (אך 'איני זוכר' לא ראייה. כיון שבהחלט יכול להיות ששכח, אולי הפטיר פעם ברחוב תשובה מתחמקת לאלמנה, המשיך לדרכו ואפילו לא מודע לצער שגרם לה, מניין שיזכור) ישב שוב וניסה בכל זאת, להעלות על דף את פירוט כל חייו כשוחט, לא מצא בעצמו שום פגם בתפקידו כשוחט, (כי אכן היה ירא שמים) חישב לעצמו שבועות וחודשים לאחור והגיע למסקנה כי תמיד

התייחס כראוי לבקשות אנשים יהיה מי שהיה וקל וחומר לאלמנות. בצר לו נכנס לרב העיר. הרב שמע את כל הפרטים והרגיע את רוחו:

"אם אכן לא קרה לך כדבר הזה מה לך כי תדאג?!"

כיון שרוחו עדיין לא שבה אליו הלך לדפוק על פתחי חכמים וצדיקים. הכל אמרו לו כי אם אינו זוכר מעשה כזה, מסתבר שמדובר בחלום של דברים בטלים.

ברבות הימים, אט אט רוחו שבה אליו, הוא נרגע, ודבר החלום החל להישכח מתודעתו.

חלפו שנים רבות - כעשרים שנה. והחלום נשכח כליל.

ויהיה ערב שבת קודש אחד. בדרכו למקווה. הלכה למולו אלמנה ובידיה עוף "אין לי עוף לשבת בבקשה תשחט לי את העוף הזה".

"סיימתי את כל השחיתות, בשעות הבוקר המוקדמות, עכשיו ממש אין לי זמן", השיב בהתנצלות רבתי, "אני טרוד מאד" והמשיך בדרכו, והתיק בידו - לטבול במקווה לכבוד שבת.

הוא שב מהמקווה הכין את שאר עניני הבית, השבת התקרבה. הוא יצא לבית הכנסת לאמירת שיר השירים וקבלת שבת, כדרכו, בדביקות.

התפלל מעריב ושב לביתו, שורר 'שלום עליכם מלאכי השרת'. התיישב ליד השולחן למזוג יין. ולפתע...

ולפתע ניתר ממקומו בצווחה: "הוי! הוי! הוי! אוי! אוי! וי!". הוא נזכר בחלום.

הבהלה שאחזה אותו היתה איומה, אהה! אהה! גנח ופרס את ידיו בחרדה, וי, וי, ונפל מתעלף. העירו אותו.

הוא אזר כוחות וביקש לבני ביתו: "מהרו לשלוח לאלמנה פלונית, מגש עם דגים, מגש עם בשר, כפי יכולתנו! אחריהם הלך גם הוא לפייס את האלמנה.

היא מחלה לו בלב שלם, וגם אכלה מהמטעמים ששלחו לה.

רוחו שבה אליו. שב לביתו קידש על היין בקול אדיר של התרגשות: "יום השישי ויכולו השמים והארץ!" דמעות של שמחה וקדושת שבת התערבבו יחד ונפלו לתוך הגביע. אח"כ סעד את סעודתו. בירך ברכת המזון בשמחה ובהודאה לה'. והלך לישון.

בבוקר לא ניעור.

הוא השיב את נשמתו לבוראו. עם תיקון מעשהו.

בהלווייתו שהתקיימה במוצאי שבת, הילכה השמועה הנ"ל בין המלווים. ובספר שיצא לאור לעילוי נשמתו, הסכימו בניו לספר את המעשה כצורתו.

עלינו להתחזק עלינו לדעת. כי יש דין ויש דיין. אין מעשה שנאבד. כי על כל מעשה יביא האלוקים במשפט, אם טוב ואם רע. את האלוקים ירא ואת מצוותיו שמור כי זה כל האדם.

ונזכה כולנו לכתיבה וחתימה טובה אמן.

(להגיד)

בדרך הדרוש

שמעתי, ולך ה' החסד וכו', כי בכל מצוה אנו עושים מצוה כפולה, ועושים רצונו בכפלים, למשל מניח תפילין ועושה רצונו ומקבל שכר או עושה עוד רצונו ית"ש שביכולתו להטיב לנו. וז"ש אחת דיבר שתיים שמעתי, שכל מצוה הוא שתיים, ולך ה' החסד שאנו מתחסדים עמו כשמשלם לאיש כמעשהו. ויש לכון זה כדברי חז"ל [ר"ה יז]: בתחלה כי אתה תשלם לאיש כמעשהו ולבסוף לך ה' החסד, דהיינו בתחלה משלם לך שכר ולבסוף אחר ששילם לנו שכר מצוה אח"כ החסד שלו שהתחסדנו עמו, והארכתני עוד במק"א:

ומעתה אומר בפסוק שלפנינו, אחר הברכות דכתובים תחלה שנהיה באי" ונראה נקמה בשונאינו והותירך ה' עוד בכל מעשה ירך בפרי בטנך לטובה, שלא יהיה לרעה ח"ו כמקבל שכר בעולם הזה, ואמר שאין זה שכר המצוה אלא שכר על שעשינו רצונו וראוים אנהו לשכר בעה"ב. ויש לפרש המשנה [פאה א, א] אלו דברים שאדם אוכל פירותיהם בעולם הזה והקמן קיימת לעוה"ב, דהקן קיימת לעולם הבא ופירותיהם בעולם הזה אלו הפירות שכר משכר כהנ"ל. וכל זה מפני שה' שש עליו להטיב לנו לאהבתו אותנו כאב השש להטיב לבנו. ולכן אמר כי ישוב ה' לשוש עליו לטוב כאשר שש על אבותיך, ותקבל בעולם הזה רק פירות משכרך הצפון בעולם הבא וק"ל: (כתב סופר)

יודע שעתידיים לחטוא ואם כן מוכח תחית המתים מאהרן כנזכר לעיל:

הן בעודי חי עמכם היום מורים היתם עם ה' ואף כי אחרי מותי (לא, כז)

שמעתי מהרה"ג ר' אלכסנדר ברלין ששאל מה ק"ו הוא זה שייאמרו אחרי מותו, הרי נגמ' (סנהדרין לו, א) איתא שכני דר' זירא סמכו כל ימי חייו עליו שיבקש רחמים עליהם ואחר שמת אמרו מה יא עמנו מי יבקש עלינו והזרו בתשובה. הרי אף שבחיי חיותו חטאו, שבו לאחר שמת, וא"כ שמת בני"י נמי אחר מות משה שוב לא יחטאו ולא ימרו את פי ה' בגלל שמת משה ומי יבקש רחמים עליהם כמו שכני דר' זירא. אלא הק"ו הוא מחטא העגל שסבורים היו בני"י כי משה מת ואף שבאמת היה חי וחטאו וא"כ ק"ו אחר מותו וזהו הן בעודי חי וגו'. (כרם חמד)

והותירך ה' אלקיך בכל מעשה ירך בפרי בטנך וכו' לטובה כי ישוב ה' לשוש עליו לטוב כאשר שש על אבותיך. (ל, ט)

בלי להאריך בדקדוקים אומר בקיצור ע"פ מה שפירש בהפלאה [פניי ראה, ד"ה כי אתם] שכר מצוה מצוה, כי ה' הפץ להטיב לנו, ואם אדם עושה רצונו וראוי לתשלום שכר ומשלם שכרו הטוב, על השכר עצמו מקבל שכר כי נעשה רצונו להטיב לבני האהובים לו, והיינו שכר מצוה מצוה. וכתבתי במק"א בזה [עיי' להלן סוף ליקוטים מעניני תשובה ד"ה במדרש תהלים] לפרש הפסוק [תהלים סב, יב] אחת דיבר אלקים שתיים זו

וקם העם הזה ונהג

איתא בגמרא במסכת סנהדרין דף צ' ע"ב שאלו רומיים את רבי יהושע בן חנניה מנין שהקב"ה מוחיה מתים ויודע מה שעתידי להיות אמר להו תרוייהו מן המקרא הוא וקם העם ונהג וכו' אמר להו נקוטו מיהו פלגא בידיכו דידע מה שעתידי להיות עד כאן עיי' שם. וקשה וכו' שייך לישאל אם הקב"ה יודע עתידות הלא כל הנביאים אמרו עתידות, וגם למה מביא ראה דוקא מהדין קרא. ועוד מה קאמר נקוטו מיהו פלגא. ויש לפרש דהנה איתא הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים דצדיק ורשע לא קאמר. אם כן יש לומר דשאלתם היה מנין שיוודע עתידות דהיה קשה להם כקושת הרמב"ם ז"ל וכל הראשונים דהידיעה והבחירה סותרין זה את זה משום הכי שאלו על זה. אבל על מה שבידו לא שייך לשאול. ולכן הביא הפסוק וקם העם ונהג דהנה איתא שם בגמרא דתחית המתים מוכח מדכתוב לתת תרומת ה' לאהרן ובניו וכו' אהרן לעולם קיים ופירש רש"י הלא אהרן לא לקח תרומה מעולם דהא לא בא לארץ ישראל אלא על כרחך דמיירי לאהרן תחית המתים וכו' עיי' שם. והשתא לפי זה על כרחך צריך לומר אם אמרין חס ושלוש שאינו יודע עתידות אם עתיד לעשות איים חטא אם כן אין מוכח כלל תחית המתים מאהרן דדלמא לא ידע חס ושלוש שחטא בני מריבה אם כן סבר שיבא לארץ ישראל בחייו ויתנו לו תרומה. על כן אמר נקוטו מיהו פלגא שיוודע עתידות דהו מוכח מן הקרא דקם העם הזה ונהג. אם כן

גליון 381
שנה ט' תש"פ

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

תודה למשפחת קליימן על האישור לפרסום התמונה

סיפורי חז"ל

הדן חבירו לכף זכות
מעשה באדם אחד שירד מהגליל העליון ונשכר אצל בעל הבית בדרום שלוש שנים, ערב יום כפור אמר לו תן לי שכרי ואלך ואזון את אשתי ואת בני, אמר לו אין לי מעות, אמר לו תן לי פירות, אמר לו אין לי, תן לי קרקע, אין לי, תן לי בהמה, אין לי, תן לי כרים וכסתות, אין לי, הפשיל כליו לאחוריו והלך לביתו בדיכאון נפש. לאחר הרגל נטל בעל הבית שכרו בידו, ועמו משוי שלושה חמורים, אחד של מאכל, אחד של משתה ואחד של מיני מגדים, והלך לבית של הפועל, אחר שאכלו ושתו נתן לו שכרו, אמר לו בשעה שאמרת לי תן לי שכרי ואמרת לי אין לי מעות במה חשדתני? אמרתי שמא סחורה בול נודמנה לך ולקחת בהם. בשעה שאמרת לי אין בהמה במה חשדתני? אמרתי שמה מושכרת ביד אחרים. ובשעה שאמרת לי אין לי קרקע במה חשדתני? אמרתי שמא מוהכרת ביד אחרים, ובשעה שאמרת לי אין לי פירות? אמרתי שמא אינם מעושרים, ובשעה שאמרת לי אין לי כרים וכסתות, אמרתי שמא הקדיש כל נכסיו לשמים, אמר לו העבודה (לשון שבועה) כך היה, הקדשתי לשמים בנדר כל נכסי בשביל הורקנוס בני שלא עסק בתורה, וכשבאתי אצל חברי בדרום התירו לי כל נדרי. ועתה כשם שדנתני לזכות, המקום ידון אותך לזכות.

(שבת קכ"ג)

פרשת השבוע

הן בעודני חי וגו' ואף כי אחרי מותי (ל"א - כ"ז)
מסופר: פעם שאל דוכס אחד את הרה"ק רבי יצחק חריף מסמבור זיע"א, למה זה אמרו רבותיכם (יבמות דף ס"א) כי קברי גוים אינם מטמאים, והלא משה רבכם ונביאכם אמר בתורתו (במדבר יט יד) "זאת התורה אדם כי ימות באהל" וכי אנחנו הגויים אין אנו בכלל אדם? החזירו רבי יצחק, לא רבותינו אשמים, כי אם רבכם שהיה אומר כי לא ימות, וכי גם כל אלה המאמינים בו אינם מתים אלא חיים הם שם כמו פה על האדמה, וחיים אינם מטמאים, ברם משה רבינו נביאנו אמר על עצמו כי ימות: "הן בעודני חי ואף כי אחרי מותי" וכך כתוב בתורה (להלן לד ה) "וימת שם משה" אנחנו בני ישראל כולנו מתים, בלי יוצא מן הכלל, ומתים באמת מטמאים.

והיה כי תמצאן אתו רעות רבות וצרות (ל"א - כ"א)
מסופר: כאשר הכבידה מלכות רוסיה את עולה על היהודים, חטפה ילדים רכים לצבא והעבירה אותם לשמד. בכה על כך הרה"ק רבי יחזקאל מקוזמיר זיע"א, ולא מצא מרגוע לנפשו. נכנס ושאל אותו הג"ר יוסף מניישטט זיע"א, רבי, הלא לצרות הללו רמו בתורה, ומפורשים כי יבואו, מדוע הוא מסרב לקבלם באהבה? השיבו הרבי, להיפך, שנינו אחרת, כתוב "הנה האש והעצים" ומסופר במדרש. שאל הקב"ה לאברהם במה אתה רוצה שירדו בניך, בגיהנום או במלכויות? ר' חנינא בר פפא אמר, אברהם בירר לו מלכויות, שע"י שעבוד מלכויות ינצלו בני ישראל מגהינום, ברם, שעבוד מלכויות כזה שעל ידו יפלו בני ישראל גם לגיהנום, את זה לא בירר לו אברהם, ולזה לא הסכים, אף אנו איננו יכולים להסכים.

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים 6:56 ת"א: 6:58 ר"ת: 7:33

וילך - שובה

זמני כניסת השבת
ירושלים: 5:45 ת"א: 6:00

את הענין מעל סדר היום, גם האצילים האחרים שכחו מכל הפרשה, אם כי אחדים מהם קיוו שעוד תינתן להם הזדמנות להיפרע מהיהודים.

מיום זה ואילך הפך וולאדק לאיש אחר, מאותו היום בו העלו האצילים את עלילת הדם נגד היהודים, נעור משהו בנפשו פנימה, משהו שלא נתן לו מנוח, הגזירה האיומה לגרש את היהודים שסוכלה, אך ורק הודות להתעוררות פתאומית שלו, לא נתנה לו מנוח, הוא נזכר בעברו שעה שוועלוול הקטן היה ולומד היה בחדר ובישיבה, הוא נזכר בחבריו, מוריו ורבותיו, נזכר בנישואיו ובצעדיו הראשונים בחיי המסחר הגדול, נזכר כיצד האירה לו ההצלחה פנים, וכיצד התרחק לאט לאט מידידיו היהודיים ומהחיים היהודיים, הוא הכיר אנשים עשירים בני אצולה, והושפע מנימוסיהם ומאורח חייהם, במשך הזמן התרחק עוד מהיהדות, ואף התחתן עם אלמנת אציל פולני ידוע, וכשהגיע לדרגה נמוכה כל כך, הוא גם המיר כמובן את דתו רח"ל, ומוועלוול היהודי, נהיה וולאדק הפריץ הפולני הבוגד בעמו ובאמונת אבותיו.

ימים אחדים התהלך וולאדק כסהרורי כשמחשבותיו הטורדניות לא נותנות לו מנוח, לבסוף החליט שעליו לחזור ליהדותו ויהי מה, הוא ידע כי זה לא יהיה קל לבצע את החלטתו, סכנה גדולה תהא נשקפת לא רק לו עצמו, כי אם לכל היהודים, אם יודע מה הוא מתכוון לעשות, אולם החלטתו היתה נחושה.

שוב נקפו מספר ימים וולאדק-וועלוול התהלך בחוסר מנוחה, הוא לא ידע כיצד להתחיל ואיך לגשת לביצוע החלטתו הגורלית? לבסוף נזכר כי באחד הכפרים הנתונים למרותו, מתגורר רבי אשר אודותיו שמע נסים ונפלאות, הוא לא איבד זמן אלא יצא מיד לדרך, באומרו בבית כי הוא הולך לציד, ויחזור רק כעבור מספר ימים. וולאדק כיוון את צעדיו כדי שיגיע לכפרו של הרבי לפנות ערב, הוא שאל על מקום מגוריו של הרבי, והלך אליו רק לאחר שהחשיך היום.

בהיכנס האציל הפולני לחדר כי לפי מראהו היה וולאדק עדיין אציל פולני, ישב הרבי כשלפניו ספר פתוח, ומבלי לאבד זמן עם גינוני נימוס, שפך לפניו האורח את כל אשר על לבו, וסיפר לרבי את כל אשר עבר עליו בכל שנות חייו עד הגיעו הלום, וביקש את הרבי בעיניים דומעות לעזור ולסייע בידו לחזור ליהדות.

אם מקל זה יציץ ציץ ויפרח, אאמין בכנות דבריך
ואעזור לך לחזור בתשובה

מעשה נפלא זה התרחש בפולין לפני שנים רבות, בימי כהונת המלך פוניאטובסקי, באחת הפגישות השגרתיות של בית הדין המלכותי בבירת פולין, גילה אחד האצילים עובדה מוזעזעת ביותר, "באחד הכפרים הנתונים למרותו", סיפר "נעלמה נערה נוצריה לפני פסח ואין כל ספק שהיהודים הם שהרגו אותה כדי להשתמש בדמה למטרות דתיות", האציל הלזה הציע איפוא כי בשל המקרה החמור, יוחלט על גירוש כל היהודים מפולין, ועל החרמת רכושם לטובת אוצר המלוכה. המלך עצמו שלא היה אדם רע מטבעו, נדהם לשמוע על עלילת הדם, ושאל את יועציו אם הסיפור הוא נכון? ואם הם סבורים שנכון הוא הדבר? אמר המלך, מסכים הוא להצעה לגרש את כל היהודים מארצו. כל האצילים המשתתפים בישיבות בית הדין המלכותי היו שונאי ישראל מובהקים, וברשעותם הגדולה הסכימו לגזר הדין האכזרי, ואישרו אותו בחתימת ידם כנהוג.

רק אחד מיועצי המלך, ודווקא מהחשובים ביותר בשם וולאדק, נתפס להרהורי ספק, שעה שנטל את העט לידו כדי לחתום על המסמך, הוא נשאר מהורהר רגעים אחדים, אחר כך קם על רגליו חיוור ונרעש עד עמקי נשמתו, ובקול לא לו כשעיני כל הנוכחים נועצות בו, הצהיר וולאדק: "אין אני יכול לחתום על דבר אשר ברור לי כי הוא שקר מתחילתו ועד סופו, כפי שכולכם יודעים, אני הייתי יהודי והמרתי את דתי, אולם אני בקי היטב במסורת היהודית, ויודע יפה כי אין עוד דבר האסור על היהודים, כאיסור כה חמור של שימוש בדם. על כן ברור לי מעל כל ספק, כי כל עלילות הדם המעלילים על היהודים, בשקר יסודה, הכל אפשר להגיד על היהודים, רק זאת לא, שהם משתמשים בדם למטרות דתיות, או לכל מטרה אחרת, הלא זה אסור להם מן התורה".

יועצי המלכות הביטו בוולאדק בהשתוממות גוברת והולכת, הם לא הבינו מה זה פתאום נעשה פריץ וולאדק כה נמרץ והחלטי בהגנתו על היהודים, בעבר הוא הרי חתם לא אחת על גזירות חמורות נגד היהודים, והיה עושה צחוק מהם וממנהגייהם, ועתה לפתע פתאום נראה כי הוא הפך את עורו ונהיה ידיד היהודים, מה קרה לוולאדק? המלך מצדו שמח לשמוע את דבריו הנמרצים של וולאדק, והוריד

משל ונמשל

שערי דמעה לא ננעלו

משל לשועל שראה את החיות עומדים בצער גדול, בשביל שכעס עליהם מלך החיות האריה ואמר שרוצה לעשות בהם נקם ומשפט חרוץ. ויאמר להם השועל אל תראו ואל תפחדו אני אלך עמכם אצלו ואפייסנו. אמרו לו במה תפייסו? אמר להם יש לי שלש מאות משלי שועלים ואומר אותם לפני ואצחיק אותם, ובשמחתם בהם ינוח מכעסו ויתפייס וימחול לכם, ויאמרו טוב הדבר לכה אתנו. וילכו כולם עמו ביחד והלך עמהם שיעור מהלך אלפים אמה, ועצר באמצע הדרך, אמרו לו למה עצרת? אמר להם שכחתי מאה משלים מן אלו השלש מאות, אמרו לו לא נורא יכול להתפייס המלך גם במאתיים משלים, והלך עמהם עוד מהלך אלפים אמה, ושוב עצר, ואמרו לו למה עצרת? אמר להם שכחתי עוד מאה משלים, אמרו לו לא נורא יכול להתפייס המלך גם במאה משלים, והלך עמהם, עד שהגיעו סמוך לאוהל הארי ועמד ולא רצה לילך. אמרו לו למה עמדת? אמר להם שכחתי הכל ואין לי במה לפייסו. ויאחו אותם פחד ורעדה ולא ידעו מה לעשות. ויאמר להם השועל, עתה כבר באתם סמוך לאוהל הארי ואין מנוס לחזור שכבר ראה אתכם ואתם קרובים אצלו, לכן אין לכם תקנה אלא רק שיתאזר כל אחד ואחד לצעוק ולבכות בכל כוחו לפני הארי ויפלו לפניו לבקש ממנו מחילה וסליחה בבכיה ובתחנונים לעורר רחמיו שימחול ויסלח לכם, וכן עשו כולם. ויתמלא הארי רחמים עליהם וימחול להם.

והנמשל הוא שהאדם מקלקל דרכו כל השנה כולה, הן בביתו והן בחנותו, הן בתפילתו, הן בביטול עסק התורה. וכאשר יבוא יצר הטוב לעורר לבו בתשובה, ואומר לו שובה ישראל כי על כל אלה יביאך האלקים במשפט, הוא דוחה תשובתו לחודש אלול, ואומר יבוא חודש אלול ואעשה תשובה בעסק התורה ובסליחות. אחר כך יגיע אלול והוא עודנו הולך בדרכו הרע ואינו עושה תשובה, וכשיבוא יצר הטוב להזכירו ולעורר לבו בתשובה, הוא דוחה תשובתו לראש השנה וימים שבנתיים, אחר כך יגיעו ימים שבינתיים ואינו עושה תשובה, וכשיבוא יצר הטוב להזכירו ולעורר ליבו דוחה את התשובה ליום הכיפורים, אך כאשר מגיע יום הכיפורים וכבר יודע האדם שהוא קרוב לחתימה, ולאיוזה זמן ידחה תשובתו, ואותו היום שהוא קצר והמלאכה מרובה, מה יוכל לסגל בו? לכן מוכרח לעשות כמו עצת השועל שיהיה צועק ובוכה בלב נשבר לפני מלכו של עולם בסליחות ותחנונים רבים עד שעת הנעילה, ואלקינו מרחם לקבל תשובתו ושברון לבבו וזותם אותו בספר מחילה ובספר חיים טובים.

(משל ונמשל)

הרבי הוכה בתדהמה לשמע המשאלה, לא היה בטוח אם האציל הזר אומר את דבריו ברצינות אם לאו, ועוד פחות אם הוא יודע את הסכנה הצפויה אם אכן יעשה כדבריו, הוא אמר לו על כן כי אין לעשות דבר, וכי צרות גדולות ימיט על עצמו האציל אם לא יסתלק מתכניתו המזורה, אולם את האציל אי אפשר היה לשכנע שיוותר על תכניתו לחזור ליהדות, ה"פריץ" היהודי הבטיח לרבי כי הוא מדבר ברצינות גמורה, והבטיח למלא אחרי דברי הרבי בכל אשר יאמר, אם רק יחזירו לחיק היהדות, עודו מהסס בכנות דבריו של וולאדק-וולוול, קרא הרבי לפתע בקול רם: "אם מקל זה יציץ ציץ ויפרח, אאמין בכנות דבריך ואעזור לך לחזור ליהדות".

וולאדק העיף מבט מיואש על מקלו שהציב בפינה, ולפתע פתאום הוא קפץ על רגליו חיוור ונרעש, והצביע בידיים רועדות על המקל כשהמלים ניתקו מפיו, הרבי הסתכל אף הוא על המקל, ואף הוא שמח למראה עיניו, המקל הנץ ניצנים ירוקים בדיוק כמו עץ באביב. עכשיו כבר לא פקפק הרבי בטוהר כוונותיו של הפריץ שרוצה לחזור בתשובה, הוא הבין כי לפניו מקרה מובהק של נס מן השמים, וכי השם יתברך בנפלאותיו אשר עשה, סיבב את הדברים כך שנפשו של היהודי הטועה תינצל ותחזור ליהדות, הוא מסר לוולאדק מה עליו לעשות כדי לחזור ולהיות יהודי, הוא בירך אותו לשלום ולהצלחה.

וולאדק וולוול שב לביתו בנפש רוגעת, וכעבור ימים אחדים שוב יצא ל"ציד", אולם הפעם ללא שוב, הסוס עליו רכב חזר בלעדיו, וכל אחד חשב שהוא מצא את מותו ביער. ובשעה ששוטרים וחילים חיפשו ביער את גופתו של האציל וולאדק, נדד הלך עני ממקום למקום, מעיר לעיר, ומכפר לכפר, ממדינה למדינה, עד שהגיע לאמסטרדם שבהולנד, שם ניגש וועלוול שהיה ידוע קודם לכן כוולאדק האציל אל הרב המקומי, וחזר בפומבי לחיק היהדות, מכאן ואילך הוא חי כיהודי טוב שומר מצוות וירא שמים עד סוף ימיו.

צ'ין אדם לחברו

אהבת ישראל

מסופר: פעם אחת הגיע הרה"ק בעל ה"אהבת ישראל" מוויזניץ זיע"א לעיר חוסט שבאוקראינה, והמונים נקהלו לקבל את פניו בתחנת הרכבת, ביניהם היה יהודי אומלל, מוכה שחין שבגדיו קרועים ובלויים, מוזהמים ומרושלים, כאשר הוא ניגש לקבל שלום, חיבקו הצדיק ונישקו, והחל משוחח איתו בידידות ובאהבה, רבים מהנוכחים הזילו דמעה בראותם מהי אהבת ישראל אמיתית, ובראותם לאיזה יחס זוכה יהודי זה מהרבי. פעם אחת הגיע ה"אהבת ישראל" לעיר ווישווא, ובין מקבלי פניו היה מנקה הארובות של העיר, שגופו ובגדיו מפוחמים ומוזהמים, הרבי חיבק אותו ונישקו, בלא להשגיח על כך שבגדיו מתלכלים.

הכרת הטוב

באחד מימי ששי פנה הרה"צ רבי יהודה צדקה זיע"א ראש ישיבת "פורת יוסף" בשאלה אל חתנו, אם ירצה להתלוות אליו כשילך לבקר את החולה? בודאי, ענה החתן, והצטרף מיד לנסיעה במכונית שהרב הזמין באופן מיוחד, כדי להגיע בה אל האיש החולה שאושפו בבית חולים סיעודי. תוך כדי נסיעתם סיפר לחתנו, שהחולה הוא חייט מומחה לשעבר, אשר הרבה רבנים ותלמידי חכמים הזמינו אצלו לתפור חליפות, והוא שרת את כולם בנאמנות רבה, ונהג כלפיהם בדרך ארץ יוצא מן

הכלל, מצד הכרת הטוב הרגשתי חובה לבקר אותו, הסביר. והי בכואם אל האיש, הופתע הלה בלי גבול מעצם הופעת הרב שלא פילל מעולם כי יבוא לבקר אותו, הוא ישב שעה קלה במחיצת החייט ודרש בשלמו, התעניין איך הרגשתו הכללית, ושאל פרטים אחדים. לאחר מכן ברכו ברפואה שלמה ועמד להיפרד ממנו. ברגע זה תפסו החייט בשתי ידיו וקרא בהתרגשות: תודה רבי על שהואלת לבקר אותי, החייתני, ראיתי פניך כראות פני אליהו הנביא.

זכות הכנסת אורחים

מנהגו של המגיד מדובנא זיע"א היה, שכשהיה שוכר בית דירה התנה עם המשכיר שהרשות בידו להכניס אורחים לתוך ביתו. קרה הדבר בעיר זמושץ מקום מגוריו הקודם של המגיד, בערב אחד ראה איש עיוור בשתי עיניו עומד בשוק ונער קטן עומד על ידו להדריכו בדרך, אולם הם אינם יודעים לאן לפנות כי אין להם מקום לינה. המגיד הכניס את האיש ונערו לתוך ביתו וישבו איתו עד שסידר אותם בבית דירה, לימים מת העיוור והנער נשאר בודד וגלמוד. המגיד הכניס שוב את הנער לביתו, חינוכו וגדלו כבן, נתגלו אצל הנער כישרונות עצומים, למד בשקידה ועשה חיל, והנער הזה גדל ויהי לגאון בישראל, הלא הוא הגאון רבי שלמה קלוגר זיע"א רבה של ברודי.

תילולא דצדקיא

שבת קודש ו' תשרי

הרה"ק רבי אריה לייב הסבא משפאלע ב"ר ברוך (תקע"ב)
הרה"ק רבי מרדכי ב"ר דוד מטאלנא (תרל"ב)
יום ראשון ז' תשרי
זבולון בן יעקב (ב' אלפים שי"א)
יום שני ח' תשרי
הרה"ק רבי נח ב"ר מרדכי מלעכוויטש (תקצ"ד)
הרה"ק רבי אלעזר ניסן מדראביטש ב"ר משה מאיהעל (תרט"ו)
יום שלישי ט' תשרי
הרה"ק רבי דוד הלוי מסטעפין ב"ר שמואל (תלמיד הבעש"ט - תקע"א)
יום רביעי יום הכיפורים י' תשרי
רב אחאי בריה דרבה בר אבוהו (ד"א-רע"א)
הרה"ק רבי משה יצחק (ר' איציקל) מפשעווארסק ב"ר נפתלי (תשל"ז)
הרה"ק רבי שמעון נתן נטע ב"ר משה מרדכי מלעלוב (תש"ע)
יום חמישי י"א תשרי
רב טביימי דהוא מר בר רב אשי (ד"א-רכ"ה)
רב הונא בריה דמר זוטרא (ד"א-רכ"ז)
הרה"ק רבי צבי אריה מאליק ב"ר גדליה (תקע"ב)
יום שישי י"ב תשרי
הרה"ק רבי אברהם המלאך ב"ר דוב בער (תקל"ז)
הרה"ק רבי שמואל ב"ר מנחם מענדל המהר"ש מליובאוויטש (תר"מ)
הרה"ק רבי יחיאל מיכל ב"ר משה מזוויהל (תרט"ז)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

עצונה הלכות

מאת הרה"ג גמליאל הכהן רביטבין שליט"א
מח"ס "גם אני אורח" הפרסום יוסף התרים" על המעשים.

עבירות שבין אדם לחבירו (א)

א) עבירות שבין אדם לחבירו אין יום הכיפורים מכפר עד שיפייס את חבירו, ואפילו לא הקניטו אלא בדברים צריך לפייסו. (שו"ע או"ח סימן תר"ו, סעיף א')
ב) אם אינו מתפייס בראשונה, יחזור וילך פעם שניה ושלישית, ובכל פעם יקח עמו שלשה אנשים, וכן בכל פעם שהולך ינסה לפייסו בריצוי אחר. (שו"ע שם, ומגן אברהם ס"ק א')
ג) אם לא נתפייס בשלשה פעמים, אינו זקוק לו יותר, ואם רצה לפייסו יותר, מותר, רק אם אין שם בזיון התורה, ומכל מקום צריך שיאמר לפני עשרה שביקש ממנו מחילה, כדי לפרסם הדבר שמצידו עשה מה שהיה יכול לפייסו. ואם אף אדם לא ידע שפגע בו, אינו צריך לומר כן לפני עשרה. (שו"ע ורמ"א שם, מגן אברהם ס"ק ב', מ"ב ס"ק ו', כף החיים שם ס"ק כ"ד)

לזכות

הג"ר גמליאל בן צביה שליט"א ומשפ' להתברך בגמר חתימה טובה ובשנה טובה ומבורכת בכל מילי דמיטב

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז

כַּנְיָנִי בַּיִת לֹזֵי

שע"י בית הכנסת "בית לוי" רח' יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

וילך

גליון מס' 554

יציאת שבת: י"ם 18:56, ת"א 18:57

כניסת שבת: י"ם 17:45, ת"א 18:00

נלמד מהפרשה

מספרים שיש מין חיה קטנה בנהרות. היא יכולה גם לצאת החוצה וגם לחיות במים. היא נמצאת בתוך הנהר ואין לה אוכל, מה היא עושה? יוצאת החוצה, תופסת עץ, יש לה שיניים מיוחדות, מכרסמת אותו, לוקחת את זה בתוך הפה, באה לתוך המים וזורקת את זה, ואז הדגים רואים והם באים, והיא אוכלת אותם. כי הדגים הם נמצאים במקום רחוק, ושם רחוק היא לא יכולה ללכת, לכן היא עושה את זה ואז הדגים באים, והיא אוכלת אותם, היא דגה אותם. הקב"ה ישתבח שמו זן מקרני ראמים ועד קיני ביצים. אבל הדייגים אומרים, החיה הזאת אוכל לנו את כל הדגים, איך נתפוס אותנו? הם עשו עליו מחקר לראות מה קורה איתו, ראו שהוא תמיד הולך בדרך ישרה, באותו הדרך שהוא הלך עד העץ באותה הדרך הוא גם חוזר, ולעולם אינו משנה את המסלול. אמרו מה הבעיה, אנחנו נשים לו מלכודת, כשהוא יחזור אז נתפוס אותו והוא לא יחזור לנהר ויהיה לנו דגים.

והנה הוא הלך, וכשהוא חוזר, הוא רואה מלכודת, הוא חכם, יש לו עיניים, רואה מלכודת. אבל מה, הוא הולך עכשיו לכיוון המלכודת, והוא צועק, הוא יודע שעוד מעט הוא נלכד. והוא צועק, צועק. מה אתה צועק? תשנה את הדרך. לא, הוא לא מסוגל. הוא הולך באותה הדרך, הוא לא מסוגל לשנות. מה אתה צועק? תעשה תשובה!!! מה אתה בהמה? חיה? אתה בן אדם!! יש לך בחירה!! "אתם ניצבים לפני ה'", אתה רואה לפניך את הדין, אתה יודע מה יהיה ביום הדין?! - מי יחיה, מי ימות, מי יהיה עני, מי יהיה עשיר, תשתנה!!! מה אתה הולך ישר לתוך המלכודת?

זה מה שצריך לעשות בימי תשובה אלו - "ושבת עד ה' אלוֹקֵיךָ". חייב האדם מאימת הדין לעשות שינוי דרך. זו התשובה הנדרשת מהאדם, וכשאנחנו נשוב אל השם, העיקר שבעיקרים שנחשוב, שכמו שאדם מניח תפילין, גורם שהקב"ה מניח תפילין, כשאנחנו עושים תשובה, העיקר מה שאתה גורם - שהשם יעשה תשובה, אנחנו נחזור אליו והוא יחזור אלינו. כדכתיב "שובה אלי ואשובה אליכם" ואז הקב"ה ישיב לנו את שבותינו, ישיב לנו את בית המקדש, ישיב לנו את המשיח, ישוב אלינו. ואז הכל יהיה מסודר, הכל יסתדר. תחשוב אם אני אחזור - השם יחזור אלי, "אֲנִי לְדוֹדֵי וְדוֹדֵי לִי". והשם יתברך יעזרנו על דבר כבוד שמו.

השער פתוח! לנצל את ההזדמנות!

"עשרת ימי תשובה" הם הימים שבין ראש השנה ליום הכיפורים. תקופת הזמן הזו מהווה הזדמנות חוזרת, לתקן את מעשינו ולזכות בשנה חדשה טובה יותר.

לא פעם קורה שאנשים ממתנים לקבל עונש ועוד עונש על מנת לעשות את הצעד של החזרה בתשובה. היכן ההיגיון? אנו שואלים...

משל למה הדבר דומה:

לאריה שנלכד ברשת הציידים ונלקח לכלוב בגן החיות. הוא היה ממורמר על רוע מזלו וחבריו לגן ריחמו עליו מאוד. ככל שניסו להרגיעו כאן גברו געגועיו למרחבי היער...

זברה אחת יעצה לו לשכב כמת וכשיבואו להוציאו, מן הסתם ישליכוהו בוואדי הקרוב משם יוכל הוא לחזור אל היער...

הרעיון מצא חן בעיני הארי - הוא בכוונה לא אכל את מנת הערב שלו ולמחרת היה נראה שנפח את נשמתו...

טובי הווטרנרים של הגן הוזעקו למקום ולאחר כמה מכות חשמל שבהם הארי עמד בגבורה, קבעו את מותו.

לא היה קץ לאושרו והוא המתין בסבלנות שיוציאוהו אל מחוץ לסורגי הכלוב.

לפתע אמר אחד מעובדי הגן: "הרי לא בכל יום מת לנו אריה, בואו ניקח את אוזניו למזכרת..." אמר ועשה. הביא סכין וחתך אוזניו של הארי - האריה ידע שכאן טמונה חירותו ולא הניד עפעף...

עובד אחר הציע: "הרי לא בכל יום מת לנו אריה, בואו ניקח את שיניו החדות למזכרת..." אמר ועשה הביא פטיש של 5 קילו ופירק את שיני האריה.

משהועלה רעיון לשמור את עיניו למזכרת קפץ הארי הרג את הסובבים אותו וברח דרך דלת הכלוב שהושארה פתוחה.

הוא הגיע ליער וסיפר את סיפור בריחתו לחבריו. לשאלתם מדוע נשאר הוא ללא שיניים ואוזניים פרץ בבכי!

"איזה טיפש הייתי - השער היה פתוח אם הייתי מתעורר לפני כן יכולתי לצאת ללא פגע!!!"...

כן הוא הנמשל:

הקב"ה נותן לנו הזדמנות בעשרת ימי תשובה - השער פתוח!!! אך יש אנשים שבחרים לחזור אל אביהם שבשמים רק לאחר שהם מקבלים מכה ועוד מכה...

הבה לא נהיה כאותם שוטים, נחזור אל חיק אבינו כשאנחנו בריאים ושלמים... ונקבל שנה טובה ומבורכת מתוך בריאות...

בברכת שבת שלום,

רב בית הכנסת

סיפור השבוע

המחזור הפתוח

הפעם ליריד. אנו נוסעים לראש השנה לעיר הסמוכה, כדי שנוכל להתפלל יחד עם כל היהודים. "מה זה ראש השנה?" - שאל הילד, והיהודים סיפרו לו כי ראש השנה הנו יום הדין, בו מבקשים היהודים מרבוננו-של-עולם שיתן להם שנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות. היהודים הסתכלו על יוסלה בעיניים מהן ניבט העצב והשתתפות-בצער ויוסלה הרגיש בעליל כי היהודים מרחמים עליו, אולם הם פחדו מבעל-האחזה ועל כן לא יכלו לומר לו יותר.

בלב בלתי שקט חזר הילד לבית בעל-האחזה, הוא לא מצא לעצמו מנוח: משהו טמיר ונסתר משך אותו אל היהודים. הלא יהודי הנהו! בלילה ההוא חלם חלום בו ראה את אביו המנוח שאמר לו: "יוסלה בני, הלא אתה יהודי! לך לבית הכנסת להתפלל יחד עם כל היהודים, ובורא העולם יאזין לתפלתך". למחרת בלילה הוא שוב חלם, והפעם היתה זו אמו. היא אמרה לו: "בני יקירי, אתה הלא יהודי! מקומך בין אחיך היהודים ולא בביתו של בעל האחזה. היום ראש השנה. לך אל אחיך היהודים, עדיין לא מאוחר מדי!"

למחרת היום היה יוסלה עצוב ומדוכא ולא מצא לעצמו מנוח. למזלו נסע בעל האחזה לציד, כך שיכול היה להרהר על החלומות המוזרים שפקדוהו. משהו טמיר משך אותו אל אחי היהודים...

בהחלטה נחושה הוא לקח את שיק הטלית ובו המחזור שקיבל בירושה מאביו ויצא לדרך. ימים אחדים הוא נדד בדרכים עד שהגיע לעיר גדולה, שאל איפה בית הכנסת היהודי ונכנס לשם.

עיף, שבור ורצוף הוא הגיע לשם לפנות ערב. היהודים בבית הכנסת עמדו עטופי לבנים והתפללו בכוונה ובדבקות. היה זה ליל יום כיפור והמתפללים אמרו כל נדרי. הנער היהודי האזין לתפילותיו של אחיו והן נגעו ללבו; גם לבו הצעיר רצה להשתפך בתפילה מתוקה לפני רבוננו-של-עולם אולם הוא לא ידע כיצד מתפללים. כאב הלב של הנער היהודי התועה קרע שחקים.

גם אותי - המשיך הבעש"ט את סיפורו - אפף צער על גורלו של הנער היהודי וחששתי שמא יברח הנער מבית המדרש וייאבד, חס וחלילה, לכלל ישראל. אולם פתאום פתח הנער את המחזור אשר בשקו, פתחהו באמצע ואמר: "רבנו-של-עולם! אינני יודע מה להתפלל וכיצד להתפלל, מה לומר ומה לבקש. הא לך, רבנו-של-עולם, כל המחזור כולו ויהי רצון מלפניך כאילו התפללתי את כל התפילות!" באמרו זאת שיקע יוסלה את פניו במחזור הפתוח ודמעות מרות פרצו מעיניו.

דמעות עמדו בעיני התלמידים כשסיים הבעל-שם-טוב את סיפורו. ולפעמים בשעת התפילה, שעה שנזכרו בקורותיו של הנער היהודי התועה, שהגיע אל המנוחה ואל הנחלה, הרהרו: "רבנו-של-עולם! הרי אנו לפניך כאותו נער תועה! וכי יודעים אנו כיצד להתפלל וכיצד לכוון את הכוונות הטהורות של התפילות? הא לך כל הסיפור, בו מצויות כבר כל התפילות וכל הכוונות. קבל תפילותינו הבאות מעומק הלב ותן לנו שנה טובה ומתוקה!"

היה זה ליל כל-נדרי. הבעל-שם-טוב עמד בבית מדרשו בקיטל וטלית והתכונן לתפילת יום הכיפורים. פתאום נראה כאילו צל עבר על פניו הקדושות, ניכר היה כי משהו מעיק על ליבו, אך איש לא העיז לשאול אותו לפשר הדברים. את תפילת כל-נדרי אמרו בכוונה גדולה, ולאחריה, לפני שפתחו בתפילת ערבית, הכריזו על הפסקה קצרה. הבעל שם טוב עמד על מקומו שקוע בהרהורים, ולפתע השתפך על שפתיו חיך רחב ומאושר והוא ציווה על החסידים להתפלל ערבית.

במוצאי יום כיפור היה הבעל-שם-טוב במצב-רוח מרומם והוא סיפר לתלמידיו את הסיפור הבא:

בכפר אחד התגורר חוכר יהודי. הוא היה יהודי נעים הליכות, ובעל-האחזה, אשר החכיר לו את אדמותיו, העריכו מאד והתיחס אליו כאל ידיד אישי. חוכר זה נפטר ביום בהיר אחד והותיר אחיו אלמנה צעירה וילד קטן. לא היו ימים מרובים עד שגם האלמנה נפטרה מרוב צער והילד הקטן נותר יתום בלי אבא ואמא.

בעל האחזה, שהיה, כאמור, ידידו של החוכר היהודי, לקח עתה את היתום הקטן אליו. ילדים משלו לא היו לו והוא נקשר בעבותות האהבה אל הילד היהודי הקטן, בו טיפל כאילו היה בנו יחידו. כך עברו שנים אחדות, הילד גדל בביתו של בעל האחזה הנוצרי בעושר ומותרות ולא ידע כלל על מוצאו היהודי. פעם אחת, כאשר שיחק עם ילדים אחרים שבאו עם הוריהם לביקור אל בעל-האחזה, נפלה קטטה ביניהם ואחד הילדים האורחים קרא לו "ז'יד" (יהודי), באומרו כי הוא אינו בנו של בעל-האחזה כי הוריו היו יהודים.

הילד המבוהל רץ מיד אל בעל-האחזה ושאלו לפשר הדבר. "מה איכפת לך האם זה נכון" ניסה בעל-האחזה להרגיעו ולהסיח את דעתו. "אתה הלא יודע כי אני אוהב אותך כאילו היית בני יחיד ואני גם קבעתי אותך כיורשי היחיד. כשתגדל, כל אשר לי - כסף, זהב, שדות וכרמים יעבור לרשותך".

הילד - נקרא לו יוסלה - ביקש את בעל האחזה שיספר לו קצת על הוריו, מי הם היו ומה היו מעשיהם. בעל האחזה סיפר לו כי הוריו היו אנשים ישרים, יהודים חרדים שנמנו על ידידי הטובים. אולם - הוא הוסיף - הם היו עניים מרודים ולא השאירו לך דבר מלבד איזה ספר ישן ושקיק בלוי ומיושן.

יוסלה ביקש לראות את הדברים שהוריו השאירו עבורו ובעל האחזה, ששמר על הדברים כעל מזכרת, הראה לו שקיק של טלית ישן-נושן וספר עבה שהיה מחזור של הימים הנוראים. יוסלה פתח את המחזור אולם הוא לא ידע לקרוא בו מילה אחת. הוא גם לא ידע למה משמש השקיק. למרות זאת הוא ביקש מבעל האחזה שיתן לו את הדברים הללו ולאחר שמבוקשו ניתן לו הוא שמר על המחזור והשקיק מכל משמר והם היו בעיניו - מבלי לדעת למה ומדוע - כמשהו קדוש שיש לנהוג בו כבוד.

עברו ימים אחדים ויוסלה יצא לטייל בכפר. תוך כדי טיול הוא ראה יהודים האורזים את חפציהם ומתכוננים לנסיעה. "האם אתם נוסעים ליריד" שאל יוסלה, אותו חשבו היהודים כבנו של בעל האחזה. "לא" השיבו היהודים, "אין אנו נוסעים

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרֻשֶׁת וַיִּלְךְ - בֵּין אָדָם לְחֵבֶרֹו

הצלחה בגור"ב

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב
 שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי
 מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים
 ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי
 יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה
 רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב
 רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית
 נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב
 יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים
 שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב
 י.מ.י.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה
 שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רונית בת סימי
 תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה
 נתנאל בן ג'ינה אילן בן ג'וליאט
 אסף בן סופיה דוד עומרי בן יהודית
 מסף בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו
 טליה עדן אסתר בת שולמית יפית בת ג'ינה
 שירי ימנה בת שולמית שמעון בן שולמית
 אנאל חביבה בת שולמית אורן בן נעמי
 שושנה שירה בת סילביה מיטל בת שושנה
 סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה
 אברהם גורג'י בן דליה אפרת

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו נזרי בן ימנה
 אלינה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי
 סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית
 נועה בת מזל טוב משה מנחם בן רחל
 דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה
 נעמה בת יפה דגנית בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא
 ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים
 מרדכי ניזרי בן פרחה- בריאות ואריכות ימים
 מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעמה
 סימי בת סוליקה שלו בן מזל פחימה
 אורן בן אסתר דינה בת מזל
 נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל
 שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה
 לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה
 מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה
 יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה
 יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה
 שאול בן סילביה משה בן נזימה
 עינת בת רחל ברכה בנימין בן יקוט
 רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה
 רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה
 רונית בת סבריה קסנש בת דגטו
 יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה
 אליהו בן רחל נעמה בת שרה
 בנימין בן ברכה
 יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

אלא שהקושי לשוב מעבירות שבין אדם לחבירו, גדול הרבה יותר מעבירות שבין אדם למקום, שכן מי שחטא בינו לבין קונו, הרי אם הוא עושה חשבון נפש מיד הוא נזכר בעבירות שעבר.

ואף שיש לו תירוצים לעבירות אלה, לפני שעומד למשפט בימים אלו, חוזר בתשובה. אך כשמדובר בעבירות שבין אדם לחבירו, כמעט שלא יתכן למצוא לעצמו חובה, אלא תמיד בטוח בצדקתו כנגד חברו.

מפורסם בשם הרב ה'נודע ביהודה', שאמר, שכאשר אדם מפסיד בדיון, וצריך לשלם כמה פרוטות לתובע, הוא מתמלא כעס על הדיין, שלדעתו הדין לא היה אמת לאמיתו. ואילו כשהולך לרב לשאול שאלה אם התרנגול שנשחט כשר- אף שיש לו הפסד גדול מכך שהרב מחמיר ומטריף את העוף, אין לו שום כעס עליו.

מדוע? כי כשהדיין הצדיק את חברו, כואב לו על כך שהלה יצא זכאי, הוא כועס על כך שיריבו יצא צודק, ואת ההכרעה הזאת קשה לו לקבל. אשר על כן צריך להיערך לעבודה על המידות, שתביא אותנו להודות בטעותינו ביחס לחברים, ובכך נוכל לרצות ולפייס את הזולת, וממילא תועיל גם בקשת סליחה מה' יתברך, ויקוים בנו הכתוב: "וְנִסְלַח לְכָל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (במדבר טו, כו).

בברכת שבת שלום וחתימה טובה
 הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
 חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, ראש ישיבת מיר כתב ('שיחות מוסר' עמוד תמ"ו), שאפילו רבי הסובר, שעיצומו של יום הכיפורים מכפר בין אם עשה תשובה ובין אם לא עשה, מכל מקום הוא מודה שעל עבירות שבין אדם לחבירו אין יום הכיפורים מכפר עד שירצה את חברו.

כי מלבד שדין זה נלמד מפסוקים. הרי שעומק הדין על עבירות שבין אדם לחבירו הוא נורא ואיום. וכפי שמובא מעשה בגמרא (יבמות קה ע"ב): כשהגיע רבי לישיבה התיישבו התלמידים במקומם, וכשהגיע רבי ישמעאל ברבי יוסי שהיה בעל בשר היה פוסע בין התלמידים היושבים והלך למקומו.

אמר לו אחד התלמידים בשם אבדן: "מי הוא זה שמפסע על ראשי עם קדוש?". אמר לו: "אני ישמעאל בן רבי יוסי, שבאתי ללמוד תורה מרבי". אמר לו אבדן: "וכי הגון אתה ללמוד תורה מרבי?". אמר לו רבי ישמעאל: "וכי משה הגון הוא ללמוד תורה מפי הגבורה?". אמר לו אבדן: "וכי משה אתה?". אמר לו רבי ישמעאל: "וכי רבך אלוקים הוא?". אבדן פגע בחבירו רבי ישמעאל, ומאותה שעה הצטרע אבדן, טבעו שני בניו, ומיאנו שתי כלותיו.

מסיימת הגמרא, אמר רב נחמן בר יצחק: "ברוך רחמנא דכספיה לאבדן בהאי עלמא". כלומר, אילו לא היה נענש בעולם הזה היו מענישים אותו בעולם הבא בעונש גדול וחמור יותר.

צאו וראו עד היכן הדברים מגיעים. עלינו להבין עד כמה קשה דינו של הפוגע בחבירו. וכמה יש למהר לעשות תשובה בנושא של בן אדם לחבירו.

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלמה לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלמה לאיידה חיה בת אסתר ויליד אלחנן רפאל בן איריס ויליד אורי חיים בן שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאלהיו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

הצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב

הצלחת ורפואת כל עם ישראל

זמני לכת

ע"י	כניסת לכת	צאת לכת	כיבוי נס
י"ג	17: 46	18: 56	19: 37
ת"א	18: 03	18: 54	19: 33
מ"ס"ב	18: 04	18: 54	19: 34
ב"ל	18: 05	18: 56	19: 36

שואל ומשיב בהלכה - יום כיפור

מהן הלכות יום הכיפורים?

שאלה

להלן סיכום ההלכה מפי הרב אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת ציון:

תשובה

בערב יום הכיפורים, נוהגים להתפלל תפילת מנחה, בעוד היום גדול, דהיינו בשעה מוקדמת, ובתפילת העמידה, אומר כל אחד את הפסוק: "יהי לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה' צורי וגאלי" (תהלים ט, טו). אחר כך יאמר ידו "על חטא", כפי שנדפס במחזורים. ואז ילך לביתו ויאכל סעודה מפסקת, ויש לפרוש מכל חמשת העינויים: אכילה, שתיה, רחיצה, נעילת נעלי עור ותשמיש המיטה, לפני שקיעת החמה. (ומצווה מן התורה להתחיל בכל דיני התענית קודם שקיעת החמה וראוי לנהוג כן לפחות כרבע שעה קודם שקיעת החמה).

מצווה להדליק נרות לכבוד יום הכיפורים, וקודם ההדלקה יש לברך "אשר קדשנו במצוותיו וצונו להדליק נר של יום הכיפורים" ואין לברך עם ההדלקה ברכת שהחיינו, אלא לאחר חליצת נעליים, משום שבברכת שהחיינו מקבלים את קדושת יום הכיפורים. נוהגים להתעטף בטלית קודם שקיעת החמה (כדי שיוכל לברך עליה), ומתפללים כל תפילות יום הכיפורים בטלית, כדי שיתפלל בכוונה.

הכול חייבים להתענות ביום הכיפורים, ובכלל החיוב גם על נשים מעוברות ומניקות, שחייבות להתענות בו. אסור לרחוץ במים ביום הכיפורים, ואפילו להושיט אצבעו במים אסור, ולא אסרו אלא רחיצה של תענוג, אבל אם היו ידיו או שאר גופו מלוכלכים, מותר לרחצם, כיוון שאינה רחיצה של תענוג. ולא ישטוף את פניו ולא את פיו. ביום הכיפורים בשחרית ייטול את ידיו לסירוגין עד סוף קשרי אצבעותיו בלבד ומברך על נטילת ידיים.

כחה של תפלה

נמצאים אנו ימים ספורים לפני יום הכיפורים - יום מחילה, סליחה וכפרה. צריכים אנו לנצל כל רגע ולדעת ולהבין, כי באמצעות התפילה יכול האדם לשנות את גזר דינו, כפי שניתן ללמוד מהסיפור המופלא הבא:

מעשה שאירע בילדה בת שלוש שנסגרה דלת ברזל על אצבעות ידה הימנית ל"ע. מיד לקחו אותה לבית-הרפואה הדסה עין כרם בירושלים, שם נאמר להם שהצוות מעולם לא נתקל במצב כל כך קשה. היד התנפחה כבלון, הצילומים הראו על מספר שברים ביד והמסקנה הייתה בלתי נמנעת - **חייבים לנתח, וכמה שיותר מהר.**

הבעיה המרכזית הייתה שהעצבים נקרעו, אולם בכל אופן לנתח צריך, כדי שהאצבעות יישארו על כף היד. "הילדה לא תוכל להשתמש בשלוש האצבעות האמצעיות שביד ימין לעולם. אין סיכוי!", כך אמרו הרופאים. לשאלת ההורים, האם בכל זאת ניתן לנתח כדי שניתן יהיה להשתמש באצבעות, הרופאים אמרו שאכן קיים סיכוי, אולם הוא קלוש ביותר, וזאת לאחר ניתוח מסובך שניתן לעשות על ידי פרופסור מומחה. אך בשלב זה, שהיד כה נפוחה - לא ניתן לעשות מאומה.

חלפו הימים והנפיחות ירדה מעט. בוקר אחד האימא הכריזה שהיא נוסעת למירון לציון של התנא האלוקי רבי שמעון בר-יוחאי זצוק"ל זיע"א. וממחשבה למעשה, היא נסעה מירושלים למירון באוטובוס כשהגיעה לציון של התנא בכתה במשך שלוש שעות רצופות כמו שרק אימא יודעת לבכות על בתה הקטנה בת השלוש הנמצאת במצב זה.

היא נסעה חזרה ממירון לירושלים והגיעה לביתה בשעה 23:00 בלילה. **כשנכנסה, היא רואה, שבתה הקטנה ערה עדיין, עומדת ומחזיקה בידה הימנית את בקבוק השתיה שלה.**

האם מרוב תדהמה צעקה בקול גדול וקראה לבעלה שיקום מהר ויראה שהילדה מתפקדת עם היד הפגועה ומחזיקה בקבוק שתיה בידה הפגועה. בעלה ענה שכנראה היא טועה ומדובר ביד הבריאה ומרוב עייפות בשל הנסיעה הארוכה למירון הלך וחזור היא לא שמה לב.

אך לא! האימא התעקשה שבעלה יקום, והוא ראה את הנס הגדול - האם לא טעתה, הילדה עשתה עם היד הפגועה שלום להוריה, והם עמדו מסביבה ובכו כמו שני ילדים קטנים.

למחרת היה לילדה תור אצל רופא מנתח. לאחר שעבר על כל המסמכים הרפואיים והצילומים שקיבלו מבית-הרפואה ובדק את הילדה, טען **חד משמעית שזיפּו פה מסמכים, ולא ייתכן שמדובר בצילום היד של הילדה הזו... ואין צורך בשום ניתוח!** הם יצאו מחדרו מאושרים. כעבור כשנה נשאלה הילדה על איזה יד נסגרה עליה דלת הברזל, היא הרימה את שתי הידיים ואמרה: **"אני לא זוכרת באיזה יד, כי לא נשאר לי שום סימן".**

אספו לכם זכויות ליום הדין!!!

שמי שרוצה להיות שותף בזיכוי הרבים על ידי תרומה שתסייע עבורינו להמשיך להדפיס את העלון כסדרו זכות המצווה תעמוד לכם ולבני משפחותיכם ותזכו בעז"ה לכל הישועות. למעוניינים נא להתקשר 052-7652084

מינויים

לקבלת העלון חינם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084 כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

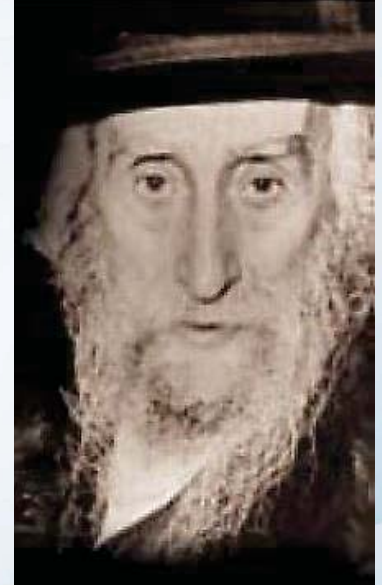
אם ראשונים כמלאכים - האדמו"ר הרב משה יצחק גוירצמן זצ"ל

האדמו"ר הרב משה יצחק גוירצמן המכונה רבי איציק'ל זצ"ל - נולד ב-י"ב טבת ה'תרמ"ב (1882) בגורליץ שבגליציה. בשנת ה'תרמ"ו (1886) כשהיה כבן ארבע שנים עברה משפחתו על פי ציווי דודו הרב יחזקאל שרגא משינאווא לגור בעיר שינאווא. בבגרותו למד בישיבת העיר טארנע. לאחר נישואיו עבר לגור בעיר פשעווארסק שבפולין, שם ייסד את חסידות פשעווארסק ושימש כאדמו"ר הראשון. בשנת ה'תש"ט (1948), לאחר השואה, עבר להתגורר עם אשתו בפריז שבצרפת. בשנת ה'תשט"ז (1955) חזר לאנטוורפן שבבלגיה ושם כיהן כנשיא כולל גליציה-חבת ירושלים. **ענוותן. מלומד בניסים. פיזר את ממונו לנזקקים.** נפטר באנטוורפן (בלגיה) ב-י' תשרי ה'תשל"ז (1976) יום כיפור שחל להיות בשבת וזאת לאחר 43 שנות אדמו"רות. חי כ-94 שנים. ציונו בפיט (הולנד). חתנו, ר' יעקב לייזר מילא את מקומו כאדמו"ר השני מפשעווארסק.

סבא (מצד האב): ר' אברהם (אביה של הרבנית שיינדל, אשתו החמישית של הרב יחזקאל שרגא הלבפשטאם האדמו"ר משינאווא). **אביו:** ר' נפתלי אלימלך (נינו של ר' אלימלך וייסבלום מליז'נסק- בעל ה'נועם אלימלך'). **אימו:** מרת חנה רנדל. **מרבתי:** ר' משה אפטר, ר' יחזקאל שרגא הלבפשטאם האדמו"ר משינאווא (דודו). **אשתו:** מרת צירל טילא הי"ד (בת ר' יששכר דב גלאנץ, נכד ר' אריה לייב ליפשיץ- בעל אריה דבי עילאי משינאווא). **ילדיו:** לרב נולדו חמישה ילדים אולם אשתו וארבעה מילדיהם נספו בשואה ורק בתם, מרת אלטע בינא ניצלה (נישאה לר' יעקב לייזר ששימש אחריו כאדמו"ר). **מספריו: ישיח יצחק- דברי תורתו, סיפורים והנהגות ירועה אבן ישראל- תולדותיו.**

יפר המשפיע הרה"צ ר' אלימלך בידרמן: סיפר לי יהודי חשוב מתושבי אנגליה, שלפני כחמישים שנה נולדה לו בת בימי הקיץ, ולדאבון לב הבת נולדה בלי קיבה רח"ל, ואמרו לו הרופאים שהתינוקת לא תחיה אלא יום או יומיים. כששמע האב, כי נולדה הבת בלי בני מעיים העלה בדעתו למהר ב'קריאת השם' עוד בימות החול כל עוד שהיא בחיי חיותה, וסיפר לרבינו על רצונו לקרוא מיד שם, אך הרה"ק אמר לו, שימתין עד שבת. אבי הבת ניסה להסביר כי מי יודע אם תאריך ימים עד שבת, אולם רבינו עמד על שלו שיתן שם בשבת. ואכן כך עשה.

הרופאים נתנו לה לאכול אך היא מיד פלטה את המאכל אולם למרבית הפלא נשארה בחיים, כשהרופאים אומרים שניסינו מתרחשים עימה בכל רגע - מעל לדרך הטבע. כך נמשך הדבר עד יום ראשון של חנוכה. באותו היום גילה הרופא להורי הבת שאין בידו כל הסבר בדרכי הטבע, אבל לנגד עיניו נראה בצילומים דבר הפלא ופלא, כי נברא 'ש מאין' **ובמקום הקיבה החל לגדול קצת עור ואולי יש תקווה**, וביום שמעלים את האור עלה העור... עד שבתוך שבועיים נבראה בקרבה קיבה חדשה, ויהי לפלא ולמופת.

בר"ח ניסן נכנס האבא עם בני ביתו לרבי, והגיש קוויטל ובו רשום בקשה לרפואה של בתו. נענה הרבי ואמר: "מיד כשנולדה לך הבת, הבנתי מדברך, שאין כל מציאות שתחיה, על כן החלטתי להמתין לשעת הכושר - נר ראשון של חנוכה, ואז התפללתי עד שהרגשתי שפעלתי עבורה ישועה". מששמעה האם דברים מפורשים אלו יוצאים מפי הרב, התעלפה, שהרי באותו היום החל העור לצמוח, והם לא סיפרו לרבי, באיזה יום אירע הנס, כי לא ידעו מתחילה שהישועה הייתה תלויה ביום זה.

יפר הגאון רבי יצחק טוביה וייס (גאב"ד העדה החרדית) על רבינו: באיסרו חג שבועות של שנת ה'תשכ"ב נסעתי בספינה מלונדון לאנטוורפן כדי לשהות כמה ימים במחיצת קודשו של רבינו. לפני שחזרתי לביתי הזכרתי אצלו חולה, ונתן לי יין מ'כוס של ברכה' של סעודת מלווה מלכה, וגם השאיל לי את הגביע שבו זימן, כדי שישתה החולה את שיורי היין באותו גביע, וסיפר לי אז על מופת אחד מני רבות שעשה עם 'כוס של ברכה' של מלווה מלכה - שהיה יהודי באנטוורפן, שאישתו הפכה לשוטה רח"ל, ושולח רבינו שיתנו לה לשתות מ'כוס של ברכה' של סעודת מלווה מלכה, ובדרך נס חזרה פתאום לדעתה. בעלה היה באותה שעה באסיפה ציבורית, ומרוב התפעלות מגודל הנס קראו לו **באמצע האסיפה לבשר לו, שזוגתו התרפאה.**

יפר ר' ישראל שטרן: "פעם אחת כשהייתי עם אבי וזורי בבאדגסטין, לקחתי מרבינו את ברכת הדרך, כי נחפזתי לנסוע לברית מילה שהתקיימה בארץ אחרת, ובדרך היו עיכובים גדולים וחששתי מאוד שנאחר את הנסיעה, והתקשרתי לרבינו וביקשתי את ברכתו, שלא אאחר את הנסיעה. ענה רבינו: "כשנסועים להכניס ילד לבריתו של אברהם אבינו, הם ממתינים". ואכן כדבריו כן היה, שהכרכרה המתינה לי, עד שהגעתי, ורק אחר כך יצאה לדרך, **אף שכבר איחרתי יותר משעה, ואף שבדרך כלל אין ממתינים לנוסעים המאחרים.**" (שיח ישראל)

עוד סיפר ר' יצחק טוביה וייס: מעשה באחד ממתפללי בית מדרשנו בלונדון בשם רבי מאיר רפאל שפרינגר ז"ל שהיה חולה מאוד בלב רח"ל, והחליטו הרופאים שצריכים לעשות ניתוח בליבו, ושאלתי עברו את רבינו, האם לעשות הניתוח. והשיב לי שמעשה כזה בא לפני הרה"ק רבי יחזקאל משינאווא זצ"ל בנוגע למחלת הלב של התינוק, והשיב בלשון שאלה: "האם הם מבינים בלב יהודי?". וכמובן, אחרי תשובה כזאת מרבינו לא עשו את הניתוח, ו**ב"ה חי אותו יהודי עוד כחצי יובל שנים.**

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"
צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

פְּגִיעָה וְתוֹצְאוֹתֶיהָ

אותך'. יצאתי משם בפחי נפש. לא הרפיתי, שלחתי תלמיד חכם שיפציר עבורי, וכששמע הרב את שמי, חזר ואמר: 'הרי כבר אמרתי לבחור, כי איני יכול לברכו, ה' ירחם'.

"ראיתי שרובצת עלי קללה ושהעניין אינו פשוט כלל. והתפללתי לה' יתברך בבכיות נוראות וזעקות, שיאיר פניו אלי, שאזכה לדעת, על מה ולמה אני מעוכב שידוך".

"ראש הישיבה שלי נחרד עד עמקי נשמתו: 'מה קורה כאן', זעק, 'מה רוצים ממך?'. לפתע האיר ה' את עיני ונזכרתי - איך שגרמתי צער גדול בפגישתי עם המדוברת הנ"ל, ולא היה לי צל של ספק, שכאן טמונה הסיבה לחרון האף הגדול והנורא הזה. עוד באותו היום, הצלחתי לברר ולקבל את מספר הטלפון שלה".

"בחיל ורעדה חייגתי אליה והצגתי את עצמי, ואך כששמעה את קולי זעקה: 'מה אתה רוצה ממני, לבייש אותי שוב אתה מבקש?!' - 'חס ושלום', אמרתי לה, 'יש לי עניין חשוב לשוחח, ומאוד אבקש כמה דקות לדבר'.

"לבסוף היא הסכימה. גוללתי באוזניה אלו צרות עברתי בשל הפגיעה בה בשל אותה פגישה וביקשתי בדמעות סליחה, מחילה וכפרה. היא שמעה את דברי וגם היא התרגשה מאוד, וניכר בקולה, כי היא בוכה".

"חשנו בתחושה חזקה, כי 'יש דין ויש דיין' ושאין העולם הפקר, ואף שלא התכוונתי כלל לצערה, כבר אמרו חכמינו (חגיגה ה.) על הפסוק: "כִּי אֶת כָּל מַעֲשֵׂה הָאֱלֹקִים יִבֹּא בְּמִשְׁפָּט עַל כָּל נַעֲלָם אִם טוֹב וְאִם רָע" (קהלת יב, יד), שגם פגיעה בלא כוונה, צריכה כפרה ומחילה".

"בסיומה של אותה שיחה, אמרה לי, כי היא מוחלת וסולחת בכל הלב. לאחר תקופה קצרה, יצרתי שוב קשר עם אחד מבני הבית של הסטייפלר זיע"א וסיפרתי לו על קבלת הסליחה. הלה האיץ בי להגיע מיד".

"כשהגעתי למקום, אמרתי לאותו בן בית כי פוחד אני להיכנס לרב, לפיכך ביקשתי ממנו, שיזכיר את שמי ושם אימי, אך הלה לא הסכים וממש הכריח אותי להיכנס איתו".

'הוא רוצה ברכה על שידוך', קרא המקורב בקול, ולא פירש עוד. רעדתי ונחרדתי מפני הבאות. לשמע שמי אורו פני הסטייפלר זיע"א והוא חייך אלי באור גדול באומרו: 'ה' יעזור לך, יעלה הזיווג יפה! בניין עדי עד!' ועוד המשיך להביט בי, בכזו חביבות ובכזה מאור פנים".

"קיבלתי את הברכה המיוחלת וידעתי, כי אכן סר הקטרוג. לאחר כשבוע ימים בלבד הציע השדכן את בת זוגתי האמיתית ועימה זכיתי לבנות בית נאמן בישראל!".

כידוע, יום הכיפורים הוא יום מחילה, סליחה וכפרה. אולם צריכים אנו לזכור, אם חלילה וחס, פגענו בזולת, אזי על מעשה זה אין יום הכיפורים מכפר, עד שירצה את חבריו.

לעיתים רבות, האדם נתון בבעיה כלשהי ומתפלל בכל כוחו לבורא עולם, פונה לצדיקים ומבקש, שיברכו אותו, הולך לשוכני עפר ומבקש מהם שיעתירו בעדו- אולם ללא הועיל.

לא בכדי אמרו רבותינו בפרקי אבות (ב,א)- 'דַּע מֵה לְמַעַלָּה מִמָּךְ'. ודרשו רבותינו- 'דע מה למעלה'- אם אתה רוצה לדעת מה גוזרים עליך בשמיים? "ממך" - מהמעשים שלך.

סיפר רבי נתן חיים אינפלד שליט"א: "את הסיפור הזה שמעתי מבעל המעשה עצמו. הבחור הלך לפגישה לשידוך, וברגע הראשון הבין כי המדוברת אינה מתאימה עבורו. היות ולא ידע כיצד להעביר את המסר, בלי שהתכוון לא הוציא מילה אחת במשך כל הפגישה".

"הבחורה הלכה לביתה מושפלת, מתוסכלת ומבוישת מאוד מאותה הפגישה. כיצד ייתכן שהבחור לא דיבר שום מילה, וכי אינה קיימת עבורו? הוא ישב מולה ולא אמר דבר! גם הוא עצמו הצטער מאוד על התנהגותו. אולם עם הזמן, שכח לגמרי מהפגישה הזו".

"במשך הזמן קיבל הרבה הצעות מהשדכנים. אולם לצערו הרב, על אף שהיו מספר הצעות שכבר נבדקו ונראו מתאימות והגיעו עד לסגירת התנאים, ברגע האחרון התבטלו ללא כל סיבה הגיונית".

"הוא ראה כיצד חבריו נישאים בזה אחר זה, ואילו הוא - תקוע ללא סיבה הגיונית. הזמן חולף והוא פשוט תקוע באותו מצב וכמעט התייאש ממצבו".

"כמפלט אחרון, עלה בדעתו רעיון להגיע לגאון רבי יעקב ישראל קניבסקי זצ"ל - הסטייפלר זיע"א, שבינתו היה מקום לשבורי לב.

הוא כתב פתק באותיות גדולות ותיאר את מצבו הקשה מאוד, ושאינו יודע מה מקטרג עליו בשמיים, ומבקש מהצדיק ברכה לזיווג הגון בקרוב".

"הרב קרא את הפתק והרים את קולו ואמר: 'איני יכול לברך אותך, ה' ירחם', ועוד פעם חזר על דבריו: 'איני יכול לברך אותך', והמשיך לשקוע בלימודו".

"פחד ורעד תקף אותי, סיפר הבחור, "נותרתי לעמוד על מקומי, לא הבנתי והרגשתי, שמידת הדין פוגעת בי, ואיני יודע בשל מה".

"ניסיתי שוב להפציר רחמים עלי: 'מה חטאתי ומה פשעתי?'. ושוב הצדיק אמר לי בתקיפות: 'איני יכול לברך

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרזני זצ"ל	הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל	הרב הרב יעקב בן מרגלית זצ"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל	שמואל בן רבקה ז"ל	ר' עוליאיל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל	משה בן רוזה ז"ל
דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל	אביחי בן אסתר ז"ל	צדיק חכם בן חזלה ז"ל	אביחי בן אסתר ז"ל
שני בת אסתר ע"ה	נעימה בת גורג'יה ע"ה	שני בת אסתר ע"ה	נעימה בת גורג'יה ע"ה
מסודי בת חביבה ע"ה	דוד בר חסיבה ז"ל	אסתר בת גולה גאולה ע"ה	דוד בר חסיבה ז"ל
אסתר בת גולה גאולה ע"ה	חוה בת יעקב צבי ע"ה	יוסף בר סעדה ז"ל	רפאל בן אסתר ז"ל
יוסף בר סעדה ז"ל	רפאל בן אסתר ז"ל	יעקב בן נעמה ז"ל	ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל
יעקב בן נעמה ז"ל	אורה בת נעמה ע"ה	שרה בת מורברי רחל ע"ה	אורה בת נעמה ע"ה
שרה בת מורברי רחל ע"ה	שמעון בן חנה ז"ל	אלון בן סעדה ז"ל	שמעון בן חנה ז"ל
אלון בן סעדה ז"ל	גורג'יה בת נעימה ע"ה		גורג'יה בת נעימה ע"ה

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב חיים אבישלום בן בלונקה זצ"ל	הרב מנחם בן ויקטוריה בצרי זצ"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל
אברהם בן יונה ז"ל	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה	יצחק בן ברקו דב ז"ל	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה
יצחק בן חביבה ז"ל	עמירם בן דבורה ז"ל	אביגדור בן גולי ז"ל	עמירם בן דבורה ז"ל
אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל	נעמי בת כתונ ע"ה	מסעוד בן יקוט ז"ל	נעמי בת כתונ ע"ה
חי זידי בן קלרה ז"ל	מרים בת בלה ע"ה	מזל בת שמעון ע"ה	מרים בת בלה ע"ה
ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל	דב בן יצחק ז"ל	יוסף בן מרים נוסרת ז"ל	דב בן יצחק ז"ל
אסתר בת נעמי ע"ה	סוליקה בת עישה ע"ה	רחל רפאת בת השמת ע"ה	סוליקה בת עישה ע"ה
יעקב בן סלימה ז"ל	סלים בן פרחא ז"ל	יעקב בן אסתר ז"ל	סלים בן פרחא ז"ל
ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה	לטיף בן פרחא ז"ל	שלום בן אסתר ז"ל	לטיף בן פרחא ז"ל
מישא אסתר בת זרה ע"ה	דניאל רפאל בן חגית ז"ל	מרים בת שרה ע"ה	דניאל רפאל בן חגית ז"ל
אברהם בן דינה ז"ל	יהודה בן סעידה ז"ל	אביבה לוי ע"ה	יהודה בן סעידה ז"ל
	עפאת בת השמת ע"ה	כל נשמות עם ישראל	עפאת בת השמת ע"ה

עלון שבועי מבית 'בני אמונים' ובל מאמרים

מאוצרות אמונים

פניני אמן ותפלה בפרשה

תפלתם של אחרונים טובה משל ראשונים

”וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לַיהוָה וַיֹּאמֶר אֵלָיו לַעֲבִי כָל יִשְׂרָאֵל חָזַק וְאָמַץ כִּי אִתָּה תִבְּרָא אֶת הָעָם הַזֶּה אֶל הָאָרֶץ... וְאַתָּה תִּנְחַלְנָה אוֹתָם” (לא ט)

פרש רבי צבי אלימלך מדינוב:

בבואנו לבקש על גאולת ישראל, לעולים לעלות בלבנו הרהורים: והלא זרות קודמים של צדיקים וחסידים שהיו ראויים עשרת מונים מאתנו, בקשו ולא זכו לכה, וכיצד נזכה אנו? לפיכך קרא משה ליהושע ”לעני כל ישראל” ואמר לו: אף שתפלותי להכנס לארץ לא יענו, וזק ואמץ, שכן תזכה: ”ואתה תנחילנה אותם”. בכך למד משה את הדורות הבאים לבל יתאשו מלבקש על דברים שהדורות הקודמים לא זכו להם, שיתכן כי עתה הוא: ”עת לחננה כי בא מועד” (תהלים קב יז). לקושי מהרצ"א

הסתר פנים שלאחר החרטה

”ומצאנו רעות רבות וצרות ואמר ביום ההוא הלא על פי אין אלתי בקרבי מצאנו הרעות האלה; ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא על כל הרעה אשר עשה פי פנה אל אלהים אחי רים” (לא יז-יח)

רבים תמהו על כך שלאחר שהכירו ישראל בחטאם והתחרטו עליו, מדוע יענישם ה' ב: ”ואנכי הסתר אסתיר...?” כמה תרוצים ואמרו לכה:

החכם סופר פרש כי בני ישראל יטעו ויחשבו שהעקר הוא שבלב פנימה יהיו דעותיהם טובות ונכונות, אבל מעשי המצוות - אין להם חשיבות ואין נעשים על בטולם. לפיכך יתודו רק על פי אין אלתי בקרבי - על מחשבות הלב שבקרבם פנימה, אך לא על הגלגול במצוות המעשיות. ועל כך מזהירה התורה שהסתר הפנים יהיה עניש: ”על כל הרעה אשר עשה”.

ב. האבני נדר: באר: חרטתם של ישראל תהיה רק: ”על פי אין אלתי בקרבי” - על העוונות החמורים שגרמו לסלוק השכינה מתוכם, אולם על העוונות הקלים שגרו את החמורים לא יתחרטו, ולכן לא תתקבל תשובתם. עבדה זו נרמזת אף בלשון הכתוב: ”ואנכי הסתר אסתיר פני... כי פנה אל אלהים אחרים” - עניש הסתרה יהיה על כך שלא התחרטו על עוונותם על ציוי: ”אל תפנו אל האילים” (נקרא יט ז) האוסר על האדם לתת דעתו על עניני עבודה זרה כלל, שמא יפאך אחריה (רמב"ן שם).

ג. בדרך שונה פרש רבי צדוק הכהן מלובלין שתשובתם של ישראל אכן תתקבל, ולפיכך נאמר: ”ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא” - לא מהם, אלא: ”על כל הרעה אשר עשה” - שפינו שיתחרטו על הרעות שעשו, כביכול יעלים ה' את עינו מעוונותיהם.

ד. המהרש"ם מברזאן הסביר שהקדימה התורה: ”ואמר ביום ההוא” ללמדך שבני ישראל יתחרטו רק מתוך חרדת החרה, אך כחלף הצרה ישובו לכסלם, ולפיכך יסתיר ה' פניו מהם, שכן תשובה שקוץ אינה מתקבלת. וכפי

שפסק הרמב"ם (תשובה ב: ב): ”ומה היא התשובה? היא שיעוב החוטא חטאו ויסירו ממחשבתו ויגמרו בלבו שלא יעשה עוד... ויעיד עליו יודע תעלומות שלא ישוב לזה החטא לעולם”.

ה. באופן נוסף באר רבי משה פולק רבה של באניאד: מי שבעת צרתו שם מבטחו באחרים, ורק כשנזכרת תוחלתו מהם פונה לבוראו, אין הקדוש ברוך הוא שומע לתפלתו, ככתוב (תהלים יח מב): ”ישועו ואין מושיע על ה' ולא עם”: כלומר, המשווע תחלה לאחרים, ורק בראותו כי אין מושיע, שם יתבו שם ה' ה', אזי: ”ולא ענם” ולענינו, מערשת התורה: מפני מה ”אנכי הסתר אסתיר”, מפני שבתחלה ”פנה אל אלהים אחרים”.

ו. האדמו"ר רבי מרדכי חיים מסלונים דיק מלשון הכתוב: ”ואמר... על פי אין אלתי בקרבי מצאנו הרעות האלה”, שעקר כאבים של המתוודים יהיה רק על הרעות שפקדו אותם ולא על כך שסרו מדרך ה', וכיון שדודי שפכו אינו נובע מעמק הלב, לפיכך יעניש בהסתר הפנים.

ז. נדושת חתם סופר ז"ל עמ' קמ"ב, שם משואל תרי"ב: פרי דצדיק: תפלת מרדכי ז"ל וצדק משה; נתיי שרון מועדים עמי קטט

'אשורר שירה לכבוד התורה'

”ועתה כתבו לכם את השירה הזאת” (לא טו)

הספר נאה לכך שהכתוב מכנה כאן את התורה: 'שירה' הביא רבי יוסף שורף מגרוסוונרדיין:

בשם האר"י הקדוש הובא שהזכה לכתב ספר תורה, מתמון בכך את חטאיו הכתובים עלי ספר - כפי שאמרו חכמים (אבות ב א): ”וכל מעשיך בספר נכתבים”. והנה, לשורר את סדר הנדוי ביום הכפורים, היא פדי לרמוז שכל ביתפארת ישראל (תענית פ"ד אות טו) פרש שהסבה שנהגו לשרור את סדר הנדוי ביום הכפורים, היא פדי לרמוז שכל חטאינו הפכו לזכיות. כפמבאר בגמרא (יומא פו א) שהשב מאהבה - זדונות נעשים לו פזכיות. בכך מובן מפני מה נקטה התורה לשון: ”ועתה כתבו לכם את השירה הזאת”, שכן כדברי האר"י, אף בזכות כתיבת ספר התורה נהפכים הזדונות לזכיות, וזוכים לומר שירה.

קניטוס וצדק יוסף אות ב

'ותן בלבנו בינה להיות מלמדים טובים'

”ואכל ושבוע ודשו ופנה אל אלהים אחרים ועבדום ונאצנו והפר את ברית” (לא כ)

מפני מה פתח הכתוב בלשון יחיד: ”ואכל ושבוע ודשו ופנה...”, וסיים בלשון רבים: ”ועבדום ונאצנו”? פרש רבי משה פינשטיין כי: בך רמז לנו הכתוב שעל היחיד הפונה אל אלהים אחרים, לכלל בחדשבו פני אחרים עלולים ללמד ממעשיו. משעם זה קבנו חכמים בגסח התפלה לבקש: ”ותן בלבנו בינה... ללמד וזלמד...”, אף שלא כלנו עוסקים בהנהלת התורה לאחרים, זאת לפי שכאמור בפעל כלנו בגדר מלמדים ביחס לזולתנו, ולכן אנו מבקשים שיתן ה' בלבנו בינה ללכת בדרך הישר, ובכך ילמדו אחרים ממעשינו הטובים.

דרש משה

'מאה ברכות' מגנות מקללות

”יהיה פי תמצאן אתו רעות רבות וצרות” (לא כא)

במסכת חגיגה (ה א) מובא: שכשהיה רבי יוחנן מגיע לפסוק זה היה בוכה: ”עבד שרבו ממצאי לו רעות וצרות, תקנה יש לו?” ויש להבין, הלא בפרשת פי תבא נכתבו צ"ח קללות קשות ביותר, וכיצד לא בכה עד שהגיע לפסוק זה?

פרש רבי יעקב יהושע פרומן מלודז: בתחלת הענין (לא טו) נאמר: ”וקם העם הזה וזנה...”, ופרש בעל הטורים: ”תגין על הקו"ף, לומר שימאסו בק' ברכות”. לפי זה יש לומר שעד עתה הגנה עליהם זכות מאה הברכות, וכפי שכתב הטור (א"ח טו) שתקנת מאה ברכות נועדה להציל את ישראל ממגפה שאכלה בהם. אולם עתה כשמאסו במאה הברכות בכה רבי יוחנן על כך שמעמה לא תהיה להם זכות שתגן עליהם.

נחלת יעקב יהושע

מבאר אמונים

מקורות בפרשה על גדל מעלת ענית אמן

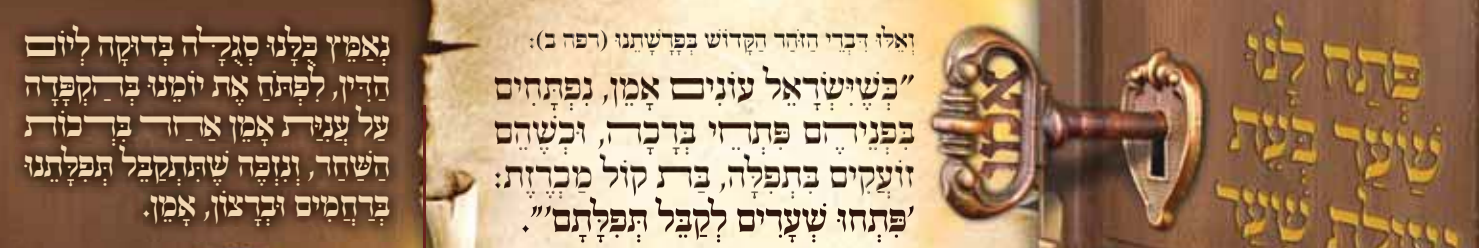
עונים אמן באמונה

”ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא על כל הרעה אשר עשה פי פנה אל אלהים אחרים” (לא יח)

בא וראה מה שאמרו (מד"ש תהלים לא) על הכתוב (תהלים לא כד): ”אֲהַבּוּ אֶת ה' כִּל חַסִּדָיו אֲמוּנִים נֶצַח ה'” אלו שנונים אמן באמונה; אומר: ברוך מחיה מתים! ועדן לא בא, ומאמינים בי שאני מחיה מתים. אומר: ברוך גואל ישראל ועדן לא נגאלו אלא לשעה, וחזרו ונשתעבדו, והם מאמינים שאני עתיד לגאולם. הוי: אמונים נצח ה' כלומר זו היא מעלתם של ישראל, שהם מאמינים בכל עת, ואפילו בשעת ההסתר אינם זרים מאמונתם שה' יתברך יגאל אותם מהגלות. והנה אמונתם מוצאת בטויה בענית אמן, על מה שלא ראו עדן בעיניהם...

ותראה עד כמה גדול שכרו של זה העונה אמן, שהרי אמרו (תחומין צו ז): ”כל העונה אמן בעולם הזה זוכה לענות אמן לעולם הבא, כלומר בעוד שאמן שנונים בעולם הזה מורה על האמונה, הרי אמן שיענו בעולם הבא מורה על ההתללות שתהיה באותה שעה, כי אז יתגלה לו שכל מה שהאמן בעולם הזה כך היא האמת, וממילא ישבח ויודה על האמונה שזכה אותו בה בעולם הזה”.

באר משה

ואלו דברי הזוהר הקדוש בפרשתנו (רפה ב):
”כשישראל עונים אמן, נפתחים בפניהם פתחי ברכה, וכשהם זועקים בתפלה, ברת קול מברכות: פתחו שערים לקבל תפלתם”.

נר לשולחן שבת

שבת שובה - יום כיפור

תש"פ גליון 668

לקוראי העלון היקרים שלוחה
ברכת גמיר התימה טובה

הן אמרו חז"ל: "עבר אדם עבירה ושנה בה הותרה לו - נעשית לו כהיתר". בלי השלמת התשובה מצד הקב"ה היתה בחינה זו נשארת רשומה בו גם לאחר שעשה תשובה. כשהיו מזדמנים לו המקום והמצב שגרמו לו לחטוא גם אם לא היה חוטא בפועל, היה מתעורר בו הרצון לעבירה והסכנה שמא יחטא. על זה נאמר 'ואשובה אליכם' - דהיינו אם האדם מצידו עשה את כל מה שבידו, ה' מצידו גומר את התשובה ומטהר לבו לגמרי, גם מנטיה לחטא, שהקב"ה מקוה טהרה לישראל. (מכתב מאליהו)

מעשה ביהודי בעל תשובה, איש מעלה, שנשאל מה היתה הסיבה שהביאה אותו לחזור בתשובה. השיב האיש:

"היה זה בעקבות מעשה שראיתי מהגאון הצדיק רבי אליהו דושניצר. היה זה בערב יום כיפור, כבר נטו צללי ערב, אנשים הלכו ברחובות פתח תקוה לתפילת 'כל נדרי', ואני מטייל לי בסמוך לשיבת לומז'ה כאילו היום הזה לא נוגע לי כלל... לפתע רואה אני בשירותים הציבוריים ליד השיבה, הבנויים סמוך ל"ביתו של החפץ חיים", אדם נכבד והדור פנים שזקנו לבן עובר מבית כסא אחד למשנהו, נכנס ויוצא.

תמהתי מה זאת, מה עושה בשעה כה קדושה אדם שנראה לי רב גדול - בבתי כסא - במקום להיות בבית הכנסת... לא יכולתי להתאפק, ניגשתי אליו ושאלתי. ענה לי בענוות חן: "הרי תדע שאנשים רבים באים לשיבה להתפלל מרחוק, ושוחים כאן כל יום הכיפורים. ומה יעשו אם יצטרך מישהו לעשות צרכיו ואין לו נייר? לכן אני קורע ומכין הרבה ניירות ומניח בכל בית כסא חבילה של ניירות, כדי לעשות חסד עם האנשים!!!"

סיים האיש: הנה בכל קריעת נייר שלו קרע לי את הלב - אמרתי, יהי מה, אחרי יום כיפור אתוודע אל אדם זה וילמדני אורחות חיים! כך עשיתי, ומודה אני לה' שזיכני להזדמנות זו להציל אותי ואת דורותי לחיי נצח!!!"

הקדמה ל"נחלת אליהו")

"החזירנו בתשובה שלימה לפניך".

מי עושה תשובה כראוי...

פעם נכנס החידושי הרי"ם בעשרת ימי תשובה לבית המדרש ואמר: "מדוע לא נכתבו הלכות תשובה בשולחן ערוך כפי שנכתבו ברמב"ם? אלא שהרמב"ם כותב כדרכו אף הלכות שאינן נוהגות בזמן הזה, אולם בשולחן ערוך כותב רק הלכות הנוהגות בזמננו..."

(שיח שרפי קודש")

התשובה נבראה קודם בריאת העולם

החסיד המופלא רבי לייבל קוטנר היה אומר: כשמייצרים מכונה חדשה מייצרים מיד חלקי חילוף, כי ללא החלקים לא יוכלו לתחזק את המכונה. הוא הדבר בבריאת האדם, דבר ראשון ה' ברא חלקי חילוף, זו מצות תשובה, כדי שאף אם האדם יחטא יוכל לתקן ולהמשיך!
(שיח הפרשה" עניני תשובה)

הגאון רבי איצ'לה בלזר היה אומר: "ביום כיפורים יש ים של רחמים, אך צריך להזכר שלא לטבוע בים חלילה!"

"ולפני מי אתה נותן דין וחשבון". פירש הגר"א, שדין וחשבון הם שני ענינים שונים: 'דין' הוא על עצם העבירה שעשה. ואילו 'חשבון' הוא על המצוות שהיה יכול לעשות בזמן שעשה את העבירה ונמנע מעשייתן.
(אבות ג' א')

"על זה ידו כל הדווים!"

דברים נוראים על זה כתב ה"משך חכמה": לפי זה תסמר שערות אנוש עד כמה החשבון, שביום שאין השטן שולט וגם היחיד נענה ונקל לעשות תשובה ובדבר קל יכול לזכות לחיים נצחיים ולהיות אהוב למקום. אך אם חלילה לא עשה תשובה, יוכל להיות העונש על העדר עשיית התשובה כמי שיענש על כל חטאותיו. וכאשר מברך ברכת שהחיינו, שזו באמת שמחה אמיתית שהקב"ה נתן יום סליחה לכל רשעי בני אדם, אם לא שב מדרכו הרעה מוטב לו שלא היה היום הקדוש הזה ומוטב לו שנהפכה שלייתו על פניו בערב היום הקדוש הזה, כי ביום הזה הכפיל עונשו לבלי קץ, בעונש חשבון העדר התשובה!
(פר' נצבים)

הרי לנו עם האור הגדול המאיר ביום זה, דווקא ביום שקיימת הנהגה מופלאה של רחמים ומחילה, עלולה להתעורר תביעה עצומה על מי שאינו משכיל לנצל זאת!
(לעבדך באמת" ימים נוראים)

"שובו אלי ואשובה אליכם אמר ה'". (מלאכי ג' ז')

מהכתוב הזה משמע שגם לאחר תשובת האדם - ואף השלימה ביותר שהקב"ה מעיד עליה שהיא בבחינת "אלי", עדיין צריך הוא ל"ואשובה אליכם", היינו שה' ישלים את תשובתו, ואלמלא שתהיה התקרבות מצד ה' בעצמו אל האדם, עדין רחוק האדם מדבקות בה' ואין תשובתו גמורה.

מדוע? הביאור הוא, כי גם לאחר התשובה אף המעולה ביותר, לולי היה מתקרב אליו ה', לא היה בכל מאמצי האדם אפשרות להשיג שוב את מדרגת טוהר הלב שהיתה לו לפני חטאו.

סמאל, שתמיד מקטרג על ישראל – מלמד עליהם זכות ביום הכיפורים... מזה מלאכים נקיים – אף הם כן. מזה מלאכים שלום בנייהם – אף הם כן. והקב"ה שומע עדותו ומכפר עליהם. מזה נהגו כל ישראל לבקש מחילה, כדי שיהיה שלום. (פרד"א ט"ו ערוה"ש תר"ו ה)

פעם שלח הגאון רבי אהרן קוטלר מברק – בקשת סליחה – לפני ראש השנה לאחד מרביני אמריקה. שאלוהו תלמידיו, על מה בקשת הסליחה. ענה להם רבי אהרן בזו הלשון: "לא עשיתי לו כלום, אלא פעם אחת הוא בייש אותי ברבים..."

תמה אחד התלמידים: "מדוע ראש הישיבה מבקש ממנו מחילה, והלא הוא בייש את ראש הישיבה ברבים? אדרבה, הוא צריך מחילה וכפרה, כדן מבזה תלמיד חכם". חזר ואמר רבי אהרן: "לא עשיתי לו כלום, אבל..."

הוסיף תלמידו: למדנו מדבריו והבנו, שאם אותו רב בייש את רבי אהרן, מסתמא הרגיש עצמו אי פעם נפגע ממנו, ועל זה בקשת הסליחה... עד כדי כך הזהירות בבין אדם לחבירו! (מנחת נתן)

צריך לדעת כי עוון גדול וחטא נורא הוא לצער אדם מישראל, אפילו צער קל בדבור בעלמא. הי' יודע הכל, מי הנדרף ומי הרודף. וצריך לדעת שחטאים שבין אדם לחברו חמור מאד מאד... אפילו יום הכיפורים אינו מכפר עד שירצה את חברו. צריך לדעת שהעולם אינו הפקר, לא נאבד אפילו מילה אחת, על הכל עתידין לתת את הדין, והדין חמור מאד מאד! (מרו הסטייפלר - "קריינא דאיגרתא" ח"א עמ' עז-ח)

את המעשה הבא סיפר ידידי אודות אביו: "בשנה הראשונה אחרי בר המצוה, בעת תפילת נעילה חש אבי חולשה רבה, החל לראות כוכבים... הם התפללו בבית כנסת פא"י בראשון לציון. הרבי מקאליב היה המתפלל החשוב בבית הכנסת. הרבי הביט בו, הבין את מצבו ושלח אותו לשתות מיד.

שנה לאחר מכן נכנס אבי ללמוד בישיבת "קול תורה". אמו-סבתו דאגה מאד מה יהיה עמו ביום כיפור. כאשר באה לירושלים לפני ראש השנה לברך את אבי בשנה טובה, ניגשה אל מרן ראש הישיבה, רבי שלמה זלמן אויערבאך, סיפרה על חולשתו וביקשה, שיוורה לו שלא יצום בצום גדליה, כדי שיהיה בכוחו לצום ביום כיפור.

בצום גדליה, אחרי תפילת שחרית, רבי שלמה זלמן אמר לאחד הבחורים: "תקרא ל...". כאשר אבי בא לפניו אמר לו רבינו: "תאכל היום, תשתה, אל תצום, לך לאכול". שנה אחרי זה שוב קרא לו ואמר: "אל תצום, תאכל היום". בשנה השלישית, קרא לו ואמר: "היום תצום!" (נר לשולחן שבת)

הגאון רבי חיים שלמה ליבוביץ נעשה בר מצוה בין יום הכיפורים לסוכות. רצה לצום ביום כיפור. אבל בהפסקה בין מוסף למנחה שאל אותו מרן הרב מבריסק, האם הוא כבר אכל. השיב שהוא עדיין לא מרגיש מוכרח... אמר לו הגרי"ז: "לך לאכול מיד".

ואף בשנה שלאחר מכן, כשכבר היה בר מצוה לא הרשה לו הגרי"ז שימתין עד הזמן המאוחר שהוא המתין. ואמר לו שילך ויעשה מיד הבדלה, וביקשו, אם יוכל להוציא ידי חובה גם את בתו תבדל לחיים ארוכים, הרבנית רבקה שיף, שבאותה שנה נעשתה בת מצוה. (תבנות ח"ב)

הרה"ג רבי מ"ק סיפר שהוא היה ילד בבתי אבות פונביז'. בר המצוה שלו היתה בערב סוכות. לפני תפילת נעילה, מרן הרב מפוניבז' ניגש אליו ואמר: "אתה נראה לי לא טוב, חלש. תעלה למעלה לחדרים, תנוח, אל תתפלל נעילה!" (נר לשולחן שבת)

פעם אחת ביום הכיפורים אצל האדמו"ר רבי אהרן מקרלין הכריזו לפני תפילת נעילה שהחלשים יטעמו, שכבר היה לילה. הגה"ח רבי ישראל בער הלר שכב על שולחן בבית המדרש כי היה חלוש מאד. וביקש מה' יתברך שיעזור לו שיוכל להתפלל תפילת נעילה, לפחות בשכיבה, כי לרדת ולעמוד על הארץ כבר אינו יכול מרוב חולשה.

אכן, כאשר רבי אהרן מקרלין התחיל לומר את הקדיש שלפני נעילה בקול רעש גדול ובלהט, קפץ רבי ישראל מהשולחן והתפלל נעילה בעמידה ומרוב התלהבות ורגש שכח מחולשתו! ("ישע אהרן")

"איה"

בימים נוראים, כאשר הש"ץ מגיע בקדושה של מוסף ל"איה מקום כבודו" הוא מאריך בתיבת "איה", באותו זמן אנו מבקשים שיתן לנו הקב"ה אחד משלשה דברים: 'עושר מופלג, בנים צדיקים וחכמים, רוח הקודש'. נשאל מרן הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן, על מה מהם כדאי לכוון?

השיב מרן: תבקש על רוח הקודש, אולי תזכה לזה!!! שהרי תוס' בקידושין (עג) הביא את שארע באבוב דשמואל שהיה במדינת הים, ובא לביתו על ידי שם ללילה אחד, וחזר למחרת למקומו. בכך בא תוס' להכשיר תינוק שנולד אע"פ שאביו במדינת הים, שמא האב בא בקפיצת הדרך לביתו על ידי שם.

סיים רבי אהרן לייב ואמר: העולה מדברי התוס' שדרגה זו שייכת לא רק בקדוש עליון כאבוב דשמואל, לא רק אצל תנאים ואמוראים, אלא גם אצלנו - אצל כל אדם!

(מתוך "נר לשולחן שבת" חיי שרה תש"ע ועיין "נר" ר"ה תשע"ה ו"שם הגדולים" רבי חיים ויטל)

ואילו הגאון רבי הלל זקס אמר לתלמידיו: 'תכוונו על בני צדיקים!' והסביר הוראתו, רוח הקודש, מי שלא הוכן לזה מזיק לו. עושר מופלג, בוודאי שמזיק למי שלא נולד במזל של עושר. בנים צדיקים, בוודאי יהיה לכולכם נחת! ("נר לשולחן שבת" מתלמידו הר"ר י"ש)

ביום כיפור אנו אומרים בוידוי "על חטא שחטאנו לפניך באונס וברצון". החרטה והוידוי על שחטאנו 'ברצון' מובנת לכל, אבל מה מקום יש להתוודות על שחטאנו 'באונס'?

ביאר מרן הגאון רבי איסר זלמן מלצר: תלוי איך האדם מתייחס ל'אונס' זה - אם הוא מקבל את האונס מתוך צער ועוגמת נפש, הרי זה אונס גמור ואין כאן כלל חטא. אבל אם אותו אונס גורם לאדם איזו הרגשה של נוחות, של רווח עקיף... או אז נעשה 'אונס' זה 'כרצון', וזהו 'באונס וברצון' - אונס הבא מתוך רצון.

מתוך תשובתו לתלמידו, הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ, ששפך לפניו את לבו על ביטול הזמן הרב שעושה כל יום בדרכו מביתו בבני ברק אל הכולל בפתח תקוה. (אגרת הגר"א - אמרי דעת)

סיפר ת"ח אחד, שבצעירותו הלך לראות את מרן הסטייפלר ביום הכיפורים. רבינו התפלל כדרכו ברגש רב, למחזה הזה היה רגיל. אבל שני דברים תפסוהו: "על חטא של עזות מצח" התייפח ביותר! זה האיש שמרן ה"חזון איש" אמר לגאון רבי יעקב אדלשטיין שהוא העניו שבדור!

דבר שני, אחרי תפילת מוסף, רובם עייפים, נחים. הסטייפלר לקח גמרא והתרפק עליה, כמו היתה זו סעודה דשנה אחרי יום של צום!

(נר לשולחן שבת" יש"כ לידידי הרה"ג י"א)

מרן רבי חיים מבריסק היה בוכה מאד בימים הנוראים בפיוט "לקל עורך דין", כשהיה אומר "להוגה דעות בדיון". (כאיל תערוג)

הגאון רבי חיים פנחס שיינברג - עין לא ראתה, ב"שבת שובה" היה מבקש סליחה מן הציבור כולו, שמא פגע בהם, הוא הקדוש, נעים המידות חשב שמא פגע... זו היתה בקשתו מהציבור לפני יום הדין! ("בצילו חמדות")

נסיים במעשה נחמד ל"שבת שובה"

הגאון ר' ישי עמרם מילר הי"ד כיהן ברבנות טלגד בהונגריה. רבנותו כללה את הכפרים מסביב שקיבלו את מרותו.

מעשה מעניין אירע ביהודי שהתגורר בין הכפרים ברוד וברדקע שהשתייכו שניהם לרבנות טלגד. בשבת שובה שירך את רגליו בבז' ובגשם עד לכפר ברדקע, שם דרש הרב בשבת זו.

בשבוע קודם לכן, בשבת דרש הרב בכפר ברוד ואותו יהודי הגיע גם לשם לשמוע דרשתו. כיון שהרב חשב שמן הסתם לא יבוא האיש גם השבת לדרשה ובפרט שגשום, החליט לדרוש את אותה דרשה שדורש שבוע קודם לכן. כראות הרב שהיהודי כן הגיע, החל לדרוש דרשה אחרת.

אלא שלאחר הדרשה ניגש אליו היהודי ואמר: "רבי, יש לי מעט תרעומת עליכם, כיון ששמעתי את הדרשה בשבוע שעבר ונהנתי מאד, על כן טרחתי בגשם וברוח לבוא לשמוע את הדרשה פעם נוספת ואילו עתה שמעתי דרשה אחרת לגמרי..." ("עלי זכרון" 30)

טיב הקהילה

פרי' וילך - יום כיפור

ו' תשרי תש"פ

גליון 482

לפי אופק ירושלים
זמני הדלקת הנרות ומוצ"ש

הדרו"ג 5:45

מוצש"ק 6:57

ר"ת 7:37

סוף זמן קריאת שמע ותפילה

סוזק"ש א' 8:46

סוזק"ש ב' 9:29

סוז"ת א' 10:00

סוז"ת ב' 10:28

יו"לע"י קהילת שבתי בביד"ד

בנשיאות מורנו ורבנו הרה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

טיב הפרשה

הסתר פנים - מהותו ותכליתו

חטא חמור שבגינה נתחייבו כליו ר"ל, אף על פי כן היתה גם סיבה לטובה, ואחר שחזרו ישראל בתשובה ונתבטלה הגזירה נתגלה איך שבאמצעות ההסתר נמשך טובה מרובה לישראל.

דהנה ההתחלה לכל ההסתרים באותה תקופה היתה במהלך אותה סעודה שבעבורה נתחייבו שונאיהם של ישראל, אז נהרגה ושתי על סירובה לבוא בדבר המלך, וכתוצאה מכך ניתנה הפקודה לתור אחר כל בנות הארץ ואז נלקחה אסתר אל בית המלך שלא ברצונה, וזה היתה התחלה לכל הצרות, כי צרה גדולה היתה זאת לישראל, כי נבלה נעשתה בכרם ישראל שכן נכר יטמא בת כשרה מישראל, אחר הדברים האלה גידל המלך את המן, והיה זה שוב תוצאה מאותה סעודה, כי הוא אשר השיא את המלך להרוג את ושתי, והמלך שאהב את אסתר יותר מושתי ביקש להכיר טובה להמן וגידלו מעל כל השרים, ואז ניתנה הפקודה להשתחוות להמן, והיתה גם זו צרה גדולה לישראל שמיאנו להשתחוות לעבודה זרה, וסירובו של מרדכי היא אשר גרמה אחר כך גזירת הכליה בפועל, והיו אז ישראל בהסתרה גדולה, ואז נתנה הפקודה מאסתר לצום ג' ימים ולילות, וכיון ששבו בתשובה נתהפך הגלגל וכל הצרות שנגרמו בסיבת העוון נעשו אמצעי לפדות ורווחה, כי אסתר התחילה בפעלה להגן בעד עמה, ומתחילה העלה את קרנו של המן עד רום שמים בזה שקראה לו עם המלך לסעודה, וכתוצאה מכך עלה ברעיונו של המן להכין תליה למרדכי, וכיון שנודעה שנת המלך ושמע על טובו של מרדכי היו הדברים לסיבה לתלות את המן על אותה תליה ולגדל את מרדכי במקומו, ואחר כך פעלה אסתר והגבירה את ידם של ישראל על שונאיהם, ונמצא שכל הצרות נהפכו ונעשו אמצעים לטובה, מה שנקלחה אסתר לבית המלכות היתה סיבה להצלת העם ומה שנתגדל המן היתה סיבה להוריש את ירושתו למרדכי.

וכעין זה מצינו גם בזר המבול, שעל אף שרובו לפשוטו נגזר עליהם גזירת המבול שהייתה הסיבה לכלותם, בכל זאת השתוקק הקב"ה לתשובתם, ואילו היו שבים בתשובה היו מי המבול בעצמם נהפכים לטובה, כמו שפירש שם רש"י על מאמר הכתוב (י"ז) 'ויהי הגשם על הארץ' וגו' וברש"י שם עמד על תיבת 'הגשם' וז"ל: ולהלן הוא אומר (פסוק י"ז) 'ויהי המבול', אלא כשהוריקו, הורידו ברחמים שאם יחזרו יהיו גשמי ברכה, וכשלא חזרו היו למבול, עכ"ל. וכעין זה הוא בכל ההסתרים, על אף שמלכתחילה הם באים אחר שרובו לפשוטו, אך אין עיקר תכליתם להצר ח"ו, ואחר שניתנו משיגי הקב"ה מן החלונות לראות בתשובת ישראל, ואז מגלה הקב"ה את הטוב הגנוז בתוך הצרה והצער, והם עצמם נהפכים לאמצעים לישועה.

הנהגה זו היא באם מלכתחילה אין בני ישראל שבים מעצמם, אז מוכרחים מן השמים לעורר לתשובה מתוך הסתרים, אך כשמתעוררים מעצמם בתשובה שוב אין צורך בחסדים מתוך הסתר פנים וזוכים לחסדים נגלים מתוך הארת פנים של מעלה. ועל כן מן הנכון לעורר לעת עתה בעמדינו בימים שבין כסא לעשור להתעורר בתשובה מאתעודתא דלתתא, ונזכה להיושע בכל הישועות ולהחתם בספרן של צדיקים לחיים טובים ולשלום.

וחרה אפי בו ביום ההוא ועזבתים והסתרתי פני מהם והיה לאכל ומצאהו רעות רבות וצרות ואמר ביום ההוא הלא על כי אין אלהי בקרבי

מצאוני הרעות האלה: (לא, יז)

וברש"י וספרתי פני - כמו שאינו רואה בצרתם.

דברי רש"י אלו מלמדת את האדם פרק בעיני השגחתו יתברך על בניו הרחומים, כי אף שהרבו לפשוטו נגדו אינו מסיר עין חמלתו מעליהם, ואף גם כשמצאום רעות רבות וצרות ונדמה לכל רואיהם כי ח"ו עזבם בוראם אין הדבר כי אם לפנים, ואין זה כי אם 'כמו שאינו רואה בצרתם' אך לאמיתו של דבר גם אז נמצא הקב"ה בקרבם ומשיגח עליהם בעין חמלתו, רק שאין הדבר מורגש.

ענין זה מבואר בספר רב ייבי בשם מרן הבעל שם טוב ז"ע, וז"ל: משל למלך שציוה להכות ולייסר את בנו על ססרה, וכל זמן שהמלך השגיח והביט בבנו, היה העבד מתיירא להכות ולייסר את בנו של מלך לפני המלך גם שציוה המלך. מה עשה המלך? הסתיר פניו מלהשגיח ולהביט בבנו, ואז היה העבד מייסר ומכה את בנו, עד שעשה תשובה וצעק אל אביו. כן הנמשל, כל זמן שהש"ת משיגח בבני ישראל, אין בעלי הדין יכולין לשלוט בישראל, כיון שאנחנו נקראים בניו של הש"ת, לכן נאמר 'והסתרתי פני מהם והיה לאכול' וגו' עכ"ל.

הרי לנו מדבריו שגם בשעה שהמלך מסתיר פניו דעתו נתונה על בנו, רק שמן ההכרח להראות כאילו הסיח דעתו מעליו, וכמו כן הוא בין ישראל לבוראם, כי הקב"ה יודע גדול התועלת מרובי הצרות העוברים על הכלל ועל הפרט, ועל כן עושה עצמו כמי שעזבם ח"ו, אך על האדם לדעת כי לאמיתו של דבר הקב"ה עמו בכל עת, ובכל צרותיו לו צר, אך אין צערו מעצם הצרה, כי הוא יתברך הוא טוב ומטיב ויודע היטב שעצם הצרה טובה היא, ואינו מצטער כי אם מעצם הדבר שהאדם מצטער, כי דעתו העניה של האדם אינה מוכרת בטובת הדברים, וכתוצאה מכך מצטער מהמקרים הנראים לו כלא טובים, וזה הצער מעורר גם צערו של הקב"ה, אך מעצם המעשה שבגינה מתעורר הצער אינה מעוררת צער כלפי שמיא, כי הקב"ה מכיר בטובתה.

ענין זה מבואר לכאורה גם במאמר חכמינו ז"ל (חולין קלט) שהקשו שם בגמרא 'אסתר מן התורה מנין?' [פירוש: היכן מצאנו רמז למעשה אסתר בתורה? והשיבו שלמדים זאת מהכתוב] 'ואנכי הסתר אסתיר' ע"כ, בזה המאמר ביארו חז"ל מהותו של כל הסתר פנים, כי לולא דבריהם היינו יכולים לפרש את כוונת הכתוב כפשוטו, שמאחר שחטאו תהיה הסתרה וכתוצאה מכך יהיה צרות שאין בתכליתן שום טובה ר"ל, ולזאת באו חכמינו ז"ל וביארו שאין ההסתרה תכלית רק לעצמו ח"ו, אלא כל הסתר הוא אמצעי לטובה, וכפי שרואים במעשה אסתר שאף שעצם ההסתרה נשתלשה מן

טיב המערכת

חזקו ואמצו

הטשעבינער רב וצוק"ל חזר פעם מבית הכנסת לביל יו"כ, והנה בדרכו הוא שומע קול שירה ערבה, התפלא הטשעבינער רב, מאין מגיע הקול, היטה אוזנו, וגילה כי הקול בוקע מאחד מבתי הכנסת בשכונתו, הציץ פנימה והנה הוא רואה כמה יהודים פשוטים בתכלית שעברו את מוראות השואה ויושבים ושרים שירים בדבקות עצומה ובהתדבקות בבורא העולם ב"ה, הטשעבינער רב לא יכול לעצור בעצמו, נכנס וישב בפנינת השולחן, לאחר זמן מה עבר במקום גם הגאון ר' שלמה זלמן אויערבאך וצוק"ל, וגם הוא שמע את השירה, וגם הוא הציץ פנימה, ומאוד השתומם לראות את הטשעבינער רב וישב לביל יום הקדוש בחברת אותם אנשים פשוטים שיושבים ושרים, אך הוא לא אמר דבר, למחרת במוצאי יו"ט, בעת שחזרו שני גדולי עולם אלו מתפילות היום הקדוש, שואל הגרש"ז את הטשעבינער רב, לפרש הדבר, כיצד יתכן שגאון ישראל הטשעבינער רב וישב בעת כזאת עם פשוטי עם ושר ומזמר? השיב לו הטשעבינער רב, האמת שכשיצאתי מבית הכנסת בסיום התפילה היה בדעתי לעבור הלילה על כל מסכת יומא בעיון, אך כשעברתי במקום ושמעתי את שירתם המעוררת של אותם יהודים פשוטים, וראיתי איך הם מתחברים לקב"ה, החלטתי שאשב עימם לחזקם, חזר הגרש"ז לביתו ואמר: הטשעבינער רב לימד אותי, לשבת עם אנשים שבורים ולהתחבר לקב"ה זה יותר חשוב מללמוד את כל מסכת יומא בעיון כל הלילה!

במלחמת היצר ישנם שתי דרכים, הדרך האחת היא דרך המוסר והתוכחה, שבה עלולים חלילה ליפול, והדרך השניה היא דרך ההתחזקות, שבה עלינו לראות רק את הטוב ולחזק את עצמנו שכל דבר קטן הוא חשוב בעיני הבורא, וכך אומר משה רבינו לבני ישראל בפרשת וילך 'חזקו ואמצו אל תראו ואל תעצרו.. כי ד' אלוהיך הוא ההולך עמך', משה רבינו אמר לנו כבר שהדרך הנכונה היא דרך ההתחזקות! גם בזמן גדול כיום הכיפורים, הדרך הנכונה היא דרך העידוד וההתחזקות, ולבד מהחיוב של וידוי ותשובה, עלינו לחזק את עצמנו, להביט קדימה ולזכור כי במצוות התשובה, אחרי חרטה על העבר מגיע החלק של קבלה לעתיד.

(עפי"ט טיב התורה-וילך)

זמני קבלת קהל בבית פורנו ורבנו שליט"א אך ורק בתא קולי שמספרו

05341-00024

סימון לב מספר חדש

טיב הודעות

הלכות וידוי

א. כל מצות שבתורה בין עשה בין לא תעשה, אם עבר אדם על אחת מהן בין בזדון בין בשגגה, כשיעשה תשובה וישוב מחטאו חייב להתודות לפני האל ברוך הוא, שנאמר איש או אשה כי יעשו וגו' והתודו את חטאתם אשר עשו זה וידוי דברים, וידוי זה מצות עשה, כיצד מתודין, אומר אנא השם חטאתי עויתי פשעתי לפניך ועשיתי כך וכך והרי נחמתי ובושתי במעשי ולעולם איני חוזר לדבר זה, וזהו עיקרו של וידוי, וכל המרבה להתודות ומאריך בענין זה הרי זה משובח (רמב"ם פ"א מהלכות תשובה ה"א).

ב. וכן בעלי חטאות ואשמות, בעת שמביאין קרבנותיהן על שגגתן או על זדונן, אין מתכפר להן בקרבנם עד שיעשו תשובה, ויתודו וידוי דברים שנאמר והתודה אשר חטא עליה, וכן כל מחוייבי מיתות בית דין ומחוייבי מלקות אין מתכפר להן במיתתן או בלקייתן עד שיעשו תשובה ויתודו, וכן החובל בחבירו והמזיק ממונו אף על פי ששילם לו מה שהוא חייב לו, אינו מתכפר עד שיתודה וישוב מלעשות כזה לעולם שנאמר מכל חטאות האדם (שם).

ג. ומה היא התשובה, הוא שיעזוב החוטא חטאו ויסירו ממחשבתו ויגמור בלבו שלא יעשה עוד, שנאמר יעזוב רשע דרכו וגו', וכן יתנחם על שעבר שנאמר כי אחרי שובי נחמתי, ויעיד עליו יודע תעלומות שלא ישוב לזה החטא לעולם שנאמר ולא נאמר עוד אליהו למעשה ידינו וגו', וצריך להתודות בשפתיו ולומר עניינות אלו שגמר בלבו (שם פ"ב ה"ה).

ד. כל המתודה בדברים ולא גמר בלבו לעזוב, הרי זה דומה לטובל ושרץ ביזו שאין הטבילה מועלת לו עד שישליך השרץ, וכן הוא אומר ומודה ועוזב ירוחם, וצריך לפרוט את החטא שנאמר אנא חטא העם הזה חטאה גדולה ועשו להם אלהי זהב (שם ה"ה).

ה. קודם אמירת הוידוי, יחשוב במחשבתו בזה"ל, הריני מקבל עלי מצות עשה של וידוי החטא שצונו בורא ית"ש בתורתו הקדושה, והתודו את חטאתם אשר עשו (יסוה"ע שער י"א פ"ה).

ו. יום הכיפורים אינו מכפר אלא על השבים המאמינים בכפרתו, אבל המבעט בו ומחשב בלבו, מה מועיל לי יום כיפור זה, אינו מכפר לו (רמב"ם פ"א מהלכות שגגות, ומביא הרמ"א בס"י ת"ז ס"ו).

ז. צריך להתודות מעומד, וטוב שישחה כמו במודים, ואם כבד לו השחיה יש להקל דדי במה שיכוף ראשו מעט, ובפרט בוידוי שני שחזר ואומר עם הש"ץ וכדלהלן. והעמידה צריך להיות עד לאחר שאומר על חטאים שאנו חייבים עליהם ארבע מיתות ב"ד. ולא יסמוך על איזה דבר באופן שאם ינטל אותו דבר יפול משום דזה הוי כשיבה, ובדיעבד אם סמך צ"ע אם יחזור ויתודה (שריע ס"ג ומ"ב סק"י וסוה"ע שם).

ח. יחזור ויתודה עם הש"ץ כשהוא מתודה בחזרת התפילה (שריע שם).

ט. עיקר הוידוי הוא מה שאומרים אבל אנתנו חטאנו, וה"ה שצ"ל עוינו פשענו, וי"א דגם אשמנו יש לצרף לעיקר הוידוי. ונהגו לומר גם שארי דברים כגון מה נאמר לפניך וכי אתה יודע רזי עולם ועל חטא, וצריך לאמרם מעומד דגם אלו בכלל הוידוי הם שנהגו לאמרם (שריע שם ס"ג ומ"ב וסוה"ע שם).

י. בשעת אמירת הוידוי כשמזכיר החטא יכה באגרוף

שובה ישראל עד ה' אלקיך

עד ה' אלוקיך - כל זמן שה' הוא אלוקיך <<< השבת הזאת שבין ראש השנה ליום הכפורים מכונה 'שבת שובה' על שם הפטורה 'שובה ישראל עד ה' אלקיך' (וישע י"ד, ג), וגם מכונה 'שבת תשובה' היות שהוא השבת שבתוך עשרת ימי תשובה, בין ראש השנה ויום הכיפורים, שהם ימים המסוגלים ביותר לתשובה ולקירבת הבורא יתברך שמו.

כמו שאמרו בגמרא (ראש השנה י"ח). על הפסוק 'דרשו ה' בהימצאו קראוהו בהיותו קרוב' (ישעיהו נ"ה, ו), שהוא עולה על עשרה ימים שבין ראש השנה ויום הכפורים, וכפי שכתב הרמב"ם בהלכות תשובה (פ"ק ב הלכה ו'), "אף על פי שהתשובה והצעקה יפה לעולם, בעשרה הימים שבין ראש השנה ויום הכפורים היא יפה ביותר ומתקבלת היא מיד שנאמר דרשו ה' בהמצאו".

ונמצאת אומר, שבעת הזאת קרובים אנו אל השי"ת במאוד מאד, ואין לך אדם מישראל שאינו מתעורר בקרבו בימים האלה איהו התעוררות וחשק לתשובה ותיקון המעשים, וצריך כל אחד לקחת את ההתעוררות הזאת ולעשות ממנה כל וחספ' ולשוב אל השי"ת בכל לבב ולתקן את מעשיו, היות שבאלו הימים יש סייעתא ועזר ממעל לכל מאן דבעי להתקרב אל השי"ת, ולתקן ולמחוק את החטאים עוונות ופשעים שנכשל בהם עד הנה, ומי פתי יאבד את הזמן הקדוש הזה.

בספר הקדוש 'בית אהרן' כתב פירוש נפלא על הפסוק 'שובה ישראל עד ה' אלוקיך', והביא זאת מתוך כתבי הרה"ק רבי אשר מסטאלין ז"ל, וזה לשונו: ולכאורה הפסוק הוא תמוה, כי אין אפשר לשוב עד ה' אבל פירוש הכתוב כך הוא, שובה ישראל - עשה תשובה, עד ה' אלקיך - היינו כל זמן שה' הוא אלקיך, ולכך כואב תמיד עלי על הרע שלך, ואתה יודע שיש ה' המשגיח עליך ויודע כל דבר ולית אתר פנוי מיניו, אז הוא העת לעשות תשובה. אבל כשח"ו הוא נשרש בתאוות רעות ולא שם על לבו שעתיד ליתן את הדין לפני הבורא ב"ה קשה לו מאד לעשות תשובה", עד כאן לשונו. כונת הדברים, שצריך האדם לעשות תשובה בשעה שעדיין רוח ה' מפעמת בקרבו ומרגיש בנפשו בושה וכלימה בחטאיו, כי אם יתמהמה ולא יעשה תשובה, יש לחוש שמא ישתקע חלילה בחטאים וכל מיני תאוות הרעות, עד שיכבה בקרבו כל רגש דקדושה ולא חלי ולא מרגיש שיש אלוקים בארץ וחייבים לשוב אליו, ונמצא לפי זה, שאין לך ימים המסוגלים לתשובה יותר מן הימים האלה, כשכל אחד מרגיש את יראת השי"ת על פניו ומתבייש בחטאיו, וחלילה לנו מלהמתין לזמן אחר, כי שמא תיכבה הנחלת וידעך הניצוץ וכבר לא ירגיש כלל במעשיו שאינם מתוקנים.

אל יהי כשוטה המאבד מה שנותנים לו <<< משל נפלא מקובל בקרב המגזיזים, המיטיב לבטא את גודל השעה שאנו נמצאים בו, דהיינו שאסור לנו להסתפק רק בהרגש ההתעוררות שעולה אצל כל אחד מישראל בימים האלה, אלא גם צריך להשתמש בהתעוררות הזאת בכדי לשוב בתשובה שלימה, היות שהימים האלה הם ימי רצון וזמן מסוגל ביותר, ויש בהם כח מיוחד להתקרב אל השי"ת באמת יותר משאר כל הימים, ואם לא יעסוק עתה בתשובה הריהו שוטף מופלג שמחמיץ ומאבד בידיים את הכח המיוחד שהופקד בתוך ידיו.

וכן היו מספרים: הלא היה איש אשר העניית דרפה אחריו עד להחריד, הוא הגיע למצב שעולליו שיוועו לפת לחם ולא היה לאל ידיו להושיעם, יום אחד עבר בשוק בסברתו והנה אליהו הנביא בא לקראתו ומקדמו לשלום, ושואל אותו, מדוע פניך רעים היום ומדוע זה תלך קדורנית כל כך, החל האיש מגולל את מור גורלו ומספר את כל הקורות עמו, ועל כך שאינו מוצא מנוחה לנפשו מגודל העניות והמצוקה בהם שרויים הוא ובני ביתו אשר כמעט וגוועים ברעב. ענהו אליהו הנביא ואמר לו, הנני נותן לך ברכה היום, שהעסק הראשון אשר תתחיל לעסוק בו תראה בו ברכה מרובה והצלחה מופלגת, שמח האיש בלבו שמחה גדולה, ותיכף ומיד אץ רץ לביתו ליטול את קומץ הפרוטות שהיו מונחים שם, אולי יעלה בידו לעשות בהם איזה עסק.

על החזה או על הלב, כלומר אתה גרמת לי שאחטא (מ"ב שם סק"א).

א. באמירת על חטא יכה על הלב כשאומר 'שחטאנו', ובעל חטאים יכה כשאומר 'שאנו חייבים' (מק"ח לחו"י).

ב. אין צריך לפרט החטא, אלא כשיאמר סתם חטאתי יצא ידי מצות וידוי, ומ"מ כשמתודה בלחש נכון לפרט החטא, בין שהוא חטא מפורסם ובין שאינו מפורסם, בין חטא שבין אדם למקום ובין חטא שבין אדם לחברו, אבל כשמתפלל בקול רם וכן ש"ץ כשחוזר התפילה אסור לפרט החטא אם החטא אינו מפורסם, ואם הוא מפורסם לרבים רשאי לפרט, ודעת הגר"א דחטא שבין אדם למקום אפילו הוא מפורסם אסור לאמרו בקול רם, ורק חטא שבין אדם לחברו רשאי לפרט אם הוא מפורסם, ויש מתירין בבין אדם לחברו אפילו באין מפורסם. ומה שאומרים על חטא בסדר א"ב לא מקרי פורט, דהואיל והכל אומרים בשוה אין זה אלא כנוסח התפילה (שריע ס"י ת"ז ס"ב ומ"ב וסוה"ע שם).

ג. לפי שהחוטא פוגם בכ"ב אותיות התורה, תקנו הוידוי על פי א"ב שיפרש כל אדם חטאיו בין האותיות, כגון באשמנו יאמר אכלתי דבר איסור וכן בכלום (חי"א קמ"ג ס"א).

ד. אין לדבר בשעת הוידוי, ואפילו באמירת על חטא, ומ"מ אם הוא שומע קדיש או קדושה צריך להפסיק אפילו באמצע אשמנו (מ"ב שם סק"א), דהיינו, אם לא אמר עדיין פסוק יהיו לרצון דינו כמו באמצע הפרק, ועונה אמן יהא שמיה רבא וכן אמן של דאמין בעלמא, ואם שמע קדושה עונה קדוש וברוך כבוד, ואמן של המלך הקדוש ושומע תפילה, וכן תיבות 'מודים אנחנו לך', ואם כבר אמר יהיו לרצון לפני הוידוי עונה ג"כ ימלך בקדושה, וכן כל שאר אמנים, ובקדושת מוסף עונה גם פסוק שמע ישראל, ואם אמר גם יהיו לרצון השני, ה"ז יכול לענות הכל, אפילו אם עדיין לא עקר רגליו (סי קכ"ב ס"א ומ"ב שם).

ה. שכח לומר וידוי בתפילת מנחה של ערב יום הכיפורים, ונזכר אחר אכילתו, יאמר הוידוי סמוך לחשכה (הל"ש פ"ד ס"ו).

ו. שכח לומר וידוי בתפילת יום הכיפורים אינו צריך לחזור על התפילה, ובדיעבד יכול להתודות גם אם אינו סמוך לתפילה (שם).

ז. מי ששכח ביום הכיפורים איזה דבר בתוך התפילה שצריך לחזור התפילה, אין צריך לחזור גם הוידוי, שאין הוידוי בטל מחמת טעות התפילה (שבה"ל ח"ו ס"י ע"ג).

ח. עוונות שהתוודה עליהם ביום הכיפורים שעבר ולא שינה עליהם, אפ"ה יכול לחזור ולהתודות עליהם, ובגמרא אמרינן דהרי זה משובח שנאמר וחסאתי נגדי תמיד, ואפילו עבירות שבין אדם לחבירו כמו גנב וגזל וכדומה, אע"פ שמחלו והשיב הגזילה, ה"ז מתוודה ביום הכיפורים לעולם, דמ"מ יש בזה גם חטא בין אדם למקום, אבל אם הקניט חברו בדברים או עני המהפך בחררה, י"ל דכה"ג כיון שביקש מחילה מחבירו והתוודה ביום הכיפורים אחר, אחד, שוב א"צ להתודות ביום הכיפורים אחר, ואפשר שאפילו ביוכ"פ אחד ג"כ א"צ להתודות, כיון שכבר פייסו (שריע שם ס"ד ומ"ב וסוה"ע שם).

טיב המעשיות

לפני ה' תטהרו!

"כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם, לְטַהַר אֶתְכֶם מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם, לְפָנֵי ה' תִּטְהָרוּ"

(ויקרא טו, ז)

מפסוק זה למד רבינו יונה ז"ל בספר "שערי תשובה" (שער ב הדרך החמישית אות ט), שישנה מצות עשה מיוחדת לשוב בתשובה ביום הכיפורים הבעל"ט.

זה לשונו הפז: "מצות עשה מן התורה, להעיר אדם את רוחו לחזור בתשובה ביום הכפורים, שנאמר 'מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו', על כן הזהירנו הכתוב שנטהר לפני

ה' בתשובתו, והוא יכפר עלינו ביום הזה לטהר אותנו עכ"ל. אולם יש לבאר בלשון הכתוב "לפני ה' תטהרו", מהו 'לפני ה' דייקא. - ובפשיטות הוא כוחה של תשובה לקרב את השב לפני ה', כאשר פתח הכתוב בהפטרת שבת שובה דגן (וויקרא ט, א) "שובה ישראל עד ה' אלקיך".

ומה מאוד נעמו בזה אמרי הרה"ק בעל 'ויזאל משה' מסממאר זצוק"ל, בדרשה שנשא בחיל ביום הכיפורים הראשון לאחר השואה האיומה. אחר שניצל מגיא התופת בניסי ניסים, ועלה בחסדי שמים מרובים לארץ הקודש, בטרם נסיעתו לארצות הברית. ואת יום הכיפורים הראשון שלאחר השואה עשה בעיר הקודש ירושלים ת"ו ברוב עם הדרת מלך.

ובעלותו למשא 'כל נדרי דרשה' עורר את העם לתשובה בבכיות עצומות, ובין הדברים דיבר בפירוש פסוק זה: "לפני ה' תטהרו", מהו 'לפני ה' דייקא.

ברם תנין, הלא ראינו זה עתה בשנות הזעם והחורבן הנורא, שהתקיימו בנו כל התוכחות שבתורה, ומי שלא היה בעצמו בצרות הללו קשה מאוד לתאר בפניו עד היכן הגיע הכאב והשכול בגזירות קשות אכזריות שניתכו על ראש בני קל חי בחרי אף.

והתקיים בנו בימים הללו מאמר המוקדם (אביה ב, ח): "היה ד' כאויב, בלע ישראל בלע כל ארמנותיה וגו'". שנראה כביכול כמו 'אויב' לכנסת ישראל מרוב צרות ויטורים קשים רח"ל, וכמ"ש (סו ט) "דרך קשתו כאויב, ניצב ימינו כצר, ויהרוג כל מחמדי עין, באהל בת ציון שפך כאש חמתו" ע"כ.

והנה בזמנים קשים ומאומים שכאלה, מי יאמר זכיתי לבני,

| הפסך בעמוד ב' <

והנה, כאשר אך נכנס לבית והבחינה רעייתו בהשמחה הגדולה השרויה על פניו, הייתה בטוחה בנפשה שהוא שמח על שהצליח להביא מעט טרף לבית להחיות את נפש הילדים, אולם הוא לא שת לבו אליה ולא סיפר לה מאומה על הברכה שקיבל זה עתה, אלא מיהר רק מיהר לשאול אותה היכן מונחים הפרוטות, היות שהוא רוצה לצאת לעשות עם זה עסקים, למפח נפשה לא היה גבול, וחלף שיעש מעט מזון ומחיה הריחו משתעשע בדמיונות לעשות עסקים עם כמה פרוטות עלובות.

מגודל כעסה החלה להטיח בו עלבונות וגידופים על ימין ועל שמאל, היא הסבירה לו עד כמה הוא לא יוצלח ועד היכן מגעת מדת בטלנותו הכבירה. בשמעו את כל דברי הברכות האלה יוצאים מפורש מפיה, החליט גם הוא שלא יטמון את ידו בצלחת, והתחיל להראות את רוב כוחו וחילו

טיב ההשגחה

סיפורי השגחה פרטית שנשלחו למערכת ע"י הקוראים

...

"פתחו לי פתח כחודו של

מחט ואפתח לכם פתח כפתחו

של אולם"

...

יהודי יקר שכל כולו מסירות נפש לקירוב רחוקים לה' ולתורתו, במסירת שיעורים לנוער שבדרך כלל המושגים שלהם ביהדות חלשים ביותר.

בעבודת קודשו מוציא מידי שנה חלק מהבחורים לישיבות קדושות ואלו שלא לכל הפחות מכירים בבוראם...

הוא פנה אלי בפניה נרגשת לעזור לו למצוא בית כנסת חדש לפעילות שלו מכיוון שהמקום שנידבו לו עד כה בקשו כי יפנה את המקום מהפעילות.

צמוד לחנות שלי ישנו סופר גדול ולצידו בית כנסת קטן שפעיל בשבתות בלבד כך שבימי השבוע הוא פנוי לפעילות מיוחדת שכוו, הצעתי לו לפנות למנהל הסופר ולבקש את אישורו לשימוש במקום.

השיב כי כבר ניסה מספר פעמים בעבר ומכיוון שהוא לא בדיוק דתי אין לו זיקה לדברים אלו שמבחינתו זה רק מטרד.

כעבור שבועיים התקשר אלי ידידי ואמר שהפעילות מופסקת סופית מכיוון שהודיעו לו שמחליפים מנעולים זה סופי ללא כל הארכה נוספת.

סיכמנו שביתיים יבוא לחנות שלי ובחנות נמסור את השיעורים העיקר שלא ישבית את פעילותו הברוכה.

הנה עשינו מה שיכולנו והישועה לא איחרה לבוא עוד באותו היום!!! בשיחה שלי עם מנהל הסופר סיפרתי לו שהשיעורים יהיו אצלי בחנות מכיוון שאין להם מקום... אמר לי: למה לא בבית הכנסת שלנו? בדיוק אתמול בעל הרשת של הסופרים ביקר ושאל למה אין פעילות בבית הכנסת במשך השבוע? ומדוע לא לתת לכולל להשתמש במשך השבוע?!!!

אם אעדכן אותו שיש שיעורים לנוער הוא ישמח מאוד!!!!

באותו לילה הועתקה הפעילות לבית הכנסת של הסופר אשר לה רחבה גדולה ומספר הנערים רק הולך וצומח מיני אז עד היום הזה כבר שלוש שנים...

בעל המעשה: י.א.

שהיה לבו שלם בשלמות גמור עם אלוקיו. גם יהודים יראים ושלמים אשר בימים כתיקונם אמנתם הטהורה זכה ושלמה, ואין בליבם שום צל של פקפוק חלילה בהנהגה של מעלה, לא ימלט שלא נכשלו בעת הזעם באיזה כישלון של מחשבה או הרהור בסדר הנהגת הבורא ברוך הוא עם עמו ישראל. - אחר שהתפללו תפילות רבות להינצל מן הגזירה,

ושטחו תחינות ובקשות בבכיות ותחנונים להצלתם של ישראל, ולא התקבלו התפילות, והתקיים בנו מקרא שכתוב (איכה ג, ח) "גם כי אזעק ואשועו שתם תפילתי!"

והנה אלו החטאים שבמחשבה אינם ניכרים כי אם לפני כסא הכבוד עצמו, ואפילו המלאכים אינם יודעים מה בלב האדם ומחשבותיו, כי הם רואים רק במעשים ובדיבורים, אבל מחשבות והרהורי לב נסתרו ונעלמו מהם, ונגלו רק לפני מלך רם ונישא היודע מחשבות, ובוחן ובודק גנוזי נסתרות.

היינו שרומז הכתוב "לפני ה' תטהרו", שיש לשוב בתשובה בדברים שהם "לפני ה'", שאינם נגלים כי אם לפני השי"ת בלבד, ואין שום מלאך ושרף יודעים מהם כלום, כד"א (דברים טו, כח) "הנסתרת לה' אלקיני".

ועל אלו החטאים שנכשלו במחשבות והרהורים כנגד הנהגת הבורא, מדוע עשה לנו ה' ככה, ולמה חטפנו מכות וייסורים נוראים קשים כל כך, וכנהנה וכהנה הרהורי שאלות שלא ימלט שחלפו בראשו ובלבנו במשך השנה החולפת, יש לשוב בתשובה.

ועל כך קיבלנו את יום התשובה הגדול של "יום הכיפורים", שיש ביום הזה כוח זיכרון פנימי עצום, "לפני ה' תטהרו", טהרה שלמה פנימית, טהרה שאין אחריה אף לא כחוח השערה מן החטא חלילה.

ועל כך תקנו בברכת יום הכיפורים: "ברוך אתה ה', מלך מוחל וסולח לעוונותינו ולעוונות עמו בית ישראל, ומעביר אשמותינו בכל שנה ושנה וכי" - אמון.

[שיחת התשובה לעשרת ימי התשובה]

| הפסך בעמוד ד' |

להגן על כבודו המחולל והנשפך כמים, ופער את פיו לבלתי חוק להשיב לה מנה אחת אפיים עד שעלתה המריבה עד לב השמים, וכמוכן שידו הייתה על העליונה וניצח במריבה, שהיה הבטחה הייתה לו בחיקו כי העסק הראשון שיעסוק בו יראה בו הצלחה מופלגת... והנמשל ברור מאליו!

עַד שִׁירֵצָה אֶת חֲבִירוֹ - שִׁיעוּרֵר בְּחִבּוּרֵי הָרִצּוֹן לַתְּשׁוּבָה << >> ונסיים בהמשך הדברים בספר הקדוש 'בית אהרן', וכה כתב שם: "כללו של דבר, מאד מאד צריך האדם להרבות בתשובה עד שייבא את חבירו גם כן בגדר התשובה, ובפרט ביום כפור, וזהו פירוש הגמרא (זמא פה) "אין יום הכפורים מכפר עד שירצה את חבירו", ירצה - מלשון רצון, היינו שיעשה לחבירו רצון ושיכניס תשובה ברצון חבירו, ולקשר את כל החיצונות שלו להקב"ה ולשוב אליו באמת מעמקא דלבא, ואז והיה לו' ה' לאור עולם, אמון".

הפענוח לזכות את הרבים בסיפור של השגחה פרטית פוזנן לשלוח אל ר' שפחה ספואלס בקפס: 15326517922 o.y.wines@gmail.com או

יום כיפורים
היום הקדוש
"תשרי תשע"ט

כפי אימץ יושבים זמני הדלקת הנרות ומוצי"ש

5:40 חדה"נ
6:52 מוצש"ק
7:32 ר"ת

סוף זמן קריאת שמע ותפילה

8:47 סוזק"ש א'
9:29 סוזק"ש ב'
10:00 סוז"ת א'
10:28 סוז"ת ב'

התלמיד סלח לרב בפה מלא, ולא הבין על מה מתחנן הרב כל כך ומבקש סליחתו, הוא הדגיש בפניו שלא הקפיד עליו כלל, ושהוא רק נצרך לשוב עוד קצת בין הבנינים, ואין כאן לא כעס ולא קפיזא. אבל הרב בצדקותו ביקש וחזר וביקש כמה פעמים שיאמר בפה מלא שהוא מוחל בלב שלם.

חלפו כמה חודשים, ואתא ובא ירח האיתנים הקדוש, והנה מה מאוד הופתע האיש בימים שלפני ראש השנה, כשהרב הצדיק בכבודו ובעצמו התדפק על דלתו, ואמר שבהתקרב יום הדין הוא בא לבקש שוב את סליחתו, כי ברצונו להיות סמוך ובטוח בדבר שיש כאן מחילה גמורה!

כיוצא בדבר אירע עם הגאון רבי שמואל רחובסקי זצ"ל ראש ישיבת פונבין, שבמהלך שיעור שמסר באמצע השנה בישיבה, ענה בתקיפות לבחור אחד שהקשה באמצע השיעור, ומתוך ריתחא דאורייתא דיבר עמו קשות. תיכף לאחר השיעור ביקש ממנו רבי שמואל את סליחתו,

אך הבחור ענה שהוא לא נעלב כלל, ואדרבה לכבוד היה לו להתפלפל כך עם ראש הישיבה, ושהצליחה קושייתו לעורר את אש תורתו של הרב... אבל דעתו של ראש הישיבה לא נחה, וביקשו שאף על פי כן יאמר בפה מלא שהוא מוחל לו בלב שלם.

[כידוע שהיה הגאון מחשיב ומערך מאוד את תלמידיו, ומדבר עמהם בכבוד ובהערצה. וכבר העידו הרבה מתלמידיו שרק צורת היחס שהיה מתייחס אליהם בחן ובכבוד נטעה בהם אהבת תורה עצומה, ולמדו מתוך כך גם להחשיב ולהעריך אל נכון את חשיבות תלמודם וחשיבותו של בן ישיבה!]

אולם ראש הישיבה עצמו זכר את אותו מקרה כל ימות השנה, ולפני יום הכיפורים ניגש שוב אל אותו תלמיד, והזכיר לו את השיח הקשה שדיבר עמו באותו שיעור, וביקשו שוב לסלוח ולמחול לו בלב שלם!

ואף אנו הקטנים אזובי הקיר למדנו טיב לקח מוסר, עד כמה צריך להיזהר בכבוד הזולת, ולשוב בתשובה שלמה לא רק מן העבירות שבין אדם למקום, "לפני ה' תטהרו", אלא אף מעבירות שבין אדם לחבירו, לרצות ולפייס את כל מי שפגענו בכבודו ח"ו. וכשם שאנו מתפייסים ומתרצים כאן למטה, כן תתעורר בעובדא ואתערותא דלתא, גם השפעת הרצון והמחילה למעלה, לסלוח ולכפר לנו ביום מחילה וכפרה, אמן.

[מתוך שיחה בעניינים שבין אדם לחבירו]

והנה במשנה שלהי מילתין (יוסא פה) דרשינן הך קרא דקא אמר "לפני ה' דייקא תטהרו, שבא למעט עבירות שבין אדם לחבירו. לומר שרק "לפני ה'" מהני תשובה וטהרה, אבל בין אדם לחבירו לא תועיל הטהרה עד שירצה ויפייס את חבירו.

וזה"ל: "עבירות שבין אדם למקום יום הכפורים מכפר, עבירות שבין אדם לחבירו אין יום הכפורים מכפר, עד שירצה את חבירו. דרש רבי אלעזר בן עזריה, 'מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו', עבירות שבין אדם למקום יום הכפורים מכפר, עבירות שבין אדם לחבירו אין יום הכפורים מכפר עד שירצה את חבירו."

וכן נפסק ברמב"ם הלכות תשובה (פ"ב ה"ט), וברבינו יונה בשערי תשובה (שער ד אות יז), ובשולחן ערוך (אורח חיים תרו ס"א). מעשה בהגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל, ראש ישיבת פורת יוסף, שהשתתף פעם במעמד תפילה גדול שהתקיים בהיכל הישיבה הקדושה.

והנה באמצע אמירת התהלים במקלות עם נצרך הרב לשליחות דחופה ונחוצה, שלא סבלה דיחוי עד לאחר סיום המעמד. לא רצה הצדיק להפסיק בדיבור באמצע אמירת התהלים, שמה יתפרש זאת בעיני הקהל כזלזול במעמד התפילה, כשיראו את ראש הישיבה ממרום מושבו במזרח ההיכל מפסיק ומדבר. לפיכך הוציא מכיסו פתקא קטנה, עליה כתב את בקשתו לאחד ממקורביו, שיאיל בטובו לגשת לביתו של איש פלוני, המתגורר ברחוב פלוני מספר אלמוני, ולומר לו בשמו כן וכך. מקורבו של הרב שקיבל את הפתק לידו יצא היישר למשימתו, על פי הכתובת הכתובה בפתק הוא פנה אל אותו רחוב חיפש את מספר הבית, וכשמצא את הבנין המבוקש עבר מדלת לדלת בכל קומות הבנין, אבל את השם המבוקש לא מצא, לאחר כמה חיפושים נוספים ובידור אצל השכנים דיירי הבנין התברר שאין אדם בשם כזה באותו בנין.

יצא אפוא האיש אל הרחוב והחל לחפש בבנינים הסמוכים, הוא התהלך בנוך מבין אחד למשנהו, אך את אשר חיפש לא מצא. לפתע רואה הוא מרחוק את רבו ראש הישיבה רץ לקראתו כשכולו מתנשף, וכשפגש בו אמר: יסלח נא לי כבודו, טעיתי במספר הבית שציינתי בפתק, הוא דר במספר אחר לגמרי! סלח נא לי על טעותי! מתחנן אני אליך אלף פעמים סלח נא לי, במטותא!

ר' איד!
נכון שתמיד רצית לספר בכל שבת לילדים שלך סיפור שקשור לפרשת השבוע, עם טיב הלכה הנלמד ממנה ???
עכשיו הגיע הזמן המיוחד שתוכל לממש את הרצונות שלך ותוכל להכניס ולהשריש בילדים שלך תורה ועבודה ויראת שמים עם מידות טובות !!!

ספר **טיב המעשיות** המשנה פרטים

מחזור חדש נדפס כעת אחרי שנחתם ז'אז' המיוחד הייחודי

ניתן להשיג בחנויות ספרים הפזיזות הפצה ראשית פרבו הספרים בהתלהג הרב יצחק פרידמן 03-6194114

על הברכה יעמדו

התורמים להפצת העלון

ניתן להנציח את העלון לשמחות, לברכה והצלחה או ליאצרייט לקבלת העלון במייל (דוא"ל) נא לשלוח למייל הפצ"ב

	<p>Access Credit צ'יינג' סל' 02-6516090</p>	<p>לעילוי נשמת האישה החשובה חיה סאסא בת לאה ואברהם ע"ה</p>	<p>לע"נ רבי דוד צבי ב"ר יצחק ז"ל נתרם ע"י בנו מנחם מרדכי ה"ן</p>	<p>לע"נ הינדל בת ר' משה ירמיהו ע"ה</p>	<p>לע"נ ר' ישראל נתן נטע ב"ר דוד צבי המחן ז"ל דוד ב"ר משה ז"ל</p>
<p>קשת הרשת 02-6257948 info@keshet-hareshet.co.il</p>	<p>גרפצ'יק סל: 02-5002321</p>	<p>לרפואת בועז בן מידה</p>	<p>לע"נ ר' דב ב"ר אברהם יעקב ז"ל נפטר ה' אלול</p>	<p>לע"נ ר' יחזקאל ב"ר צבי ז"ל ולרפואת שלמה ולהצלחת לאה בת אהילת תחי' נתרם ע"י בנם יחזקאל יהושע ה"ן</p>	<p>לע"נ האשה בת מרים בת ר' דוד</p>

יר"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד' | רח' ישעיהו 7 ירושלים טל: 05276-10455 078-3331109 | shivti11@gmail.com

יהודי יקרי! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך עוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור פגוויך ולהיות שותף לזיכוי הרבים. הפענוינינים יקבלו את העלון במייל (אפשר גם ישירות לרפוס) בקובץ בהדפסה.

Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zelig@gmail.com or text 718-249-7173

מאוצרות הפרשה

העמוקה ביותר... "דודי שלח ידו מן החור"...

הקב"ה שולח אלינו את ידו הארוכה, ונותן לנו צביטה בלב... הוא מנענע אותנו קמעא... הוא מזעזע אותנו מעט... הוא מביא עלינו איזו צרה, איזה מכאוב, איזו מנה קלה של יסורים, ואזי – אנו לפתע מתעוררים... אזי – אנו פורצים בכבי ומבינים כי עוונותינו גרמו לנו כל זאת...

פעם סיפר לי יהודי יקר על אשר אירע עמו בעת פרוץ מלחמת יום הכיפורים, אזי עמד בבית הכנסת, ופתאום, בעיצומו של יום – ניסרה האזעקה את חלל העולם... – נכנסו חיילים אל בית הכנסת ולקחו עמם מחצית מהמתפללים... בעיצומו של יום – הופרה לה שלוות היום הקדוש, והעולם הבטוח שמסביב – נסחף למערבולת של מלחמה... של אימה... של פחד מוות... "באותו יום הכיפורים" – תיאר היהודי את תחושותיו – "הבנתי כיצד צריך יום הכיפורים להראות... במחצית המחזור, באותה מחצית ממנה הספקנו להתפלל לפני פרוץ המלחמה – היו כל הדפים יבשים, ואילו במחצית השניה – היו הדפים כולם רטובים וספוגים בדמעות! כל אחד ואחד מאיתנו הרגיש בליבו באמת מהי יראת הדין, מהי משמעותו של היום הנורא בו נכתבים ונחתמים אנו – 'מי לחיים ומי למוות' חס וחלילה!"... כי כך הוא טבע האדם... עד שהוא מקבל את הצביטה, עד שהוא מרגיש מעט יסורים, מעט פחד, מעט אימה – הוא נרדם... הוא אינו מתעורר אפילו כאשר הקב"ה קורא אליו, הוא אינו נענה לנסינותיו של אביו שבשמים להקיצו משנתו העמוקה... אולם ברגע שמרגיש הוא על בשרו את הצביטה, את הצרה – מיד הוא מתעורר, ורגשות קודש מפעמים בליבו! ואכן מיד לאחר ש"דודי שלח ידו מן החור" – "מצי המו עליו"... לפתע כולנו כמהים לקרבת אלקים, לפתע כולנו נכספים לקיים את מצוותיו... והכמיהה הזו, הכיסופים הללו – אינם נשארים רק בלב פנימה... "קמתי אני לפתוח לדודי!" – אומרת כנסת ישראל, "פתחתי אני לדודי" – היא מוסיפה ומספרת, אנו כבר מוכנים לחזור בתשובה, עכשיו, מיד, הרגע! אולם כעת כבר מאוחר... "דודי חמק עבר"... שכן על מנת לזכות ולהגיע לקרבת אלקים – על האדם לעשות מעשה מצידו... לא די בכך שיתעורר כאשר אביו שבשמים שולח את ידו וצובט אותו... לא די בכך שיקיץ משנתו כאשר כבר אין לו ברירה, כאשר הצרות והיסורים מכריעים אותו... עליו לחפש, ולתור, ולבדוק, ולבקש – ורק אז יוכל 'למצוא'!

"השבעתי אתכם בנות ירושלים אם תמצאו את דודי מה תגידו לו, שחולת אהבה אני!" רק לאחר שמגיע האדם לבחינה של "חולת אהבה", שהוא חושק כל כך באהבת ה' יתברך, מתגעגע כל כך לקרבת אלקים – רק אז יכול הוא למצוא את הדרך, לברר את המסלול, ולהגיע לבסוף אל בין ידיו הפשוטות של אביו אוהבו שבשמים! אם נקח את הדברים אל ליבנו, אם נפנים את המסר ונביין את המוסר, אזי נוכל להענות לקריאתו של הקב"ה עוד לפני הצביטה... עוד לפני היסורים... אם ניתן את דעתנו להקשיב ל"קול דודי דופק", להסיק את המסקנות – ולגשת מיד לביצוען: היום, עכשיו, הרגע, לפתוח פתח כחודו של מחט, אזי נזכה בודאי להתגשמות ההבטחה: "ואני פותח לכם פתחים שעגלות וקרונות יכולות לעבור בהם!"! הפלא ופלא!! (דרשות המגיד, ימים נוראים)

ויאמר ד' אל משה הן קרבו ימיך למות (לא, יד)

פסוק זה נמנה במדרש בין עשר מיתות שנכתבו על משה רבינו ע"ה. על משמעות עשר נפעמים שבהן הוזכרה מיתה לגבי משה רבינו אומרים חז"ל (דברים רבה יא.) "מלמד שעד עשר פעמים נגזר עליו שלא ייכנס לארץ ישראל, ועדיין לא נתחתם גזר דין הקשה עד שנגלה עליו בית הדין הגדול, אמר לו גזירה היא מלפני שלא תעבור שנאמר כי לא תעבור את הירדן, ודבר זה היה קל בעיניו של משה שאמר ישראל חטאו חטאות גדולות כמה פעמים וכיון שביקשתי עליהם רחמים מיד קיבל ממני שנאמר הרף ממני ואשמידם מה כתיב תמן וינחם ד' על הרעה... אני שלא חטאתי מנעורי לא כ"ש כשאתפלל על עצמי שיקבל ממני, וכיון שראה הקב"ה שקל הדבר בעיניו של משה ואינו עומד בתפילה מיד קפץ עליו ונשבע בשמו הגדול שלא ייכנס לארץ ישראל".

הגה"צ רבי אליהו לופיאן זצ"ל משגיח ישיבת כפר חסידים עמד בדברי המדרש על הנאמר: "כיון שראה הקב"ה שקל הדבר בעיניו של משה ואינו עומד בתפילה מיד", שרואים כאן יסוד גדול בעניני תפילה, שאילו היה משה רבינו מזדרז ומתפלל מיד כאשר נגזרה עליו הגזירה למות במדבר, היה מצליח להעביר את הגזירה וכיון שלא התפלל בזמן ששמע, ולפי ערכו הרגיש שיוכל אחר כך להתפלל, לא הועילו לו כל תקט"ו התפילות לבטל את הגזירה.

כמה זה נוגע לנו בימים אלו, לא לדחות את התפילות והבקשות ליום הכיפורים, עכשיו בימי הרצון והדין, עכשיו הזמן שלא יהיה בחינה של "דבר קל" שנסתדר איתו בהמשך, אלא לנצל את ימי הרצון בהקדם. (לב אליהו – שביבי לב, הובא בלחתך עליון)

ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני ישראל שימה בפיהם (לא, יט)

צריך ביאור, למה כתוב שימה בפיהם, הרי אם אדם מלמד ומשמיע היטב את הדבר הריהו שם את הדבר באוזנו או בלבו של הזולת ולא בפיו? היה הגאון רבי משה סאלאוויצקי זצ"ל מציריך אומר: התורה מלמדת אותנו כאן יסוד גדול, שהרי בכל מצוות התורה יש ענין לדאוג שהשני יקיים, אמנם חיוב זה אינו נובע מעצם מהות המצוות, אלא מחמת הערכות ההדדית והאחריות שכולם יקיימו את המצוות, לא כן הדבר בלימוד התורה, שם החיוב הוא לדאוג ללמד את חבריך תורה מעצם מהות מצוות תלמוד תורה, אין די בכך שאדם דואג ללימוד התורה של עצמו, אלא יש חיוב גמור ללמד תורה אף לזולתנו ולמוסרה לדורות הבאים שלא תשתכח תורה מישראל. ראייה לכך שהרי בברכת המצוות כאשר אנו מבקשים על תלמוד תורה אנו כוללים תפילה מיוחדת "והערב נא וגו' ונהיה אנחנו וצאצאינו וצאצאי עמך בית ישראל", תפילה ייחודית על ברכת התורה רואים שזה חלק מהמצוה לדאוג לתורתם של צאצאי עמך בית ישראל. זהו "שימה בפיהם", לא מספיק ללמד את בני ישראל, אלא חובה גמורה לשים בפיהם, כשם שהאדם כלפי עצמו ובניו מחוייב בזה, לא רק ללמד אלא לדאוג בפועל שיקיימו. (חא"ש שטה)

כאשר לא מתעוררים הקב"ה מנענע אותנו קמעא...

בדרשת חזקוני שנשא לפני יום הכיפורים הגה"צ רבי שבתי יודלביץ זצ"ל אמר כך: כאשר אנו ישנים עמוק, כאשר איננו מתעוררים למרות כל נסינותיו לקרוא אלינו ולגרום לנו לפתוח פתח כחודו של מחט – יש בידו אמצעים אשר בכוחם להעירנו אפילו מהשינה

פחד מאמא, בריחה לאמא...

ילד בן שש היה מוטי, כשטיפס על השולחן לראשונה בחייו. כשאמו ראתה זאת, נחרדה. 'מוטי, אוי ואבוי, תרד מיד' – אמרה האם המודאגת, 'עוד רגע תפיל את אגרטל הקריסטל על הרצפה...' כדרכם של ילדים, האזהרה הזו רק יצרה אתגר בפניו. הוא חייב להבין מה יש בו באגרטל הקריסטל, חייב למשש אותו באצבעותיו הקטנות. דאגתה של אמא לשלום האגרטל הציתה את חושי, העובדה כי היא כה מעריכה ומייקרת את כלי הקריסטל – גירתה אותו להבין במה מדובר. לבו לא עמד בפיתוי לטפס על השולחן, להצליח לגעת באגרטל הקריסטל היפהפה, היקר כל כך... פעמיים ושלוש ניסה מוטי לטפס, בכל הפעמים הללו – אמא הצליחה למנוע ממנו לגשת לאגרטל, שניצל בנס. בפעם הרביעית – הצליח, הגיע לאגרטל, מישש אותו מכל צידו, החליק את אצבעותיו בין סדקיו העדינים והשבריריים של אגרטל הקריסטל היקר. לבסוף, ניסה להרימו, ואז --- שוד ושבר, האגרטל החליק מידי, ובקול רעש עז התנפץ על הרצפה לרסיסים חדים וקטנים... מוטי הביט במחזה בחרדה עמוקה. ברכיו נקשו בפחד, פניו הסמיקו, הוא רעד כל כולו, עתה הבין את משמעות מעשיו. הוא פרץ בבכי תמרורים קולני, שפחד, אימה וחרטה משמשים בו בערבוביא. הוא הוסיף להביט ברסיסים הקטנים שעל הרצפה, ובכיו הלך וגבר. מתוך הפחד הגדול והאימה שלפתי את לבו, קם ורץ לזרועותיה של אמא... בחיקה הרגיש מוגן, כאן השתחרר לו מעט הפחד שלפתי אותו. כל ילד יודע שברגע פחד ואימה, אין כמו להתרפק בזרועותיהם של הוריו, לפרוק בצילם את החרדה, לשחרר אצלם את מועקת הלב...

זה בדיוק מה שקורה איתנו ברגעים אלו. ברגעי הדין שלפנינו, בתום שנה בה שברנו לא מעט קריסטלים רוחניים, אנו מודעים למצבנו הקשה. אימה לופתת אותנו, דמעות זולגות מעינינו, אנו פוחדים באמת, מתח ממלא אותנו. מה יגיד אבא שבשמים לנוכח מעשינו, כיצד יגיב, האם יעניש, מה יהא גורלנו בשנה הבאה... ואז, כמו ילדים, מתוך הפחד והמתח העצום, אנו רצים לידי של אבא, רצים להתרפק בזרועותיו, לזעוק באוזניו 'כי אנו בניך ואתה אבינו'. ברגעי האימה – אנו באים לאבא וזועקים אליו: 'אבא, אנו ילדיך, אנו אוהבים אותך, אנו באים להסתתר אצלך, לחוש בטוחים ומוגנים תחת סתר כנפך. דווקא כי אנו כה פוחדים ומתוחים – אין לנו אלא לבוא אליך ולהתרפק אצלך, אין לנו אלא לבוא וליפול בזרועותיך הפתוחות, להתחבר אליך ולחוש את אהבתך אלינו!'

את ההדמיה הנפלאה הזו, שמעתי מידידי הרה"ג ר' שלמה הורוביץ שליט"א, והיא מאירה ומסבירה למה דווקא הפחד הנורא מאימת הדין – הוא הממלא אותנו בשמחה עצומה, אמיתית ומלאה ביום הזה. כי אנו יודעים שמתוך פחד כזה אנו נשענים על אהבת אב, באימה כזו אין לנו אלא להישען על אבא רחום וחנון. בצלו נפרוק את הפחד, והוא ישמע בקשתנו ותפילתנו, ויזכה אותנו, ואת כל בית ישראל, בשנה טובה ומתוקה, שנת אושר ושמחה, שנת שפע וברכה!

פינת ההלכה

להחליף נורה בחדר מדרגות ביום שישי, כשיש שכנים שעדיין אינם שומרים תורה ומצוות

שאלה: אני ועד בית בכנין שלנו, בכנין שלנו יש גם שכנים שעדיין אינם שומרי תורה ומצוות, ביום שישי אחת הנורות שבחדר המדרגות נשרפה, ואני צריך להחליפה.

שאלתי היא, האם ראוי להחליף את הנורה בערב שבת, כי זה תפקידי, או שמא עדיף שלא אחליף את הנורה כעת, אלא אמתין למוצאי שבת, שהרי אם אחליף כעת את הנורה, אני גורם שהשכן שאינו שומר תורה ומצוות ומדליק את הנורות ידליק נורה נוספת בשבת?
תשובה: בוודאי שהחשבון צודק, ולא יחליף את הנורה ביום שישי, וגדולה מזו מבואר בשו"ע (או"ח סימן שכ"ח ס"ט) שאם צריך לקטוף לחולה שיש בו סכנה שני תאנים בשבת, ויש שני תאנים בעוקץ אחד, או שלשה תאנים בעוקץ אחד, לא יכרתו אלא העוקץ שיש בו שנים. והטעם שבזה שקוטף את העוקץ שיש בו שלשה תאנים, מרבה בשיעורים, ואסור להרבות בשיעורים בשבת שלא לצורך, וכל שכן בעניננו, שבהדלקת המתג בשבת, גורם לו להדליק עוד נורה, שבמעשה אחד עובר על כמה איסורים, וזה אפילו יותר מריבוי שיעורים, אלא עושה כמה מלאכות במעשה אחד. (הגרי"י זילברשטיין, קובץ ווי העמודים)

האם מותר להנעיל לתינוק בן שנה נעלי עור ביום הכיפורים?

שאלה: האם מותר להלביש נעליים לתינוק בן שנה ביום כפור - שהרי אינו מחוייב במצוות ואינו מבין במעלת יום כפור ולא הגיע לחינוך. או שמא אסור, כשם שאסור להאכיל מאכלות אסורות לתינוק בידים אפילו לתינוק בן יומו. ואם אסור, האם צריך גם להסירם ממנו?

תשובה: בגמרא ביומא עז: כתוב בשם ברייתא שתינוקות מותרים בכל עינוי יום כפור חוץ מנעילת הסנדל, ומפרשת הגמרא שבסנדל יש מראית עין שיאמרו שגדול הלביש לו ביום כפור, כי הקטן אינו יודע לנעול נעליים לבד. ומסקנת הגמרא שהטעם שהתירו רחיצה ולא נעליים, כי רחיצה מועילה לגידול התינוק ונעליים אינם מועילות לגידולו ויש בהם איסור לא תאכילום.
 ויש לדון אם למסקנא יש גזירה בלבש מעצמו שמא יאמרו שגדול הלביש לו. ובשו"ע הרב ובמשנ"ב (סי' תרט"ז) כתבו שאסור להלביש לקטן נעליים, אבל אם לבש מעצמו אין חיוב להוריד לו רק מגיל חינוך כפי הדין של שאר מצוות בסי' שמ"ג. אכן מו"ר הגרמ"ש קליין שליט"א בספרו שאלת משה שערי תורת הקטן (שיעור כ"ד) כתב, שדעת הרמב"ם וראב"ן וראב"י וסמ"ק היא כפשטות הגמרא שגם אם לבש מעצמו צריך להוריד לו, ובפרט שיש בזמננו נעלים שאינם מעורר ואין צער לקטן במניעת נעליים - אין להתיר, וצריך להוריד לו את הנעליים.
 (משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה נאות שמחה' - מודיעין עילית, הובא בהפוחת בכל יום)

מזל טוב

מרכז העיר: משפחות אליהו ויצחק לוי להולדת הבן הנכד משפחת אריאל שוויגר להולדת הבן משפחת קסל להולדת הבת
 משפחות שטיין – רדליך להכנס הבן הנכד ומצוות משפחות יהודה גרינברג – ליזרוביץ להולדת הבת הנכדה
גני הדר: משפחת קרישבסקי להכנס הבן לעול תורה ומצוות משפחת קופרמן לאירוסי הבן משפחות גינזבורג – ניסל להולדת הבן הנכד
 משפחת פטרנקר לאירוסי הבת

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

היחידה לחינוך חרדי ותרבות מורשת ישראל
רמי גרינברג, ראש העיר
 מכובד
פתח תקוה. קצב של עיר, לב של מושבה

לע"ג ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"ג מרת לאה אלטע הדס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

המאמר שבבתורה

שבת אורה

אזהרה המורה! העלון מיועד אך ורק לרציניים שיוצאים את השיבות התפילה, ובשעת התפילה לא מעינים בעלון ובשאר דברים.

וילך

בהשקפה ראשונה

מאמרי השקפה, מוסר והנהגות

פעם בערב יום הכיפורים, בהליכתו של רבי ישראל סלנט לבית הכנסת לתפילת "כל נדרי", פגש באדם אחד מגדולי היראים, אשר פחד אלוקים וחרדת הדין היו ניכרים על פניו. רבי ישראל פנה אליו באיזו שאלה נחוצה. אותו ירא, מגודל חרדתו לא ענה לו מאומה. הפטיר רבי ישראל: כאשר עברתי מעל פני האיש, חשבתי בליבי, מה הנני אשם כי אתה ירא ומפחד מיום הדין? הלא מדרכי ההטבה וגמילות חסדים אתה חייב להשיבני על שאלתי בנחת רוח ובשמחה... (תנועת המוסר)

הגר"א ראה את עצמו אחראי לכל אדם מישראל בבחינת "כל ישראל ערבים זה לזה". נימוק זה היה בין הגורמים שהניעו אותו לתבוע מכל פורקי העול, ובכללם גם אלה שנסתרו ברשעים או שהוציאו את עצמם מתחום ישראל, לחזור למקורם. באחד מהמקרים שקרו. נמסר לו על צעיר יהודי שנסתמד והסתגר במגור נוצרי, שלח הגר"א לקרוא לו. משנענה הלה להזמנה, נתכבד בכוסית משקה, ונתבקש להשמיע ברכה על הכוס. "אינני יהודי וכבר ניתקתי את קשרי עם מורשת אבות" - טען אותו משומד. "בהמרת דתך לא פטרת עצמך משום דקדוק מצוה - השיב לו הגר"א - והרי אתה כישראל גמור. על מה שהרשעת וחטאת תקבל את העונשים הראויים לכל חטא, והכפירה לא תועיל לך, כי זרע אברהם אינו כלה" בשמעו את הדברים האלה יוצאים מפורש מפי הגר"א נודעוץ אותו מומר עד עמקי נפשו. לא ארכו הימים והלה חזר בתשובה, ונעשה ישראל כשר ועובר ה' באמונה ובטהרה." (הגאון החסיד מילנא)

מובא בשולחן ערוך שבעשרת ימי תשובה יש להחמיר יותר מכל השנה ואילו מי שאינו מקפיד כל השנה על פת עכו"ם בימים אלו יזרח ויחמיר על עצמו, ויש להתבונן הלא כל השנה אינו נמצא בדרגה של יראת שמים להחמיר בזה, ואם כן חומרתו שמחמיר כעת בעשרת ימי תשובה, אינה אלא מן השפה ולחוץ, שהרי יודע מראש שלאחר יום הכיפור יחזור להרגלו הקבוע, ומה העניין לעשות דברים שאינו שייך אליהם, וכי מנסים אנו לדמות לאדם שאינו מקפיד על תפילה במנין קבוע, ובשעה קבועה, אך כשבנו הגיע לגיל "חינוך" אינו רוצה שבנו יתחנך לזלוזול בתפילה, ולכן מתחיל להקפיד, והנה גם אם הבן ירגיש, שאין האבא עושה זאת, אלא בשבילו סוף סוף רואה הוא שתפילה היא דבר חשוב אצל אביו, והדבר ישפיע עליו לטובה ובסופו של דבר יושפע מכך, גם האב עצמו, שיישאר רושם בליבו אודות ערכה של תפילה, כך גם כאן בימי האלול, וה"ימים הנוראים", האדם צריך "להתחפש" לדברים נעלים, ואע"פ שעושה זאת רק, כחיקוי בעלמא מכל מקום משאיר רושם בנפשו, מהו הערך הנכון, מהו השאיפה, איך צריך להיראות ואז יתכן שאף בשאר ימות השנה יושפע מעט לטוב (רבי שלום שברון זצ"ל, קול דודי)

ביום הכיפורים האחרון לחייו, אחרי תפילת נעילה, ירד לביתו רבי יהודה לייב חסמן זצ"ל. התענית החלישה אותו מאוד. "מנין מבחורי הישיבה ירדו עמו, פניו הבהיקו, ושמתחו היתה עצומה על שזכה להשלים את התענית. כאשר ישבו הבחורים וחיכו שיגיע זמן תפילת ערבית, נענה ואמר הסבר נפלא, במעשה של יונה הנביא: אמר יונה לאנשי האוניה - כך קראנו בהפסרת היום "שאוני והטילוני אל הים". לכאורה "שאוני" מיותר לגמרי, מה הוסיף יונה בזה? זכור לא די באמר "הטילוני אל הים" בלבד? אלא ביקש יונה הנביא שיעבדו את הטלוח לים ככל האפשר, ואפילו כדי רגע קט, כדי דיבור "שאוני". כי אין יקר בעולם יותר מחיי האדם. אפילו כאשר כבר נגודה גזירת מיתה, גם אז כדאי להאריך את החיים בכל מה שאפשר. מי יודע כמה גדול ערך חיי האדם בשניות אחרונות אלו! סיים המשגיח; עלינו להבין ולהשכיל, שששאר לנו כעת עוד רגע של קדושת יום הכיפורים - הבה נאחז בה, אל נרפה! בל נאבד את המרגלית היקרה הזו בלא דעתנו! (אור יהל, הקדמה)

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

הקהל את העם האנשים והנשים והטף וגו' וברש"י האנשים. ללמוד: והנשים. לשמוע: והטף. למה בא, לתת שכר למביאייהם. ידוע הטעם שמביאים את הטף, כדי שאזניהם יקלטו דברי תורה, ועיניהם יראו, ואע"פ שאין הם מבנים, יש לכך השפעה, כפי שמסופר בירושלמי (בימות פ"א, ה"ו) על אמו של רבי יהושע בן חנניא, שהביאה את עריסתו לבית המדרש כדי שאזניו יקלטו דברי תורה. בענין זה מפורסם הסיפור, שהיה תקופה קצרה לאחר השואה. הרב מפונבין זצ"ל הלך להציל ילדים יהודים מהמגזרים, ילדים שהוריהם הפקידים בשנות הזעם במגור כדי שינצלו ממות בידי הגרמנים ימ"ש. באחד המקרים פנה הגאון זצ"ל לראש המגור בבקשה שיחזיר לו את הילדים הנמצאים במקום. כדי להחזירם לאמונתם ולכור מחצבתם. ענהו הכומר בתמימות מעושה: כאן לא נמצאים ילדים יהודים כלל, כולם פה הם נוצרים, ומה גם שאין לך כל הוכחה שיש כאן יהודים ועל סמך מה אתה בא לבקש אותם. אמר לו הרב מפונבין: אני אוכיח לך, אבל רק בקשה קטנה לי אליך, אנא הרשה לי להיכנס בערב לאחר שתסתיים ארוחת ערב וההכנה לשינה, נענה הכומר לבקשתו והכניסו בשעה המיועדת. הילדים כבר שכבו במיטותיהם, פתח הרב מפונבין וצעק בקול רם "שמע ישראל"... והנה החלו קריאות מכל הצדדים "מאמע מאמע"... הגיב הרב ואמר: הנה ההוכחה שלי ואין לך הוכחה מוצקה מזה. הילדים שמעו "קריאת שמע" לפני השינה, ומיד נזכרו באמנם... כאשר מלמדים ילד קטן דברי תורה, אף שאינו מבנים אזוני קולטות, ונשאר במוחו רושם לעולם. וזהו פירוש הפסוק "הקהל את העם אנשים נשים וטף למען ישמעו ויראו ולמען ילמדו ויראו את ה'". אם הטף ישמעו אפילו לא יבינו, ילמדו ליראה את ה', וזהו כונת חז"ל "ליתן שכר למביאייהם" כפי ששבו את אמו של רבי יהושע. (אזהרה אברהם)

והיה כי תמצאן אתו רעות רבות וצרות וענתה השידה הזאת לפניך לעד כי לא תשכח מפי ידעו אירע פעם שהמלכות ברוסיה ביקשה לגזור על רבני ישראל שילמדו את השפה הרוסית. בין גדולי ישראל שהתנגדו לרעיון היה הגאון רבי חיים מבריסק, אשר לחם כנגדו בכל התוקף. חששו היה כי רב שיחל ללמוד רוסית, אף כי מתוך הכרח גרידא, יגדר ללימודים כאלה יתר על המדה, ויעזוב את משימתו העיקרית - שקידת התורה. בדברים שנשא אז, באסיפת רבנים שנתכנסה בענין, העיד כי הנה התורה מארכת לספר על רעות רבות וצרות שימצאנו בעתיד, ודוקא באותה עת קשה, כותבת התורה, תקום ההבטחה "כי לא תשכח מפי זרעו". אך יצאו הדברים מפיו, וקפץ אי מי מהנוכחים ואמר, הא לנו ראייה כי לימוד רוסית אינו יכול לסכן את עתיד התורה, שהרי מובטחים אנו כי לא תשכח. או אז הכה ר' חיים על השולחן, ואמר, לא כך הם הדברים. שכן ההבטחה "כי לא תשכח מפי זרעו", אינה מחייבת אצל מי היא תשמר. אפשר אפוא שאם התורה לא תישמר בשלמותה אצל הרבנים, היא תלך לה אל החייטים והסנדלרים! - אבל הרבנים עצמם, מה היא עליהם! (ארחות ישרים, פנינים משולחן גבוה)

וענתה השידה הזאת לפניך לעד כי לא תשכח מפי ידעו חז"ל אמרו "מוטב תיעקר תורה ואל תשתכח תורה מישראל" (תמורה יד, ב). ומדוע עדיפה עקירת התורה על שכחתה. אלא שכל נסיון מצד עוכרי ישראל להפך את התורה ולעקרה מהעם, מעורר בטיבו את הצד שכנגד להשיב מלחמה שערה, ולמול מפירי התורה קמים מצילים להחזיקה ולקיימה. לא כך כאשר גוברת שכחת התורה, אוי מה רבה הסכנה לאומה. כי באין גורם מעורר ומתריע מפני הסכנה, נוטלת שכחת התורה כל הרגש למצוות, וההתדרדרות המתמדת הורסת כל חלקה טובה. כל אות מלחמה או מאבק לא נשמע אז, רק תרדמה וחשכה גדולה הולכת ומשתלטת על הכלל, עד שנעלמת לה היהדות באותה חבל הארץ. לפיכך הבטיחה תורה "כי לא תשכח מפי זרעו" (דברים לא, כא), ללמדנו עד כמה גדולה הסכנה בשכחת התורה. (הפך חיים, פנינים משולחן גבוה)

סיפור מההפטרה

שׁוֹבָה יִשְׂרָאֵל עַד ה' אֱלֹהֶיהָ כִּי כָשְׁלָתָ בְּעֶוְנָהּ: מַעֲשֵׂה בַּחֲבוּר יְהוּדֵי אַמְרִיקָא מִמְשַׁפְּחָה מִתְּבוּלְלָת, שְׁהַצְטִיין בְּלִימוּדֵי, הוֹרִי שְׁלַחוּ אוֹתוֹ לְבֵית סֵפֶר קְתוּלֵי נוֹצְרֵי כְּדֵי שִׁיקְבַל חִינוּךְ בְּרֵמָה גְבוּהָה, בְּנִיגוּד לְשֹׁאֵר בְּתֵי הַסֵּפֶר הַמְּמַלְכְּתִיִּים שְׁבָהם הֵרַמָּה הַלִּימוּדִית הִיא עֲמֻמִּית, בְּהִיּוֹתוֹ בְּכַתֵּה י', בִּיקֶשׁ הַמּוֹרָה לְאַנְגְּלִית, שְׁהִיא כּוֹמֵר, שְׁכַל תְּלַמִּיד יִכַּן עֲבוּדָה עַל חֵיוֹ שֶׁל אָדָם מְפוֹרָסִם, לְפִי בַחֲרִיתוֹ, הֵלֶךְ הַבַּחֲוֹר לְסַפְרִיָּה וְחִפֵּשׂ סֵפֶר עַל אִישׁוּת בְּעֵלְת מִשְׁמַעוֹת עֲבוּרוֹ, פְּתָאוּם תְּפִסּוּ עֵינָיו כּוֹתֶרֶת שֶׁל סֵפֶר שֶׁנִּשְׁאַה אֵת שְׁמוֹ שֶׁל הֶרְמֵבִ'ס, הוּא יֹדֵעַ שֶׁהֶרְמֵבִ'ס הִיָּה יְהוּדִי מְפוֹרָסִם, וְהַחֲלִיט לְכַתּוּב עֲלָיו אֵת הָעֲבוּדָה, לְאַחַר שֶׁהַמּוֹרָה בִּדַּק אֵת הָעֲבוּדוֹת, הוּא הַחֲזִיר אוֹתָם לְתַלְמִידִים, הַבַּחֲוֹר אֲמַנֵּם קִיבַל צִיוֹן גְּבוּהָה, אֲךָ הִתְבַּקֵּשׁ עַל יְדֵי הַמּוֹרָה, לְגִשֵׁת אֵלָיו בְּסוֹף הַשִּׁיעוּר, כְּשֶׁנִּיגַשׁ אֵלָיו, שָׁאֵלוֹ הַמּוֹרָה: "תִּגִּיד לִי מַה עָלָה בְּדַעְתְּךָ לְכַתּוּב עֲבוּדָה עַל הֶרְמֵבִ'ס, הִרִי מַעוֹלָם לֹא הִיָּה לִי תְּלַמִּיד שֶׁבַחַר בְּרֵמֵבִ'ס" הַשִּׁיב הַתְּלַמִּיד בְּפִשְׁטוֹת "מִכִּיוּן שְׁאֵנִי יְהוּדִי חֲשַׁבְתִּי שְׁזֵה יַעֲנִין אוֹתִי לְכַתּוּב עֲבוּדָה עַל יְהוּדִי מְפוֹרָסִם" בְּשִׁמְעוֹ זֹאת, נִדְהַם הַמּוֹרָה, וְאָמַר "אַתָּה יְהוּדִי, וְכִי מַה אַתָּה עוֹשֶׂה פֶּה בְּבֵית סֵפֶר קְתוּלֵי?" עָנָה לוֹ הַתְּלַמִּיד: "הוֹרִי שְׁלַחוּ אוֹתִי הִנֵּה לְקַבֵּל חִינוּךְ בְּרֵמָה גְבוּהָה" שָׁאֵלוֹ הַמּוֹרָה: הֵאֵם אַתָּה יוֹדֵעַ מִשְׁהוּ עַל הַיְהוּדוּת? לֹא, הַשִּׁיב הַתְּלַמִּיד, כְּאִשְׁר לְרֵאשׁוֹנָה בְּחֵיוֹ חֵשׁ בּוֹשָׁה מִסּוּיָמָת, שְׁאֵין הוּא יוֹדֵעַ כְּלוֹם עַל יְהוּדוּתוֹ, נִתַּן לוֹ הַמּוֹרָה פִּתְקֵי, עִם מְסַפֵּר טְלָפוֹן, וְאָמַר, "שִׁמַּע נָא לְעִצְתִּי אִם תִּרְצֶה פֶּעַם לְלַמּוֹד עַל יְהוּדוּת, וְתִהְיֶה בִירוּשָׁלַיִם, תִּתְקַשֵּׁר לְמַסְפֵּר הַזֶּה. שִׁיחָה זֶה, הִיכְתָה שׁוֹרְשֵׁים בְּלָבוֹ, קִשָּׁה הִיָּה לוֹ לְהִשְׁלִים עִם הָעֲבוּדָה, שְׁאֵינִי יוֹדֵעַ כְּלוֹם עַל יְהוּדוּתוֹ, וּבְלָבוֹ הַחֲלִיט, שְׁכַשְׁיִסִּים אֵת שְׁנֹת לִימוּדֵי בְּבֵית הַסֵּפֶר, יִסַּע לִירוּשָׁלַיִם וְיִלְמַד עַל יְהוּדוּת, כְּעֲבוּר שְׁנַתִּים, כְּשֶׁסִּיִּים הַבַּחֲוֹר אֵת לִימוּדֵי הַבְּצִיטִינּוֹת, הוֹדִיעַ לְהוֹרֵיוֹ עַל רְצוֹנוֹ לְבַקֵּר בְּיִשְׂרָאֵל, בְּהַתְּחִלָּה נִיסוּ לְהַנִּיאוֹ מִכֶּךָ, אֲךָ בְּרֵאוּתָם אֵת עֲקֻשְׁנוֹתוֹ, הַסְכִּימוּ לוֹ בְּלִית בְּרִידָה שִׁיִּסַּע לִירוּשָׁלַיִם, כְּשֶׁהִגִּיעַ לְשֵׁם הַתְּקַשֵּׁר לְמַסְפֵּר שֶׁנִּתַּן לוֹ הַמּוֹרָה, הַתְּבַרֵּר שְׁזֵה הִיָּתָה יִשְׁיבָה לְבַעֲלֵי תְּשׁוּבָה, כְּמוֹבֵן שְׁקַבְלוּ אוֹתוֹ בְּזִדְיוֹת פְּתוּחוֹת, וְשִׁשֵּׁם מִצָּא מַעֲנָה לְמִבְּקוּשׁוֹ, הוּא נִשְׁאַר בִּישְׁיבָה אַרְבַּע שָׁנִים, וְלַמַּד בְּהַתְּמַדָּה עַד שֶׁנִּהְיָה לְתַלְמִיד חָכֵם חָשׁוּב, כְּשַׁחֲזַר לְאַמְרִיקָה, הַחֲלִיט הַבַּחֲוֹר לְבַקֵּר אֵת אוֹתוֹ הַמּוֹרָה, כְּשֶׁנִּפְתַּח הַדְּלָת נַעֲמַד הַמּוֹרָה מוֹלֵו, אֲךָ לֹא הִכִּירוּ, לְאַחַר שֶׁהוֹדְדָה, וְהַזְכִּיר לוֹ אֵת הָעֲבוּדָה עַל הֶרְמֵבִ'ס, קִיבַל אוֹתוֹ הַמּוֹרָה בְּשִׂמְחָה, וְאָמַר לוֹ בְּחִינֵךְ, "אֵנִי רוֹאֶה שֶׁהַתְּקַשֵּׁר לְמַסְפֵּר שְׁנַתִּית לְךָ" נִכּוֹן! הַשִּׁיב הַבַּחֲוֹר, וְזוּהִי גַם סִיבַת הַבִּיקוּר שֶׁלִּי הַיּוֹם, קוֹדֵם כָּל רִצְיָתִי לְהוֹדוֹת לְךָ כְּשִׁיּוֹנָת אוֹתִי בְּדֶרֶךְ טוֹבָה לְקִרְאָת הַחֲזֵרָה בְּתְּשׁוּבָה, וְשִׁנִּיתִי, סָרְקָן אֵנִי לְדַעַת כִּיִּצַּד הִגִּיעַ לְיָדֶךָ מְסַפֵּר הַטְּלָפוֹן שֶׁל יִשְׁיבָה? וּמִדּוּעַ שְׁלַחְת אוֹתִי לְשֵׁם? עָנָה לוֹ הַמּוֹרָה: אִסְפֵּר לְךָ כְּשֶׁהִיָּתִי בַּחֲוֹר, וְלַמַּדְתִּי לְכַמּוֹרָה, נִסְעָתִי לִירוּשָׁלַיִם וּבִיקְרָתִי בְּכוֹתֵל הַמַּעֲרָבִי, שֶׁם פָּגַשׁ אוֹתִי רַב אַחַר, שֶׁחֲשַׁב שְׁאֵנִי יְהוּדִי חִילוּנִי, וְהִצִּיעַ לִי לְבַקֵּר בִּישְׁיבָה שְׁלוֹ, כְּמוֹבֵן שֶׁהַסְכֵּמָתִי, וְנִדְהַמְתִּי מִקְּבַלְת הַפְּנִים שׁוֹכְתִי לְקַבֵּל שֵׁם, אִיזָה חוּס, אִיזוֹ יְדִידוּת, וְהַכֵּל רַק לְקַרֵּב אוֹתִי לְחֲזוֹר בְּתְּשׁוּבָה, "לֹא הִיָּה לִי לֵב לְגַלּוֹת לָהֶם שְׁאֵנִי בְּאַמֶּת גּוֹי, שְׁלוּמֵךְ לְהִיּוֹת כּוֹמֵר" לְבִסּוֹף נִשְׁאַרְתִּי שֶׁם שְׁלוֹשָׁה חוֹדְשִׁים, יִשְׁנָתִי שֵׁם, אִכְלָתִי שֵׁם, לְמַדְתִּי שֵׁם, הַשְׁתַּתְּפִיתִי בְּשִׁיעוּרִים, וְהַכֵּל בַּחֲנָם, אֵלּוֹ הִיוּ שְׁלוֹשֵׁת הַחֲדָשִׁים הַכֵּי טוֹבִים בְּחֵיוֹ, מֵאַז תְּמִיד הִיוּ לִי נִקְיָפוֹת מִצְפוֹן, עַל כָּל מַה שְׁקַבְּלָתִי מֵהֶם, וְלֹא יִדְעָתִי אִיךָ אוֹכַל לְתַגְמַל אוֹתָם, כִּי יִדְעָתִי שְׁכַל מַעֲשֵׂיהֶם הֵם לְשֵׁם שְׁמַיִם, וְאִיךָ כְּשֶׁנּוֹדַע לִי שֶׁאַתָּה יְהוּדִי, חֲשַׁבְתִּי שְׁסוֹף סוֹף הִגִּיעָה לְיַדִּי הַהוֹדְמָנוֹת לְהַחֲזִיר לָהֶם טוֹבָה תַּחַת טוֹבָה, שְׁהִרִי אֵין דְּבַר יִקַּר בְּעוֹלָם עֲבוּרָם, כְּמוֹ נִשְׁמָה יְהוּדִית, עַל כֵּן הַפְּנִיתִי אוֹתָךְ לְשֵׁם, וְאֵנִי שִׂמַח שֶׁהִלַּכְת וְשַׁחֲזַרְת בְּתְּשׁוּבָה.(שִׁיחָה נָאָה)

ועל הכל...

"פרפראות"

בבית הכנסת, ביום הכפורים, איש אחד עשיר קמצן מופלג, חש ברע, הורה הרב לתת לו כף אחת מים לשתות, אבל זה לא השקיש את צמאונו וצעק "עוד מים!" אך הרב שהכיר את נפשו של אותו עשיר, הורה לגבאים: "הגידו לאיש הזה כי בעד כל כף מים שיתנו לו לשתות, יבטיח לשלם מאה זהוב ואז יוכל לשתות די סיפוקו". כשאמרו זאת לקמצן הצמא, לפתע נשכח ממנו צמאונו, וחזר לאיתנו, ולא ביקש עוד לשתות...

"ענין של טעם"

מה הטעם שב"כל-גדרי" מצרפים גם את העבריינים לתפילות יום-הכיפורים ואילו בקרבן פסח אוסרת עליהם התורה לאכול מקרבן פסח כמו שנאמר וכל בן נכר לא יאכל בו" ומפרש רש"י "שנתנכרו מעשיו לאביו שבשמים" כי כאשר העברייני והפושעים באים ל"כל-גדרי" לבכות, להתענות ולהתפלל עם כלל ישראל, סימן הוא כי כוונתם לשם שמים ורוצים לחזור בתשובה, לפיכך מקרבים אותם. אך אם באים הם רק לאכול מן הזבחים ומן הפסחים, רק מן הכופתאות, אין זה סימן שכוונם לשם שמים ולכן לא מצרפים אותם. (פרד"ס יס"ף)

"מפי כתבם"

אחי ורעי! יתבונן כל אדם בשכלו, שמהראוי וטוב לו לשמוח שמחה עצומה עד מאוד, בכל רגע שסובל צער העינוי מאכילה ושתייה וחליצת הסנדל, על קיום מצות עשה מן התורה, שמקיים בכל רגע שסובל העינוי, ובודאי מי שתקוע בליבו אהבת הבורא יתברך, חשקו ורצונו שיתארך היום הצום הקדוש הזה, כפלי כפלים, בכדי שיקיים בכל רגע מצער העינוי, מצות עשה, מן התורה, כי זה ברור לכל משכיל, שאינו דומה מי שמקיים איזו מצות עשה, שעה מועטת למי שמקיים לאותה מצות עשה כמה שעות... לכן מעת שאדם נעשה חלש מעינוי הצום, ועמידת הרגלים יחי, יכניס שמחה עצומה בליבו, על קיום מצות עשה, מן התורה, שמקיים בעניו זה, ובכל שעה שיתגדל ויתוסף אצלו העינוי, דהיינו בעת תפלת מנחה, ותפלת נעילה, תתגדל ותתוסף שמחה עצומה יותר בלבו, ולפי גודל הענוי, כן גודל השכר, מבוראנו יתברך שמו, והעיקר שבכל רגע שיעלה על דעת האדם צער העינוי, יכין במחשבתו בשמחה עצומה מאוד, "הריני מקבל עלי מצות עשה של יוצרי ובוראי ברוך הוא וברוך שמו בעינוי זה" ויכניס תשוקה עצומה בלבו, הלאי שיתארך הצום יותר ויותר וכל עוד שמתקרב לתשלום המשך זמנו, מצטער בלבו, על הזמן כי יעבור, והנה איננו יכול לעשות עוד בזה נחת רוח לאביו שבשמים יתברך שמו ויתעלה זכרו לנצח ומה גם בגודל מצוה זו של עינוי יום הכיפורים אך אדם המצפה בכל עת ובכל רגע מתי יעבור אותו רגע מהענוי, ובבקר יאמר מי יתן ערב להפטר מהענוי בודאי האדם הזה, אינו מקיים מצות עשה זו בשמחה, ומאהבת הבורא יתברך שמו ויתעלה, ובודאי אינו מקבל חלק מאלף אלפי אלפים, משכר שמקבל האדם המכוין כוונה זו בשמחה עצומה. (יסוד ושוש"ה העבודה)

"מקום לשאלה"

שאלה: כל איסורים שבתורה בשתייה היא ברביעית(לזן כ-86 גרם נפח), היכן מצינו על איסור שתייה אפילו בפחות מרביעית?
תשובה: : שיעור שתייה להתחייב עליו ביום הכיפורים, קבלו חז"ל כמלא לזוגמיו, והוא פחות קצת מרביעית, שכן הלכה למשה מסיני שכל אדם מתיישב דעתו קצת, כמלא לזוגמיו שלו, והוא פחות מרביעית באדם בינוני. (ספר החיידות)

מפתגמי אור יתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

הזהיר בברכות, הרי זה מופת על אמונתו וזכות לבו.(רבינו בחיי)

לא יתכן להשמר מגזל וחמס, בלי לימוד הלכות שבין אדם לחבירו.(חזון אי"ש)

החכם דואג על דבר שהוא יכול לעשות,הכסיל דואג על דבר שאינו יכול לעשות..(עיקרי אמונה)

ויזרע יצחק

שנה יב'

פרשת "וילך" שבת "שובה" הפטרה: "שובה ישראל" ו' תשרי תש"ף	יוצא לאור ע"י מדרשת "ויזרע יצחק" ע"ש יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל	זמני השבת פניסה יציאה ב"ת	י"ב 17:44	ת"א 18:00	חיפה 17:51
			י"ג 18:58	ת"ב 18:58	18:57
			י"ד 19:35	ת"ג 19:33	19:33

הגיגים לפרשת השבוע

"וילך משה וידבר את הדברים האלה אל כל ישראל" (דברים לא' א)

מדוע נאמר כאן "וילך משה"? מה עניין ההליכה כאן? מדוע לא באו בני ישראל אליו? מתוך ב"צרו המור" שדעתו של משה היתה לשבח את יהושע בפני ישראל ולומר להם כמה יהושע הוא מנהיג טוב שיעבור לפניהם ככתוב "יהושע הוא עובר לפניך". אך היות ועל יהושע נאמר "לא ימיש מתוך האהל" ותמיד הוא היה דבק עם משה, וכל שכן עכשיו שהוא יודע שכבר הגיע זמן פטירתו של משה. לכן, כיון שמשה לא רצה לומר את הדברים הללו בפני יהושע הוא נאלץ לעזוב את מקומו והלך למקום שישראל היו שם והניח את יהושע באהל ויתכן שאף ביקש ממנו שימתין באהל ושלא ילך עמו. כדי שיוכל לדבר עם ישראל שלא בפניו. חיזוק לפירוש הזה ניתן למצא ממה שאמר הכתוב אחר כך "ויקרא משה ליהושע ויאמר אליו לעיני כל ישראל חזק ואמץ" המלמד שבדיבור הראשון יהושע לא היה מצוי אצל ישראל אלא נשאר באהל. ובא עכשיו כיון שמשה רצה לדבר אתו במעמד כל ישראל ולחזק את לבו בגיבורים. וזהו שאמר "חזק ואמץ כי אתה תביא את העם הזה".

"ועשה ה' להם כאשר עשה לסיזון ולעוג מלכי האמרי ולארצם אשר השמיד אתם" (דברים לא' ד)
מבאר ה"פנים יפות" שמשה, מחמת ענוותנותו הרבה, תולה את הכבוד של כיבוש ארצות סיחון ועוג בקב"ה. גם במן, שירד לישראל בזכותו של משה, אמר משה "ונחנו מה" (שמות טז' ז) וכוונתו לומר כאן לישראל שלא ידאגו מכך שהוא מת ויהושע מכניס אותם לארץ ישראל, כיון שהקב"ה הוא המוציא והוא המביא, וזהו שאמר "כאשר עשה", הקב"ה, "לסיחון ולעוג", ולא בגלל זכותו של משה, ומהטעם הזה אמר משה ליהושע שלא ירא ולא ייחת, כי אין הדבר תלוי בזכותו של המכניס, דהיינו יהושע, אלא תלוי בקב"ה לבדו, לכן אמר משה "כי אתה תבוא את העם הזה" כי לא בזכותו הוא המוציא והמביא.

"ויאמר אליו לעיני כל ישראל וזקן ואמץ" (דברים לא' ז)

מדוע צריך משה לברך את יהושע "לעיני כל ישראל"? מתוך ה"כלי יקר" שהצורך נובע מכך שמרגע זה עיני כל ישראל אליו, כי ממנו יראו וכן יעשו, לכן הוא צריך מאוד להתחזק בתורה ויראת ה' לעיניהם, בבחינת "קשוט עצמך תחילה" (ב"מ קז) לכן גם הוסיף "כי אתה תבוא את העם" כיון שהטובים שבישראל אינם חושדים בכשרים כל כך כמו הפחותים שבהם, הנקראים "העם", שבעבורם אתה צריך להיזהר ביותר לעיניהם.

"כי אתה תבא את העם הזה" (דברים לא' ח)

כאן אומר הכתוב "אתה תבא" ואילו בהמשך הפרשה אומר הכתוב "כי אתה תביא" (דברים לא' כג) מדוע השוני בכתוב? מתוך ה"משך חכמה" שמשה אומר ליהושע "אתה תבא", ביחד עם אלעזר, כיון שהוא סבור שיהושע יצטרך את אלעזר הכהן כפי שאמר הכתוב "ולפני אלעזר הכהן יעמד", אך הקב"ה אומר "כי אתה תביא", אתה לבדך, וזה על פי מה שאמרו חז"ל (עירובין סג). שמשום שאלעזר הורה הלכה בפני רבו, בהלכות גיעולי מדין, לכן הוא נענש שיהושע לא היה צריך אליו.

"נר ה' נשמת אדם" העלון מוקדש לעילוי נשמת כל מתי ישראל ובכללם:

הרה"ג אליהו דרעי זצ"ל בן סוליקה נלב"ע כג' אייר תשע"ז

הרב מאיר אלעזר עטיה בן זוהרה ז"ל נלב"ע ט' אדר ב' תשע"ט

תנצב"ה

מעוניין לקבל את העלון ישירות לתיבת הדוא"ל שלך? שלח מייל לכתובת: Yossef.Benhamo@gmail.com

העלון מיוסד לעילוי נשמת:

חביבה חיה בנימין בת גורג'יה ז"ל

יצחק בנימין בר שורין ז"ל

יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל

נלב"ע יא' ניסן תשס"ז

נלב"ע יג' אדר ב' תשל"ג

נלב"ע יג' אדר ב' תשס"ה

תנצב"ה

"וזרה אפי בו ביום ההוא ועזבתים והסתרתני פני בזהם והיה לאככל" (דברים לא יז)

לשם מה נחנך הסתר הפנים מעם ישראל, "והסתרתני פני מהם", לפני שיגיעו אליהם הצרות, "ומצאוהו רעות רבות וצרות"? מבאר ה"אור החיים" הקדוש שהסתר פנים זה הכרחי כיון שלולא הסתר הפנים, אם יתן ה' את דעתו לדעת את הצרות שיבואו עליהם, הרי שיהמו רחמיו עליהם ויסלק מהם את חרון אפו, לכן מודיע להם הכתוב שהקב"ה יסתיר את פניו מהם ובמילא "ומצאוהו רעות רבות וצרות", וזה גם מה שאומר הכתוב "ואמר ביום ההוא", שכוונתו היא לומר שבני ישראל יבינו בדעתם שהסיבה לרוב הצרות שהם רואים אין זה אלא מצד הסתר הפנים מהם, ולכן אומרים "הלא על כי אין א-להי בקרבי מצאוני הרעות האלה", כיון שאם היה הקב"ה בקרבי לא היו כל כך הרבה צרות באות עלינו.

"על כי אין א-להי בקרבי" (דברים לא יז)

אומר רבינו בחיי שהכתוב מחזק את מה שאמרו חז"ל שלא חרב המקדש ולא גלו בית יהודה עד שנסתלקה שכינה, כלומר החורבן יכול היה להתרחש רק כיון שלא היתה בו מציאות השכינה, וכן אמר דוד "עלית למרום" (תהלים סח), קודם הסתלקה השכינה ורק אחר כך "שבית שבי", חרב הבית וגלתה יהודה.

"ואמר ביום ההוא הלא על כי אין א-להי בקרבי מצאוני הרעות האלה" (דברים לא יז)

שואלים המפרשים, מאחר שבני ישראל שבים בתשובה ומודים ואומרים "על כי אין א-להי בקרבי מצאוני הרעות האלה" כלומר הם מבינים שכל הרעות שבאו עליהם הם מהסיבה שהקב"ה סילק את השגחתו מהם, אם כך, מדוע ממשיך הכתוב ואומר "ואנכי הסתר אסתיר פני מהם" (דברים לא יח)? אדרבה, אחר ששבו בני ישראל בתשובה צריך הקב"ה לחזור ולהאיר פניו עליהם. מתרץ רבינו החיד"א ב"פני דוד" על פי דברי ה"יערות דבש" שיש כת של פריצים שמתפלספים בדעות משונות וטוענים שעיקר המצות הוא התכלית שלהם ואין צורך בקיום מעשי של המצוות, למשל במצוות ציצית כתוב "וראיתם אותו וזכרתם את כל מצוות ה'" כלומר, התכלית של מצות ציצית הוא לזכור את המצות, כך שמי שזוכר את המצוות אינו חייב לקיים בפועל את מצוות הציצית, אך האמת היא שהם אפיקורסים המהלכים בחשכה, כי את המצוות צריך לקיים הן במחשבה הן בדיבור והן במעשה. על פי זה מבאר רבינו את הפסוקים שלפנינו שבתחילה עבורו בני ישראל על דברי התורה הן בכוונה והן במעשה, ושתים רעות עשה. וכאשר ראו ש"מצאוהו רעות רבות", הם הרהרו בתשובה, אך התשובה שעשו היתה לומר שהצרות באו להם כיון שגם בקרבם הם לא יראו את הא-להים, אך אם היו מקיימים את המצוות בלבם, כגון, להאמין בייחוד ה', ולהאמין שהוא ברא את השמים ואת הארץ "וינה ביום השביעי" וכיוצא בזה, הרי שיצאו בזה, הרי שיצאו ידי חובתם בעבודת ה' ולא היו באות עליהם הצרות והרעות, למרות שבאופן מעשי הם מחללים שבת ועובדים עבודה זרה, כי העיקר, לשיטתם, הוא השכל והמחשבה שהם רוחניים. לכן אמר ה' "ואנכי הסתר אסתיר".

"ויהי ככלות משה לכתב את דברי התורה הזאת על ספר עד תמם" (דברים לא כד)

מדוע היה צריך משה, ביום האחרון של חייו, "לכתוב את כל דברי התורה על ספר"? מבאר ה"אלשיך" הקדוש שמה חשש שיהיה פתחון פה לישראל לומר למשה "מדוע אתה מתרה בנו לשמור על כל התורה? לנו יש רק את מה שכתוב על שני לוחות הברית, שהם כתובים באצבע א-להים, אך כל יתר התורה אין כלל חובה לקיים, והראיה היא מכך שהם לא נכתבו באצבע א-לוהים. או, לכל הפחות, יאמרו שאין חובת הקיום של שאר כל התורה שווה בערכו לחובת הקיום של הכתוב בלוחות הברית, הן לעניין השכר והן לעניין העונש, הייסורים והגלויות הכתובים בשירה הזאת. לכן כתב משה את כל ספר התורה, מראש ועד סוף, בשארית היום שהוא שבו הוא עתיד להסתלק מהעולם, וזאת כדי שבני ישראל יבינו שאין הבדל בין עשרת הדברות שבלוחות הברית לשאר כל התורה. כי מה שהביא אותם לחשוב שיש הבדל בין עשרת הדברות שבלוחות הברית לבין שאר התורה היא העובדה שאמנם נראה שמה כתב את עשרת הדברות על הלוחות אך בעצם מי שכתבם היה הקב"ה, מה שאין כן שאר דברי התורה שנכתבו על ידי משה ולא על ידי הקב"ה. לכן מה שעשה משה, שביתרת היום כתב את כל התורה מ"בראשית" ועד "לעני כל ישראל" היה למען יראו זאת בני ישראל ויאמרו שגם שאר כל התורה נכתבו על ידי הא-לוהים והם "מכתב א-להים" כמו בלוחות הברית, כיון שהם מבינים שאין באפשרותו של בן אנוש לכתוב את כל התורה בפחות מיום אחד, ולא יהיה ספק בליבם שכמו בלוחות הברית, שהיה נראה כאילו משה הוא הכותב אך הקב"ה היה זה שעשה בעצם, כך בכתבו את ספר התורה היה נראה כאילו משה הוא הכותב אך הקב"ה הוא העושה בעצם. ובכך יבינו שאין הבדל בין עשרת הדברות ובין שאר כל התורה לעניין השכר והעונש מעשרת הדברות.

לרפואת כל חולי עמו ישראל ובכללם: אליהו בן חמו בר אסתר, יוסף בנימין בר חביבה

הארות והערות ניתן להפנות לטלפון: 052-3268315 או בדוא"ל: Yossef.Benhamo@gmail.com

גמ"ח "יד יצחק": מבחר תפילין רש"י (ספרדי, אשכנזי, איטר) גמ"ח "בית יצחק": ספרים ל"חנוכת בית" ו"ברית יצחק"

חברת הבקשות "מאיר השחר": לימוד פיוטים ובקשות נוסח מרוקו בהדרכת ע"ה יוסף בן חמו

מדרשת "ויזרע יצחק": שיעור "דף יומי" בהדרכת ע"ה יוסף בן חמו בית כנסת "שבת אחים" נוה גן פ"ת 21:30-30:20

לבידור פרטים ולהשאלה - טלפון: 052-3268315

וי"ך
שבת שובה
יום כיפור

בעלון נעסוק בתוכן שיעור 548 שנערך ביום ב' ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, בשעה 19:00, במדרשת "ברינה יקצורו", מיסודו של מ"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל.

עלון מס' 434 שנה י' העלון מוקדש לע"נ מרן הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל ח' תשרי תש"פ

929 תשפ"א

פרשת השבוע - וילך, היא גם הראשונה לשנת תש"פ. בפרשה זו, נמצאות שתי המצוות האחרונות מתרי"ג המצוות; מצות הקהל (תרי"ב) - להקהיל כל ישראל בחג הסוכות, ומצוה - לכתוב כל אחד ספר תורה לעצמו (תרי"ג). שבת זו נקראת 'שבת שובה' על-שם ההפטרה שנקרא בשבת זו: **"שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל עַד ה' אֶלְקֶיךָ כִּי כָשַׁלְתָּ בְּעֹנֶךָ"** (הושע יד, ב). פרשת וילך נקראת בשבת תשובה, היות ובשבת זו על האדם להתעורר אל ה' אלוקיו ולשוב בתשובה שלימה על כל חטאיו, בהם ניפנה והלך למקומות אסורים או עשה מעשים האסורים על פי התורה הקדושה. כמו כן בשבת תשובה על האדם לזכור שאין לו לבוא ולטעון כנגד הקב"ה מדוע ארע עמו כך או אחרת במשך השנה שחלפה, אלא מיד ייתן תשובה לנפשו שאם באו עליו צרות וייסורים, משמעות הדבר שהיה ראוי לכך.

מה גדולה מעלתם של אלו השבים בתשובה עד שאמרו חז"ל עליהם (ברכות לד:): "אמר רבי אבהו מקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד". זכו החוזרים בתשובה לרכוש מדרגה מיוחדת זו היות והשליכו מעליהם את גאוותם והכירו בחטאיהם, ולא זו בלבד שהכירו בחטאיהם אלא התאמצו לשוב ולכפר עליהם. ולעיתים כאשר פוגעים אנו בחברינו או שולחים ידנו אל דבר מה שאינו שלנו, קשה מאוד לבוא אל החבר שבו פגענו ולהתוודות לפניו על מעשינו, ופעמים הדבר כרוך בבושה ובביזיון על אשר הידרדרנו למדרגה כה שפילה, אך בזה שהאדם מתגבר על בושותו ומתוודה על חטאיו, הרי הוא זוכה לרכוש מקום נעלה ומובחר עד כדי כך שאפילו צדיקים גדולים אינם יכולים להימצא בו.

וחז"ל במסכת יומא (פ:): פרשו שמעלת התשובה גדולה כל כך, עד שאפילו העברות שעבר במזיד (בכוונה) נהפכים לו לזכויות, וכאילו עשה מצוות במקום העברות. ואמנם זה דוקא בעושה תשובה מאהבה לה' יתברך, להתקרב אליו על ידי קיום התורה והמצוות. אבל אם חוזר בתשובה מחמת יראה ופחד מהעונש שיקבל על העברות שעשה, אדם זה לא זוכה עד כדי כך שיהפכו לו העברות למצוות, אלא רק נהפכים לו לשגגות, שאע"פ שעשה במזיד, כיון שחזר בתשובה נחשב לו כאילו עשה בשוגג.

והטעם שבעלי תשובה דרגתם גדלה עד מאוד, כיון שבעלי תשובה יצרם מפתה אותם תמיד לחזור על העבירות שעשו והורגלו בהם, והם נלחמים תמיד עם יצרם ומתגברים עליו. לכן גדולה מעלתם, כי לפי צערם והתגברותו של האדם על היצר הרע, כך שכרו גדול יותר. וכפי שכתב הרמב"ם: אמרו חכמים, מקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד בו. כלומר, מעלתם גדולה ממעלת אלו שלא חטאו מעולם, מפני שהם כובשים את יצרם יותר מהם.

כלומר ההפטרה רומזת על התשובה שכל אחד חייב לעשות, וימים אלו של עשרת ימי התשובה בהם אנו נמצאים, מסוגלים ביותר לקבלת התשובה ע"י ה', ואמר הנביא ישעיהו (נה, ו): **"דַּרְשׁוּ ה' בְּהִמְצָאוֹ, קְרָאֵהוּ בְּהִיטּוֹ קְרוֹב"**.

תשפ"א 929

ועל כך כתוב במדרש תנחומא (פרשת האזינו סימן ד): אמר ר' שמואל בר נחמני: משל למה הדבר דומה, למלך שהיה גר בעיר, והיו אנשי העיר מכעיסים אותו. כעס המלך ויצא מהעיר והתרחק כעשרה מילים, ונשאר שם. היה שם פיקח אחד שאמר לבני העיר: שוטים אתם, כל זמן שהמלך היה בעירכם לא ביקשתם סליחה ממנו, עכשיו לפני שהוא מתרחק מהעיר לכו ועשו עמו שלום. לכן כתוב "דרשו ה' בהמצאו" - אלו עשרת ימי תשובה שהוא שרוי ביניכם.

התשובה, היא מתנה שהקב"ה נתן לנו, כפי שכתב רבינו יונה: **מִן הַטּוֹבוֹת** אשר היטיב ה' יתברך עם ברואיו, כי הכין להם הדרך לעלות מתוך פחת מעשיהם, וחטאיהם. לשוב מדרכם ולעשות תשובה.

בפיוט הנורא "ונתנה תוקף" כתוב: "ועד יום מותו תחכה לו; אם ישוב, מיד תקבלו".

ונזכור תמיד את דברי דוד המלך ע"ה (תהלים קמה, יח): **"קְרוֹב ה' לְכָל קָרְאֵיו לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאֵהוּ בְּאֲמָתוֹ"**.

ביום רביעי, יחול יום הכיפורים, שעליו נאמר (לאחר שמשו רבינו הוריד את הלוחות השניים): **"כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכָּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי ה' תְּטַהַרְוּ"** (ויקרא טז, ל).

"כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכָּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי ה' תְּטַהַרְוּ" (ויקרא טז, ל)

בפסוק זה נאמרו שני דברים: א. ביום הזה הקב"ה מכפר על העוונות. ב. ביום הקדוש סגולה של טהרה - לטהר אתכם, לפני ה' תטהרו, כפי שאמר רבי עקיבא "אשריכם ישראל לפני מי אתם מטהרים, ומי מטהר אתכם - אביכם שבשמים". וכתוב בפרקי דרבי אליעזר (פט"ו): רואה השטן שלא נמצא חטא בישראל ביום הכיפורים, ואומר: ריבון העולם, יש לך עם אחד בארץ כמלאכי השרת. מה מלאכי השרת נקיים מכל חטא, אף ישראל נקיים מכל חטא. מה מלאכי השרת שלום ביניהם, כך ישראל ביום הכפורים.

כמה שמות יש ליום הכפורים?

- שבת**, שנאמר "שבת שבתון הוא לכם" (יקרא כג, לב).
- מועד**, שנאמר "אלה מועדי ה'" (שם כג). ואף יום הכפור בכלל (רד"ק הושע ב' י"ג בשם הרס"ג).
- יום ה'** האמור בנביא "כי גדול יום ה' ונורא מאד" (יואל ב, יא). ובפסיקתא דרב כהנא הכוונה ליום הכפורים.
- יומא רבא** (היום הגדול מסכת ראש השנה כ"א). וכן נקרא בשם **'עשור'** (הרמב"ם שביטת העשור פ"א כ"ב).
- יום צום** (מסכת מנחות קיב).

מערכת "ברינה יקצורו" מאחלת לכל בית ישראל שבת שלום וגמר חתימה טובה

וילך - תוכן ענייני הפרשה

- א. תחילת דברי משה רבינו ביומו האחרון: מחזק את בני, מצוה את יהושע בדרכי הנהגת ישראל בארץ ומחזקו.
- ב. מצות הקהל בחג הסוכות - המלך קורא פרשיות מספר (חומש) דברים, במעמד כל ישראל.
- ג. ה' מצוה את משה ויהושע ואומר להם את העתיד לבוא לישראל, ומבטיח שלא תשכח התורה מישראל.
- ד. מצות כתיבת ספר תורה.
- ה. משה רבינו מוסר את ספר התורה לידי הלויים, ומצוה להניחו בארון עם הלוחות, ומקהיל את בני ישראל, ואומר את פרשת האזינו.

הייאוש מפסידנו את התקווה. דווקא בזמן שה' נראה רחוק עלינו לדעת שהוא קרוב יותר מתמיד... והמסר הוא: אל נחשוב ולו לרגע שה' איננו איתנו - הכל לטובה לפעמים שנשרף ה"בית" והכל "שחור" דווקא אז צצה הישועה. וכפי שכתוב בליקוטי מוהר"ן (מורנו ורבינו הרב רבי נחמן - מברסלב): ואפילו בהסתרה שבתוך ההסתרה בוודאי גם שם נמצא השם יתברך. גם מאחורי הדברים הקשים העוברים עליך, אני עומד!!!

מידת הבטחון

כשאדם שם את מבטחו בהשם יתברך אין לו ממה לחשוש ובודאי שאין לו דאגות פְּתֵר האנשים.

ואומרת הגמרא (מסכת ברכות ס:): אמר רב הונא אמר רב משום רבי מאיר, וכן תנא משמיה דרבי עקיבא: לעולם יהא אדם רגיל לומר: "כל דעביד רחמנא, לטב עביד" (פירוש: כל שעושה הקב"ה הכל לטובה).

לכאורה תמוה מה חידש רב הונא, ולמה הוצרך להוכיח מרבי עקיבא, והרי כבר שנינו במשנה (שם) שצריך לברך על הרע בשמחה, ובהכרח שהוא עצמו נחשב לטוב. ומוכח כדברי מהר"ל [נתיב אהבת ה' א] שעל ידי הבטחון בה', שכל מעשיו לטובה, הוא מהפך את הרע לטוב.

ומצינו מעלה גדולה מזו במסכת תענית (שם), אצל נחום איש גמזו רבו של רבי עקיבא (חגיגה יב.), שהיה אומר על הרע עצמו "גם זו לטובה", ואכן זכה להפך את הרע עצמו לטוב [כגון העפר שהסתכן בו, שנהפך לחיצים והטיב לו], ואילו רבי עקיבא אמר רק שתכלית המעשה לטובה, ולכן זכה רק לראות שתוצאותיו לטובה.

וממשיכה הגמרא ומספרת: כי הא דרבי עקיבא, דהוה קאזיל באורחא [הלך בדרך]. כי מטא לההיא מתא [והגיע לעיר אחת], בעא אושפיזא [בקש אכסניא - מקום להתאכסן בלילה] ולא יהבי ליה [ולא רצו]. אמר: כל מה דעביד רחמנא, לטב הוא עושה [כל מה שעושה הקב"ה לטובה הוא עושה].

אזל ובת בדברא [לן בשדה], והוה בהדיה תרנגולא [היה לו תרנגול - להקיצו משנתו], וחמרא ושרגא [וחמור ונר], אתא זיקא [באה רוח] וכבייה לשרגא [וכבתה את הנר], אתא שונרא ואכליה לתרנגולא [הגיע חתול ואכל את התרנגול], אתא אריה ואכליה לחמרא [הגיע אריה ואכל את החמור].

אמר רבי עקיבא: "כל מה דעביד רחמנא, לטב הוא עושה". ביה בליליא [באותו לילה], אתא גייסא [באותו לילה בא גדוד רומאי לעיר] ושבייה לבני מתא בשבי [ושבו את בני העיר בשבי], אמר להו רבי עקיבא למלויו: וכי לאו אמרי לכו [וכי לא אמרתם] כל מה שעושה הקדוש ברוך הוא, הכל הוא לטובה!?! שהרי אילו הייתי מוצא אכסניא בעיר הייתי הולך בשבי עם כל בני העיר, ואילו היה הנר דולק היה הגייס רואה אותי ושובני, וכן אילו היה החמור נוער או התרנגול קורא, היה בא הגייס ושובה אותי.

הרמח"ל [דעת תבונות] ביאר שכוונת רבי עקיבא ללמד כי בכל רע מסתתר טוב, ולבסוף יתברר שתכלית הדבר היתה לטוב. וכיון שרב הונא בא להוסיף על המשנה, מסתבר שכוונתו שהבוטח יזכה לראות את הטוב המתגלה בסוף, כשם שראה רבי עקיבא שמטרת כיבוי הנר ואכילת החמור והתרנגול היו לטובתו.

"וזה הוא ההלך לפניך הוא יהיה עמך לא ירפך ולא יעזבך לא תירא, ולא תחת" (לא, ו)

פרשת וילך היא הפרשה הקצרה ביותר בתורה רק 30 פסוקים ודווקא בה מופיע מסר חשוב לעם ישראל: לא פעם חש האדם כי ה' עזב אותו, הוא הולך במחשבותיו בייאוש ותחושה של בדידות. מבטיחה התורה ואומרת - תדע שהקב"ה גם במצבים הקשים ביותר בהם אתה בטוח שהוא איננו... הוא שם. אין מצב כזה, ה' איננו מרפה ממך ולעולם לא עוזב אותך!...

לא פעם חש האדם כי ה' עזב אותו, הוא הולך במחשבותיו בייאוש, כאן מבטיחה התורה: תדע שהקב"ה גם במצבים הקשים ביותר בהם אתה בטוח שהוא איננו... הוא שם! תיזהר כיוון שהייאוש מפסידנו את התקווה... ה' איננו מרפה ממך ולעולם לא עוזב אותך!...

רבי נחמן מברסלב צ"ל אמר: "כשאדם יודע שכל מאורעותיו הם לטובתו, זאת הבחינה היא מעין עולם הבא"... והנה סיפור הממחיש זאת בצורה נפלאה: אוניה אחת נטרפה בים, והיה ניצול יחיד שנסחף עם הזרם והושלך אל חופו של אי בודד שרגל אדם לא דרכה בו מעולם. מתוך מצוקה נוראה ודאגה לגורלו הוא התפלל בלהט לה' שיציל אותו.

בכל יום היה סורק את האופק מקצה לקצה לראות היש מושיע?! תשוש רעב ופצוע ניסה ואף הצליח לבנות לעצמו צריף קטן מעצים של האונייה הטרופה שנסחפו אל החוף. נחמה פורתא חשב לעצמו לפחות יהיה לו מחסה מחיות טורפות וממזג האוויר... לצריף הוא הכניס את מעט חפציו שהיטלטלו איתו בים וזה היה כל רכושו בעולם...

יום אחד כאשר יצא מצריפו והלך ליער לחפש מזון להחיות את נפשו, פרצה דליקה בצריף הרעוע ממילא, והוא נשרף כליל על כל תכולתו. להבות האש גדלו והתפשטו ואיימו לשרוף את כל היער. עשן שחור היתמר למרומים והכל היה אבוד - הצריף, החפצים... כל רכושו עלי אדמות. הוא גנח בצער וכאב, ופנה לה': "מדוע?! איך יכולת לעשות לי את זה?! אתה מביא עלי אסון אחר אסון נטשת אותי לגמרי!?! וכך מרוב בכי וייאוש נרדם.

רעש מנועים של ספינה מתקרבת העירה אותו מעלפונו והנה הוא רואה עשרות אנשים יורדים ממנה, על מנת להצילו. "איך ידעתם שאני נמצא כאן? איך הגעתם למקום נידח שכזה?! - שאל בתמיהה את מציליו. "ראינו את סימני האש והעשן ששלחת אלינו ופנינו לכאן... טוב שהיה לך שכל להבעיר אש בכמות כזו שיכולנו לראותך"... הפטיר אחד המחלצים...

עד שירצה את חברו' או 'עד שיתרצה חברו'

כתוב במשנה (יומא פ"ח מ"ט): דרש רבי אלעזר בן עזריה, "מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו" - עבירות שבין אדם למקום יום הכפורים מכפר, עבירות שבין אדם לחברו אין יוה"כ מכפר עד שירצה את חברו". ונפסק כן להלכה בשו"ע (סי' תר"ו א).

וסדר בקשת המחילה: שילך ויפייס חברו, ואם אינו מתפייס בראשונה, יחזור וילך פעם שניה ושלישית, ובכל פעם ייקח עמו שלשה אנשים. ואם אינו מתפייס בג' פעמים, אינו זקוק לו. מדין זה של השו"ע, שאחר ג' פעמים שניסה לפייסו אינו זקוק לו, כתב ה"פרי חדש" (ס"א) שבאופן זה יוה"כ מכפר לו אע"פ שחברו לא התפייס, שהרי נאמר במשנה (יומא פ"ח מ"ט) "עד שירצה את חברו" ולא "עד שיתרצה חברו".

מאיידך, משמעות דברי "רבינו בחיי" (בראשית ג, יז) שכל זמן שחברו אינו מוחל לו - אין מתכפר לו, וכן דעת הגר"ש אלישיב זצ"ל (חשוקי חמד יומא ז"פ): שדברי השו"ע שאינו זקוק לו - שאינו נענש על שלא פייסו, דנחשב לאנוס, אך החטא לא התכפר לו.

והנה מצוי שאנשים שאינם מכירים זה את זה, ואחד מצער את השני, ואח"כ כל אחד הולך לדרכו ואין אחד יודע מיהו חברו. באופן כזה, איך אפשר לזכות לכפרה של יו"כ, הרי עבירות שבין אדם לחברו אין יוה"כ מכפר עד שירצה את חברו. והנה ב"תולדות אדם" (פ"א) מביא מעשה נורא שהיה עם רבי זלמן מוולאז'ין, שהגר"א מוויילנא נתן לו עצה איך יזכה לכפרה על עבירות שבין אדם לחברו. וכך כתב: בהיות הצדיק רבי זלמן כבן י"ד שנה למד בבית המדרש הגדול בוויילנא, ובא אליו איש אחד נלעג לשון, וא"ל: באתי להגיד לך פירוש טוב שיש לי על משנה (במסכת דמאי), ומפני שקרא לשין ימנית כמו סמ"ך או תי"ו רפויה, היה מצלצל דבריו אלה באזני השומע כאילו אומר פירות טוב. ומלבד זאת היה פירושו על המשנה רע ומר מאוד, עד שכל השומע היה מתפלא איך ממשנה קטנה כמו שהיא, למד ודקדק דברי הבל כאלה. ויחר לרבי זלמן מאוד על חלומותיו ועל דבריו, ויאמר: 'לא אכחד ממך שפירותיך פירות דמאי' (וכוונתו לרמוז לו על דרך צחות שפירושו הוא פירוש עם הארץ). ויפן האיש וילך לו. ועל זה הצטער אותו צדיק, ואמר: רע ומר לי מאוד שדיברתי אל איש פלוני כך, ואם באמת שגה מאוד כפירוש המשנה - הנה לא מדעת שגה, כי אם מקוצר רוח ודעת, והיה לי להעמידו על האמת בדברי נחת וטעם, ולא בדברי בוז וקלון ודופי, עתה הסכלתי עשות. ויבך בכי גדול על זה. ובכל יום היה מתהלך בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, בשווקים וברחובות לבקש את האיש, ולא מצא אותו, וכמעט נפל למשכב מגודל כאב לבו ושבר רוחו על ענין זה. ומאריך לספר שכל מה שעשו כדי להניח דעתו של רבי זלמן - לא עזר.

ר' זלמן ישב בבית מדרשו בעיצובן נפש ומורת רוח, ויאמר: עוון זה הוא מעוונות שבין אדם לחברו, ואין תשובה ולא יוה"כ מכפרים עד שירצה את חברו, והנה ביקשתיהו ולא מצאתיהו ואיה תקוותי?! וכשנודע הדבר לגאון מוויילנא, דיבר על לבו תנחומים אשר יסודתם בהררי קודש, והראהו דברי "חובת הלבבות" (שער התשובה פ"י) שכתב: כאשר אדם עושה כל שביכולתו, ומתחרט חרטה גמורה על שפגע בחברו, הקב"ה מכניס בלב הנפגע רצון ואהבה למחול למי שפגע בו. כך אמר הגאון לרבי זלמן: כיון שעשית כל שביכולתך כדי למצוא את אותו אדם ולפייסו, מעתה הקב"ה יכניס בלבבו אהבה למחול לך מחילה גמורה. ומסיים בתולדות אדם: "אז רפתה רוח הצדיק, כי דברי הגאון החסיד היו בעיניו כאשר ישאל איש בדבר אלוקים". [שלמים מציון]

יום כיפור - רחמים בדין

על גדולת יום הכיפורים מרמז הרמב"ן, כי אמנם הכל תלוי בתשובה, אלא שבראש השנה הקב"ה מנהיג עולמו במידת הדין, וביוה"כ במידת הרחמים. ואכן, גם בראש השנה יש מידת הרחמים, וכמו שמברכים בתפילת מוסף - "שומע קול תרועת עמו ישראל ברחמים", אלא שראש השנה - הוא יום דין ברחמים, ויום כיפור - הוא יום רחמים בדין.

יום הכיפורים - שהזכות לא תתהפך לחובה

בשיחת התעוררות שהשמיע רבי אהרן קוטלר זצ"ל בליל יום כיפור, אמר: אמנם אין לשער כמה שערים גדולים של רחמים וחסד נפתחים ביום הקדוש, הוא היום בו הקב"ה מושיט ידו אלינו לקבלנו בתשובה, ומאיר עיני המחכים לסליחתו. אבל בו-זמנית אין לשכוח שדבר זה עצמו עלול לשמש כקטרוג נורא נגדנו - אם בועטים ח"ו או מזלזלים במתנת המלך - מה נורא עוון אדם שמשפיעים לו כל כך הרבה הטבה והוא אינו מנצל ולא משתמש בה להצלתו! כפי שאמר רבי ישראל סלנטר זצ"ל: צריך להתפלל ולבקש רחמים על המרגלית הטובה שהעניק הקב"ה לזרע רחומיו הוא יום כיפור, שלא יעבור בלא רושם, אלא נשוב בו בתשובה שלמה.

בין אדם לחברו לפני הכל!

מעשה ביהודי בעל תשובה שנשאל מה היה הדבר שהביא אותו לחזור בתשובה. השיב האיש: היה זה בעקבות מעשה שראיתי מרבי אליהו דושינצ'ר זצ"ל.

היה זה בערב יום כיפור, כבר נטו צללי ערב, אנשים הלכו ברחובות פתח תקווה לתפילת 'כל נדרי', ואני מטייל לי בסמוך לשיבת לומז'ה כאילו היום הזה לא נוגע לי כלל... לפתע רואה אני בשירותים הציבוריים ליד הישיבה, אדם נכבד והדור פנים שזקנו לבן, עובר מתא אחד למשנהו, נכנס ויוצא. תמהתי: מה זאת? מה עושה במקום כזה בשעה כה קדושה אדם שנראה רב גדול, במקום להיות בבית הכנסת... לא יכולתי להתאפק, ניגשתי אליו ושאלתי.

ענה לי הרב בענוות חן: "הרי אנשים באים מרחוק להתפלל בישיבה, ושוהים כאן ביום הכיפורים. ומה יעשו אם יצטרך מישהו להשתמש בשירותים, ואין לו נייר? לכן אני קורע ומכין הרבה ניירות, ומניח בכל תא חבילה של ניירות, כדי לעשות חסד עם הציבור!"

החלטתי: אחרי יום הכיפורים אתוודע אל אדם זה וילמדני אורחות חיים, ויהי מה! וכך עשיתי. ומודה אני לה' שזיכני להזדמנות זו להציל אותי ואת דורותיי לחיי נצח!

תפילת נעילה בציבור או חסד עם יהודי'

לאחר 'כל נדרי', תקפה חולשה יהודי מבוגר שבא לשהות ביום כיפור בלייקווד שבארצות הברית. רבי אהרן קוטלר זצ"ל התעניין במשך היום הקדוש אודות מצב החולה, ואף דרש בשלומו. לפני תפילת 'נעילה' הורה רבי אהרן לאחד מבני הישיבה שיעלה לחדר הישיש ויתפלל עמו 'נעילה'. הבחור התחנן: ומה יהיה עם נעילה בציבור? - "לגמול חסד עם יהודי עדיף"!!! פסק רבי אהרן.

ברינה יקצורו

חיים מוות ביד הלשון ובקשת המחילה

לאחר 3 חודשים קיבל אבי טלפון מרב הקהילה שגיסו מבקש לבוא לביתו לבקש ממנו מחילה, הוריי הסכימו באופן מידי, אימי הכינה ארוחה טובה, לא עברה חצי שעה מהודעת הנכונות שלהם למחילה וידיעה משמחת הגיעה מעורכי דינו של בן דודי: "מהר והוא משתחרר!" אבי התקשר אלי רועד: "ראיתו? רק הסכימו לבקש מחילה וכבר ישועה הגיעה", אלא שהם לא הגיעו רב הקהילה מסר לאבי כי הגיס התחרט ברגע האחרון וכי קשה לו לבקש ונראה לו שההודעה בדבר שחרור הבן גרמה להם לחזור בהם, ניסיתי לדבר על ליבם אך הם כעת מאושרים ואינם רואים צורך לבקש. אבי היה מאוכזב ופגוע מאוד. דודיי הכינו את הבית לסעודה בהתרגשות והמתינו ולבסוף בית המשפט דחה את הדיון לעוד חצי שנה, לאחר שבועיים התקשר רב הקהילה: "הם שבורים ורצוצים ורוצים לבקש מחילה אבין אם לא תסכימו אני רק שליח", הורי הסכימו בחפץ לב, הם באו בו ביום, הדוד ירד על ברכיו לבקש מחילה ובכה בדמעות שלישי, הם סעדו יחד וקרעו את המכתב שכתב הגיס לאות כי הכול בטל ומבוטל. לא עברה חצי שעה ועורך הדיון מתקשר לדודי כשהוא עדיין בבית הורי ומודיע לו כי בנו משתחרר בעוד כשעה, ובבית הוריי שעתיים לאחר בקשת המחילה הוא דיבר עם בנו המשוחרר שהיה בדרך הביתה, קשה לתאר את חגיגות השמחה אך יותר מכל הסיפור הבלתי יאמן של השחרור...

בבית מדרשו של רבי זושא מאניפולי, שר החזן בליל כל נדרי במתיקות עצומה את ה'ונסלח'. אמר רבי זושא: ריבוננו של עולם, כדאי לך לסלוח לבני ישראל על חטאיהם, שהרי אם לא היה חוטאים, לא היה מקום ל'ונסלח' נפלא כל כך...

בברכת התורה

רזן ברינה

"לְאֶדָם מְעַרְכֵי לֵב וּמַה' מַעֲנֵה לְשׁוֹן" (משלי טז, א)

לעילוי נשמת מ"ר אבי יעקב בן רחל וצדוק מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה נפתלי בן רוח: סמי בן שמחה: גורלי בן שמחה אברהם בן חנה: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה סלמן בן חבו דודי: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם: רוני בן עזיזה אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיאל: סמי בן חנה משה אהרן בן מאיר יצחק: חנינה בת כמיסה: מאיר בן שמחה מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעימה: ג'וליה חיה בת גריסה מרים בת עזיזה: נוראני בת מרים ורבי: כותן בת חביבה: אהובה (דייז) בת טובה שמחה בת סרח: חיה בת יוסף: רחל בת חנה: ישראל מאיר בן עטרה

להצלחה: אריה (לאון) בן מלכה
זיווג הגון: זהבה בת אטו: ג'ימי שמואל בן אסתר (Jimmy Shmuel ben esther)
רחלי בת זהבה: עדינה בת שמחה

ברכת מזל טוב שלוחה לתום חן עם הכנסו לנועם תורה עול ומצוות.

לרפואת:

הרב מאיר נסים בן כמסאנה שליט"א יהודה בן אסתר: יעקב ישראל בן גלית אורטל בת גלית: הדסה בת מרים דוד בן שמחה: מנחם בן עליזה: זולית בת חנה פאולה בת דינה: זהבה בת הודיה מרים קרן בת רבקה: אילה בת ציפורה שרה בת רבקה: שרה תהילה בת חנה אברהם בן אנט: פיבי בת חביבה בן חמו נורית בת רחל: רחל בת נוארה: גלית בת רות

לזרע של קיימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה שושנה ריזל בת מינה: שירה בת שושנה מיטל בת לילי: ליאת בת ויקטוריה שמחה צביה בת רחל: חן בת דלילה (נ.ט) יובל בן שלומית: אושר בת אורנה הודיה בת ציפורה: רחל בת חיה יעל ברכה בת אביגיל: עדי בת מזל

דין ודברים התגלעו בין אבי לגיסו, הסכסוך החל ביוכוח כספי, המשיך בדין תורה שבו ניצח אבי ועבר לסכסוך שקרע את כל המשפחה. אבי לא השיב על חרפותיו של הגיס אולם זה לא נרגע לרגע וכמעט בכל שבוע הגיעו אלינו דשי"ם לא נחמדים. יום אחד הגיע אבי למקום עבודתו בסוכנות ביטוח גדולה, והוא שם לב שכולם מביטים בו במבט מוזר, אבי ניגש לעמדת עבודתו וגילה שעל גבי המסך היה מוצמד מכתב ובו דברי בזיון ונאצה משפילים מאוד, החל מתיאור פיזי נלעג עליו, דרך הליכתו המשוונה ותיאור אישיותו בצורה מבזה ומשפילה תוך תוספת סיפורי בדים שלא היו ולא נבראו, אבי קיפל את המכתב והכניסו לכיסו והחל לעבוד כאילו לא אירע דבר, אולם בתוכו פנימה חש איך דמו אוזל מגופו והוא קרוב להתעלפות, שעה אחר כך צנח על הרצפה ופונה לבית החולים ושם אבחנו כי עבר התקף לב קל. הוא שוחרר לאחר מספר ימים ושב לעבודתו, איש לא הזכיר את המכתב אך נפשו סערה וגם נפש כולנו. ביקשנו להגיב אך אבי גזר עלינו לא לעשות מאומה בנידון.

אחד מרבני הקהילה אמר: "הוא משחק באש, על דברים פחותים מאלה, אנשים לוקים בגופם ואפילו בחייהם, כאן מדובר בהלבנת פנים שהיא כרציחה ממש".

חצי שנה חלפה, בנו של הדוד הפוגע נסע למדינה רחוקה, קבוצת פושעים ונוכלים סובבו אותו בכחש וכשהגיע שדדו את כספו, הפלילו אותו וגרמו לו להיעצר במקום המפורסם כאחד הנוראים בעולם. זהו בית כלא שאין בו צוות כלל, לא מנהל, לא סוהרים ולא אנשי תחזוקה. האסירים הם המנהלים בבחינת "החזק הוא השולט", התאים אינם סגורים וכל אחד יכול להסתובב כאוות נפשו ואלפים נמצאים במבנה מצומצם ביותר ומי שחזק ומצליח לאגד סביבו כמה שיותר חזקים שולט בכלא. גם בנושא האוכל יש אחראי מטעם האסירים שממנה את עצמו בכוח הזרוע והוא עם אנשיו אחרי שהם דואגים לעצמם למרבית האוכל הם נותנים לכל האחרים מעט ובמשורה ותמיד בעד משהו כלומר - כסף, וכיוון שאין אותם לאסירים צריכים קרובי משפחתם להפקיד בידיהם סכומים נכרים כדי שיקירם יקבל כמה פירוורים להחיות את נפשו.

בן דודי הפך לשק החבטות של כל האסירים, כאשר כל קבוצה סוחטת אותו ואת משפחתו באיום מפורש על חייו. מכות היו מנת חלקו יום ביומו, הוא היה מדדה מכאבים איומים ומתחנן לאוכל ולכוס מים דלוחים.

כל כמה חודשים זכה לצאת מהכלא בהסבר מסובך מאד ולנסוע לבית משפט, שם היה נפגש עם עורכי דין שלא הבינו את שפתו, השופט לא דן כלל בעניינו כי אם דחה את המשפט לעוד מספר חודשים והורה להחזירו לכלא.

הוא כתב מכתבים קורעי לב והתחנן שיפגעלו לשחרורו, נאספו כספים רבים לפדיון שבועיים אך הם עשו דרכם לעורכי דינו ולאסירים צמאי הדם שהתעללו בו והרעיבו אותו, ועוד דרשו כסף בתמורה שלא יהרגו אותו. הוא ירד למשקל 40 ק"ג, שערו הלבין לגמרי, והוא חלה במחלות שונות. עורכי דינו שפגשו אותו תיארו בזעזוע את מצבו הגופני, דבר שגרם צער נורא להוריו, בכל אותו הזמן פנו הרבנים לאביו ואמרו שעליו לבקש מחילה מגיסו אך הוא התמיד בסירובו. 5 שנים תמימות של סבל עברו, אימת מוות ודאגה אך סליחה? לא. בכול אותן שנים אפילו משפטו לא החל, כל דיון נדחה למועד חדש בקיצור מדינת העולם השלישי פעם אחת הוא הוכה בפצעי מוות. ונשלח לבית החולים ושם הצליחו לייצב את מצבו האנושי. הוריו הוזעקו להיפרד ממנו, למרבה הנס הוא התאוושש והמילים הראשונות שאמר: "טוב מותי מחיי", הוריו נשברו לחלוטין, הוא הוחזר לבית הסוהר שבר כלי אך חי.

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752

או במייל: Ronbarina@gmail.com

כתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון מ.4741102

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיווג הרבים
ניתן לשלוח צ'ק לכתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון מ.4741102

פניני הפרשה

וילך

עלון מס' 1006

שנה י"ט התש"פ

כתובת: רח' הרב רוזובסקי 14/13 אשדוד. דוא"ל: 7654216@gmail.com

נייד: 052-7654216

7654216@gmail.com

זירונו לתשובה

וילך משה וידבר את כל הדברים האלה אל כל ישראל – כאן המקום היחיד שהיה צריך משה ללכת אל ישראל לומר להם דברי חיוזוק. וצריך להבין מדוע היה צורך בהליכה ולהיכן הלך, הרי מבואר בתרגום יהונתן שהליכתו היתה לבית המדרש, כאשר היתה באמנה אתו, אם כן מדוע מסופר לנו על הליכתו זו, ובפרט שמידת דרך ארץ היא שהתלמידים באים לרבם ולא להיפך?

מבאר הכלי יקר את כפל הפסוק "וידבר את כל הדברים האלה", ו"ויאמר אליהם", לרמז לנו על הדברים שנאמרו בהפטרה "קחו עמכם דברים ושובו אל ה'". ולכן משה רבנו רצה לזרום על התשובה אשר עיקרה בדברים, ועורר וחיוק את עם ישראל להתקרב לה' ולחזור בתשובה, כי טבע העולם שיש בו הרבה המרחיקים מהקב"ה, ויש הרבה הסתר פנים ונסיונות, ובדרך הטבע, העולם גורם ריחוק לאדם והוא אינו מתאמץ לחזור לקב"ה.

לכן התורה מספרת לנו "וילך משה", היה עליו ללכת ולחזק את עם ישראל במצות התשובה, ולא סמך עליהם שהם יבואו אליו, כי אין אדם רואה חובה לעצמו ולא מרגיש חסרון שצריך ללכת לחכם רופא לבקש תרופה לחסרונו בעבודת ה', והלואי שישמע כשכבר בא אליו החכם ומדבר אתו על התשובה.

מסופר על החפץ חיים שהגיע לעיירה ברנוביץ ושאל למארחיו מהו הדבר הטעון תיקון בעניני רוחניות במקום. סיפרו לו ששניים מאנשי המקום החלו לפתוח את הנויותיהם בשבת, אולם הציעו לרב שלא כדאי לדבר איתם, כיון שהם עלולים להשתלח ברב. חבש הרב את כובעו והלך לביתו של אחד מהם, שאל לשלומו ולשלום משפחתו והתעניין כיצד מתנהל עסקו. בהמשך השיחה בירר: האם יש לך תלונות לריבוננו של עולם? השיב הלה: "הכל בסדר". אמר לו החפץ חיים: "אם אתה רוצה שגם לרבונו של עולם לא תהיינה תלונות כלפך, סגור את חנותך בשבת ותצליח". עשה כך גם לשני, והם קיבלו את הדברים שנאמרו מפיו של הכהן הגדול מאחיו, אשר במתק שפתיו ידע למצוא מסילות ללבם.

הועילו בתקנתם	עצה טובה
<p>ברכת בורא נפשות</p> <p>תיקנה רבי טרפון, כמבואר בתוספתא ברכות (תחילת פרק תפלת השחר): "מעשה ברבי טרפון שהיה יושב בצלו של שוכך בשבת במנחה. הביאו לפניו דלי של צונן. אמר להן רבי טרפון לתלמידיו השותה מים לצמאוי כיצד מברך? אמרו לו [למדנו] רבנו. אמר להם "בורא נפשות וחסרונן". (ועיין במשנה בברכות, ו', ה' שדעת רבי טרפון לברך "בורא נפשות" לפני השתיה, ודעה זו לא נפסקה להלכה).</p>	<p>כדי לשמר קבלה שקבלת על עצמך, פרסם בין חבריך הקרובים שקבלת הקבלה היא, וכך לא תוכל לחזור כך לפחות מפני הבושה שאינך עומד בדבורך. (ע"פ "חובת האדם בעולמו" ח"א).</p>

מגיד דבריו / פנינה מתורתו של הגאון רבי בוניד סעדון זצ"ל

"האיש ההמוני, ישכח מלבו עברות שאדם דש בעקביו הגם כי רבים הם, כגון לשון הרע ודברים אסורים וכיוצא, ויחשוב בלבו: מה חטאתי בזה לה' ומה אכפת לו בזה הלא חטא קטן הוא. ואולם הוא זוכר תמיד מעשיו הטובים המעטים ומתפאר בהם וחושב בלבו כי די והותר מה שעשה לשם ה', וכל מצוה קטנה או תפלה קצרה או פרוטה אחת אשר נתן לצדקה היא גדולה מאד בעיניו עד שיחשוב בלבו: היום העשרתי את ה' במצוה זו. ויאמר: אין כמוני בכל העולם ומי יתן והיה וכל ישראל יתנהגו כמדותי הטובים. וגם הוא בטעותו יחשב בעצמו שיזכה לעולם הבא באמרו: הלא מעולם לא גנבתי ולא גזלתי ונאפתי ורצחתי, טרפה לא אכלתי וכיוצא, ואף ששמעתי מעט ליצר הרע לא ידקדק ה' בזה כי אין אדם יכול להיות כמלאך ה' ולא ניתנה תורה למלאכי השרת. ומכל מקום טוב אני כנגד השם יתברך שאני מלא מצוות כרמון; ציצית ותפלין, קריאת שמע ותפלה, נטילת ידים וברכת המזון וכו'." ("מגיד חדשות" ח"ט דרוש מ"ט)

תקרא את התורה הזאת נגד כל ישראל באזניהם – בגמרא (סוטה דף מ"א ע"א) פירשו חז"ל שהמצוה הזו היא למלך, שצריך לקרוא את ספר משנה תורה באמצע העזרה על בימת עץ וכו'. ע"ש. ונראה לי לרמוז לזה בס"ד, כי הנה תמצא שראשי תיבות "התורה הזאת נגד כל ישראל" עולים בגימטריא כמנין מלך, לרמוז לדרשת חז"ל הנ"ל. (מכת"י הגאון רבי משה לוי זצ"ל).

ויקרא משה ליהושע ויאמר אליו לעיני כל ישראל חזק ואמץ כי אתה תבוא וגו' ואתה תנחילנה אותם – נראה לי בס"ד להסביר הכוונה בדרך רמז, שמושה אמר ליהושע שינהג כמוהו ויעשה כל דבר לעיני כל ישראל ואז חזק ואמץ, וכמו שמצינו בסוף פרשת וזאת הברכה: "ולכל היד החזקה וגו' אשר עשה משה לעיני כל ישראל", ופירש רש"י שכוונת הפסוק לשבח את משה רבינו שנשאו לבו לשבור את הלוחות לעיני כל ישראל ולא פחד. ע"ש. ואולי אפשר לבאר על פי זה את המשך הפסוק "כי אתה תבוא" ולהלן (פסוק כ"ג) נאמר "כי אתה תבוא", וכתב רש"י ז"ל שכאן משה רבינו אמר ליהושע, ולהלן הקב"ה אמר ליהושע בלשון יחיד, והיינו לבדך ומעצמך בעל כרחם, ומושה אמר **תבוא** – יחד עם הזקנים, הכל לפי דעתך ועצתך. ע"ש. ולכן הוצרך משה לחזקו ולומר לו שאם יעשה כמוהו לעיני כל ישראל אז דעתו תהיה מקובלת ונוחה על הזקנים כמו שנהג משה בשבירת הלוחות, וקיבל הקב"ה את דעתו, כמו שכתב רש"י בסוף פרשת וזאת הברכה שאמר לו הקב"ה יישר כהך ששיברת. (מכת"י הגאון רבי משה לוי זצ"ל).

נקודת חן / עובדיה חן

גאות הפנים ולא הפנים

לו מנחה ויהי כמחריש, וכן תפש עליו הנביא באומרו 'הלא אם קטן אתה בעיניך ראש שבטי ישראל אתה'."

וכן מצינו בדוד המלך שלמרות שהיה עניו גדול, כמו שאמר על עצמו "ואנכי תולעת ולא איש" וגו' (תהלים כב, ז), מכל מקום כיון שהיה מלך הקפיד ללכת בקומה זקופה, עד שפעם אחת מצאו אחיתופל שהיה נכנס לבית מדרשו בקומה זקופה, והעיר לו: והלא כבר נאמר 'ומקדשי תיראו', שצריך לו לאדם ליכנס לשם במורא כדי שתהא אימת שמים עליו. וזה אחד משני דברים שלימד אחיתופל את דוד, ובגלל זה קראו (תהלים נה, יד-טו) "אלופי ומידעי אשר יחדו נמתיק סוד בבית אלקים נהלף ברגש". (ראה מסכת אבות ו, ג ובמפרשים שם).

*

ובזה ביאר הרב "שער בת רבים" מה שאמר הלל שהיה נשיא ישראל ויחד עם זאת עניו גדול: "אם אין אני מי לי וכשאני לעצמי מה אני" (אבות א, יד). אומר הלל: "אם אין אני לי" – אם לא אנהג בשררה, "מי לי" – מי ישמע לדברי, אך "כשאני לעצמי" – פרוש מן הצבור, יודע אני כי "מה אני" ואין לי במה להתגאות.

ועוד פירש בזה מה שאמרו באבות (ד, ג) "אל תהי בז לכל אדם", שלכאורה היה לו לומר "אל תבזה לכל אדם"? אלא הכוונה שלמרות שיש מעלה גדולה בענוה, מכל מקום לא בפני כל אדם יש להיות בזוי, שהרי אמרו חז"ל (מגילה כ"ח ע"א): "תלמיד חכם המניח עם הארץ אפילו כהן גדול לברך לפניו, חייב מיתה".

בפרשתנו מברך משה רבנו את יהושע בן נון בברכת "חזק ואמץ" (דברים לא, ז). מסבירים כי משה חשש שמחמת ענוותנותו המופלגת של יהושע יתקשה להנהיג את העם בעוז וחיל, ולכן ברכו בחוזק ואומץ.

ומנין שהיה יהושע עניו? את הפסוק "ויקרא משה ליהושע בן נון יהושע", מתרגם יהונתן "וכדין חמא משה ענוותנותיה קרא ליהושע בן נון יהושע", פירוש: כשראה משה את ענוותנותו של יהושע - קרא לו 'יהושע', שחשש שמחמת ענוותנותו לא יהיה בו העוז להתנגד לעצת המרגלים ולכן בירכו והגדיל את שמו.

*

הגאון רבי ינון חורי זצ"ל (הובאו דבריו בספר "אור החמה") מדקדק מדוע נאמר "והאיש משה עניו מאד מכל האדם" (במדבר יב, ג) ולא "ומשה עניו מאוד"?

ומי שישב שכוונת הפסוק להדגיש "והאיש משה", שדוקא מצד אישיותו היה משה עניו, אבל כלפי חוץ לא בהכרח שהיה מראה זאת. משה היה מנהיג, ומתוקף תפקידו היה עליו להתנהג בתקיפות ולנהוג נשיאותו ברמים. כמנהיג, הוא ידע לעמוד בגב זקוף מול פרעה, להנהיג ביד רמה את העם בצאתו ממצרים ובמדבר, ולהתייצב בתקיפות נגד עובדי העגל וקרח. וכן כתב רבי עובדיה ספורנו זצ"ל (בתחילת פרשת חוקת), שלפעמים צריך להשתמש בגאווה, "בפרט למי שיצטרך לנהוג נשיאות לתועלת הרבים. וכבר אמרו ז"ל (פרק קמא דיומא) שנענש שאול על שלא הקפיד על כבודו, כאומרו 'ויבזוהו ולא הביאו

ויספרו לבניהם / ספור לשלחן השבת

במקום שבעלי תשובה עומדים

יותר.

לאחר חודש ימים, שב המלך ממסעו, וקרא לשלושת אוהביו שיגיעו אליו עם בקבוקי היין. השר הראשון הלך אל המלך בלב שמח ושקט ביודעו שמילא בשלמות את בקשת המלך. שמח המלך על נאמנותו, וציוה לממונה על האוצר להעניק לו סכום של עשרת אלפים זהובים.

לאחר מכן נכנס השר השני כולו רועד וחושש ביודעו שמעל בצווי המלך. כשראה המלך את הבקבוק ריק, כעס מאוד וציוה לעבדיו לתלותו על עץ.

לבסוף נכנס השר השלישי, גם הוא ירא ופוחד מאימת המלך. כשהגיע למלך, נפל לפני רגליו, בכה והביע צער על שלא הצליח לעמוד בפתוי. והנה, כשהבחין המלך שהבקבוק ריק בחציו, להפתעת כולם, ציוה לממונה על האוצר להכפיל את שכרו מהראשון ולהעניק לו עשרים אלף זהובים!

כששמע זאת השר הראשון, תמה עד מאוד: "היכן הצדק אדוני המלך? אני שלא נגעתי כלל ביין, קבלתי חצי מהשר הזה שעבר על בקשתך ושתה חצי בקבוק? ! לא די שלא הענשת אותו אלא נתת לו סכום כפול? !"

השיבו המלך: "מכיר אני את היין הזה ויודע אני בוודאות שמי שכבר טועם ממנו, קשה לו עד מאוד לפרוש הימנו. ואף אתה, אם היית טועם ממנו, לא בטוח שהיית מצליח לעצור. ואילו הוא שתה חלק מהיין וטעם את טעמו הערב והמשובח, ועם כל זה התגבר על עצמו ולא שתה את השאר, בגלל אהבתו אלי וכח רצונו העז לחזור למוטב. ורק על זאת מגיע לו שכר כפול".

והנמשל: הצדיק שמעולם לא טעם טעם חטא, אין נסיונו גדול כמו בעל תשובה שטעם חלק גדול מחייו את טעמים של החטאים והתרגל אליהם. זה האחרון הרי הוא עומד בנסיון קשה כל ימי חייו, ובכל זאת מתגבר על עצמו מחמת אהבתו ויראתו את הבורא יתברך, ועל כן מעלתו גדולה ואהוב ורצוי הוא לפני ה'.

מלך אחד שהיה חובב יין מושבע, ובמרתף ארמונו שכנו לבטח כל סוגי היינות הקיימים בעולם. בין חביות היין הרבות, שכנה חבית קטנה ובה יין ישן נושן שקיבל בירושה מאבות אבותיו. טעמו של יין זה היה כה ערב ומשובח עד שכל מי שהיה לוגם ממנו אך מעט, היה מתקשה להיגמל ממנו. כמובן שעל יין עתיק ומופלא זה שמר המלך מכל משמר.

למלך זה היו שלשה אוהבים, והוא החליט לבדוק את אהבתם ונאמנותם אליו. יום אחד הזמין לארמונו, ואמר להם כי במרתפו יש יין מיוחד ועתיק, ומכיון שעליו לנסוע כעת בדחיפות לחוץ לארץ, מבקש הוא מהם שישמרו לו שמירה מעולה על היין היקר שלו עד לחזרתו בעוד חודש ימים.

השר הראשון, ידע בעצמו שלא יצליח לעמוד בנסיון, ולכן מיד בהגיעו לביתו, הטמין את הבקבוק בעליית הגג עמוק עמוק מי ימצאנו.

השר השני לקח את היין והציגו לראוה בוטרינה המפוארת אשר בסלון ביתו, והיה מתגאה בפני כל באי ביתו: "ראו כמה המלך אוהב ומכבד אותי, וכמה חשוב אני בעיניו, עד שנתן לי לשמור על אוצרו הטוב!". לאחר כמה ימים בהם ראה את היין היקר מול עיניו, לא עמד בפתוי, נטל את הבקבוק ואמר לעצמו: "אטעם ממנו רק לגימה קטנה". אבל היות והיין היה כל כך ערב לחכו, לא יכול היה לעצור את עצמו, ומלגימה ללגימה כילה את כל הבקבוק.

השר השלישי גם הוא היה חובב יין מושבע, ואחר כמה ימים כבר לא הצליח להתאפק. "אטעם רק מעט שלא יורגש" הבטיח לעצמו. אך גם הוא כקודמיו התמכר לטעם הערב של היין. לאחר כשבוע העיף מבט אקראי על הבקבוק, ונבהל לראות שחציו ריק. אחז בראשו בחרדה וכל גופו רעד. בבת אחת נפלה בו ההכרה בחומרת מעשהו. הוא לא יכול היה לדמיין את מבטו של המלך כאשר יראה את הבקבוק ריק בחציו. ומחמת יראתו ואהבתו את המלך, כבש את תאוותו, הניח את הבקבוק למשמרת ולא נגע בו

☺ זה לא חוק! ☺

אחד מראשי הממשלה, נשאל לאחר הבחירות איך זה שהוא מתעלם מאשר הבטיח מפורשות לבוחריו לפני הבחירות?!

"נכון שהבטחתי", השיב ביובש, "אבל לא הבטחתי לקיים..."

☺ חוק חוק חוק... ☺

הצדיקים אומרים מעט ועושים הרבה, ואילו הרשעים אומרים הרבה ואפילו מעט לא עושים (אבות דרבי נתן פרק י"ג).

אוד המאיר

שאלות ותשובות שענה לשואליו בקצרה מרן רה"י הגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א

יום הכפורים

שאלה: האם ההורים צריכים לבקש מחילה מילדיהם על כך שפגעו בהם? ואם כן, מדוע השמיטו זאת הפוסקים?

תשובה: בדרך כלל ההורים פוגעים לשם הינוך או שנראה להם שזו הדרך הנכונה. ובכחאי גוונא אין צריך מחילה. וילד גדול אסור להכותו או לפגוע בו, והעושה כן עובר משום לפני עור לא תתן מכשול, כמבואר בגמרא קידושין (דף ל"ב ע"א).

שאלה: אדם שָׁרַב עם מישהו שפגע באביו, האם צריך לבקש ממנו מחילה?
תשובה: אינו צריך לבקש מחילה רק לפני משורת הדין, ויסביר לו שלכבוד אבא עשיתי זאת. ועיין בהוריות [י"ד ע"א] גבי ר"מ ורשב"ג.

שאלה: בנערותי לא נהגתי בכבוד הראוי לסבתי ע"ה. עברו שנים ואני רוצה לבקש סליחתה. אמרו לי שעלי לעלות לקברה עם מנין גברים, ולומר נוסח בקשת סליחה, אולם אני בת כהן ונשואה לכהן, ואין לי בבני משפחתי מנין גברים שאינם כהנים. כיצד עלי לנהוג?
תשובה: תביאי אנשים אחרים, או אפילו נשים מבנות המשפחה.

שאלה: מה שנהוג שהציבור אומרים לפני כל נדרי "מחלנו זה לזה", האם מחילה זו מועילה?
תשובה: מועילה באופן כללי, כמו שהתרת נדרים מועילה על נדרים שאינם ידועים או מנהגים וכדומה, אבל נדר ידוע צריך לפרט את הנדר.

שאלה: האם לכתחילה מותר לתת כפרות בלילה?
תשובה: לכתחילה יש לעשות הכפרה ביום, או באשמורת הבוקר שהיא עת רצון.

שאלה: העושה כפרות במעות, האם יש ענין לדקדק לעשותם באשמורת הבוקר?
תשובה: אין צריך לעשות באשמורת.

שאלה: מהו הסכום שנותנים בשביל הכפרות?
תשובה: בערך 18 עד 26 שקלים.

שאלה: האם ביום הכיפורים הציבור צריך לעמוד בכל הוידוים שאומר הש"ץ בחזרה (כולל הוידוים שנתקנו ע"ס א-ב תשר"ק ו'על המא') או רק בוידוי העיקרי המתחיל ב"אנא"?
תשובה: רק בוידוי העיקרי. כך נהגו, ואין להכביד יותר על הציבור.

חידת השבוע

מי צריך לומר "מודה אני" בערב?

הפתרון: מרן הש"ע (בסי' ק"י ס"ח) פוסק שביציאתו מבית המדרש צריך לומר: "מודה אני לפניך ה' אלוקי ששמת חלקי מיושבי בית המדרש". ובמשנה ברורה שם הביא בשם המג"א שהעוסק בתורה ביחידות כל היום, צריך לומר כן בכל ערב אחר גמר לימודו.

לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: 7654216@gmail.com

לע"נ רחל בת מזל ע"ה
לע"נ לאה בת שרה ע"ה
לע"נ אפרים בן מימה פנינה ז"ל

לע"נ רבי עובדיה בן לולו זצ"ל
לע"נ רבי אליהו בן אסתר זצ"ל
לרפואת פסח יוסף בן מלכה הי"ו

אור האמונה

פרשת וילך

שבת קודש * ו' תשרי, תש"פ

גיליון מס. 702

פסוק

כל מטרתנו בהפצת העלון היא זיכוי הרבים.

קחו חלק בהפצה ותזכו למתנות הנפלאות
שמבטיחים חכמנו זכרונם לברכה:

"כל המזכה את הרבים, אין חטא בא על ידו"
(פירקי אבות)

"כל המזכה לאחרים, אותה הזכות עומדת לו
ואינה סרה ממנו" (הזהר הקדוש)

מותר להדפיס, לצלם, לשכפל ולהפיץ את העלון כנאמר:

"אין חפץ ה' כי אם במי שמזכה את הבריות"
(חסד לאברהם)

יום כפור

נמשלה התפילה כמקוה והתשובה כים. מה מקוה זה, פעמים פתוח פעמים נעול, כך שערי תפילה, פעמים נעולים ופעמים פתוחים. אבל הים הזה, לעולם פתוח, כך שערי תשובה לעולם פתוחים (מדרש איכה).

"תראו לי שאתם באמת מתביישים, אם אני אראה את זה אני כבר אבוא אליכם, אני כבר אסלח". עיקר התשובה היא הבושה כותב רבי נתן "וכל מה שאנו מתביישים בעצמנו יותר – כמו כן הוא יתברך מרבה לסלוח ולמחול חטאינו ביותר" (ליקו"ה נשיאת כפיים ה"ח).

יום הכיפורים לא מכפר באופן אוטומטי. זה יום שמסוגל לכפר, אבל כל אחד זוכה לפי העבודה שהוא עושה. כדי לזכות בדן, מבקש שופט כל הארץ הכנעה. שנבטל את רצונותינו לרצונו. שנרצה מה שהוא יתברך רוצה. זה קשה לך? אתה בתוך גוף? אתה מלא בתאוות ורצונות רעים? תרים את הראש ותתחנן. רבנו של עולם תעזור לי לראות את האמת. שהעונג הגדול ביותר בחיים זה להרגיש את הנועם שלך, את האור הנפלא שלך, שהתאוות, זה חושך, זה מקרר אותנו ומרחיק אותנו ממך, זה העונש הכי גדול שאפשר לתת לנו.

תעזור לנו אבא להיות בדיוק כמו שאתה רוצה. תעזור לנו לתקן את כל אותם טעויות שגרמו לנו להיות רחוקים ממך כל השנה. תעזור לנו להבין סוף סוף שלבד אנחנו לא יכולים. ככה צריך להגיע ליום הכיפורים. בענווה ושפלות, בהכנעה והרכנת ראש, בביטול מוחלט לרצון השם.

כשאדם נלחם, כשהוא מתעקש שהוא צודק אז הכל סתום. באותו רגע שהוא מוריד את הראש ומוותר, הכלים, שהיו קודם מלאים ביישות שלו מתרוקנים בשניה אחת. פתאום אותו אחד שרק לפני רגע היה קצת רשע בעיניך, פתאום אתה רואה בו טוב, ואתה יכול להגיד לו כמה מילים טובות, מהלב. הכלים שלך התרוקנו אז ה' יכול לשלוח לך את האור שלו.

כָּפָה שֶׁה' רָחֵם

ארבעים יום עמד והפציר משה רבנו: "סלח נא לעוון העם הזה כגודל חסדך", עד שביום כיפור נענה לו השם יתברך ואמר: "סלחתי כדבריך", ובכך נסללה דרך תשובה לדורות. התשובה זה משהו כזה פלאי. בהרהור אחד של תשובה אדם יכול להפוך את כל המציאות. כי תשובה יש לה כוח אפילו במחשבה. אדם עשה משהו, אדם קלקל, מי יודע כמה הוא קלקל, פתאום בא לו צער והרהור של תשובה והכל מתהפך. איך זה? ככה ה' ברא את העולם, שהתשובה היא למעלה מהכל, למעלה מהעולם, וכמה שהחטא גדול, הוא לא יכול לגעת בתשובה. אדם רק נוגע בתשובה, מהרהר בתשובה, אז התשובה נוסכת עליו מן אור נקי וזך, אור אלוקי.

הקב"ה ברא קודם כל את התשובה ורק אח"כ את הבריאה כולה. שהרי קודם שנברא העולם כבר נאמר "רוח אלוקים מרחפת על פני המים", כלומר המים היו עוד לפי שנברא העולם, והמים זה התשובה, "שפכי כמים ליבך נוכח פני ה'!"

אחרי כל מה שקלקלנו, ואחרי שכל כך התרחקנו, אפשר עוד להחזיר את הגלגל אחורנית? רבינו הקדוש מגלה לנו שבתוך תוכו של כל יהודי מסתתרת נקודה פנימית שאלוהים שום פגם לא יכול להגיע. והיא נקודת האהבה הנצחית של הקב"ה אלינו. איך יהודי יכול לעזור מחדש את הנקודה הזאת אחרי שפגם כפי שפגם? אחרי שכל החיות שלו כל השנה היתה מהתאוות ולא מהקדושה? לפחות שיתבייש. שידקור לו בלב. "כל העושה דבר עבירה ומתבייש בה, מוחלין לו על כל עוונותיו". (ברכות יב ע"ב).

הרחמים של ה' זה עיקר גדולתו, לכן ה' ברא את העולם, לגלות את רחמנותו. עיקר הגדלת שמו בעולם, זה שמתגלים הרחמים האינסופיים שלו יתברך.

כזה חסד עצום שעושה ה' יתברך עם עם ישראל שנותן להם יום של סליחה ומחילה שבו אדם יכול לתקן את כל השנה כולה, את כל החיים שלו, לפתוח דף חדש בחיים. יהודי עושה תשובה, מוחלים לו על כל עוונותיו. ואם התשובה מאהבה, זה הכל נהפך לזכויות! ראיתם עוד בית משפט כזה שמשתיקים את הקטגור? כמו שאומרים בתפילה של יום הכיפורים הס קטגור?! ראיתם פעם שופט שמלמד את הנאשם איך לבקש רחמים כדי להשפיע על תוצאות המשפט? כמו שעשה ה' יתברך שהוא התעטף בטלית ואמר למשה: תראה, כמו שאני עושה עכשיו ככה תלמד את כל עם ישראל שכשתהיה איזה צרה לעם ישראל ח"ו, שהשליח ציבור יתעטף בטלית ומה שאני עכשיו אומר זה מה שהוא יגיד. ואז ה' אמר את ה' 13 מידות של רחמים: ה', ה' אל רחום וחנון, ארך אפים ורב חסד ואמת, נוצר חסד לאלפים, נושא עוון ופשע וחסאתה ונקמה! זהו. כאן נעצרים. אבל יש עוד המשך לפסוק, ונקמה לא ינקה?! חכמי ישראל חתכו את הפסוק לשניים, לא ינקה זרקו, לקחו רק נקה.

עבירות שבין אדם למקום, יום הכיפורים מכפר. עבירות שבין אדם לחברו אין יום הכיפורים מכפר עד שירצה את חברו. הקב"ה סלחן ורחמן. הוא מוחל על עוונות שנעשו כנגדו אבל הוא לא יכול למחול על צער שניגרם לבן אדם, אלא אם אותו אדם מוחל וסולח בלב שלם. אנחנו כל כך מתפעלים מאותם צדיקים יחידי סגולה, שמעידים על עצמם שהם מתפייסים ומוחלים לשני מייד, גם אם מאד פגעו בהם. ואם לא מייד אז לפחות לפני שעולים על מיטתם לישון, לא הולכים לישון אלא כשהלב נקי.

אדם צריך להתפלל כל יום: רבנו של עולם, אני רוצה לעבור את החיים האלה בלי לפגוע בשום בריה. אפילו מי שפגע בי, אני לא אפגע בו ולא אצער אותו. אדרבא, אסלח ואמחל לו. הצרה הכי גדולה שלנו שאנחנו לא יכולים לחייך לאנשים, שאנחנו מקפידים. האדם יודע מה האמת, הוא יודע שצריך להיות סלחן, וטוב לב, ולהאיר פנים, ולוותר, אך הוא לא יכול לזכות לאמת הזאת.

כאלה רחמים יורדים לעולם ביום הזה, צריך לחטוף אותם ולעשות תשובה מעומק הלב. כי כשמבקשים סליחה וממשיכים הלאה זה לא תשובה, זה חיצוני, זה רק כדי שלא תיפגע בנו מידת הדין כי אנחנו יודעים שיש דין בעולם. תשובה צריך לעשות עם לב. כמה שה' רחמן. אדם יכול להפוך לצדיק, בשמים הוא נחשב לצדיק גמור, אם הוא רק חושב בדעתו: אני לא רוצה את החטאים, אני לא רוצה את התאוות, אני רוצה להיות כרצונך ה'. ה' יודע שלהשתנות לגמרי, לצאת מכל העבירות והמדות הרעות זה לוקח שנים. הוא לא דורש מאיתנו מה שאנחנו לא מסוגלים. הוא רק רוצה שנתעקש ברצונות ובתפילות.

יותר מכל יום אחר בשנה, יום כיפורים הוא יום של אחדות ישראל. ביום כיפור כולנו יחד. אפילו אנשים פשוטים, שלא זכו לקיים הרבה מצוות, באים ומצטרפים לציבור כולו. ביום כיפור מתפללים יחד עם העבריינים. ה' רוצה את כולם. כולם יחד ממליכים את ה'. גם העבריינים. מי הם העבריינים האלה? זה לא רק הרשעים הגמורים, אלא זה כל אחד מאתנו שעדיין יש בידו עבירות, שהוא לא עשה עליהם תשובה, הוא נקרא עבריין. זה כזה חסד עצום שעושה ה' יתברך עם עם ישראל שנותן להם יום של סליחה ומחילה שבו אדם יכול לתקן את כל השנה כולה, את כל החיים. יהודי עושה תשובה,

מוחלים לו על כל עוונותיו. ואם התשובה מאהבה, זה הכל נהפך לזכויות! ה' רוצה את כולם. הוא לא מוותר על אף יהודי. רבינו הקדוש אומר שתיכף שחולף ועובר ראש השנה הוא כבר שומע את הקול של השמש שדופק על הדלתות להעיר את האנשים לסליחות של שנה הבאה. ה' צריך את כל אחד ואחד. "אני לא יכול בלי כל אחד ואחד. השמש שלי אוסף ומקבץ את כל הנשמות. כל יהודי הוא חשוב אצלי".

אנחנו צריכים לשאוף שהנקודה האמיתית של החיים שלנו שהיא קירבת ה' לי טוב, שזה אני לדודי ודודי לי, שזה יהיה הדבר הראשון. על כל הדברים האחרים אדם יכול להגיד שהוא יכול לוותר, רק על הקב"ה לא לוותר.

אנחנו רוצים לטהר את עצמנו מכל הרצונות הזרים ולהחליט שמהיום אנחנו רוצים רק אותך אבא. רוצים לזכור שאתה זה הכוח שלנו. הכוח הכי גדול בעולם שישנו. הכוח שיכול לתת לי כוח. כי מאיפה אני שואב את הכוח? מהכשרונות שלי? מההצלחות שלי? מהקריירה שלי? מהמחמאות שנותנים לי? ממה אני שואב את הכוח? אין לי שום כוח, הכוח שלי זה רק אתה, עם הרצונות האלה, עם ההחלטות הנחושות האלה, אני מתחיל לטהר את עצמי.

מקווה ישראל ה'. ה' זה המקווה שלנו. אנחנו עושים כל מיני עברות וה' זורק עלינו מים טהורים ומטהר אותנו. אבל פה זה הרבה יותר מזה. זה להיכנס לתוך המקווה של ה'. לתוך האלוקות. אנחנו לא קיימים, רק אתה קיים, אנחנו כלולים בך. לכן גם התפילה האחרונה של יום הכיפורים היא תפילת נעילה. נעלנו את עצמנו עם הקב"ה ואנחנו לא נפרדים יותר, אנחנו נשארים יחד.

ביום כיפור מקבלים כוח להחזיק מעמד ולא ליפול משום דבר שיקרה בעתיד. הקב"ה לא רק הסכים לסלוח, הוא גם מחזק את לבבות ישראל ונותן להם את הכוח להיות איתו תמיד, גם בעליה וגם בירידה. כמו הכהן הגדול בבית המקדש, שהיה נכנס ויוצא מהקודש קודשים, ושוב יוצא ופושט ומשנה את בגדיו מבגדי זהב לבגדי לבן שוב ושוב חמש פעמים כפי שמזכירים בתפילת מוסף את סדר עבודתו של הכהן גדול, סדר שכולו כניסה ויציאה. והכל כדי לתת לנו את הכוח לעבוד את ה' גם בכניסה לקודש, וגם ביציאה ממנו. גם בעליה גם בירידה. (ליקו"ה שבת ז.נב).

מוכרחים לעבור דרך החושך כדי להגיע אל האור. זה חוק של הבריאה. הקב"ה כל רצונו שנזכה לראות את האור, אבל אין האור מתגלה אלא מתוך החושך. העונג הכי גדול של הקב"ה שהוא מתענג מהעבודה שעושים האנשים בעולם הזה, שנאבקים בחושך, שעוברים כאלה יסורים קשים, שהעולם כמו מתמוטט עליהם והם ממשיכים. אני בחושך אבל אני יודע שאתה נמצא. דוקא מתוך התקופות היותר קשות שלנו, צמחו הישועות הכי גדולות. ככה ברא הקב"ה את עולמו. ויהיה ערב ויהי בוקר. בן אדם צריך לזכור שככה זה, כולם עוברים את זה, כדי שיגלו שגם שם ה' איתם. אני לא מבין, אבל אני מאמין שעוד אזכה לראות את הטובה הצפונה גם בהסתר הזה. להיות יהודי זה להיאבק על החיבור עם ה' בתוך החושך, בתוך השיגרה, בתוך כל הדברים שלא מסתדרים לנו, מנסים למרות הכל להתרומם קצת, להרגיש משהו, להתחבר, אפילו אם לא מרגישים, הקב"ה רוצה שאדם יעשה את הדברים שצריך לעשות גם בלי להרגיש.

כל החיים זה נסיונות, כל מיני סוגים של נסיונות. ורק על ידי אמונה אתה יכול לעבור את הכל. להחזיק מעמד בכל מה שעובר. תאמין שהשם יודע מה שהוא עושה עם כל אחד ואחד, ה' עושה איתך את הטוב ביותר.

תקבל את זה באמונה. תקבל את זה באהבה.

מתי יום הכיפורים יטהר אותנו מכל הטומאות והחטאים? כשנעשה מעשה כדי לטהר את עצמנו. "לפני ה' תטהרו", לפני שה' יטהר אותנו אנחנו צריכים לטהר את עצמנו (כלי יקר). ואיך מתחילים? עם רצונות חזקים ונחישות הדעת. אנחנו עוקרים את עצמנו מכל בלבולי הדעת וקובעים את מקומנו לעד בתוך הקדושה. אנחנו אוספים את כל רסיסי הרצון הפזורים ואוגדים אותם לכדי רצון אחד - את ה' אני מבקש. כי חיים, זה רק עם ה', כמו בסיפור הבא:

אין אדם לוקח אלא לעצמו

אני דור חמישי בארצות הברית. ברשות משפחתנו היה מפעל לא גדול, שהתפרנסנו ממנו בצורה יציבה. משפחתנו גדלה בלי זעזועים, ואבותיי אף לא עברו את השואה, הם הגיעו לאמריקה זמן רב לפני כן. עם הזמן, התחתנתי עם אישה טובה ממשפחה מצוינת. אבי תמיד אמר לי, שאיני מגיע לקרסוליה.

כשהיינו זוג צעיר חסר אמצעים, נסענו לחופשה כלשהי בפלורידה, ובזבזתי שם כסף בלי חשבון. אשתי כל הזמן העירה לי, שאסור לבזבז כך. עם סיום החופשה, רצינו לרכוש כרטיס חזור. התחלתי לעשות חשבון, ועיניי חשכו. התברר שבאמת בזבזתי בלי חשבון. נותרו לי דולרים ספורים, וידעתי היטב שחטתי את כרטיס האשראי עד הטיפה האחרונה. לא ידעתי מה לומר לאשתי. בסוף, בליט ברירה, באתי אליה ואמרתי: "תראי, אנחנו בבעיה". ומה היא אומרת? "דווקא לא. נשאר לי כמה וכמה דולרים שנתת לי ולא בזבזתי". שמחתי מאד. קיוויתי שיהיו לה מאתיים דולר לכרטיס, ואת השאר אבקש מאבי להפקיד. שאלתי: "יש לך אולי מאתיים דולר?" והיא אומרת: "לא, אין לי מאתיים דולר, אלא 3600 דולר, בזבזן שכמותך. זה מה שזרקת לי בחופשה הזו מבלי ששמת לב" היא כמובן נתנה לי על הראש, אבל המילים שלה היו כמו מים צוננים על ראש קודח. הבנתי שהשומרת הכי טובה לכסף שלי זו אשתי, שבאמת מסתפקת במועט ושונאת בזבזנות. בטיסה חזרה, עלה בדעתי רעיון. ביקשתי מאשתי "לסחוב" מארנקי סכומי כסף, בכל פעם שלא אשים לב.

היא לא הבינה מה אני רוצה, ואני הסברתי: זה כדי להציל אותי מהבזבזנות של עצמי. בהנחה שממילא הכסף בארנקי ייעלם, ראוי שחלקו ייעלם לטובתנו... "הרעיון מצא חן בעיני, ואחרי שהבטחתי לה שזה אינו גזל, מפני שאני מסכים לדבר בכל לבי, מה עוד שממילא אנחנו שותפים שווים, היא הסכימה.

ובאמת, במהלך השנים, בכל פעם שנתקעתי הייתי הולך לאשתי ומקבל ממנה את הסכום החסר לי. אשתי הייתה הכספת הסודית שלי. מכיוון שהייתי הבכור במשפחתי, ורק בת אחריי, התחלתי לסייע לאבי בניהול המפעל. מייד כשהגעתי, הצעתי רעיונות רבים לשיפור ולייעול. על כל רעיון הייתי צריך להילחם כדי שיתקבל, משום שאבי לא אהב את הנועזות שלי. הוא היה שמרן, ולא חפץ בשינויים. השינויים שהכנסתי רק הועילו למפעל והעלו את הרווחיות שלו, אך זה לא הרשים את אבי. הוא היה אומר: "אתה מטלטל מדי את המפעל. זה לא בריא". כשהגיע אבי לגיל חמישים וחמש, נחלש והחליט לפרוש לגמלאות ולמסור לידי את ניהול המפעל. כעת, כשלא הייתה מעליי יד חוסמת, התחלתי להשקיע ולהרחיב את המפעל, ותוך ארבע שנים הכפלתי את הייצור ואת המכירות, פתחתי נקודות מכירה חדשות, התחלתי לייצא סחורות אל מעבר לים, והמפעל שלנו הפך ממפעל משפחתי לחברת ענק. תרמתי הרבה למוסדות וזכיתי לשם טוב בכל

רחבי ארצות הברית. במשך כל השנים, אשתי ביקשה ממני לפתוח חשבון נאמנות לכל אחד מילדיי. צחקתי. אמרתי לה, שבבוא היום אוכל לרכוש לכל ילד בית גדול, וגם לכל אחד מהנכדים. אולם היא, שמרנית כאבי, לחצה עליי מאד בעניין. אמרתי לה: "אוקי, קחי ממני כסף בלי שארגיש ושימי להם קרנות נאמנות", והוספתי: "בכל סכום שתרצי". מאז, לא דיברנו על הנושא.

מספר שנים חלפו. אבי הזדקן, ובסך הכל נתן לי את ההרגשה שהוא רווה ממני נחת. לאחר מכן חלה והלך לעולמו. בעבורי היה זה אובדן גדול ומשמעותי, כי אבי היה כל עולמי, וידעתי כי אני חב לו רבות. זה קרה בשנת האבל עליו. משהו התרחש, לא באשמתי, ועסקי הספנות שלי התמוטטו לגמרי. ההתמוטטות הזו הגיע לידיעת כל תושבי ארצות הברית, וכולם נדו לי בראשם. בתוך שנת האבל, הייתי בעל חוב בהיקף של כמה מיליונים. היו אלה ימים קשים. אני חושב ששערותיי הלבניו בשנה הזו. הדבר היחיד ששימח אותי היה, שאבי לא ראה את הנפילה הזו. זה לא היה עושה לו טוב, לי עוד יותר. כמעט התמוטטתי. אשתי דווקא היתה לצידי ותמכה בי. היא היתה אומרת לי, שזה לא נורא ושנסתדר. אמרתי לה שהיא אולי לא יודעת את המצב, אך אנחנו לא נסתדר, משום שאנו בעלי חוב גדולים, עוד מעט לא יהיה לנו לחם לאכול, ומה יהיה עם הילדים שעוד חמש שנים נצטרך להתחיל לחתך? היא אמרה לי: "לזה אל תדאג". היה משהו במילים שלה, ממנו הבנתי כי היא אינה מדברת סתם, ואז נזכרתי. "רגע, פתחת בזמנו את חשבון הנאמנות?", היא הלכה למחבוא שלה והראתה לי מספר תעודות נאמנות, אחד לכל ילד. בכל אחת מהן היה רשום סכום בסיסי של מיליון דולר עם רווחים גדולים.

מספר ימים עברו, ואז סיפרתי לאשתי, שיש סיכוי להבריא את החברה, ויש כמה בנקים שמוכנים לתת לי הלוואה, תמורת סכום של מיליון דולר מצדי. אמרתי שאוכל להשיג ארבעה מיליון בכוחות עצמי, ומה דעתה שאשתמש... לא סיימתי את המשפט, והיא ענתה לי שאפילו לא אחשוב על כך. הכסף שייך לעתיד של הילדים שלנו. שתקתי כמה ימים, ואחר כך, כשהמתווכים התחילו ללחוץ, התחלתי גם אני עם לחץ מצדי. הוכחתי לה באלף הוכחות, שזה יחזיר אותנו למצב הקודם. היא בכתה, התחננה, ובסוף נשברה והסכימה לשחרר את הכסף. ארך לי ארבעה חודשים בדיוק, כדי להוריד לטמיון גם את הסכום האחרון שנתנו. לא יכולתי להסתכל בעיניהם של אשתי וילדיי. נכנסתי לדיכאון אמיתי. לא יכולתי לזוז, הפכנו ממש לעניים. זו הייתה המשמעות. עברנו, יותר נכון, נאלצנו לעבור לשכונה פשוטה בניו יורק. כולם ידעו מי אנחנו, מה היינו, ונדו לנו בראשם. הייתי קם בבוקר, בלי מטרה מוגדרת. הייתי הולך לקברו של אבי ובוכה שם. אשתי לא הזכירה לי במילה אחת מה שכל אישה אחרת הייתה מזכירה. בימים הראשונים, בכתה אתי, אך לאחר מכן אזרה כוח והחלה לבנות בנחישות את חיינו החדשים. כאשר הייתי מנסה לדבר על העתיד, ואף להתנצל על מה שעשיתי, היא פשוט לא רצתה לשמוע. "זה היה ונגמר. גזירה משמים". הייתה אומרת.

התרגלנו לרמת חיים פשוטה וסבירה. עבדתי במפעל המשפחתי, שנוהל על ידי בעלה של אחותי. חלפו חמש שנים, ובתי הבכורה התחילה לשמוע הצעות שידוכים. שמעתי הצעות שונות, אך אשתי הייתה פוסלת אותן. היא דרשה מהשכנים להציע את הבחורים הטובים ביותר באמריקה. אמרתי לה שכדאי שתיזכר מי אנחנו. פושטי רגל. אך היא בשלה. ימים ולילות שוחחה בטלפון עם טובי השדכנים, בסוף הודיעה לי, שהבת הולכת להיפגש עם... וכאן נקבה בשם של בחור מצוין שבמצוינים, בן למשפחת רבנים ידועה מאד. שאלתי כיצד נוכל לעמוד בהתחייבויות הכספיות. היא אמרה לי:

הנאמנות של הילדים. ידעתי שלא אוכל לשקר לך ולומר שלא עשיתי זאת, משום שאז תהיה זו באמת גניבה. רצייתי שיהיה לי כסף שלא תשאל עלי, ולכן פתחתי עוד קרנות נאמנות באותו סכום, לכל אחד מילדינו, כ'גיבוי'. אחר כך נפלת, פדית את המקור, ולי נשאר הגיבוי. דע לך שיש לנו כסף לחתן את כל הילדים שלנו, וגם לנו יישאר סכום יפה להתקיים באמצעותו". חזרתי לחדר מאושר אין קץ. עול עצום ירד מכתפי, ותחתיו הגיע כוח מיוחד, המניע אותי עד היום. ידעתי כי ה' מעולם לא נטש אותי, ושחסד גדול עשה עמי, שנתן לי אישה כה מיוחדת, שממש כדברי אבי, איני מגיע אף לקרסוליה.

חיתנו מאז את כל הילדים, בסייעתא דישמיא, ברווחה ובנחת. יותר מכך איני צריך בחיי. כיום אני קרוב לגיל שישים, שמח בחלקי, ואני חושב שאת הסיפור שלי ניתן לסכם בכמה מילים: "בטח בה לב בעלה- ושלל לא יחסר".

(חיים ולדה, אנשים מספרים על עצמם 1)

"בעזרת ה', הכל יהיה בסדר". הזוג נפגש והוחלט על חתונה. הורי החתן הגיעו לביתנו הצנוע. שוחחנו מעט. ואז האבא אמר: "בואו ניגש לתכל'ס". הסביר שבנו הוא בן תורה, שבעזרת ה' ישב וילמד במשך כל ימי חייו. הוריו מעוניינים שיעשה זאת מתוך רחבות הדעת. הוא הוסיף, שהשדכן אמר כי יש התחייבות מצד הכלה לתת את כל הוצאות הדיור והחתונה, וכמו כן לדאוג לקרן ממנה יתפרנס הזוג כל חייו. הרגשתי איך הזיעה נוטפת מגופי. מי התחייב על כך בשמי? התבוננתי באשתי, אך היא הייתה רגועה לחלוטין, ורמזה לי שלא אומר דבר. כאשר הוא סיים לדבר, היא מוציאה מהתיק שלה כמה ניירות ואומרת: "יש כאן קרן נאמנות על שם הכלה, בסכום שיספיק לדירה ולחתונה, ומהשאר הם יוכלו לחיות כל חייהם", קשה לי לתאר מה הרגשתי. מסביבי הייתה המולה, נשיקות, קריאות "מזל טוב", ואני כמו בתוך חלום. לקחתי את אשתי לצד ושאלתי: "מה קורה כאן? הרי פדיתי את קרנות הנאמנות, שכחת?" והיא עונה: "כאשר עסקין החלו להתרסק, תיארתי לעצמי שאם תיפול מנכסין, ייתכן שתבוא לבקש את קרנות

תפלה

רבנו של עולם!

זכה אותי להתחזק באמונה ובטחון שאתה אבא באמת כל יכול. שאתה כזה גדול וחזק ואדיר ונורא, ששום דבר לא קשה לך. שהכל אתה יכול לעשות. זכה אותי לחזור על המשפט - ה' הוא כל יכול עשרות ומאות פעמים עד שאני ארגיש אותו בנשמה. כי מה שווה התפילה שלי אם בסתר ליבי מהדהד המשפט- נכון שה' הוא כל יכול אבל מה כבר ה' יעשה במצב הזה.

תעזור לי לזרוק את השכל ולהאמין שאתה יכול להושיע אותי במליוני דרכים שאני בכלל לא חשבתי עליהם.

ריבנו של עולם, תעזור לי להתחזק באמונה ובטחון. כי יש דברים שאני מבקש והם באמת נשמעים דמיוניים, גרנדיוזיים, מעולם לא שמעתי שמישהו זכה בהם, מעולם לא שמעתי שאנשים היו להם כאלה ניסים ונפלאות כמו שאני מבקש, אז דווקא לי זה יקרה?

ריבנו של עולם, תעזור לי להתחזק באמונה ובטחון שגם אם אני מתפלל כבר שנים ולא רואה ישועה באותו עניין, שאני אחיה את "השכל" הזה שלכל עניין יש מכסה של תפילות ויכול להיות שדווקא היום אני אגיע למכסה שלי ואז תשלח לנו כזו ישועה נפלאה, שנתבייש קצת בכל הרהורים האלה, שעיקרם - כל כך הרבה זמן ולא נושעת, אז כנראה שזה כבר לא יקרה.

ריבנו של עולם חזק אותי באמונה ובטחון.

שמח שלום והחיים!
מנחם אזולאי

בכל נושא אישי - ניתן לפנות לכותב העלון בפקס. 02-6242148

בכל נושא אחר - ניתן לפנות לטלפון 050-4178148

העלון טעון גניזה

להורדת העלון: מאתר "אור האמונה" - ohrhaemuna.com

מאתר "לדעת" - http://ladaat.info/gilyonot.aspx

להצטרפות לרשימת התפוצה: r.m.azolai@gmail.com

פרשת וילך

מאור שבתורה

מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך

לע"נ: מו"א עט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

שבת ו' תשרי התש"פ

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
18:06	18:55	19:37
18:03	18:53	19:33
18:04	18:53	19:34
18:05	18:55	19:36

י-ם
ת"א
חיפה
ב"ש

כל הזכויות שמורות

יצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יעבד דהאן נ"י 050-4194600

היה יהודי, שחלפו שבע שנים מאז נישואיו ועדיין לא נפקד בפרי בטן. בני הזוג נועצו ברופאים ואחד מהם המליץ על טיפול מורכב ומסובך ביותר. היהודי לא ידע להשית עצות בנפשו. באותה עת, התקיימה הילולא אצל רבי **אלעזר אבוחצירא** זצוק"ל והיהודי הגיע להשתתף בה. **מאות גדשו** את בית המדרש, כאשר רבי אלעזר מסב בראש השולחן ומנצח על ההילולא. מיודענו, ניצב לו בקרן זוית מרוחקת. לפתע, הוא רואה את הצדיק שישב עד כה כשמבטיו מושפלים כדרכו, נושא עיניו אל הפינה שבה ניצב. והוא ביקש ממנו להתקרב. הוא היה בטוח שהצדיק אינו מכוון אליו את קריאתו. וכי מדוע יזכה בכלל אדם פשוט כמותו, **בתשומת לב** מצד הצדיק? אך לפתע שוב נשמע קולו בוקע ועולה הפקודה: 'בא לכאן!' רק כאשר שב הצדיק על קריאתו בשלישית, הבין כי הוא ולא אחר, הוא האיש המבוקש והוא החל לפסוע בצעדים מהוססים, ורבי אלעזר פנה אליו ברחימאיות אופייניות, ונוף בו ברכות: "מה לך? מדוע שקעת בעצב? וכי סבור אתה שלא יהיו לך ילדים? אני מבטיח לך, כי עוד השנה יהיה לך בן." פניו של האיש האדימו, ליבו התרחב משמחה. לא חלפו הימים, ולתקופת תשעת חודשי העיבור, ילדה רעייתו את בנם בכורם למזל טוב

בעולם האמת שם יתגלה כוחה האמיתי של נשמתו של האדם שחצובה תחת כיסא הכבוד

מושג הבושה שלנו הוא בזיון, היפוכו של הביזיון הוא הכבוד

הרב מרדכי אליהו זצ"ל הרגיל אותנו **לחשוב מראש**. "חכם עיניו בראשו" - להיות פיקח, לא להיכנס לבעיות הילכתיות. לא להיות רק חכם שמוצא להן פתרון. לחשוב מראש על המניין ועל הכשרות באולם, על מי שיהיה איתך ועל מי שמחכה לך בכל דבר כדאי להערך מראש. למתבונן מהצד הכל נראה זרימה שוטפת, אבל באמת יש כאן חשיבה מדוקדקת, והכל בשמחה, במאור פנים ובחיבה גדולה.

רבנו רבי **יצחק כדורי** זצ"ל עסק רבות בכוונות התפילה. אחד המכוונים שהגיע אליו לשאול על רבי **שלום שרעבי** זצ"ל יצא נדחם: "למרות גילו המופלג, הוא יודע את כל סידור הרש"ש בע"פ ישר והפוך!" אמר למלווייו.

כמו כן, הקפיד מאד להתפלל את התפילה **מתוך הסידור** מעולם לא בע"פ! גם בערוב ימיו, כאשר קשתה עליו הקריאה, לא ויתר על תפילה מן הסידור. תפלתו סדורה ומכוונת, נאמר מילה במילה, בלי להפסיד ולו תיבה אחת, כאשר הציבור ממתין עד שייסיים.

בכל דבר גשמי יש ניצוץ של קדושה, וכדי לברר ניצוץ זה ולהעלותו לקדושה, על האדם להילחם עם עצמו שלא ירצה ליהנות מן הגשמי, אלא יבקש את **התועלת** שאפשר להפיק ממנו, בתורה, בתפילה, בקיום המצוות ובעבודת השם יתברך.

הספק בונה את ההר, שהאמונה יכולה להזיז

שהבורא יתברך מרחם על האדם יותר מכל מרחם, ולא עוד, אלא שכל **רחמנות וחמלה** שיש למישהו על האדם, היא מהרחמים והחמלה שנתן הא-ל בלבנו, כמו שאמר הכתוב: ונתן לך רחמים ורחמך והרבך

מקור הרע הוא במידת הגאווה ותאוות הכבוד

רגלי חסידי ישמור-יהודי עשיר גדול מפרס הגיע לארץ. היו לו פצעים ברגלים, שרופאים מכל העולם ניסו לרפאם והתייאשו. הציע לו ידיד ללכת להתברך אצל רבינו **הבבא סאלי** זצ"ל, הוא קיבל את ההצעה ונסע לרבנו. הרב בירך אותו **ונתן לו מים** שימרח על הפצעים. היהודי חזר לפרס ומרח מספר פעמים מהמים והכל נעלם והבריא.

הוא צילצל במיוחד מפרס היהודי שברוך ה' הוא כבר בריא ואין לו שום מיהוש.

נקודת לפתח

אדם יצא לטיול בג'נונג, הוא הסתובב בין העצים הגדולים, והתענג על צלילי היער. פתאום **הוא פוגש קוף**, הקוף, מברך אותו ומציע לאיש להתלוות אליו לסיור ביער. 'אתה יודע', פונה האיש אל הקוף, 'יכול להיות שאנחנו קצת קרובי משפחה. יש אצלנו אחד שאומר שבני האדם נולדו מהקופים, לפני הרבה שנים. יש הרבה אנשים שמאמינים לו, אז אולי אנחנו בכלל בני דודים'. תוך כדי הטיול הם מבינים באריה רעב שמתקרב לעברם. האיש קופא תחתיו בבהלה. אבל הקוף לא מאבד עשתונות, הוא גורר אותו אחריו ועוזר לו לטפס בזריזות על עץ קרוב, שם למעלה הם בטוחים האריה, 'אני לא אז מכאן עד **שאחד מכם יורד!**' הוא מכריז, 'את השני אני משחרר בלא פגע'. האיש מביט אל הקוף בחרדה, אבל הקוף ממחר להרגיע אותו, 'אצלנו לא נוטשים חברים, אל תדאג, אתה כאן אתי, האריה לא יפגע בנו!'

הם יושבים על העץ במשך שעות, הוא מרגיש עייף ורוצה רק לתפוס תנומה קלה. הוא מציע לקוף שכל אחד ינמנם קצת למשך שעה, כשהאחד ישן השני שומר, וחוזר חלילה. הקוף הסכים והאיש עצם את עיניו לשינה קלה. כעבור שעה הגיע תורו של הקוף ששקע בשינה עמוקה. ואז החלו מחשבות וזדוניות להתגבש לראשו: 'אם אפיל את הקוף הישן למטה - האריה יאכל אותו, וכפי שהבטיח - וייתן לי ללכת לחופשי!'

הוא החליט לבצע את תוכניתו, **ודחף את הקוף** הישן למטה. אבל הקוף, שרגיל לחיות על העצים, התעורר מיד, נאחו בענף תחתון והתייצב עליו. הוא שתק ולא אמר מילה, רק חזר וטיפס למעלה, והמשיך לישון על אותו ענף ממנו נדחף. האיש הרגיש נבזי, הוא חש בוגד לאחר כמה שעות שקע האריה בשינה עמוקה. הקוף אחז בידו של האיש הוריד אותו מהעץ בשקט, והראה לו את הדרך החוצה מהיער. לפני שנפרדו אמר הקוף לאיש: 'אני ממש לא כונס עליך, עשית מה שחשבת לנכון. אבל תעשה לי טובה בבקשה, אל תמשיך להפיץ את השמועה **שאנחנו קרובי משפחה**, בסדר? זה מעליב. לא יתכן שאנחנו קרובי משפחה. מישהו משלנו, לא היה עושה את מה שאתה עשית!'

ולכל מי שמרגיש לא בנוח עם הסיפור הזה. כנראה שזה נוגע באמת בנקודה רגישה. כי רק האדם יכול להיות טוב מתוך בחירה. ורע מתוך בחירה. הקוף בעצמו הבין שאנחנו לא בני דודים. אבל בניגוד לדעתו שהוא הרבה יותר טוב. נזכיר רק שהוא נולד ככה. אנחנו **בבעלי בחירה** יש לנו אפשרות לעלות הרבה יותר גבוה. (העורך)

רבי יוסף ב"ר דוד אמאדו מחכמי איזמיר. מתואר "הרב ועצום". אביו הגאון רבי **דוד אמאדו** זצ"ל, חיבר את הספרים, עיני דוד ותהלה לדוד. הספר שחיבר "חלקו של יוסף", נדפס באיזמיר בשנת, 'זה' חלקו של 'היוסף', לאחר פטירת המחבר. הספר כולל: דרושים, פסוקי תנ"ך וקצת חידושים על סדר ד' טורים.

ימים על ימי בולך העלון לברכת והצלחת מורנו ורבנו עט"ר הרה"ג **ראובן אלבן שליט"א** "יקוי ה' יזלכפו כוז"

היצר מסית שוב ושוב את דעתו של האדם מעיקר חובתו בעולמו

רבי - שמשם של

החסידים הוא. רואים אנו את השמש ברקיע השמים, איש מאיתנו אינו מבין מה מהותה ועצמותה של בריאה זו, המרחפת בשמים ממעל, מה טבעה ומה טיבה,

ועם זאת **נולנו יודעים** שהיא מאירה ומביאה תועלת לכל חי, וגם מרפא בכנפיה.

כך הרבי, **אין לנו** השגה במהותו, אך הוא השמש שמחממת ומרפאת אותנו.

הצל את בני ביתך... כאשר פלשו הנאצים

לוינה, אספו מקורבי הרה"ק, רבי **אברהם יהושע העשיל** מקאפיטשניץ זיע"א, כסף כדי לשחד קצין צבא, שיבריה את הרב במטוס לרומא. הכסף היה שמור בבית הרבי. אותו יום בא לרבי יהודי עני מטופל בילדים וסיפר לו שרצונו להימלט עם משפחתו במטוס, אך אין בידו כסף.

נתן לו הרבי את הכסף ואמר: "תמיד נזהרתי לא להשאיר אצלי כסף אלא להחלוץ לצדקה, אך היום חשבתי לשמור כסף **לצורך הבריחה**. קח את הכסף והצל את בני ביתך.

הודע למארגני הבריחה כי חזרתי בי בגלל חולשתו". רק אחרי ימים אחדים הבינו המקורבים מה ארע, והחלו לגייס מחדש את הכסף להצלת הרבי.

כלל דבר העדף את החדש, מלבד חברים, שם העדף את הישן

השנאה הגויית התפרצה דווקא כשהיהודי רצה להידמות לגוי

רשימת תפוצה
hamaor.net@gmail.com

משולחן גבוה

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב **ראובן אלבז שליט"א**

"משולחן גבוה" דברי תורה מפי: ראש מוסדות "אור החיים"

הרה"ג **ראובן אלבז שליט"א**.

"שׁוֹבָה יִשְׂרָאֵל עַד ה' אֲלוֹקֶיךָ כִּי כִשְׁלֹתָ בְּעֹנֶיךָ, קָחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים וְשׁוּבוּ אֶל ה' אֱמַרוּ אֵלָיו כָּל תְּשׁוּאָה עֲוֹן וְקַח טוֹב" (הושע יד, ב-ג),

לתקן את החטאים באמצעות תיקונים וסיגופים זה קשה מאוד, אך הדרך המובחרת והטובה היא להרבות בלימוד התורה הקדושה שמכפרת עוונות האדם.

וזהו שאומר הנביא " **כִּי כִשְׁלֹתָ בְּעֹנֶיךָ – קָחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים** – את דברי תורה, תרבו בקביעת עתים לתורה ובזה תשובו אל ה'. "אמרו אליו **כל תשואה עון**" אמרו להקב"ה תשא את עווננו שלא יפגע וירע לנו, ובתמורה **"קח טוב ואין טוב אלא תורה שנאמר "כי לקח טוב נתתי לכם"** (משלי ד, ב), קח את לימוד התורה בתמורה לעוונותינו.

על דוד המלך נאמר (שמואל ב ה, טו) **"וַיְהִי יְהוָה יְדוּד עִוְשָׁה מִשְׁפָּט וַיְצַדֵּקָהּ, וְקִשְׁתָּהּ, הֲלֹא כָּל מְקוֹם שִׁישׁ מִשְׁפָּט אֵין צִדְקָהּ, וַיְצַדֵּקָהּ אֵין מִשְׁפָּט?"**

אלא מסבירים חז"ל (סנהדרין ו ע"ב ובדברים רבה פרשת שופטים ה, ג) שכשהיו באים לפני דוד המלך עני ועשיר לדין, והעני התחייב, היה דוד הורץ את גורלו כדין התורה ומחייבו, ולאחר המשפט שולח לעני כסף מאת המלך כדי שיוכל לשלם מה שהתחייב לעשיר. וזהו **"משפט וצדקה"** שגם היה מוציא דין אמת לאמיתו ומחייב את העני, וגם היה עושה עמו צדקה ונותן לו את הכסף שחייב.

אך התפלל דוד ואמר (תהילים קיט, קא) **"עֲשִׂיתִי מִשְׁפָּט וַיְצַדֵּק כָּל תַּנְיָחֵנִי לְעִשְׂקִי, רִיבֹנֵנוּ שֶׁל עוֹלָם הֲרִינֵנוּ עוֹשֶׂה מִשְׁפָּט וַצַּדֵּקָה, אֵךְ יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה הָעֵנִי וּבַעַל דֵּינֵנוּ קִנּוּיָא עָלַי לְתַבּוּעַ אֶת הָעֵנִי, וְאֵנִי אֶשְׁלֵם לוֹ בַּעֲבוּרֵנוּ וְאֶחָד כֵּךְ יַחֲלֶקנוּ מִזֶּה שֶׁעֲשִׂינוּ מִמֶּנִּי, אֲלֵא אֲזַהֶה רְמוּתֹם(חידושי אגדות למהרש"א שם ד"ה ששילם לו).**

חוסנם ותפאתם של בעלי הבתים...

בדרך לגטו בנירדהאז, הונגריה, בשנות הזעם רבי **מרדכי זלפרינד** זצ"ל הובל בעגלה יחד עם קבוצת צעירים לגטו המרכזי בנירדהאז. בדרך שררה אווירת נכאים. לפתע פנה רבי מרדכי, שהיה תלמיד חכם בעל ידע רב בתורת הנסתר, ואמר לבחורים שעימו:

"רבותי! גם ברגעים קשים אלו אין אנו פטורים לגמרי **מלימוד תורה**. קשה לכם וודאי לשמוע שיעור מעמיק, אך אולי תואילו, לפחות, להצטרף אלי, ואני אלמדכם את פירושי המילים של שלושת ה'אתקיננו סעודתא' מסעודות השבת." במתק לשונו ובהתלהבות למד עימם את הפירושים ואת הכוונות. ממחשבותיו של חסיד זה למדים אנו על חוסנם ותפאתם של בעלי הבתים, שהיו ואינם.

hamaor.net

איש אחד נוסע בכביש בסוסיטא שלו. אחרי מאמץ רב הוא מצליח להגיע למהירות של 40 קמ"ש. פתאום מכוננית מרצדס חותכת אותו במהירות אדירה של 300 קמ"ש. למחרת הנהג שנסע במרצדס פוגש בחיית החולים את הנהג שנסע בסוסיטא ושואל אותו: "איך הגעת לפה?" מילא אני, נסעתי 300 קמ"ש ועשיתי תאונה, אבל אתה?" עונה לו הנהג בסוסיטא: "כן... אחרי שחתכת אותי כ"כ מהר, חשבתי שאני עומד במקום **אז יצאתי לבדוק**"

במקומות רבים במקרא מודגשת החשיבות הרבה של מצוות שונות בין אדם לחברו לדוגמה: שלושים ושש פעמים התורה מצווה על היחס הראוי **כלפי הגר**, היתום והאלמנה, וגם חז"ל הדגישו ביותר את חשיבות גמילות חסדים. במשנה נאמר "על שלושה דברים העולם עומד: על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים" גמילות חסדים ניתן לקיים בשתי דרכים: **האחד** צדקה באמצעות מתן כסף, כמענק או כהלוואה ללא ריבית. השני עזרה רוחנית-נפשית לזולת שלא באמצעות מתן כסף לדוגמה: הכנסת אורחים, ביקור חולים, לווית המת וניחום אבלים.

התשובה, ככל התשובות כתובה בתורה.

בתפילתם של יצחק ורבקה, חשוכי בנים, ואומרת הגמרא (יבמות ד): מפני מה היו אבותינו עקרים? מפני שהקב"ה מתאוה לתפילתם של צדיקים. תפילה מעומק הלב **ביתר שברון לב**, מקרבת את האדם לבוראו ומקשרת אותו לקונו. וכל סבל כדאי, כדי לחזק ולאמץ קשר זה! אך אם הסבל לא יביא לתפילה, לישועה, אזי לשווא היה... נפיק את הלקח, נישא עינינו השימימה וניוושע.

איזה כורדי יושב בבית, פתאום הוא מקבל טלפון ומתחיל לבכות, אישתו שואלת אותו: "מה קרה?" הוא מספר לה: "אבא שלי נפטר..." היא מרגיעה אותו...

ושוב הטלפון מצלצל, והכורדי בוכה שוב, יותר מהפעם הראשונה. אז אישתו שואלת: "מה קרה!?" הכורדי: "אחי התקשר **וגם אבא שלו מת...**"

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשד, דינה בת רוב, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, שרון בן טיפחה, שמחה בת לולו, יחיאל בן לוליה, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, נעימה בת עזיה, שלמית חיה בת אסתר, סעדיה מוזל בת יעקב, מלכה בת שרה, פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, דוד ומרים אלבו, הרב אלעזר בן שמחה, יעקב בן אורית, יחזקאל בן שמחה, דדה בת אסתר בוגנים, יעקב בן נטלי, רפאל בן קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלכסטר בן זוהרה אלעזר בן רגינה, אפרים אליהו בן מרים, שלום בן אורה מורי, הרב יורם אברגיל, הרב יהודה יאיר, שמעון בן רינה, ישראל בן שמחה סבג, אווסינה בת גוריה חלפון, שמואל בן רבקה זכאי יחל רשל בת קלרה, חכם יהודה בן חנה פתייא **מרו הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה**

בביתו של רבי שלום שבדרון זצ"ל לא ידע מעולם חיי רווחה מה הם.

באותם ימים הלכים ממשך הבית הקטן להתבוסס בקשיים. הימים והלילות לוו בקשיי פרנסה. היו רגעי מצוקה שבהם חסרה גם פרוטה לקניית לחם. ערב אחד שב רבי שלום מדרשה וניגש לעבר הארון לתלות בו את מעילו. הוא הכניס את היד לכיס הצדדי להוציא את המשניות שליוו אותו בדרכים ולפתע חש, בין אצבעותיו, בנייר מרשרש. מאי האי? מה יש כאן? רבי שלום הכניס את ידו בשנית והוציא- המהוא על **סכום גבוה**. הסיט רבי שלום את משקפיו, ודקדק להביט בחתימת בעל ההמחאה ומיד הבין את משמעותה: ההמחאה שנתחבה לכיסו היתה תשלום על הדרשה... (אלף וחמש מאות לירות. סכום גדול מאוד) רבי שלום נבהל. ידיו רטטו. הוא הגביה את השיק, תפסו בחוזקה בשתי ידיו... **קרעו לגודים**. משם פנה נחרצות לפינת החדר והשליך את הקרעים למקום המיועד, פה האשפה. תשלום על הדרשה? --- לא! לא! לא!

רבי **שמחה נתן סגל**, חתנו, שעמד בחדר הסמוך וצפה במעשה התרגש עד עמקי נפשו. "מי כמוני יודע עד מה גדולה מצוקתם הכספית" הרהר בשתיקה וכשעזב רבי שלום את החדר, חמק לשם חתנו, אסף את הקרעים המושלכים ממקומם והצפינים בארנקו למשמרת. עד היום, עשרות שנים עברו והקרעים עודם **עומדים למשמרת** לדור אחרון...

קול תודה

עלון ההתחזקות החדשי בענייני השבח וההודאה לבורא עולם

מאמר של הודיה

פנינים של הודיה

כתב הרה"ק מברדיטשב זיע"א (ליקוטים): "אברכה את ה' בכל עת" (שם), דישי עיתים לטובה ויש עיתים לרעה, כמבואר בקהלת (ג,א-ו), ועד עתה סבר דוד המלך ע"ה דאין לברך לה' רק בעיתים שהם טובים, מה שאין כן בעיתים לרעה, היאך אפשר להלל, איזה טובה מגיע מרעה, שיהא ברעה שבח ה' יתברך? אמנם עתה 'בשנות את טעמו לפני אבימלך', ראה שמשגעון שהוא רעה לעין כל, בא טובה, שעל ידי כן ניצל מלכיש; אם כן **ראה שבעת רעה יש גם כן בו טובה, ולכן אמר אז 'אברכה את ה' בכל עת'**, ואין שום עת – גם העיתים לרעה ח"ו – שלא אברכה לה, כיון שמהם גם כן בא טובה, וזהו שאמר 'תמיד תהילתו בפני'."

מסופר על הבעש"ט הק' זיע"א, שראה פעם את אחד המתפללים אומר בבוקר 'לפיכך אנחנו חייבים להודות' וכו' ברגילות ובקפירות.

ניגש אליו הבעש"ט, ואמר לו שיאמר "לפיכך" ב-כ' דגושה, ולא בקפירות; דהיינו, שיכניס חמימות ו'כך' (קאך = רותח, באידיש) במה שאומר 'לפיכך אנחנו חייבים להודות לך ולשבחך ולפארך ולברך ולקדש וליתן שבח והודיה לשמך', וכי איך יכולין לומר זאת בקפירות, הלא התיבות בוערים כאש על גודל הזכיה שיש לעם בני ישראל, ויש לנו ליתן שבח והודיה לשמו יתברך בכל לשונות הודאה על זה (לחזות בנועם ה').

מסופר על הרה"ק מסטרעליסק זיע"ע, שפעם אחת עברו עליו כמה ימים בלי שום דבר מאכל, והיה מהלך רעב וצמא, ולא היה לו במה לשבור רעבונו. התחיל אז להלל ולשבח לבוראו, ואמר: "אינני יודע במה זכיתי לחסדים כל כך גדולים מהשם יתברך, הרי כמה וכמה בני אדם שסובלים מחולאים שונים, ומכינים להם מעדני מלכים ופרי מגדים להאכילם, והחולים בעצמם אינם מסוגלים לטעום מאומה, כל אוכל תתעב נפשם – ואילו אני, ברוך השם, בריא אולם, וברוך השם שיש לי תיאבון, וביכולתי לאכול אפילו פת קיבר ואשבע. האין זה חסדי ה' המגולים?" ("אמרי קודש")

כתב ה"חידושי הרי"ם" בשם הרה"ק מפרשיסחא זיע"ע, דבכל חסד וחסד שהקב"ה עושה לאדם, צריך להיות שפל רוח ביותר ובמאוד, וביאר בזה מאמר הכתוב (תהלים לב), "ארוממך ה' כי דיליתני", דלשון 'דיליתני' יש לו ב' משמעויות: לשון הגבהה, ולשון דלות. ואמר "ארוממך ה'", דהיינו הגם שרוממת אותי, מכל מקום נשארתי בדלות, והקב"ה מגביה לאדם כפי שהוא שפל.

נקדמה פניו בתודה

יותר, כן צריך הוא להאריך יותר בתשבחות ה', בכדי להחיות נפשו להיות דבק באלוקים. ויותר מזה כתב בספה"ק "נועם אלימלך", שאפשר ע"י אמירת השבח לפעול ישועה יותר בקל מע"י הבקשות, והטעם - **שבאמירת השבח האדם יכול לדבק ולקשר נפשו לעולם הנקרא "תהלה", אשר שם אין שייך שום קטרוג,**

ואז נעשין כל בקשותיו מבלי שיצטרך לפרטם ולבקש עליהם. וניתן להבין דבריו דרך משל, לאדם שנמצא בבור, וחסר לו אויר לנשימה. הוא מבקש שישפיעו לו אויר דרך צינור, וכך הוא נושם. יום אחד מחליטים

לשחרר אותו ולקחת אותו אל חצר המלך. מתרגש הוא ושואל: 'כמה צריך לשלם על האויר בבית המלך?' לועגים וצוחקים עליו כולם. 'אויר בבית המלך?! הרי זה ברור מאילוי! כל מי שנכנס לארמון ממילא נהנה מאויר צח ונקי'. והנמשל, כל זמן שאדם נמצא בריחוק מה' וצריך להוריד שפע מלמעלה זהו באמת עסק גדול וקשה המצריך הרבה מליצי יושר וזכויות שיתנו לשפע להגיע אליו-

אך כאשר אדם זוכה לדבק ולקשר עצמו לעולם של שבח והודיה, עולם הנקרא 'תהלה'- עי"ז הוא נמצא ממילא בארמון המלוכה ושם יכול לקבל הכל ללא שום קטרוג ומניעה.

יהי רצון שנזכה לנצל את ימי תשרי אלו להרבות בשבח ובהודיה ליוצרנו, לקדם פניו בתודה, ובזאת נגביר דבקותנו והתקשרותנו אליו ית' בקשר חזק בל ינתק לכל שאר ימות השנה - עד לגאולה השלמה במהרה ב"א. שנה טובה ומבורכת! ■

אמר הרב פינקוס זצ"ל (והדברים מובאים בספר שיחות לימים הנוראים): "והנה הקב"ה סידר את העולם באופן שישנה תקופה מיוחדת המתאימה ביותר להתקשרות עמו. תקופה זו היא מתחילת חודש אלול עד אחרי סוכות. ההתקשרות עם הקב"ה היא המטרה שלנו בכל המערכת הזו."

"דרשו ה' בהמצאו" - אומרים חז"ל כי בימים אלו הקב"ה מצוי, ויורד הוא ית' עד אלינו אל כל יהודי ויהודי. וכיצד נקדם את פניו? מגלה לנו דוד המלך עצה נפלאה: **"נקדמה פניו בתודה". עבודת**

ההודיה לה' סוללת ליהודי דרך של התקרבות והתקשרות נפלאה בבוראו. אם נרצה לדייק, נוכל לומר כי **ההודיה לה' - כל מהותה היא קרבה ודבקות בה'.**

כתב רש"י על דברי הגמ' במס' סוטה (מ, ע"ב), "בזמן ששליח ציבור אומר מודים, העם מה הם אומרים? אמר רב 'מודים אנחנו לך ה' אלוקינו על שאנחנו מודים לך'", וכתב רש"י "על שאנחנו מודים לך" - על שנתת בליבנו להיות דבוקים בך ומודים לך.

רואים בדבריו שעניין הודאה היא להיות דבק בה'.

וכתב בספר שערים בתפילה בשער רינה, **שע"י שירות ותשבחות שאדם משבח לה' נעשה דבק בו** וכך כתב שם, דהנהגת החסידים והצדיקים אשר מעולם היתה לעסוק בעבודה זו של שירות ותשבחות הרבה מאוד בלי שיעור ובלי ערך... וכן בענין התשבחות, כיון שדרכם דבק האדם ויונק ממקור החיים, ככל שהאדם גדול

סיפורים של הודיה

סיפורי ישועות בזכות התודה מתוך הקו "קול תודה"

30 שניות של "מזמור לתודה"

בשבח והודיה לה, אספר לכם את סיפורי, סיפור של השגחה פרטית וקרבת ה' לי טוב. הכל התחיל בהשגחה פרטית מופלאה, והיא היחידה שזכינו לה עם הקו הנפלא "קול תודה". לאחר לידת בתי שמעתי מאחד מחבריי על הקו המחוקק. בשבילנו זה היה טל תחיה וראינו איך הקב"ה מקדים רפואה למכה.

כשבתנו נולדה, התגלתה אצלה בעיה רפואית המצריכה ניתוח. כיוון שלא היה רופא מומחה לכך בבית החולים בו היינו, שלחו אותנו לבית חולים אחר.

מייד כאשר הגענו לשם, שאלו אותנו אם אנו מוכנים לאשפוז. אמרנו שלא - כששנו שבאנו רק לבדיקה ולייעוץ; וכשינו לוחש תפילה ובקשה מה, הסביר הרופא מהי הבעיה, נתן הפניות לבדיקות, ואף הסביר כיצד יש לטפל בתינוקת מדי יום: טיפול מכאיב ולא נעים בכלל שממש מפחיד לעשותו לתינוקת כה קטנה וזעירה. כמו-כן הרופא קבע, שכשהיא תגיע על 5 ק"ג, יצטרכו לנתחה. לניתוח סכויי הצלחה רבים, אך גם סיכונים כבירים שאי-אפשר לתקנם.

ב"ה, הודינו לה' שקיבלנו רופא מלאך משמיים, שאף נתן לנו את מספר הטלפון האישי שלו והתיר לפנות אליו בכל זמן בכל שאלה או בעיה.

אשתי ואני היינו צריכים לבצע את הטיפול בתינוקת במשך 30 שניות, יום כן ויום לא. עשינו אותו תמיד בדלת סגורה בלי לשתף אף אחד מבני הבית. ואז, בהשראת הקו המיוחד, עלה במוחי 30-שניות זהו בערך הזמן של אמירת "מזמור לתודה". וכך- כל פעם שביצענו את הבדיקה, במקום לספור 30 שניות, אמרנו "מזמור לתודה" מילה במילה ובכוונה.

כשסיימנו הוספנו פסוקי בטחון בה': "ה' הוא האלוקים, אין עוד מלבדו..." והודינו לה' על כל טובותיו עמנו: תודה שאנו עושים את הטיפול בבית, תודה שהתינוקת בריאה בשאר איבריה, תודה על שאר ילדינו הטובים והבריאים ועוד. ביקשנו מעומק הלב, שהקב"ה הכל-יכול ירפא את הכל.

כל פעם שראיתי את התינוקת המתוקה צוחקת, נצבט ליבי מהמחשבה שכנראה תצטרך לעבור את הניתוח הקשה והמאיים עם הסכנות הזיהומיות. הבטחתי, שבלי-נדד, אם לא נצטרך ניתוח (דבר שלא דובר עליו בכלל) נעשה סעודת הודיה לעשרה אנשים עם אמירת נשמת כל חי.

עברו ארבעה חודשים, והגיע הזמן לקבוע תור לניתוח.

כשהגענו למרפאת טרום ניתוח, הרופא בדק אמר: "מעניין... הציונית זזה ארבעה מ"מ והתרחבה. נשאר שני מ"מ בקושי ואין צורך בניתוח". האבחנה השתנתה מקצה לקצה. הרופא הגדיר שזה

מעט לא קורה. - הודו לה' כי טוב!

סיפרנו לרופא על הטיפולים המיוחדים שעשינו עם "מזמור לתודה" וכמובן שהמשכנו בהודיה נרגשת, לשבח ולהלל להקב"ה הכל-יכול מתוך תחושה של "קרבת אלוקים לי טוב".

ב"ה, זכינו בשבוע שעבר גם לעשות סעודת הודיה מרוממת ומחזקת עם "נשמת כל חי" ברב עם.

כולי תפילה, שההרגשה המרוממת הזאת תשאר כולה בכל עוצמתה ונזכה להודות לה' בביאת משיח צדקנו ובגאולה השלמה בב"א. ■

הודיה בלב המדבר

שלום לקהל "קול תודה". ראשית, ארצה להודות על המהפכה היהודית המופלאה שארעה לאחרונה בעמנו, מהפכת ההודיה לה'. אכן תמיד ידענו כולנו על ערך ההודיה, זאת למדנו מלאה אמנו. ובכל זאת, כעת ההודיה נכנסת לחיינו בכל רגע ורגע, והופכת לחלק משגרת החשיבה וההרגשה שלנו. אשירנו שזכינו. אנחנו דרומיים. בשבוע שעבר חזרנו בשעת לילה מאוחרת מאיזור המרכז.

לפתע, באחד הכבישים החשוכים והשוממים, החל הרכב לקרוע והאט בנוסעתו. בניסיים הצלחנו לרדת לשוליים כשהאוטו נדם סופית, אולם מחציתו עמדה על הכביש בשל השוליים הצרים.

חשיכה, שממה, אנחנו לבד... הלב מפרפר, כי לא מזמן היו בכביש זה מספר נסיונות של הבדואים לשדוד מכוניות. מה עושים?? נכון, מתפללים.

באופן ספונטני התחלתי לומר (איך לא?) "מזמור לתודה".

יצרנו קשר עם מוקד ארגון חסד, שבא לעזרת מכוניות

מחליטים שיש להזמין גרר. השוטרים לא עוזבים אותנו. הם עוצרים את התנועה, אחד מהם מדרדר את הרכב חצי ק"מ אחורה לאזור מואר בעל שוליים רחבים, משם ייקח אותו הגרר.

האיש ממוקד החסד לקח אותנו לכניסה לעיר, ומשם הזעקנו קרובי משפחה שיבואו לאספנו, למרות השעה המאוחרת. בס"ד וברחמי ה' עלינו הגענו הביתה בריאים ושלמים.

בעוד ההודיה מקיפה ומלווה אותנו, חשנו בחוש כי לא היינו לבד. הקב"ה היה איתנו, וזימן לנו אנשים טובים לסייענו. תודה לה'.

לפנות בוקר קיבל ה"מזמור לתודה" משקל הרבה יותר גדול ומצמרר. מספר שעות לאחר שעזבנו את המקום, נשמעה האזעקה הראשונה שפתחה את ארועי הימים הטורפים שעברו תושבי הדרום, וטילים נפלו ממש בסמוך למקום שבו היינו. ה' ירחם, רק לדמיינו, אם היינו נשארים שם עוד מספר שעות, חס ושלום...

"עד הנה עזרונו רחמיך ולא עזבונו חסדיך..." ■

תקעות בדרכים. במוקד ניסו להדריך אותנו כיצד לפעול, אך ללא הועיל.

נזכרתי באמרה ששמעתי לאחרונה: **"אל תאמר 'אוי, תאמר פרק ק'!"**, ומייד התחוקתי והמשכתי לומר בלב רוטט עוד "מזמור לתודה" ועוד אחד... ה' הטוב, אנחנו בידך... מודים לך גם במצב הזה. תודה לה' שאני לא לבד, תודה לה' שהפלאפונים פועלים (מה היינו עושים אחרת!?!), תודה שיש מזג אוויר נוח. (לא מזמן עוד היו כאן סטפונות וברד), תודה לה' שהמכוניות, שטטות בשעת לילה מאוחרת בכביש הפתוח, עוקפות אותנו בשניה האחרונה. כל רכב טס-נס מחודש. תודה לה' שלא אירע לנו דבר, רק לרכב... ועוד ועוד תודות...

לפתע עצר רכב, ויהודי שירד ממנו ניסה לעזור ולבדוק יחד מה ניתן לעשות. כעבור כמה דקות הגיע יהודי נוסף מהמוקד שהזמנו, ואף הוא הצטרף לנסיונות. אני מבגיר הודיות ותחנונים. לפתע עוצרת יידית, ושני שוטרים יוצאים ומצטרפים לעזרתנו. יחד כולם

פנקס ההודיה

80 עמודים בעיצוב חדש ומרהיב לרישום חסדי ה',

כולל מדורים ותכנים חדשים, "אשר יצר" מבואר ו"נשמת כל חי"

ניתן להשיג במוקדים ברחבי הארץ או באשראי בטלפון: 055.6789852

בני ברק רח' רחמיים 073.7240443 | רח' ר' עקיבא 052.7657961 | מו"ניץ 052.7162299 או 052.7637469 | רח' השומר (לוי יצחק) 054.8409772 | חוון איש 054.8486376 | קרית הרצון 054.8428037 | ירושלים נאולה 054.8492713 או (לנברים לבד) 050.4144244 | שרי ישראל 02-5389549 | בר אילן 02.5824598 | קצאנו/ק.בלו 053.3117168 | רמות ב' ורמת שלמה 052.7682817 | רמות ג' 052.7156755 | רמת ד' 050.4160092 | בית ישראל 052.7158106 | הר-נוף 054.8461818 | בית ון 050.4187444 | נבעת שאול 052.7674231 | נוה יעקב 052.7141306 או 052.7663826 | פסנת זלמן 054.8434258 | בית נבעת A רח זוויל 052.7695623 | נבעת B פנים מאירים 052.7626133 | נבעת B אהב ישראל 052.7148656 | צפת 6445568 | בית שמש 077-3205272 | רמה א' 052.7122942 | רמה ב' 077.3311851 | הקריה החדשה 053.3190245 | אגודת ר' חיים 052.7173260 | יהודה הנשיא 052.7645939 | תל-אביב 050.4128900 | ברנבד 0533.113783 | נאות הפסגה 08.9741033 | גרין פארק 050.4181808 | אגודת אזור ג' 050.4166933 | אזור ז' רח' בעל הנס 052.7669125 | רובע ח' 08.8640260 | בחובות 050.4128900 | נתיבות 052.7659325 | אופקים 058-3221798 | נבטים נבעת ב' 0527635667 | נבעת ג' 058-3235351 | תופת של הדר 054.8421558 או 054.8640967 | וילניץ 054.8487477 | קרית אמת 052.7139522 | פ"ת 050.4139035 | סברה 052.7143324 | אשדוד 054.8416922 | תל-נח 08.9987099 | תל-נח 054.8423620 | עבד 050.4117088 | במתאיל 054.8531274 | ביטאיל 052.7697329 | נחל עירק 052.7653472 | לכנאיות גדולות ו/או למשלוחים לאיזורים אחרים: 055.6785647 | לכנאיות גדולות בבני ברק: 054.8486376

אורי וישעי

בית מדרש רב פעלים ע"ש מרן רבנו יוסף חיים זי"ע

בראשות מו"ר הרב אורי סבן שליט"א

וילך שובה ישראל

18:03: מניסת השבת:

18:53: יציאת השבת:

19:34: לשיטת רבנו תם:

גיליון מס' 654

ערות או הארות ניתן לשגר לעורך אלון ארביב ס"ט לת"ד 613 נתניה או בדוא"ל: alon@shtaygen.co.il

כתם פז - ביאורים אפרטה

וילך משה וידבר את הדברים אל כל ישראל, ויאמר אליהם בן מאה ועשרים שנה אנכי היום, לא אוכל עוד לצאת ולבוא (לא, ב).

רבנותנו מביאים שהלך משה רבנו מפתח לפתח, ומבית לבית, ואמר להם ראו זקנתי ומה יש בכוחי לעשות עתה, ורק תורה מצות ומעשי טובים שעשיתי הם עומדים לי (הובא בספר אמרי פי הנד"מ להגה"ק ר' אליהו לופס ז"ע). ומכאן למדו כמה חשוב שיוכיח אדם את חברו בדברי טובים ומועילים, שיש בהם טעם. והיא מצוה מפורשת בתורה: הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא, וידוע שכל ישראל הם ערבים זה לזה, ואמרו חז"ל שמי שרואה את חברו עובר עברה, ואינו מוכיחו על פניו, מעלה עליו הכתוב כאילו הוא עשאה, והוא נענש תחילה. מצינו בחורבן בית המקדש שלא הוכיחו זה את זה ונקנסה עליהם מיתה, ואף על פי שקיימו את כל התורה מאלף ועד תי"ו, אף על פי כן לא עמדה להם זכות התורה להגן עליהם. וידוע הדבר שכל מי שיש בידו למחות באנשי עירו, ולא מוחה, הרי זה נתפס בעון עירו, ואם בדורו נתפס בעון דורו.

בימינו גברה מידת החנופה חס וחלילה, ואדם מתביש לומר לחברו מדוע הוא עובר על מצות המלך, מלכו שעולם? והוא עושה את עצמו כמי שלא רואה וכמי שלא שומע, אוי לנו מיום הדין, או לנו מיום התוכחה. וכשיבוא אדם זה במשפט ישאלוהו, על כבודך מחית!!!! מדוע על כבוד שמים לא מחית? ואז מה נענה ביום פקודה? או שיש מי שמפחד שמה יתלוצצו עליו הליצינים ויאמרו, מי שמך לאיש שר ושופט עלינו? או יאמרו לו: טול קורה מבין עיניך!!! ועל כך כתב הפלא יענין שצריך להזהר שלא להוכיח מי ששווג באופן שיודע בברור שלא ישמע, אך אם יודע שהדבר אסור והוא עובר עליו, לא יפחד אלא יוכיחו על פניו אולי ישוב מדרך הרעה.

כא האכיר על אורחיו - אורח

עבירות שבין אדם לחברו, אין יום הכיפורים מכפר עד שירצה את חברו, שנאמר: מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו, כלומר: חטאתיכם שהם לפני ה' לבד, יום הכיפורים מכפר, אבל מה שבין אדם לחבירו, אין יום הכיפורים מכפר עד שירצה את חברו. לכן צריך כל אדם לדקדק, שאם יש בידו ממון של אחרים שלא כדן, יחזיר לו ויפייס אותו.

ואם יש בידו ממון שהוא מסופק בו אם הוא שלו על פי דין או לא, יודיע לחברו שהוא רוצה לעמוד עמו מיד לאחר יום הכיפורים לדין תורה הקדושה, ויקבל עליו באמת לקיים כאשר יצא מפי הבית-דין וגם אם לא חטא כנגד חברו אלא בדברים, צריך לפייסו, ומחוייב ללכת בעצמו לפייסו. אך אם קשה עליו, או שהוא מבין כי יותר קרוב שיתפייס על ידי אמצעי (מתווך), יעשה על ידי אמצעי.

והאיש אשר מבקשין ממנו מחילה, ימחול בלב שלם ולא יהא אכזרי, כי אין זה ממיד ישראל, אלא ממידת עשו, שעליו נאמר: ועברתו שמרה נצח. וכן הוא אומר על הגבעונים, לפי שלא מחלו ולא נתפייסו: והגבעונים לא מבני ישראל המה.

אבל דרכן של זרע ישראל הוא להיות קשה לכעוס ונוח לרצות. וכשהחוטא מבקש ממנו למחול, ימחול בלב שלם ובנפש חפצה, ואפילו הצר לו הרבה ולא יקום ולא יטור. ואדרבה, אם החוטא אינו מתעורר לבוא אליו לבקש מחילה, יש לו להאיש העלוב (הנעלב) להמציא את עצמו לאותו שחטא, כדי שייבקש ממנו מחילה. ומי שאינו מעביר שנהא ביום הכיפורים, אין תפילתו נשמעת חס ושלום. וכל המעביר על מידותיו, מעבירין לו על כל פשעיו.

(מתוך קצש"ע להגר"ש גנצפריד זי"ע)

עטרת פז - מאמר אורח

דו שיח בין מורה לתלמיד ברוסיה של ברית המועצות: אם יש לך בית חרושת מה תעשה איתו? – שאל המורה. השיב התלמיד: הצי בשבילך.... זה קומוניסט טוב!!! התהדר המורה בתלמיד הצעיר שקלט כל כך מהר את התורה הבולשביקית. המורה: ואם יש לך פרה מה תעשה אתה? השיב התלמיד: הצי בשבילך וחי בשבילי... המורה: בראבו! ואם יש לך תרנגולת מה תעשה איתו? התלמיד: התרנגול! שלי!!! המורה לא הצליח להבין: את הפרה ששווה הרבה יותר מן התרנגול הסכמת לחלוק- נהגת כקומוניסטי הגון, את בית החרושת ששווה יותר מאלף פרות, גם הסכמת לחלוק? רק את התרנגול הקטן לא תסכים לחלוק?!

התלמיד: בית חרושת – אין לי. פרה – אין לי. לא אכפת לי לתת את מה שאין לי. אבל תרנגול אחד כן יש לי, מה פתאום שאחלוק אותו מישוה? הוא כולו שלי!

הסיפור מובא בפרקי מחשבה, והמסר נוקב עד למאד: בעשרת ימי תשובה הקב"ה בוחן כל אחד ואחד, אם הוא מוכן לוותר לה' יתברך, אם הוא מוכן לתת לו משלו, פעמים שאדם מוכן לתת את מה שאין לו, אבל מה ששייך לו הוא אינו מוכן לתת. כלומר?! השבת אינה שלו, כשרות אינה שלו, צניעות, גם היא אינה שלו, כל המצוות שהוא מחוייב בהם, אין לו מוצא להיפטר מהם והוא מוכרח לעשותם. אין לו ברירה, צריכים לתת אותם לה'. אבל חסידות, קדש עצמך במותר לך- פעמים שהאדם אינו מוכן לתת אותו לקב"ה. הוא אומר: זה שלי...

וזהו סוד ההלכה שבעשרת ימי תשובה אנו עושים לפנינו משורת הדין, בזה אנו מוכיחים שאנו מוכנים לא רק לתת להי"ת מה שלא שלנו – אלא גם משל עצמנו. והועלם הזה הוא מכרה של יהלומים, לתוכו הכניס ה' יתברך כל אחד מאיתנו. בידנו מונח חומר-גלם שכל רגע נתון ניתן ללטשו וליצור ממנו יהלום נפלא, נוצץ.

הצדיקים מצדיקים את קיומם. בכל עת הם חותכים, מלטשים, מגבירים את נשמתם על גופם, עושים רווחים לבורא העולם. הרשעים מאידך, מפסידים את החומר-גלם שברשותם. בידור, טיול, יצרים וכו', נמשכים אחר בחינת גופם ולא מנסים כלל להגביר את הנשמה על הגוף.

הבינונים מצד אחד נמשכים אחרי ענייני הגשם, ומצד שני משתדלים לייצור יהלומים-מצוות, נשאר אצלם הרבה חומר גלם בלתי מנוצל, והם בלתי מוכרעים לכאן או לכאן.

כל שנה הי"ת נותן לבינוני להיות בלתי מבורר, אבל כשמגיעים עשרת ימי תשובה, הבינוני חייב לתפוס עמדה: או שהוא הופך את עצמו להיות צדיק גמור, או אם לא עושה זאת- ממילא הוא נשאר בצד ההפוך.

ומי שטורח בעשרת ימי תשובה, יזכה להיחתם בספרם של צדיקים לחיים טובים לנצח נצחים, אכ"ר.

שבת שלום, כתבתם ונתתם שבת, שבת, שבת!

העלון יוצא באדיבות משפחת גניש הי"ו להצלחתם ולרפואתם ולהיי משפחתם, אכ"ר

לרפואה שלמה ונהורא גופא מעליא ר' טל הכהן בן פורטונה שיחי' שבת היא מלזעוק ורפואה קרובה לבוא, אכ"ר

נאמר בתורה (ויקרא כג) **ועניתם את נפשתיכם בתשעה לחודש בערב** דהיינו שמליל עשירי בתשרי הלה החובה להתענות תענית יום הכפורים. והקשו רבותינו (ברכות דף ה) על לשון הפסוק **בתשעה לחודש בערב**, שלכאורה היה נכון יותר לכתוב **בעשירי לחודש** וממילא נדע שחובה להתענות כבר מליל עשירי בתשרי, שהרי בכל דיני תורתנו, היום הולך אחר הלילה שלפניו, וכגון ביום השבת, שמזמן שקיעת החמה ביום שישי, נכנסת שבת.

ותירצו רבותינו שהטעם שנכתב בפסוק **בתשיעי לחודש בערב** בא ללמדנו שכל האוכל ושותה בתשיעי, מעלה עליו הכתוב כאילו התענה תשיעי ועשירי. וראוי למעט במלאכה בערב יום הכפורים, כדי שיוכל להרבות באכילה ושתיה, וכל העושה מלאכה בערב יום הכפורים אינו רואה סימן ברכה לעולם מאותה מלאכה.

וכמה טעמים נאמרו על מצוה זו:

הרא"ש כתב, שהטעם שציונו הקב"ה במצוה זו, שבאהבתו אלינו צונו להתענות ביום הכפורים כדי לכפר על עוונותינו, וציוה עלינו להתחזק באכילה ושתיה קודם יום הכפורים, כדי שנוכל להתענות למחר.

ובשבלי הלקט כתב, שאדרבא, כאשר אדם אוכל ושותה בערב יום הכפורים, התענית קשה עליו ביותר, ובוה מקיים מצות **ועניתם את נפשתיכם**.

ובספר **שפת אמת** כתב טעם נוסף, שכאשר אדם אוכל ושותה, הוא שמח וטוב לב, ומתוך כך יראה לפיכך את חבירו בערב יום הכפורים.

וכתב מרן הגאון רבנו **עובדיה יוסף זצ"ל**, שאף הנשים חייבות במצוה זו להרבות באכילה ושתיה בערב יום הכפורים, ואף על פי שנשים פטורות ממצות עשה שהזמן גרמא, וכאן המצוה היא בקום עשה, לאכול, מכל מקום, מכיון שהרא"ש כתב שטעם המצוה הוא כדי שנתחזק לקראת התענית, והנשים אף הן מחויבות בתענית, אם כן, גם הן שייכות בציווי להתחזק לקראת התענית.

ערב כיפור

בערב יום הכפורים, נוהגים להתפלל תפילת מנחה, בעוד היום גדול, דהיינו בשעה מוקדמת, ובתפילת העמידה, אחר יהי רצון הראשון יאמר וידוי ועל **הטא** כפי שנדפס במחזורים, ואז ילך לביתו ויאכל סעודה מפסקת, ויש לפרוש מכל חמשת העינויים, אכילה, שתיה, רחיצה, נעילת נעלי עור, והרחקות, מלפני שקיעת החמה.

מצוה להדליק נרות לכבוד יום הכפורים, וקודם ההדלקה יש לברך **אשר קדשנו במצוותיו וצונו להדליק נר של יום הכפורים** אולם, אין לברך עם ההדלקה **ברכת שהחיינו**, אלא לאחר חליצת נעליים, משום שבברכת שהחיינו מקבלת האשה עליה את קדושת יום הכפורים.

נוהגים להתעטף בטלית קודם שקיעת החמה (כדי שיוכל לברך עליה), ומתפללים כל תפילות יום הכפורים בטלית, כדי שיתפלל עמו בכוונה.

הכל חייבים להתענות ביום הכפורים, ובכלל החיוב גם נשים מעוברות ומניקות שחייבות להתענות בו.

אסור לרחוץ במים ביום הכפורים, ואפילו להושיט אצבעו במים אסור, ולא אסרו אלא רחיצה של תענוג, אבל אם היו ידיו או שאר גופו מלוכלכים בטיט וכדומה, מותר לרחצם, כיון שאינה רחיצה של תענוג.

ביום הכפורים שחרית ייטול ידיו עד סוף קשרי אצבעותיו בלבד, וייטול שלש פעמים לסירוגין כדרכו בכל ימות השנה, ומברך על נטילת ידיים. אולם, כהן העולה לברך את העם בשחרית ובמוסף ובנעילה, נוטל ידיו רגיל, משא"כ הלוי שנוטל עד קשרי אצבעותיו.

'הנפח', זה היה כינויו במחנה. הידע המקצועי שלו סיפק לו תעודת ביטוח מסוימת מפני הסוף המר. כל זמן שהיה יכול להביא תועלת למרצחים, זכה בחיים.

הוא הובא בשנת תש"ד למחנה העבודה. במקורו היה מעיירה קטנה בליטא. תמיד נצפה באותה תנוחה: כתפיו שחוחות וגופו רכון על פיסות המתכת הגולמיות. הנפח היה אדם בריא וחסון, שכוחותיו בגילו המופלג לא ביישו עלם צעיר. במחנה כינוהו **'שמשון הגיבור'**. שעות רבות עמד במקומו, ידיו מחשולות את הברזל בזריות ובמיומנות. עד מהרה למדו עובדי הכפייה האחרים להכיר את אופיו המסוגר ושתקנותו. מפקחי העבודה לא הסתירו את השתאותם מעבודתו המדויקת והרעיפו עליה שבחים, בהציגם אותו כמודל לחיקוי. התפוקה שהניב הפכה אותו לנכס חשוב בעבורם.

בזכות זה הצליח הנפח להגיע להסכם יוצא דופן עם הממונה עליו: בכל שבת זכה לפטור מעשיית מלאכות האסורות מן התורה. הותר לו להסתפק בעבודות שאסרו חכמים, כמו גרירת גרוטאות ברזל, מלאכה האסורה מדין **'מוקצה'** בלבד. שמעו של הנפח הגיע לאוזני המנהלים הבכירים. אלה התרשמו מהמוניטין שיצאו לאיש, והחליטו לקדמו ולהעבירו אל בית המלאכה הראשי של המחנה.

כאן היו נהוגים כללים אחרים. פעמיים בכל יום נערך מפקד לכל עובדי הכפייה, ובמהלכו נדרשו לחתום את שמם במחברת הנוכחות. הימנעות מחתימה משמעה היעדרות מעבודה - מעשה שגרר עונש קשה.

באה השבת הראשונה של הנפח במקום עבודתו החדש. בשעת בוקר מוקדמת פסעו האסירים לעוד יום מפרך. בסוף השורה העורפית צעד הנפח. הטור התקדם לאיטו לעמדת ההחתמה. איש לא הבחין בדמות החומקת וניגשת היישר אל שלחנות העבודה.

כעבור שעה קלה בא בריצה שמואל שניידר, האסיר הממונה על פלוגת העבודה. הוא ניגש בבחילות אל הנפח, טפח קלות על כתפו, והצביע באצבע רועדת על מחברת הנוכחות. **שכחת לחתום**, אמר בטון נזוף, הוסף מהר את חתימתך, בטרם **יבולע לך!** חרש הברזל הסב את ראשו באיטיות לעבר הדובר. הוא הניח מידי את הפטיש, שבו עשה שימוש למראית עין, ואמר בשקט: **לא שכחתי לחתום. שבת היום, וכתובה היא מלאכה מדאורייתא. כך למדתי מהרב שלי, שלימד אותנו הלכות שבת בעיירה!**

פניו של שניידר החווירו. מה?! לחש בתדהמה, וכי יצאת מדעתך? האם אתה חי על הירח? חתום מידי! איך מביין את גודל הסכנה שבדבר!

הנפח התגלה כיוצא מכלל. לא היה אפשר להזיזו מעמדו. שמע נא, ניסה המנהל לדבר עמו בעדינות, להבא אעשה מאמץ להשיג בעבורך פטור מחתימה בשבתות. אבל עכשיו עשה לעצמך ולנו טובה וחתום את שמך!

פתאום הזדקף הנפח. עיניו בערו כלפידים. כל עובדי הכפייה השתתקו באחת. הנפח פתח את פיו והחל לשאת נאום נרגש וחוצב להבות על חשיבות שמירת השבת. בבית המלאכה הדהדו לפתע מושגים אבודים, שנשכחו במלחמת ההישרדות בתופת.

שבת, אמונה, מצווה, בורא עולם, התורה הקדושה. אט-אט נשמטו כלי העבודה מהידיים העמלות, גווים הזדקפו וברק חזר להאיר בעיניהם הכבויות של היהודים המעונים. במחנה קמה סערה. הנפח האמיץ, שהעז לקרוא תיגר על חוקי האופל, עורר תסיסה בקרב האסירים. היו שהביעו תמיכה במעשהו והיו שהסתייגו. רבותי, השתיק אותם הנפח, אני מוכן להיחרג, אך לא אחלל שבת בפרהסיא! וכך היה. הנפח לא חתם במחברת הנוכחות. הכול ציפו במתח להתפתחויות הצפויות.

אך אז אירע דבר מפתיע. המפקחים הגרמנים רפרפו על רשימת השמות במחברת, ולא הבחינו בחתימה החסרה, כאילו הוכו בסנוורים.

ביום שישי שבשבוע הבא החתים הממונה שניידר את הנפח מראש, בסוד, על רשימת הנוכחות של השבת.

בבוקר קרה דבר בלתי-צפוי. בטרם ניגשו האסירים לחתימת הנוכחות נכנס למקום במפתיע קלגס האס-אס, שהיה ידוע באכזריותו. בחיך שטני הרים את מחברת הנוכחות והחל לעלעל בה, בניסיון לגלות אם מי מהאסירים מעז להערים על חוקי המחנה ולחתום מראש.

אימת מוות נפלה על האסירים. שניידר רעד כעלה נידף. לעומתו, הנפח נותר שליו. השניות האלה נדמו לנצח. ואז השליך הקלגס את המחברת על השולחן ועל פניו עוויית החמצה. הוא סב על עקבותיו ויצא. האסירים ראו נס גלוי מול עיניהם!

(מתוך יומנו של בן-תורה בשואה)

נר אלוקים נשמת אדם
לע"נ ר' אברהם מצליח ז"ל בן פורטונה שתחי'
ת"צ'צ"ה'

לעילוי נשמת האדמו"ר הקדוש מקאליב ז"ע
רבי מנחם מנדל בן הגה"צ רבי יחיאל יהודה צוק"ל
להנחיל אוהבי י"ש - שמע ישראל וכו'

פניני קדוש

לאור תורתו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

יוצא לאור על ידי מערכת "מסילות באור החסידות" שע"י מכון אור הצפון דחסידי בעלזא

א ווארט אויף די פרשה

משה רבינו נטע והשריש את קדושתו בבתי כנסיות ובבתי מדרשות

וילך משה וידבר את הדברים האלה אל כל ישראל. ויאמר אליהם בן מאה ועשרים שנה אנכי היום לא אוכל עוד לצאת ולבוא וגו' (דברים לא, א-ב).

בתרגום יונתן: "ואזל משה למשכן בית אולפנא". פירוש: משה רבינו הלך לבית המדרש. ויש להבין פשר דבר.

יש לפרש בהקדם מה שכתוב בפרשת פינחס (במדבר כז, טז-יז): "יפקוד ה' אלקי הרוחות לכל בשר איש על העדה. אשר יצא לפניהם ואשר יבוא לפניהם ואשר יוציאם ואשר יביאם" וגו'.

והכונה בזה היא, שעל מנהיג ישראל לתקן תחילה את עצמו בסור מרע ועשה טוב, ורק לאחר מכן יוכל להשפיע על צאן מרעיתו להתעלות ולהשלים את עצמם בעיני סור מרע ועשה טוב, וזהו: "אשר יצא לפניהם ואשר יבוא לפניהם" - על המנהיג לצאת תחלה בעצמו מן הרע ("אשר יצא לפניהם"), ולבוא בעצמו אל הטוב ("ואשר יבוא לפניהם"), ורק לאחר מכן "ואשר יוציאם ואשר יביאם" - יסייע בעדם להוציאם מהרע ולהביאם אל הטוב.

אמנם, לפעמים המנהיג עולה ומתעלה עד רום המעלות, ושוב אין בכוחו לירד ממרום מדרגתו כדי להיות בבחינת "אשר יוציאם ואשר יביאם".

זאת היתה מדרגתו של משה רעיא מהימנא ביום פטירתו, באמרו לישראל: "לא אוכל עוד לצאת ולבוא" - לא אוכל עוד להיות בבחינת "אשר יוציאם ואשר יביאם" כמו בימי קדם.

לשם כך "אזל משה למשכן בית אולפנא" - משה נכנס לבית המדרש, ונטע שם נטיעה של קדושה רבה ועצומה, ובכך פעל לכל הדורות, שכל הנכנס בבתי המדרשות די בכל אתר ואתר, יוכל להאחז בקדושתו של משה רעיא מהימנא, ולקבל סיוע להתחזק בסור מרע ועשה טוב.

בסור מרע - כאמרם ז"ל (סוכה נב, ב): "אם פגע בך מנוול זה משכהו לבית המדרש".

ובעשה טוב - כמו שאמרו רז"ל (סנהדרין קה, ב) שהפסוק (במדבר כד, ה): "מה טובו אהליך יעקב" מוסב על בתי כנסיות ובתי מדרשות המסוגלים לריבוי טוב במדה גדושה.

(סעודה א' תשסג)

הבאת הטף - כדי שהאנשים והנשים יזכו ליראת ה' על ידי הלימוד

הקהל את העם האנשים והנשים והטף... למען ישמעו ולמען ילמדו ויראו את ה' אלקיכם וגו'. ובניהם אשר לא ידעו ישמעו ולמדו ליראה את ה' אלקיכם וגו' (דברים לא, יב-יג).

ובגמרא (חגיגה ג, א): "אם אנשים באים ללמוד, נשים באות לשמוע, טף למה באין, כדי ליתן שכר למביאייהו".

לכאורה יש להקשות, ממה נפשך אם אין תועלת לטף בהבאתם, מפני מה מקבלים שכר על הבאתם, ואם יש להם תועלת, הרי יש להביאם בגלל התועלת ולא רק בגלל השכר?!

ויש לבאר על פי מאמר רז"ל (שבת קיט, ב): "אמר ריש לקיש משום רבי יהודה נשיאה, אין העולם מתקיים אלא בשביל הבל פיהם של תינוקות של בית רבן.

אמר ליה רב פפא לאביי, דידי ודידך מאי, אמר ליה, אינו דומה הבל שיש בו חטא להבל שאין בו חטא, והיינו, דעל אף שהגדולים לומדים עם יתר השגה והבנה, עם זאת יש יתרון בלימוד תשב"ר, כי לימודם הוא בהבל שאין בו חטא. והנה התכלית והשכר של הלימוד הוא, שעל ידו זוכים ליראת שמים, כמאמר הכתוב (משלי ב, ג): "אם תבקשנה ככסף וכמטמונים תחפשנה אז תבין יראת ה'". אמנם, תועלת זו מותנית בכך שיהא הבל פה שאין בו חטא, כי אלמלא כן, החטא מבדיל ומונע היראה.

נמצא, שכאשר נתאספו בני ישראל ללמוד בצוותא במצות "הקהל", היו אמורים לזכות על ידי לימוד זה ליראת ה', אמנם, הבל פיהם שיש בו חטא מנע זאת בעדם.

מחמת סיבת זו גופא היה צורך בהבאת הטף - למרות שהם עצמם לא למדו ולא הבינו כלום - כדי לצרף את הבל פיהם שאין בו חטא אל הלימוד של האנשים והנשים, כדי שמתוך כך יזכו ליראת ה' על ידי הלימוד.

זהו שאמר הכתוב: "הקהל את העם האנשים והנשים והטף... למען ישמעו ולמען ילמדו ויראו את ה' אלקיכם", דהיינו, שהתכלית היא, לזכות ליראת ה' על ידי הלימוד בצוותא, אולם, הבל פיהם שיש בו חטא היה אמור למנוע בעדם לזכות ליראת ה', ועל כך אומר הכתוב: "ובניהם אשר לא ידעו" יבואו עמם, "ישמעו ולמדו" על אף שאינם יודעים ומבינים מאומה, כדי שיצטרף הבל פיהם שאין בו חטא ללימוד של האנשים והנשים, ומתוך כך, יזכו האנשים והנשים "ליראה את ה' אלקיכם" על ידי לימודם.

על כך אמרו רז"ל: "טף למה באין, כדי ליתן שכר למביאייהו", כדי שעל ידן יזכו האנשים והנשים ליראת ה', שיראה זו היא התכלית והשכר של הלימוד.

(סעודה א' תשנו)

על ידי לימוד התורה כפי שנמסרה מדור לדור יוכלו להתרומם מכל מצב

ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני ישראל... והיה כי תמצאן אותו רעות רבות וצרות וענתה השירה הזאת לפניו לעד כי לא תשכח מפי זרעו וגו' (דברים לא, יט-כא).

יש לפרש בהקדם דברי כ"ק מרן מהרי"ד זי"ע על הפסוקים (דברים יא, יח-כ) "וקשרתם אותם לאות על ידכם והיו לטוטפות בין עיניכם. ולמדתם אותם את בניכם... וכתבתם על מזוזות ביתך ובשערך", דבכוונה תחלה כתבה התורה "ולמדתם אותם את בניכם" בין תפילין למזוזה, לאלפנו וללמדנו דכמו שבכתבת תפילין ומזוזה לא יעלה על הדעת לשנות את אופן הכתיבה וצורת האותיות מכפי שנמסרה למשה מסיני, כך גם לימוד עם הבנים צריך להיות באופן שנמסר לנו מדור דור בלי שום שינוי. ע"כ.

והנה כאן מבטיחה לנו התורה דבר גדול, כי גם כאשר יהיו בני ישראל בתכלית השפלות ברוחניות ובגשמיות יוכלו להתרומם מאשפות על ידי לימוד התורה הקדושה, כדמצינו בסדר הפסוקים (במדבר לא, טז-כא): "וקם העם הזה וזנה וגו' (ירידה ברוחניות). והסתרתי פני מהם... ומצאוהו רעות רבות וצרות (ירידה בגשמיות)... והיה כי תמצאן אותו רעות רבות וצרות (תהא העצה להתחזק ולהתרומם על ידי) וענתה השירה הזאת לפניו לעד" (-היא התורה הק)."

אמנם, סגולה נפלאה זו - הטמונה בתורה הקדושה - מותנית במה שכתוב ברישא דקרא: "ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני ישראל", שהלימוד יהא אצלכם כמו כתיבת סת"ם, דהיינו, ללא שום שינוי ותזוזה.

(קידושא רבה תשנו)

עשרת ימי תשובה - ימי דין או ימי חסד?!

המתבונן והמתעמק במהותם של ימים נשגבים אלו - ראש השנה ויום כיפור ועשרת ימי תשובה - במשנתם של רז"ל, יצא סתירות רבות, כי מצד אחד אנו רואים שימים אלו הם ימי דין ומשפט, ומצד שני אנו רואים שימים אלו הם ימי חסד ורחמים.

מחד גיסא אנו רואים שימים אלו הם ימי דין

- "אפשר מלך יושב על כסא דין, וספרי חיים וספרי מתים פתוחין לפניו, וישראל אומרים שירה?!" (ר"ה לב, ב).
- "כל השנה כולה אדם מתפלל 'הא-ל הקדוש' מלך אוהב צדקה ומשפט', חוץ מעשרה ימים שבין ראש השנה ויום הכיפורים שמתפלל 'המלך הקדוש' המלך המשפט" (ברכות יב, ב). "לפי שבימים הללו הוא מראה מלכותו לשפוט את העולם" (רש"י).

מאידך גיסא אנו רואים שימים אלו הם ימי חסד

- על הפסוקים (ישעי' נה, ו-ז) "דרשו ה' בהמצאו... יעזוב רשע דרכו ואיש און מחשבותיו וישוב אל ה' וירחמהו אל אלקינו כי ירבה לסלוח" דרשו חז"ל (ר"ה יח, א): "אימת (אימת)... אלו עשרה ימים שבין ראש השנה ליום הכיפורים".
- ימים אלו הם ימי תשובה, ושמן מוכיח עליהם שהם ימי חסד, שהרי התשובה היא החסד העצום ביותר שהעניק לנו בוראנו, כלשון רבינו יונה בספרו "שערי תשובה" (שער א אות א): "מן הטובות אשר היטיב השיל"ת עם בראיו, כי הכין להם הדרך לעלות מתוך פחת מעשיהם ולנוס מפח פשעיהם לחשוך נפשם מיני שחת".
- ימים אלו הם ימי חסד שכן בהם הקב"ה ממציא וכופף את עצמו, כביכול, אלינו, כמו שקרינו בהפטרה (הושע יד, ט): "אני כברוש רענן", ופירש רש"י: "אני לו נכפף להיות אווז ידו בי, כברוש רענן הנכפף לארץ שאדם אווז בענפיו".

הנה כי כן יש להבין, איך דברים עולים בקנה אחד עם האמור לעיל שימים אלו הם ימי דין ומשפט?!

אמנם, עצם הדבר שהקב"ה דן ושופט אותנו על מעשינו בכל שנה ושנה הוא חסד גדול לאין ערוך ולאין שיעור, כי רצונו וחפצו יתברך הוא שנלך בדרך טובים כדי שיוכל להיטיב לנו, ואם היה דן אותנו רק לאחר מיתה, היינו מורים היתר לעצמנו לעשות ככל העולה על רוחנו, כי הרי יש לנו זמן ופנאי עד יקנה ושיבה.

לכן נקבע הדין והמשפט מדי שנה בשנה, כדי שנתבונן בזה שקרוב יום משפטנו (כי המשפט הוא בכל שנה ושנה), **ומתוך התבוננות זו נרבה במצוות ומעשים טובים ונצל מעבייה, כמאמר עקיבא בן מהללאל (אבות פ"ג מ"א), שכאשר תתבונן "לפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה... אין אתה בא לידי עבירה".**

זהו החילוק וההבדל העצום בין משפט אלקים לבין משפט מלך בשר ודם.

כאשר מלך בשר ודם רואה שהעם אינו שומר את חוקי המלוכה, הריהו קובע לשפוט אותם ביום מסוים כדי לבדוק מי מהם מיפר את החוקים, ואלו יבואו על ענשם.

במשפט כזה התכלית הוא כדי להתנהג עמהם על פי שורת הדין, ולאור זאת, אין כאן מקום לסייע לעם לצאת זכאים בדין, כי התכלית הוא ההיפך, לחייב את החייבים, ולזכות את הזכאים.

ואילו כאשר הקב"ה שופט את עמו, הרי תכלית משפטו אינו כדי להתנהג עמהם לפי שורת הדין, אלא תכליתו הוא "שייראו מלפניו" (קהלת ג, יד), ועל ידי זה לא יבואו לידי עבירה, ויעשו רק מצוות ומעשים טובים, וממילא יוכל להרעיף עליהם רוב טובה.

וכיון שהמשפט הוא מחמת אהבה, הרי הוא חפץ בהצדקם, וממילא לפנים משורת הדין הוא ממציא את עצמו אליהם ומעניק להם ימי תשובה כדי לסייעם להתעורר בתשובה, ועל ידי כך יזכו בדין.

מעתה יובן לנכון כי ימי הדין והמשפט של הקב"ה הם לאמתו של דבר ימי חסד: א. כי כל תכלית הדין היא כדי שנירא מלפניו ונהיה ראויים לקבל השפע במדה גדושה. ב. כי הקב"ה מסייע לנו לשוב בתשובה כדי שנצא זכאים.

המורם מן האמור:

- חסד גדול עשה עמנו הבורא בכך שהוא שופט אותנו בכל שנה, כדי שניטיב מעשינו תמיד מחמת ההתבוננות "לפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון", ומתוך כך נהיה ראויים לקבל רוב טובה ושפע מלא חפניים.
- אצל הבורא ב"ה המשפט אינו כדי לילך עם עמו על פי שורת הדין, אלא כדי להפכם להיות ראויים לקבל הטובה, מחמת גודל אהבתו אליהם.
- מאחר שהמשפט הוא מחמת אהבה, הקב"ה מחפש דרכים כדי להוציאם זכאים, ולכן העניק להם חודש אלו ועשרת ימי תשובה שבהם הוא ממציא עצמו עליהם ומסייע בעדם לשוב בתשובה.
- לאור זאת, ימי התשובה הם אכן ימי דין, אבל לאמתו של דבר תכלית הדין אינו דין ומשפט, אלא להיפך, רחמים וחסדים (כי רצונו שנירא מלפניו מחמת המשפט, וממילא נהיה ראויים לקבל הטובה), וכן גילויי אהבה לעם ישראל (בסיוע שהקב"ה מסייע להם כדי לצאת זכאים). (סעודה ג' שבת שובה תשנה)

על דרשת שבת שובה הדרשה שנשכחה מחמת אימת הדין

סיפר כ"ק מרן מהרי"ד זי"ע:

בתחלת רבנותו של כ"ק מרן מהרי"ד זי"ע היה נוהג לדרוש בפני הקהל בשבת הגדול ובשבת שובה, והדרשות היו מלאים זיו ומפיקים נוגה ומשולבים מכל שבילי הפרד"ס.

פעם, בשבת שובה היה מרן זי"ע אמור לצאת מביתו לבית המדרש כדי לשאת את דרשתו, והנה בעמדו בפתח נמלך ורצה לחזור לביתו. לשאלת חותנו - הרה"ק ר' ישכר דוב רמרז זי"ע אב"ד סקאהל - לפשר הדבר, השיב, כי לדאבונו שכח את כל הדרשה, ואף פרח מזכרונו המסכתא והסוגיא שעליהן מתבססת הדרשה.

חותנו פייסו בדברים, ובד בבד הלך לארון הספרים, וראה מסכת אחת בולטת כלפי חוץ, והבין שבמסכת זו הכין חתנו את הדרשה, ואכן אז נזכר מרן שהדרשה מבוססת על סוגיא במסכת זו, אך עדיין לא זכר על איזו סוגיא.

חותנו החל לדפדף בדפי הגמרא, והבחין שדף אחד מקומט יותר משאר הדפים, והבין שהדרשה מבוססת על דף זה, ואז נזכר מרן זי"ע מכל הדרשה. אולם, אז כבר לא היה שייך לדרוש, כי רוב הקהל כבר שבו לביתם.

לאחר מכן אמר מרן זי"ע, שמחמת אימת הדין פרחת כל הדרשה מזכרונו. כשסיפר מרן מהרי"ד סיפור זה הפטיר: "מי שהוא במדרגה זו יכול לדרוש לפני בני ישראל".

(ז"ך אלול תשכח; פירות טיש יתרו תשל"ב)

משל ונמשל

תחלה הטהרה בידי אדם; שלימות הצחצוח בידי שמים

שנינו במשנה (סוף יומא): "אמר רבי עקיבא, אשריכם ישראל, לפני מי אתם מטהרין, ומי מטהר אתכם אביכם שבשמים".

משל למה הדבר דומה, ליהודי ששאל מחברו כד גדול ויפה על מנת לשאוב בו מים מן הבאר, וכאשר הגיע אל הבאר לשאוב, נפל הכד לתוך הבאר, ולא היה לו דרך להוציאו. יום יום הגיע היהודי השואל לנסות למשות את הכד, אולם לא הצליח. באחד הימים יעץ לו יהודי אחד שיקח מוט של ברזל ויתחבנו לתוך המים במטרה להגיע אל הכד ולחלצו, ואכן בפעם הזאת הצליח להעלות את הכד מן הבאר.

תיכף רץ היהודי להשיב את השאלה לבעליה, אולם, לא שם לבו לכך שהכד כבר החליד בכמה מקומות עקב שהות מרובה במים.

כאשר החזיר את הכד למשאל, ראה את פני המשאל שמיים כחומים שלשום, לשאלתו על כך השיב לו: "אמת, החזרת לי כד, אבל כד כזה השאלתי לך? הרי השאלתי לך כד נקי ומצוחצח, ואתה החזרת לי כד חלוד ומלוכלך?!"

והנמשל הוא:

הקב"ה השאיל לנו חלק מחלקו, הנשמה הטהורה והקדושה, נשמה צחה וזכה, "נשמה שנתת בי טהורה היא", והתכלית היא לשמור על נקיונה ולהנעם מלטפה. אולם, מחמת רוח טטות המצויה בנו, ומחמת היצר הרע הבוער בקרבנו, טינפנו את הנשמה עם חטאים ופשעים. אללי לנו!

בימים אלו הקב"ה בוחן את נשמתנו, והוא רואה אותה מוכתמת ומלוכלכת, והוא אומר לנו: "מה עשיתם עם הנשמה היקרה שהשאלתי לכם? הרי הענקתי לכם נשמה נקיה, ועתה אני רואה נשמה מטונפת. נתתי לכם נשמה מצוחצחת, ועתה נשמתכם מוכתמת לגמרי".

אמנם, אין הקב"ה דורש מאתנו לטהר לגמרי את הנשמה מכל כתמיה ולכלוכיה, אלא הקב"ה אומר לנו:

אתם עשו את שלכם, וטהרו את עצמכם, ובבוא יום הכיפורים אקח אני את נשמתכם לטהרה ולצחצחה, ומינאי ומינכון תשוב הנשמה לקדמותה, ותחזור למצב של "נשמה שנתת בי טהורה היא".

זהו ששינוי: "לפני מי אתם מטהרין", תחלה אני מבקש מכם שתטהרו את עצמכם, ולאחר פתיחת הפתח מצדכם "ומי מטהר אתכם אביכם שבשמים" - הקב"ה משלים את מלאכת הצחצוח והטהרה, וביום הכיפורים הנשמה עולה ומתקבלת לרצון כשהיא צחה ונקיה ללא סיג ופגם וללא כל רבב.

(סעודה ג' תשס"ו)

תודותינו וברכותינו לאלו שתרמו להוצאת הגיליון

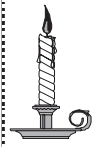
לעילוי נשמת האשה החשובה מרת **ציפורה פייגא** ב"ר **יהושע ז"ל כהנא** נפטרה י' אלול תשע"ח הונצחה על ידי בני משפחתה שיחי

לעילוי נשמת הרבה"ח ר' **משה אברהם** ברה"ח ר' **שלום רייזמן ז"ל** לעילוי נשמת העסקן הדגול הרבה"ח ר' **אברהם יהודה** ב"ר **ישעיה עקיבא פיינר ז"ל**

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת **חיה סאסא** ע"ה בת הרה"ח ר' **אברהם ז"ל** נפטרה י' סיון תשע"ט אשת הרה"ח ר' **יעקב נחום לאנג** שליט"א

לעילוי נשמת הרבה"ח ר' **ברוך ב"ר אברהם מרדכי ז"ל** מרת **ביילא** בת הר"ר **אהרן זאב** ע"ה **שוורץ**

בס"ד ו' תשרי ה'תש"פ
 הדלקת נרות - 18:03
 צאת השבת - 18:53
 רבנו תם - 19:33
 שיעון קיץ - מהלוח המדויק של "אור החיים"
 ע"פ "אופק תל אביב"

שנה תשע עשרה - עלון מס' 982
 @ סיום הצום בשעה 18:48
 @ במוצאי כיפור - "ברכת הלבנה"
 @ לא אומרים תחנון מ-יא' תשרי עד ב' בחשוון.
 @ יום שני חג הסוכות.

אברהם יגל

לע"נ בבאי מוסאי בן אברהם ז"ל
 לרפואת ולהצלחת כל עם ישראל ובכללם לאברהם יגל בן רעות נ"י

מפטידון: "שובה ישראל" (הושע יד)
 מרתק - ראו בעמוד 2
 מכל מלמדי השכלתי

פרשת וילך שבת שרבה

נהנים מהעלון?
 אוהבים לקרוא בו? תרמו השנה את פדיון הכפרות לחיזוקו.
 מועדוני הפרשה:

הפטרה "שובה ישראל"
 "שובה ישראל עד ה' אלהיך כי כשלת בעונך..."
 מדוע צריך הנביא לומר כי כשלת בעונך, הלא ממה שאמר "שובה ישראל" ברור שכשלת בעונך. ברם כך אמר הנביא לעם ישראל אילו נזהרתם שלא להכשל בשום חטא אז ברור שלא הייתם נכשלים בעבירות אפ"י בשוגג או באונס, וזהו מה שהנביא חוזר ואומר "כי כשלת בעונך" הסיבה שאתה צריך לחזור בתשובה "כי כשלת מכבר בעונך" זהו שהביאך שוב לחטוא גם בעוונות שלא ידעת שהם עבירות, ולכך גם אנו מתוודים "על חטא שחטאנו לפניך בשוגג, על חטא שחטאנו לפניך באונס" כי גם סוג של עבירות כאלו נחשב לחטא, (הגר"א). שובה ישראל עד ה' אלהיך כי כשלת בעונך. מכאן אמר רבי לוי גדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד (יומא פו.).

- ← משה רבנו מעודד את העם לקראת כיבוש הארץ.
- ← מסירת הנהגת העם לידי יהושע בפומבי.
- ← ציווי הכהנים לקרוא את התורה בשנת השמיטה במעמד כל ישראל.
- ← משה כותב הדברים על ספר ומצווה להניחה בארון באוהל מועד.

📖 "וילך משה"
 צריך לדעת להיכן הלך, ויונתן תרגם שהלך למשכן בית אולפנא, והמפרשים אמרו (עיין רמב"ן ורבינו בחיי) שהלך ממחנה לוייה למחנה ישראל כאדם הנפטר מחבירו, והכתוב סתום הוא, ואין ממנו היכר לאחד מהדרכים.

📖 "ולמדה את בני ישראל שימה בפייהם"
 אל תהיו סוברים כי תצאו ידי חובתכם בכתיבת ספר תורה, בו בזמן שאת בניכם תשלחו לבית ספר נכריים ולא תחנכם על ברכי התורה. עיקר מטרתה של כתיבת ספר תורה הוא: "ולמדה את בני ישראל שימה בפייהם" ולא רק כדי להציגה בארון הקודש. (מעינה של תורה שם "אבני אזל")

📖 "הנך שוכב עם אבותיך"
 למה לא אמר הקב"ה למשה 'אתה שוכב עם אבותיך'? משום שהאותיות של המילה 'הנך' אין להם חבר. דהיינו, שהאותיות א+ט=10 וכן ב+ח ושאר האותיות חוץ מ-ה' וכמו כן י+צ=10 וכן כל האותיות י-צ מלבד מ-ני. וכן רק י'ד' (אינה מתחברת עם אות סופית אחרת שרמזו הקב"ה למשה: מה אותיות אלו אין להם חבר, כך גם אתה אין כמוך בכל הנביאים).

📖 "מי יעלה לנו השמימה"
 (ר' בחיי) ר"ת מ י ל ה. והרמז שלא תתכן השגת הקב"ה כי אם רק בניי הנימולים שיש בהם חתימת המילה וזה הרמז 'מי יעלה לנו השמימה'. סופי תיבות י ה ו ה, שרק עם ישראל הנימולים יש להם כח לעלות השמימה ולהשיג את הקב"ה.
 (ב. בר דיין הי"ו)

📖 "הקהל את העם האנשים והנשים והטף"
 חז"ל אומרים הטף למה באים, כדי ליתן שכר למביאייהם. שואלים אם ההורים באים למקדש בודאי שלוקחים את הטף אתם שהרי היכן ישאירו אותם, רק זה גופא הפשט שהקב"ה רצה שיהיה להם מצוה בזה וציווה על כך. במצות הקהל כתוב "אנשים נשים טף", ר"ת טנא, טנא בגימטריא 60 גם ברכת כהנים הם 60 אותיות, גם ששה סדרי משנה הם 60 מסכתות, בגלל זה רצה ה' שיבואו כולם אנשים נשים וטף שתחול הברכה וקדושת התורה על כולם. (בן איש חי).

פינת הניבים והפתגמים
נתבקש לישיבה של מעלה = נפטר.
 ישיבה של מעלה = התכנסות של מלאכי מרום ונשמות הצדיקים בעולם האמת.
דוגמה: הספא הצנוע והענו שבזכות צדקותו האריך ימים, נתבקש לישיבה של מעלה.
מקור: אמר רבי יוחנן: כל המלמד את בן חברו תורה זוכה ויושב בישיבה של מעלה. [בבא מציעא דף פה עמוד א]. (ניבונכוו)

הסיונו מכשול מדרך עמי! העלון טעון גניזה. אין לעיין בעלון בשעת התפילה וקריאת התורה. במקום שיש עירוב, יש לטלטל ע"י קטן ניתן להוריד את העלון באתרים הדתיים "לדעת" ו-"חידושי": <http://www.hidush.co.il/> <http://ladaat.info/>

הלכות יום כיפורים

א. ימים אלו צריך אדם לשוב בתשובה שלמה דהיינו שיעזוב חטאו ויחליט בלבו לבל יעשהו עוד ויתנחם בחרטה גמורה על מה שעבר עד שיעיד עליו יודע תעלומות שלא ישוב לזה החטא לעולם. (רמב”ם פ”ב מהלכות תשובה)

ב. עבירות שבין אדם לחבירו אין יוה”כ מכפר עד שירצה את חבירו דהיינו הגוזל יחזיר את הגזילה. ואע”פ שהחזיר צריך לרצותו ולפייסו עד שימחל לו. ואסור לאדם להיות אכזרי ולא למחול אלא צריך להיות נוח לרצות. שבמידה שאדם מודד כך מודדים לו. **אדם שמוחל לחבירו כך משמים ימחלו לו.**

ג. חובה קדושה על כל אדם לבקש מחילה בערב יוה”כ מפאביו ומאמיו, על כל מה שחטא ופגע בכבודם, ומי שאינו עושה כן, נקרא חוטא. מכל מקום אם הבן לא עושה כן, ימחלו לו בלבם, ויאמרו בפיהם בפרוש שמחלו לו על כל מה שחטא כנגדם, והבעל והאשה ימחלו זה לזה על כל אשר חטאו אחד כלפי השני במשך השנה.

ד. בסעודה המפסקת יש לטבול את הפת בסוכר כשמברך המוציא, ומכל מקום נכון להביא גם מלח.

ה. אם זה שחטא כנגדו אינו מתפייס בראשונה למחול לו, יחזור וילך פעם שניה ושלישית ובכל פעם יקח עמו גי’ אנשים. ואם אינו מתפייס בגי’ פעמים אינו זקוק לו. אבל אם הוא רבו, אפילו אינו רבו מובהק, אלא ששמע ממנו דברי תורה, צריך ללכת אצלו אפילו אף פעמים עד שיתפייס.

ו. טוב ונכון שהחזן יכריז בליל יוה”כ בבית הכנסת קודם כל נדרי רבותי **”תמחלו זה לזה”**, והקהל עונים **”מחלנו”**.

ז. יש לפרוס מפה על השולחן כמו בשבת משום שיוה”כ נקרא **”שבת שבתון”** ונותנים עליה ספרים, ויש **”לבצוע”** מהספרים דהיינו **ללמוד בהם ביוה”כ**.

ח. ביוה”כ אומרים **”ברוך, שם כבוד מלכותו לעולם ועד”**, בקול רם. וצריך להפסיק בן תיבת **”ברוך”**, לתיבות **”שם כבוד מלכותו”**.

ט. מצוה לברך על ריח טוב של מיני בשמים ביום הכיפורים כדי להשלים מאה ברכות. ויכול לברך עליהם כמה פעמים ביום לאחר שיהיה לו היסח הדעת.

י. אדם שקם בבוקר משנתו נוטל ידיו גי’ פעמים ומברך על נטילת ידים ונטילה זו, עד סוף קשרי אצבעותיו. וכן כשנכנס לבית הכסא יטול עד סוף קשרי אצבעותיו. אבל כהנים העולים לדוכן יטלו ידיהם נטילה גמורה עד סוף פרק הזרוע.

יא. קטן פחות מגיל תשע אינו מתענה כלל אף תענית שעות וקטן מגיל תשע ומעלה מתענה תענית שעות כגון אם רגיל לאכול בשעה שמונה בבוקר מאכילים אותו בשעה תשע או עשר. וצריכים ההורים לשים לב לזה שלא יכנס לידי סכנה. ונער שהשלים י”ב שנה או נערה שהשלימה י”א שנה יתענו עד חצות היום ולא יותר.

יב. בתפילת המנחה מתעטפים בציצית ומברכים עליה.

יג. זמן תפילת נעילה הוא חצי שעה קודם שקיעה באופן שהש”צ יסיים את החזרה סמוך לשקיעה כדי שישפיק לסיים את ברכת הכהנים לפני השקיעה. ובדיעבד אם לא הספיק הש”צ להגיע לברכת כהנים עד ששקעה החמה מותר לכהנים לישא כפיהם בתוך בין השמשות דהיינו תוך י”ג דקות וחצי.

יד. בהבדלה במוצאי יוה”כ מברכים על הכוס ואין מברכים **”בורא מאורי האש”** אלא על נר ששבת דהיינו שהיה דולק מערב יוה”כ עד מוצאי יוה”כ ואין מברכים על הבשמים אף השנה שחל יוה”כ בשבת. וטוב שיביאו בשמים לאחר ההבדלה ויברך עליהם.

מכל מלמד” השכלתו

מעמד הקהל ומעמד הר סיני

הפרשה הקצרה ביותר- 30 פסוקים, נקראת בעשרת ימי תשובה. הזמן המסוגל ביותר לחזרה בתשובה. זו גם הפרשה הראשונה שנקרא השנה.

המב”ט מפרש: הקב”ה נתן דווקא את העשרה ימים הללו כיון שאלו הימים שלאחר בריאת העולם, והקב”ה נתן הזדמנות לתקן את החטא מיד בהתחלה. כל יום הוא תיקון של יום בשנה. הפרשה הזו איננה האחרונה אבל היא מסיימת את מצוות התורה. המצווה ה-612 היא מצוות הקהל, והמצווה ה-613 היא לכתוב ספר תורה.

ה”שפת אמת” שואל: מה יש במצוות הקהל שהיא רק פעם ב-7 שנים, וצריכים להביא את הקטנים והפעוטים?

והוא משיב במתק שפתיים: אלא שמצוות הקהל היא כמו מעמד הר סיני. כשם שבמעמד הר סיני אמרו **”נעשה ונשמע”**, כך עם ישראל לאחר שנת השמיטה שבה הפקירו את השדות וכעת כל רכושם נתון בידי אחרים ועליהם נאמר: **”גבורי כח עושי דברו”** אלו שומרי שמיטה.

אז קורא המלך בס”ת וכולם באים.

כשם במעמד הר סיני אנשים אמרו קודם **”נעשה”**- מסרו נפשם בידי הקב”ה ורק אח”כ **”נשמע”**, וה’ דיבר וכולם הגיעו.

כך במצוות הקהל לאחר שמסרו עצמם- שדותיהם וכביכול אמרו **”נעשה, כעת יש לשמוע** - אבל כולם צריכים להגיע...

משך חכמה מסביר: מצוות לקט שכחה ופאה הם הכנה לימים הנוראים. ומדוע? כי במצוות הצדקה אדם יודע למי הוא נותן והוא גם שולט כמה הוא ייתן, אבל בלקט שכחה ופאה אדם לא יודע מי ייקח, וכמה.

ו”במידה שאדם מודד כך מודדים לו” וכשם שאנחנו לא משגיחים מי לוקח וכמה כך הקב”ה לא משגיח בנו כמה אנחנו מקבלים לקראת השנה החדשה...

קריאת ש”מ”: בקריאת שמע שחרית וערבית ביום הכיפורים, אומרים **”ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד”**, בקול רם ולא בלחש משום שהוא שירת המלאכים, ומשה רבנו כאשר עלה למרום הוריד אותה לישראל. ורק ביום הכיפורים שהם נקיים כמלאכי השרת, אומרים אותה בקול. (ע”פ ספר התודעה)

אין ייאוש בעולם כלל

מנחם קונדיטון המכונה קונדי, בעל מוסד היוקרה "קונדי בע"מ", חשב שהוא עוד רגע מתעלף. רגע, סבלנות, מה בדיוק היה חסר או לא חסר לאדון קונדי? לאדון קונדיטון יש רק בן אחד, אהוב מאוד. קונדי הביט בכיפה הלבנה הסרוגה הענקית של בנו צביקי ובציציותיו המשתלשלות. "אבא תהיה מאושר. אני חוזר בתשובה, אני עם בורא עולם ועוד תרווה ממני נחת. יש אבא בשמים, יש תורה". צביקי אחז בידיו של אביו וניסה להרימו ולרקוד עמו ריקוד ברסלב עליו בסגנון "בך רבנו נגילה, בך רבנו נשמחה". אבל קונדי חש שרגליו כבדות, ראשו מסוחרר. "אני ברוך השם בריא, חזק ושמח ומצווה גדולה להיות בשמחה, תשמח בי אבא". צביקי פתח את שקית הניילון שאחז בידו והציץ פנימה. "מה יש בשקית?" שאל קונדי. "שני סנדוויצ'ים ועוד כמה ניירות..." השיב הבן. צביקי קונדיטון בן ה-21 נטל לעצמו משימה להפיץ את תורת רבנו. חוברות, ספרים, סטיקרים, הכל כדי שיהודים יהיו בשמחה, שיאמינו שאין ייאוש בעולם. וכך נפתחה לה חזית מרתקת בין האב לבן. "תראה צביקי" אמר לו קונדי "אני ואימא שלך עברנו ב"ה את המשבר של החזרה בתשובה שלך, אנחנו אוהבים ומכבדים אותך, אבל עשה טובה תפסיק להדביק לי סטיקרים עם סיסמאות על הגייפ שלי, ולא על המכוניות של הקליינטים במוסך, זה מכעיס את הקליינטים". צביקי לפחות פעם פעמיים בשבוע היה בא למוסך של אביו ומדביק. הוא מדביק וקונדי מוציא. השמשה האחורית של הגייפ המשפחתי הייתה עמוסה בסטיקרים ססגוניים המפכים המון תקווה, אהבה ואמונה. זה הפך לנורמה שכבר הפסיקו לכעוס עליה.

השעה שש ושלושים בבוקר באחד מימי החול, עקר קונדי בחמת זעם שישה סטיקרים חדשים שהדביק צביקי על השמשה האחורית של הגייפ. "הוא עולה לי על העצבים לפעמים" מלמל קונדי. בשעה 07:30 נסע קונדי למוסך. בכניסה לאזור התעשייה השתרך פקק ארוך. המון צפופים, אוטובוסים, ילדים עם תיקים על הכתפיים, פקק מעיק. מאחוריו נסעה מרצדס כסופה המשדרת יוקרה. רק בשעה 08:00 השתחרר הפקק וקונדי האיץ את הגייפ לכיוון המוסך.

המרצדס הכסופה עדיין מאחוריו. קונדי החנה את הגייפ מול המוסך, והמרצדס עצרה לצידו. גבר לבוש בחליפה מהודרת ירד מן המרצדס וניגש לקונדי. "אדוני", אמר הגבר "אתה הצלת את חיי, ממש כך, אתה לא תאמין אבל בזכותך אני חי. אין לך מושג מה עשית בשבילי...". קונדי הביט בסקרנות מהולה ברחמנות בעיניו של האיש הצעיר, "אני מקווה שהטיפוס הזה הוא נורמלי. הרהר בעל המוסך. "לא זכור לי מעולם שהצלתי חייו של מישהו. לא הייתי חייל קרבי, ולא מתנדב במד"א. בוקר טוב לך ויום מוצלח". האיש הצעיר הלבוש בהידור נעמד מול קונדי ואמר "שמי אורן גינצבורג, איש עסקים, לפני כשנה הפסדתי במספר עסקאות ואיבדתי את טעם החיים. עשרות אנשים איבדו פרנסתם בגללי... והייתי בדרך לעשות צעד חד - צדדי כדי לעזוב לעולם שכולו טוב, עקב ייאוש נורא וחוסר אונים. נסעתי אחר כך בפקק ואני מביט בשמשה האחורית של הגייפ שלך ושם

מודבק לו סטיקר ענק, 'ה' אתך, עמך ואצלך, ייאוש לא קיים בעולם כלל. הכל יתהפך לטובה'. כמעט 40 דקות המילים הללו מרצדות לי מול העיניים. אני חוזר וקורא, פעם אחר פעם. ולפתע חשתי שמחה פנימית, בטחון עצמי, רצון לחיות, שאיפה לשנות את המצב. יש א-לוקים והוא יושיע אותי, כמו שכתוב בסטיקר שלך, הכל יתהפך לטובה". קונדי לחץ את ידו של גינצבורג ואמר לו "ידידי, אני מאמין שתצא מהמצב. איך כתוב פה... אין ייאוש, אז יאללה רוץ לעסק שלך תלחם מול הבנקים, אתה צעיר, החיים לפניך". "תודה, תודה לך על הכל" והם לחצו ידיים ונפרדו בחביבות. קונדי ניצב מאחורי הגייפ הלבן שלו והרהר "הרי אני תלשתי בבוקר שישה סטיקרים, את כל מה שהודבק, והנה צביקי תלה סטיקר נוסף מבלי שארגיש. קונדי התחיל לקרוא את הסטיקר "ה' אתך עמך ואצלך, ייאוש לא קיים בעולם כלל, הכל יתהפך לטובה". ואז חלפה מחשבה נפלאה במוחו של מנחם קונדיטון המוסכניק "אני לא מאמין, ממש לא מאמין, סטיקר אחד קטן שתלוי בקושי שעה על השמשה האחורית של הגייפ שלי הכניס שמחת - חיים ועידוד ליהודי מיואש - בין חיים למוות - והחזיר לו את הצבע לפנים. מי יודע איזה אור מכניסה התורה ללב של הבן-אדם, הרי צביקי שלי דומה ללפיד של אור ואהבה". לפתע צלצל הפלאפון. על הקו צביקי. "אבא אני הכי אוהב אותך בעולם. אני מבקש סליחה, בבוקר הורדת את כל הסטיקרים אבל בלי שהרגשת הדבקתי סטיקר נוסף לפני שיצאת. אבא אל תכעס, אני בסך הכל רוצה שגם הגייפ שלנו יפרסם שאין ייאוש בעולם כלל. להסביר לאנשים שיש אבא בשמים שאוהב ודואג להם. אתה לא כועס אבא נכון?"

קונדי חיך בחיבה "כועס? אף פעם לא כעסתי". חלפה שנה וחצי. מרצדס כחולה גולשת באיטיות לכיוון המוסך של קונדי. השמשה ודלתותיה עמוסים סטיקרים מאירי עיניים.

אורן גינצבורג איש העסקים נכנס פנימה. קונדי מביט בו בעין בוחנת. "אנחנו מכירים, נכון?". "כן" משיב גינצבורג "אני מהסטיקר, רציתי לשמח אותך, מאותו בוקר של הסטיקר, נכנסה בי מוטיבציה אדירה. הפכתי עולמות, הכנסתי שותפים, קיבלתי אשראי, החזרתי חובות, וברוך השם, הגלגל העסקי התהפך לטובה". "אני מאושר" אמר קונדי "זו סיבה לשתות לחיים". הוא הוציא כיפה קטנה מכיסו, שלף בקבוק ויסקי עם שתי כוסות ומזג לגינצבורג. "הבן שלי אמר שצריך לברך 'שהכל נהיה בדברו' על ויסקי, רגע אתן לך כיפה אדון גינצבורג". "לא צריך קונדי, הכיפה שלי כבר שנה וחצי על הראש, מאז המפגש שלי עם הסטיקר שלך". "זה הסטיקר של צביקי הבן שלי, הוא אחראי על ההדבקות". לפתע - כרוח סערה - נכנס צביקי למשרד ואמר: "אבא, אתה לא תאמין, בחיים לא ראיתי מכונית מודבקת עם סטיקרים כל כך יפה, מכל הצדדים. חתיכת אוטו שיכול להחזיר בתשובה את כל כביש החוף... באמת כל הכבוד."

קונדי וגינצבורג פרצו בצחוק. "אני חזרתי לחיים, וחזרתי בתשובה בזכות הסטיקר שלך" סיפר גינצבורג. "אתה רואה אבא" שמח צביקי "הנה קיבלת איתות מבורא עולם, מה יכול לעשות סטיקר קטן בעיקר כשהוא על הגייפ שלך".

שמעון קריני!

הדלקת נרות: 18:03
יציאת השבת: 19:52
רבינו תם: 19:32
הזמנים לפי "אור החיים" - ת"א
ו' תשרי התש"פ

טוב לחסות בה'

653

התעוררות אחרונה

וילך התש"פ
ערב יום הכיפורים

לרפואה, פרנסה

והצלחה: מ"א מיכאל וציפורה אחיאל. מנשה ואורה אחיאל. א"ה הדר בת נחמה. ליאורה. אורשל חנה בת הדסה וב"ב. פנינה בת שושנה וב"ב. אושרית בת פנינה וב"ב. רחל ובעלה וב"ב וצאצאיהם. אסתר בת מוזל. ויקי ויהודה יעיש ובנותיו. משה שמואל בן זלדה. ירון שמעון בן שושנה. חן בת זליה רבקה.

זשב"ק: שולמית בת ארייס. יסכה בת מוזל.

לעילוי-נשמת: הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה, הרב שמעון בן בחריה. מ"ס צדוק בן נור, מ"ס מרים בת גליה. מלכה בת אסתר, מוזל בת דוד ובת שבע. אברהם בן אלה. רות בת נוסרת. ישעיהו בן יצחק. יצחק בן עליזה. אפרים בן רחל. ר' שמעון בן סאסי סופיה, זוהרה שימסטיית בת מרים. שמעון בן זוהרה. יוסף בן אנגלינה. רחמים בן צ'חלה. יריב בן גאולה. שליה בת שרה. אוסנת בתיה (אבליון) בת תקוה. יוסף חיים בן סלחה. שרה רדה בת סאלם. עזרא בן פרח. שלום סאלם בן שמעון. רועי בן צדוק. דוד בן מלכה. יחזקאל בן גורג'יי. גבריאל בן סמינה. מרים בת לובה. שלום בן מנחם שמריהו. מנשה בן קוטן. יוסף בן נג'יה. נעמה בת חביבה. פרחיה בת טוביה. ז'קלין בת מרגלית. אהובה בת טוביה. שולמית בת חתוך. ברוך בן גורג'יה. יפה בת ויקטוריה.

העלוך מוקדש לעילוי נשמת האמא הגדולה, הסבתא היקרה והאהובה מרים מעודה בת ר' משה וגאולה תהא מנוחתה בגן עדן עם כל נשמות הצדיקים

כתב ר' שלמה זלמן אויערבך זצ"ל כי אמרו חז"ל (יומא כ') שביום הכיפורים אין רשות לשטן לקטרג. אלא שיש להבין מה התועלת בכך?... והרי כבר למחרת יום הכיפורים יחזור הוא לקטרג בכל העוז והכוח? אם כן, מה מועיל שביום זה הוא ישובת ויהא במנוחה?
עונה ר' שלמה זלמן ואומר כי זהו אחד מהחסדים הגדולים שעשה ה' עם עמו ישראל, שביום הטהרה העולמי, יום שכולו חסד ורחמים – יום הכיפורים, אין כח לשטן לקטרג, ועל ידי כך יכול כל יהודי ברגע קל לשוב בתשובה שלימה ולנקות את הנשמה מכל החטאים שעשה במשך עשרות ומאות ימים של השנה. על כן, כמה צריך אדם לקפוץ על מציאה זו ולנצל כל רגע וכל דקה מיום יקר וגדול זה, היום היחיד בשנה שאין רשות לשטן לקטרג על תשובתם של ישראל, ובן רגע יכולים הם להפוך את כל גזר דינם ולהתנקות לחלוטין מכל חטא ופשע ולהיות כבריה חדשה ממש".

וכן כתב בזוהר הקדוש: "מתוך אהבה שאהב הקב"ה את ישראל נתן להם יום אחד בשנה לטהרם מכל חטאיהם, כדי שיהיו זכאים בעולם הזה ובעולם הבא. ובו ביום הקב"ה יושב בכיסא הקדוש של רחמים ובכיסא הותרנות ומוחל עוונותיהם של ישראל".
את המעשה הבא סיפר הרב יעקב דניאל שליט"א בשם המהרי"ד מבעלזא: "באחד הימים, הגיע כפרי ישיש אל העיר הגדולה ואור עיניו. הוא ראה שם דברים מיוחדים שאינו רגיל לראות בכפר. בעודו מטייל בעיר בהתלהבות, שומע הוא מרחוק קול של סירנה חזקה, עולה ויורדת. הוא נבהל מאד מהרעש ושאל לפשרו. מיד הסבירו לו התושבים כי פרצה שריפה, והאזעקה מודיעה כי הכוחות בדרך לכבות אותה.

הכפרי נהנה מהרעיון ורץ לכיוון השריפה, ובאמת, כאשר הגיע רואה הוא כי כבר הספיקו לכבות את השריפה. "איזה יופיי", הוא כל כך התפעל, "דבר כזה עוד לא היה בכפר שלנו מעולם – אזעקת סירנה שגורמת לכיבוי שריפות, זה דבר מיוחד במינו שכולם יתלהבו אם אביא אותו לכפר".
הוא ניגש אל אחד התושבים ושאל היכן אפשר לקנות 'סירנה' כזו. הפנו אותו אל חנות מסוימת, ואכן נכנס הכפרי בשמחה וקנה את הסירנה בכמה גרושים. חוזר הכפרי שלנו אל הכפר בשמחה עצומה ואמר לכולם: "הקשיבו, הקשיבו. מהיום לא יהיו עוד שריפות ואסונות בכפר שלנו. הנה חזרתי מהעיר הגדולה, והבאתי 'סירנת פלא' המכבה שריפות ללא שום מאמץ". כולם נדהמו מההודעה המרשימה ושמחו עד הגג. והנה, לאחר יומיים, פרצה שריפה בכפר כשאת החנויות עלתה בלהבות. מיד רצו כולם אל אותו כפרי, שברוגע ובשמחה הכריז: "אל דאגה, שימו לב כיצד תוך רגעים תיכבה השריפה". הוא הפעיל את הסירנה וקולות האזעקה החלו לעלות ולרדת. אלא, שלמרבה האכזבה האש לא הפסיקה, אלא להיפך, ממשיכה להתלקח ולסכך עוד חנויות ובתים. הכפרי לא ידע את נפשו מצער ולא הבין מה קרה לאזעקה. מבויש וחפוי ראש חזר הכפרי אל העיר והאשים את המוכר: "הסירנה שמכרת לי לא עובדת, היא לא מכבה שריפות". או אז צחק המוכר בקול גדול ואמר: "וכי חשבת שסירנה מכבה את השריפות?... היא נועדה רק להזעיק אנשים וכוחות הצלה שיבואו לכבות את האש, אך היא בעצמה לא עושה את הפעולה".
קרא הרבי מבעלזא בקול גדול ואמר: "רבותיי, כולנו מכים ביום הכיפורים על הלב וחושבים שע"י ההכאה בוידוי כל העוונות התכפרו ובוודאי שאזכה בשנה טובה. אך הם טועים, ההכאה על הלב נועדה רק לעורר את הלב להצטער על המעשים ולשנות כיוון. ההכאה עצמה לא תועיל כלום, אם האדם לא ירצה להשתנות. רק אם יתחבר האדם מליבו אל ה' ויבקש סליחה על מעשיו – הכל יתכפר לו ויהא לאדם חדש!".

גזל מקטרג בראש

(1) בכלל העבירות שאין יום הכפורים מכפר עליהם "עד שירצה את חברו", נמצא עֶזְרָא הגזל החמור. חסרון מיוחד יש בעון הגזל, שהגזל מעכב מאד את קבלת התפילות, כמו שאמרו רבותינו (ויק"ר לג'): "סאה מלאה עוונות - גזל מקטרג בראש". כלומר, אפילו אם יש לאדם הרבה עונות, עון הגזל הוא עומד בראש ובראשונה נגדו. דוגמא נפוצה לדבר, אנו מוצאים לצערינו בבעלי מלאכה רבים, אנשים יראים ושלמים, אוהבי התורה, שעם כל זאת, לעתים מזומנות מרשים לעצמם להתנהל שלא כדין בממון חבריהם. הנה דוגמא שהביא מרן רבנו עובדיה: * אדם שפנה לערכאות (בתי משפט שלא ע"פ דין תורה), ותבע ליטול מחבירו איזה דבר שלא כדין, כגון שבא לדרוש בשביל אשתו, שהיא אחות היורשים, חלק שווה בשווה, בניגוד לדין התורה הקדושה שהבת אינה יורשת עם

הבוכה בקריאת התורה שבתפילת שחרית של יום הכיפורים, בשעה שקוראים על מיתת שני בני אהרון, ובוכה על פטירתם - הינה סגולה גדולה שלא ימותו בניו בימי חייו!"
(2) מביא בעל היסוד ושורש העבודה: "סגולה גדולה לכפרת עוונות, היא נתינת צדקה בערב יום הכיפורים לתלמיד חכם אביו!"
(3) תיקן האר"י לומר לפני עלינו לשבח בכיפור "לדוד ה' הארץ ומלואה" - שמסוגל לפרנסה

★ סוד יום הכיפורים ★

וכשמגיע למילים 'נקי כפים' - יכוון שלא לגנוב יותר ולא יקח כספים במרמה, ויכוון לקבל פרנסתו לעבודת ה' - וזוכה לפרנסה מבורכת.
(4) בליל כיפור אחר התפילה נוהגים לקרוא ספר התהילים וה'אדרות' (ועוד במחזורים).
(5) כותב רב האי גאון: "ואני ערב בדבר, מי שאומר 'אדון עולם אשר מלך', ובפרט ביוה"כ לפני התפילה בכוונה - שתפילתו נשמעת ואין שטן מקטרג על תפילתו ואין פגע רע שולט עליו, אויביו נופלים לפניו וגם יצר הרע!"
(6) כתבו המקובלים: כשמגיע במוסף למילה 'איה' יכוון לזכות באחד מהדברים: בנים צדיקים / עושר / רוח הקודש. (הרב מוצאפי)

עם הבן, וקיבל חלק בירושה על פי פסק הערכאות בחוקות הגויים. (וכבר כתבנו, שמותר לבת לקבל איזה פיצוי, אבל לא בכל סכום הירושה). הרי כל מה שנטל מהאחים הוא נגד חוקות התורה, וגזל גמור הוא בידו, וחייב להחזיר להם כל החלק שנטל ולפייסם. ***

כמו כן כל אדם שיש לו כססוך כספי עם חברו, אל יורה היתר לעצמו להחזיק בדעתו, כי אין אדם רואה חובה לעצמו, לכן עליו לסדר טענותיו באמת לפני רב מובהק, להורות לו אם חייב להחזיר אותו ממון לחבירו או לא. ואפילו אם אין חברו תובעו למשפט, חייב לצאת ידי שמים על ידי פניה לתלמיד חכם מומחה בהוראה. ***

ודבר חשוב שאין הרבה יודעים הוא שהגמרא (תענית ז) שואלת: מה תקנת הגזל? ועונה: ירבה בתפילה. שגם אחר שהחזיר הגזילה יתפלל לה' שיסלח לו.

הרה"ג אפרים שרבי שליט"א
מתוך 'חנה אפרים'

סיפר ר' חיים שמואלביץ זצ"ל כי במלחמת ששת הימים המטוסים טסו בשמי ירושלים, ואנחנו ישבנו במקלט של ישיבת מיר בשכונת בית ישראל עם האברכים והבחורים של הישיבה. הואיל והמקלט הוא ציבורי, ישבו שם גם אנשים אחרים מהשכונה שאינם מבני הישיבה. ישבו ואמרו תהלים. עד כדי כך היה פחד, שמכל הפצה ששמעו היו אומרים וידוי ובוכים באמירת התהלים. והנה פתאום נתבשרו כולם על סיום המלחמה...

הרבה חשבו שזה בזכות התהילים ובזכות התפילות. הרחוקים חשבו שזה בזכות הכוח הגדול של צה"ל. ואכן התפילות והתהילים היו חשובים מאד, אך היה מעשה אחד שריגש את הקב"ה ביותר, ופשוט לי שבגללו סיים השי"ת את המלחמה. ואז המשיך ר' חיים בהתרגשות וסיפר על אישה אחת שהייתה דרה בשכונתם, אישה שלבעלה לא היו כוחות

כותב ה'אליה רבה' בשם המקובלים (תרו"ק א): "מי שאינו מעביר שנאה מלבו ביום הכיפורים אין תפילתו נשמעת ח"ו".

זאת אומרת, שהקב"ה מבקש שביום הזה תעשו 'פוליש' בלב שלך, ה' רוצה לראות עד כמה אתם מוחלים ואין לכם בלב על אף אדם. ה' רוצה לראות אתכם מעבירים את הטינה מהלב על השכנים שמציקה לכם תמיד, על ה'בוס' שמתנכל אליכם, לחמותך שעוקצת אותך בלי סוף, לגיסתך שלא מפסיקה לדבר עליך, לחברה שאת מרגישה שהיא כמתחרה שלך ויש בלבך מטען כבד עליה, או אותה חברה שאת הלכת לכל ה'אירועים' שלה והיא אפילו לא טרחה להתקשר לומר 'מזל טוב'... וכן לכל יהודי שעשה דבר שפגע בך. וכמובן לבעל או לאשה: תמחקו את כל הפעמים שהוא / היא פגע בך, תמחקו את המילים, המעשים, האיחורים, האי שימת לב, החוסר הערכה שיש לפעמים, וכל שכן לאותם שאתם שונאים בלי סיבה.

להתמודד עם החיים והוא פשוט ברת, השאיר אותה עגונה עם ילדים קטנים ורעבים ונעלם, כשהוא משאיר אחריו חובות. אני ראיתי בעיניים איך עמדה אותה אישה גיבורה ואמרה: "ריבונו של עולם, רמסו אותי ודרכו עליי, השפילו אותי וזרקו אותי... אבל ריבונו של עולם... אני מוחלת לו בלב שלם, ובלבד שתמחול גם אתה לבניך". ממש באותו רגע שהיא אמרה וידוי, נתבשרנו על הפסקת המלחמה. כי ה' רוצה שנמחול אחד לשני, ונאהב זה את זה.

הנה ביום הכיפורים, יום המחילה והטהרה מתוודים אנו על העוונות פעמים רבות בתפילה ובסליחות, ומאמינים אנו באמונה שלימה כי על ידי תשובה אמיתית מהלב, יכפר ה' את כל עוונותינו.

שואל המדרש ב'קהלת': מדוע כשמתוודים מכים דוקא על הלב ולא על מקום אחר בגוף?...

עונה המדרש ואומר לפי שהכל מגיע מהלב, כל הרצונות הלא טובים שהביאו לעשיית העבירות החלו מהלב, ולכן אנו מכים עליו שהכל מתחיל ממנו, ואם רק נשנה את הלב, כלומר, את הרצון שלנו, מיד נהיה לאנשים אחרים ותקובל צעקתנו.

מספרים כי פעם אחת ראה רבי נפתלי מרופשיץ את אחד מחסידיו שאומר סליחות ודופק על ליבו: "אשמנו, בגדנו...", אלא שאינו מתכוון כלל למה שאומר, ועושה זאת רק מהשפה ולחוץ, בעודו עסוק בדברים אחרים. פנה אליו ר' נפתלי ואמר לו: "מה אתה דופק? ... בעל הבית לא נמצא!". הלא האדם הוא בעל הבית על ליבו, ואם הוא אינו מתכוון באמת לרצות להשתנות, לפחות רוצה, הרי שעושה הוא זאת כמצות אנשים מלומדה.

וכך אמר ה'חפץ חיים' זצ"ל: "מי שמכה בידו על הלב – עדיין לא בטוח שהקב"ה יסלח לו על עוונותיו, אך מי שליבו מכה על חטאיו ועושה תשובה מעומק הלב – אזי ודאי שה' יסלח לו". כך בדיוק אומרים חז"ל כי אדם שבא ליום כיפור על מנת שה' יסלח לו, אך הוא בעצמו לא סלח ונשאר בקפידא על אנשים אחרים, הרי שגם משמייס יתנהגו איתו במידה כנגד מידה ולא יכופר עונו עד שיסלח לחבירו ויפייסו. את המעשה המדהים הבא סיפר מגיד המישרים, הרב חיים זאיד שליט"א: "לפני כמה שבועות הוזמנתי להרצאה בנופש נשים, במלון 'לאונרדו פלאזה' בים המלח.

היה זה בדיוק בזמן ההפגנות של עדת האתיופים היקרה, כך שפחדתי

מפקקים ומאיחורים, והחלטתי לצאת מוקדם. ב"ה הגעתי למלון מוקדם, כשעתיים לפני הזמן. חשבתי מה לעשות בשעתיים הללו, והחלטתי לרדת בינתיים לחוף הנפרד של ים המלח' על מנת להירגע מעט מכל הנסיעה. אותו יום היה חם מאד, והחוף הנפרד היה ריק כמעט לחלוטין.

ישב שם רק אדם אחד בודד, כך שמצאנו את עצמנו שנינו לבדנו בחוף הרחב.

מי שמכיר אותי יודע כי אני תמיד מחפש מישהו לדבר איתו, אז אם רק אני והוא בים המלח, אלך אליו ואדבר איתו: מי הוא ומה מעשיו פה ביום חם שכזה. ניגשתי אליו ושאלתי לשמו.

הוא לא הכיר אותי, אבל ענה לי בחזרה, וגם שאל אותי: "כבוד הרב, מה אתה עושה פה ביום חם שכזה?". הסברתי לו שירדתי להתאורר קצת, ושאלתי אותו בחזרה: "ומה אתה עושה כאן?".

ואז החל הבחור צ'יק הצעיר פתח וסיפר: "אני עובד בתעשייה האווירית של ישראל, ובדיוק היום יצאנו מטעם העבודה כל 25 העובדים ליום גיבוש בים המלח.

הטיול החל מהבוקר, עד שהגענו לשלב שבו הוחלט לעשות טיול ריינג'רס – ג'יפים.

אלא מה?... הביאו לנו 6 ריינג'רים, כשבכל אחד מהם יש אפשרות ל-4 מקומות בלבד, כך שבסך הכל אפשר לעלות אליו 24 חברה. כולם הביטו אחד על השני, שהרי

אנו 25 חברה ואחד יצטרך להישאר בחוץ. ניסינו לדבר עם בעל הריינג'ר שיתן לנו

להעלות את כולם, ובאחד הריינג'רים יכנסו 5 אנשים, אך בעל הריינג'ר התנגד בכל תוקף ואמר כי הדבר מסוכן ואסור חוקית. אחד מתוך הקבוצה שלכם יצטרך לוותר,

קבע בצער. השתררה דממה במקום כשאף אחד לא רוצה לוותר על החוויה החד-פעמית שהגענו אליה בטיול קבוצתי. לאחר כמה שניות של שקט החלטתי להיות החלוץ ולוותר בשביל שכולם יהנו, ואף אחד לא יצטער בטיול הזה.

"אני מוותר, תעלו ותעשו חיים", הודעתי בשמחה. כולם נדהמו מגבורת נפשי וברכו אותי ללא סוף. מיד לאחר מכן הם רצו לריינג'רים והחלו לחגוג בשמחה.

לא אומר שהיה זה ויתור קל, אך אני עשיתי את ההקרבה מצידי.

טיול שכזה לוקח כשעה וחצי – שעתיים, על כן החלטתי בינתיים לרדת לים המלח ולהינות מהנוף היפה שלו.

"אבל רק רגע, למה החלטת לוותר? מאיפה היה לך את הכח הזה?", שאלתי את הבחור צ'יק המרשים.

"תראה", הוא אמר, "בשבוע שעבר שמעתי שיחה באתר 'הידברות' של רב אחד בשם הרב זאיד. הרב דיבר על מעלתו העצומה של מי שמוותר, וסיפר סיפורים יפים על בחור שויתר למורה נהיגה שלו ובזכות זה עבר 'ססט', ועוד כמה סיפורי ויתור שהביאו ישועות, ולכן התחזקתי מאד מכך, והחלטתי כי גם אני רוצה לוותר הפעם".

"מה אתה אומר?!", נפעמתי, "נעים להכיר. אני הרב זאיד...".

הבחור צ'יק שלנו היה המום והתרגש עד למאד. "אני לא מאמין, לפני כמה דקות ויתרתי בזכותך, והנה אני רואה אותך ניצב מולי – איזו השגחה מופלאה!".

בבקשה הרב, תברך אותי שבזכות הויתור שויתרתי אזכה לזיווג הגון בקרוב ואתחתן השנה".

"בן כמה אתה?", שאלתי אותו.

"28", הוא השיב. "אז אני מברך אותך מכל הלב שזכות הויתור הגדול שעשית תזכה בקרוב לזיווג טוב ומוצלח".

הוא ענה אמן בכל הכח ונפרדנו בשמחה עצומה. יצאתי מים המלח, הגעתי למלון והתחלתי בשיחה מול קהל הנשים שהגיע למקום. ואז בסוף, קרה דבר מדהים...

– המשך בעמוד 4 –

"האומר אחטא ואשוב, אחטא ואשוב – אין מספיק בידו לעשות תשובה" (רמב"ם תשובה), ומדוע? מפני שאם חושב כבר לחזור לסורו, הרי שאינו מתכוון באמת בכל ליבו לשוב בתשובה, ולכן אין תשובתו מקובלת. אך בכמה רגעים אמיתיים של התחברות לה' ורצון להשתנות הרי שהאדם נהיה צדיק גמור!

הלב של השנה

777 ח"י לא

– המשך מעמוד 3 –

ואז, בסיום ההרצאה ניגשה אליי אשה ופנתה אליי בתחנונים: "כבוד הרב, אני רוצה ברכה". "בבקשה", השבתי. "לא בשבילי, אלא בשביל גיסתי", היא השיבה. "גיסתי עשתה מעשה מופלא מאין כמוהו, ולכן אני מבקשת שבזכות המעשה שעשתה שתזכה לזיווג הגון". ואז היא החלה לספר: "גיסתי הינה רווקה בת 28, ולפני זמן מה היא סגרה נופש 3 ימים בים המלח. שמעתי על כך וגם אני רציתי לצאת. אמרתי לבעלי שאני רוצה לצאת לנופש כזה, והוא הסכים. אלא שאז נוצרה בעיה: מי ישמור על הילדים?... יש לנו ב"ה שמונה ילדים, כן ירבו, ולא פשוט להשתלט עליהם לבד 3 ימים... לא היה לי פתרון לדבר. בדרך לא דרך, הגיעו הדברים לאוזניה של גיסתי שכבר סגרה את הנופש הזה בים המלח, וכשהיא שמעה על רצוני העז להשתחרר, היא החליטה לוותר על הנופש שלה בשבילי. "אני יודעת שאת צריכה להתאוורר יותר ממני, יש לך 8 ילדים בלי עין הרע ואת זקוקה לכך מאד. הנה צאי במקומי לנופש שסגרת ואני אשמור לך על הילדים. ואל דאגה, אני אצא לנופש במועד אחר בעזרת ה'". סיימה האשה ואמרה: "לכן, אני מבקשת שהרב יברך אותה שתזכה לזיווג הגון בזכות הויתור הגדול שעשתה למעני, שלכן אני פה כעת נהנית". התפעלתי מגיסתה הצדקנית, אלא שמיד עלה לי הצעת השידוך שלה. "אני מברך אותה שתזכה לזיווג הגון, ולדעתי השידוך שלה נמצא כעת בים-המלח". האשה התפלאה מהברכה ולא הבינה את כוונתי.

בקשתי ממנה את מספר הטלפון של גיסתה, ומיהרתי בחזרה אל החוף הנפרד. הבחור בחוף סיפר לי שהוא הולך להתעבב שם לפחות כשעה וחצי, לכן קיוויתי שהוא עדיין יהיה שם. היה לי ברור שיש כאן שידוך מתאים, שידוך של שני ותרנים. זה שוויתר על הטיוול, וזו שויתרה על הנופש בשביל גיסתה. שידוך משמים. כל כך הודתי לה' כשראיתי אותו עדיין יושב בחוף רגוע ושלו.

"בואנה בחורצ'יק, מצאתי את השידוך שלך, וותרנית בדיוק כמוך". סידרתי להם פגישה... ולפני כמה ימים הם התארסו בשעה טובה ומוצלחת, בדרך לעוד בית שהוקם בזכות ויתורים. כל כך התרגשתי לראות כיצד נרקם השידוך הזה שכל כולו 'זורע צדקות' – מצמיח ישועות, אדם מוותר כאן ולא יודע כי הוא מצמיח לעצמו את הישועה והזיווג במקום אחר!". פתח המגיד מקלם בדברי המשנה במסכת יומא (פ"ה, ב') ואמר: "עבירות שבין אדם למקום – יום הכיפורים מכפר. עבירות שבין אדם לחברו – אין יום הכיפורים מכפר עד שירצה את חברו". ואז זעק המגיד בקול גדול ואמר: "שימו לב רבותי! למה שכתוב כאן – עבירות שבין אדם לחברו אין יום הכיפורים מכפר, ולא

ייסורים ממרקים, ולא יום המיתה מכפרת, אלא עד שירצה את חברו... רק אז מתכפר לו על עוון שבין אדם לחברו. וכיצד לא ירא האדם שלא לבוא אל חברו טרם יום הכיפורים ולבקש ממנו סליחה, הלא אפילו כל ייסורים שבעולם ואף המיתה לא תכפר לו, חוץ מבקשת סליחה מעומק הלב!". אמר רבי ישראל מסלנט זיע"א כי "אלמלא היה יום הכפורים – יום שמוחלין לו לאדם על כל עונותיו, רק פעם אחת בשבעים שנה – הרי גם אז היה זה שמחה גדולה. ועכשיו שיום הכיפורים הוא בכל שנה, כמה גדול וחשוב הדבר, וצריך להיות בשמחה. ועל כן, אם כבר זכינו שכל שנה יש לנו יום כזה גדול וטהור עלינו לכוון לפחות בידוי שרצוננו להיטיב מעשינו, שרצוננו לעשות רצון בוראנו, הגם שיצר הרע מסיטנו. וכמובן, למחול באמת לכל מי שפגע בנו ולשבור את השנאה, אחרת אותו יום כיפורים גדול ונורא לא יכפר. וכבר אמר הרה"ק רבי ישראל מסלנט זיע"א: "העומד ביום הכפורים ליד החלון וחוסם את האויר, ועל ידי כך מקפח ומונע מאחרים מלשאוף אויר צח, רק בגלל שדואג לנוחיותו ולהנאתו העצמית – הריהו גוזל את הרבים בעיצומו של יום הכיפורים". כי מה שה' רוצה מאיתנו? שנהיה אוהבים זה את זה ומכבדים זה את זה. וכפי שהתבטא רבי יחזקאל מקו'מיר זיע"א: "בשעה שאדם הולך לבית הכנסת בערב יום הכיפורים לבוש בקיטל ונרות בידו, אם יאמר לו חברו: "אנא בוא עמי לטייל, מפני שדאגה בליבי, ואולי על ידי שנשוחח היא תפוג מליבי" – ילך עמו! והטעם הוא כי ביום הכיפורים עושה האדם תשובה, ואהבת החבר היא עיקר התשובה והיא הרצויה בעיני ה' מעל הכל!

לתגובות: 052-7151858
 רחוב משה בריל 9, ת"א, מעפ' אחיאל
 daniel777achiel@gmail.com

העלון מודפס בחסות **דפוס אפי**

באיזה ימים בשנה חייב אדם שיהיו לו מלווים כמו אדם חשוב ולא יסתובב ברחוב לבדו? **תורה**

ההקדשה המרכזית

העלון מוקדש לבריאות, הצלחה, פרנסה: דניאל בן חיה, טליה בת רחל, נועם ומיכאל בני טליה, רוחמה ויוסף חיים בני חיה, שלמה בן אלה, אלונה בת פלינה, אבשלום בן ויולט, יואב חי אברהם ב"ב וצאצאיו, ניסים רוקח ומשפחתו, מוטי אטדגי ומשפחתו, אסתר בת מרים. זיווג הגון: ע.ב.מ. לע"נ: אמיר מאיר בן מרים, יונתן בן פרחיה, סעדיה בן יוסף, הרס"ב אבישי ביטון בן ציפורה ת.נ.צ.ב.ה. רוצה הקדשה לתקופת החגים?... צלצל אלינו...

לכל קוראי העלון היקרים ולכל בית ישראל יהי רצון שתזכו לחתימה טובה ושנה מבורכת ויהי רצון שיברכנו ה' בעוד שנה של עלונים עם חיזוקים ומאמרים ויתקדש עם ה' בלילות ובימים! אמן

העלון מוקדש לע"נ חסר בת מלכה ויוסף שנולב"ע בע" בתשרי תשע"ז ת.נ.צ.ב.ה.

סוף מעשה במחשבה תחילה

נקודת מחשבה מפרשת השבוע לחיי המעשה

לחזור בשמחה

את הפסוקים בשקט ובמהירות - לא יתקיימו הקללות בישראל.

עתה חיפש הבעל-קורא בעיניו מי הוא הדופק ותובע לקרוא בקול רם יותר. ארכו לו שניות ספורות תוך שהוא סוקר את קהל המתפללים - כולם בוגרי מחנות ההשמדה של הרשעים הארורים, פחות משנה בתום מלחמת העולם

השנייה. שלדי אדם מהלכים שחוו על בשרם ונפשם את האיומות שבזוועות, הממחישות היטב את הנאמר בפסוקי התוכחה שעתה קוראים - אחד לאחד.

כאשר פגש מבטו של הבעל-קורא בעיניו של מי שדפק על השולחן - התעגלו עיניו בתדהמה: כ"ק האדמו"ר רבי יקותיאל יהודה הלברשטאם מקלויזנבורג, ששתה אף הוא את כוס התרעלה ואיבד אישה ואחד עשר ילדים - תובע ממנו לקרוא את פסוקי התוכחה בקול גבוה יותר.

לא שהבעל-קורא הבין מה רוצה ממנו הרבי, אבל הוא החל לקרוא בטון רגיל.

שניות ספורות חלפו וחבטה נוספת נשמעה בחלל. לאחריה ציווה הרבי בטון שאינו משתמע לשתי פנים: "נְאֻךְ הֶעֱכָר (- עוד יותר גבוה)!"

הבעל-קורא עצר והמתין. רצה לשמוע מהרבי הסבר על מה ולמה חורגים כעת ממנהג ישראל.

"כל מכאוב וכל תלאה עברו עלינו במידה גדושה ובמוחש", הסביר כ"ק ה'שפע חיים' לציבור. "אחרי שהתקיימו בנו כל הקללות - שוב אין לנו מה לקרוא אותן בלחש. מעתה נקרא בקול את דברי התורה הזאת, באומרנו לאבינו שבשמים: את הצרות והייסורים קיימת בנו בהידור, עכשיו התור לקיום הברכות במלואן! אחת

"אתה יכול בבקשה לשים עין על הארנק והטלפון שלי לכמה דקות?" ביקש מתרחץ מהאדם שישב לידו על החוף. "אני רוצה להיכנס קצת למים."

"כנס כנס", השיב ההוא בקוצר רוח, "כבר שעה אני שם עין על הדברים שלך"...

* * *

הגיע היום האחרון.

משה רבנו מודיע לבני ישראל "בן מאה ועשרים שנה אנכי היום", "ביום זה נולדתי, ביום זה אמות" (רש"י). צריך להתכונן לפרידה מהרבי של כלל ישראל.

כמתנת פרידה מעניינת - מראה הקב"ה למשה מה יהיה עם בני ישראל, הן בתקופה הקרובה לאחר מותו והן במהלך הדורות: "וקם העם הזה וזנה אחרי אלוהי נכר הארץ... וחרה אפי בו ביום ההוא ועזבתים... ומצאוהו רעות רבות וצרות... ואנכי הסתר הסתר פני..."

הפסוק הבא מחולל תפנית של מאה ושמונים מעלות: "ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני ישראל..."

כעס, צרות, הסתר פנים; ולכל ה"טוב" הזה מצמידים 'שירה'!

החבטה נשמעה היטב ברחבי בית המדרש. מיד אחריה נשמעה קריאה: "הֶעֱכָר (- יותר גבוה)!"

הבעל-קורא עצר מקריאת פסוקי התוכחות שבפרשת כי תבוא. פסוקי התוכחה נקראים לפי המנהג בקול נמוך, ויש שקוראים אותם מהר, כביכול אם 'יבליעו'

**לצעוק
את הקללות**

**לקרוא
לצרות 'שירה'!?**

מהנה לא נעדרה..."

לפני שנשוב להסביר מה עניינה של 'שירה' לנבואה הקשה שמראה הקב"ה למשה ביום פטירתו, נתבונן עוד מעט בפסוק שאחרי השירה: "והיה כי תמצאן אותו רעות רבות וצרות - וענתה השירה הזאת לפניו לעד כי לא תישכח מפי זרעו, **כי ידעתי את יצרו** אשר הוא עושה היום" וכו'.

שוב מזכירה התורה שירה בסמיכות ל'רעות רבות וצרות', והטעם? "כי ידעתי את יצרו".

מהו טעם זה?

שני הסברים מביא הגאון רבי נפתלי צבי יהודה ברלין - הנצי"ב מוואלוז'ין: א. הקב"ה אומר: ידעתי שעם ישראל יחטאו בגלל יצרם הרע ולמרות זאת בחרתי בהם לעם. ב. כמו שבאחרית הימים יתגלה שנבואה זו, שיחטאו ישראל, התקיימה במאת האחוזים - כך יתקיימו כל הנבואות שנכתבו לטובה באחרית הימים.

עתה נבין מדוע נכתב 'שירה' דווקא בתוך הצרות והרעות: בכל הדורות, למרות כל הצרות והייסורים שעברו ישראל,

לא זנחו את התורה לרגע ולא עזבוה!

"כי לא תישכח מפי זרעו" למרות הכל? זו השירה המתוקה ביותר!

למה בכל זאת ממשיכים לחטוא? זה נכתב במפורש בתורה: "כי ידעתי את יצרו". היצר הרע לא מניח להם לקיים את התורה, לכן יש להתחשב בהם כשהם רוצים לשוב למוטב.

* * *

בימי עקבתא דמשיחא שהצרות בהם מוגדרות בחז"ל "אין לך יום שאין קללתו מרובה משל חברו", כדאי לזכור שאחרי הכל צריך ואפשר לשיר. להיאחז בתורה הקדושה, לזכור שהנפילות נגרמו רק בשל היצר הרע ש'שם עליך עין' ללא הרף, ובסוף בסוף - "אז יימלא שחוק פינו" בגאולה השלמה במהרה.

בהחלט, חייבים לחזור בתשובה.

רק תזכרו יהודים: בשמחה!

תשובת תחינו ועמך ישמחו

"קחו עמכם דברים ושובו אל ה'" (הפטרת שבת שובה)

שמו של רבי יעקב דוד מסלוצק יצא בכל גלילות סלוצק כדרשן שיודע לפרוט על מיתרי הרגש שבלב שומעיו. הרושם שיצר דיבורו בלב שומעיו היה כה חזק, עד שאמרו עליו שאימתי שירצה יכול הוא לגרום למאזיניו לבכות.

אירע ונקלע רבי יעקב דוד בשבת שובה לעיירה מסוימת שתושביה לא נודעו יתר על המידה ביראת השמים שלהם, בלשון המעטה.

ראו בני העיירה את המגיד המפורסם שובת איתם וכיבדוהו לשאת מדברותיו בפני קהל ועדה, כיאה לשבת שובה. ניגש רבי יעקב דוד ודרש דרשה חוצבת להבות אש, דברים המעוררים כל לב לעבודת ה'. אולם בזו הפעם נותרו שומעיו קרים כקרח, משל דיבר איתם על השלג דאשתקד.

לאחר השבת נודע לאחד ממכריו שהפעם לא הצליח המגיד מסלוצק לעורר את שומעיו כלל, והוא רצה לדעת מה נשתנתה דרשה זו מכל הדרשות.

נענה המגיד מסלוצק: "תפקידו של דרשן הוא למצוא את המפתח המתאים ועמו לפתוח פתח בחבית, ליצור כעין ברז. אולם אם החבית ריקה ואין בה מאום - אין זו אשמתו של הדרשן..."

"כי ידעתי אחרי מותי כי השחת תשחיתון" (לא, כט)

לכאורה, על ידי נבואתו של משה שיחטאו לאחר מותו - נסתלקה מהם הבחירה החופשית והיו מוכרחים לחטוא. אם כן, כיצד ניתן להעניש אותם על כך.

מבאר הגאון רבי יעקב לוברבום מליסא, בעל 'משובב נתיבות', שאין כאן נבואה שיחטאו, אלא כך הסביר להם משה לישראל:

כל זמן שאני חי בתוכם, הרי שהנהגת השם איתכם היא בצורה ניסית. לכן כאשר חטאתם - העונש הגיע על אתר. כגון "וידבר העם באלוקים ובמשה", מיד "וישלח השם בעם את הנחשים השרפים".

אולם כאשר לא אהיה חי ביניכם, הרי שההשגחה כבר לא תהיה גלויה וברורה, "כי ידעתי אחרי מותי כי השחת תשחיתון" - הרי שאם תחטאו, לא יגיע העונש מיד, כי אם וקראת אתכם הרעה באחרית הימים".

משום כך, ייתכן שתטעו לחשוב שהעובדה שאין העונש מגיע מיד לאחר החטא כפי שהייתם רגילים, אות וסימן הוא שמוותר לחטוא והותרה הרצועה, לכן אני מזהיר אתכם מן החטא...

בשם כל ישראל

עבור בורא כל עולמים - לימד הרבי ר' אלימלך - מעניקים לו משמים כוח ויכולת וסיוע כדי שיוכל להשלים את משאלותיו ולהוציא אותן מן הכוח אל הפועל.

"אף אני", הסביר הרב מפוניבז' לרב רוזנגרטן, "כל ימי קיבלתי על עצמי לפעול דברים חדשים לשמו יתברך, ואני מקווה שבעזרתו יתברך אוכל ליישם את הדברים שקיבלתי על עצמי".

"וילך משה", מבאר ה'נועם מגדים' את השאלה שבה פתחנו: להיכן הלך משה, "וידבר את הדברים האלה אל כל ישראל".

מה שזכה משה רבנו לעלייה בלתי פוסקת ממדרגה למדרגה, הכל היה בזכות שדיבר את הדברים האלה - "דברי תורה, ומשנה תורה, וכל תפילותיו המוזכרים בתורה - הכל היה בשביל 'כל ישראל'. לזה עלה והלך למעלות רמות ונשגבות".

ידוע ומפורסם בשם צדיקי עולם, שאחת העצות לזכות בדין היא על ידי שאדם הופך עצמו למי ש'רבים צריכים לו'.

כאשר יקבל האדם על עצמו לפעול עבור הכלל, הרי שלמרות שלכאורה הוא מפסיד מזמנו וכוחותיו עבור אחרים ונגרע בשל כך ממדרגותיו שלו, מלמדת אותנו התורה שההפך הוא הנכון: "וילך משה" - זה סוד הכוח שבו יכולים ללכת ממדרגה למדרגה ולהתעלות עוד ועוד.

חסידי. "וילך משה וידבר את הדברים האלה" (לא, א)

בעת שהיה הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליז'ענסק זי"ע בחור צעיר, כבן עשרים, חלה במחלה קשה אשר ממנה כמעט ולא היו כאלה שהבריאו. קרוביו היו בטוחים שימיו ספורים, אולם להפתעת הכל הבריא ה'נועם אלימלך' מחוליו ואף האריך ימים.

היו בין מקורביו כאלה ששאלו אותו: במה זכית להבריא מחולי קשה זה.

**בעת שהיה הרה"ק
הרבי ר' אלימלך
מליז'ענסק זי"ע בחור
צעיר, כבן עשרים,
חלה במחלה קשה
אשר ממנה כמעט
ולא היו כאלה
שהבריאו. קרוביו היו
בטוחים שימיו ספורים**

נענה הרבי ר' אלימלך והסביר שכל ימיו הוא לוקח על עצמו קבלות חדשות ודברים חדשים; אינו מסכים 'לנוח' ולהסתפק במה שקיים, אלא תדיר מחפש הוא היכן ביכולתו להרבות כבוד שמים ולפעול עוד ועוד עבור שמו יתברך בעולם.

כאשר האדם מקבל על עצמו לפעול

המפרשים תוהים ותמהים: "וילך משה - להיכן הלך?! מדוע שינתה התורה בפרשה זו משאר הפרשיות, שמצוין בתחילתה שמשם רבנו הלך למקום כלשהו לפני שדיבר לבני ישראל. ובפרט שלא צוין להיכן הלך.

ישנם תירוצים שונים, אולם אנו מחפשים תדיר את הרעיון והביאור שנוגע אלינו כדי שנוכל לממש אותו בחיי היום יום.

את המעשה הבא סיפר הנגיד הרב זאב וואלף רוזנגרטן מציריך שבשווייץ, תלמיד חכם ובר אוריין שזכה לארח בביתו רבים מגדולי ישראל, בהם הרב מבריסק והרב מפוניבז' ועוד.

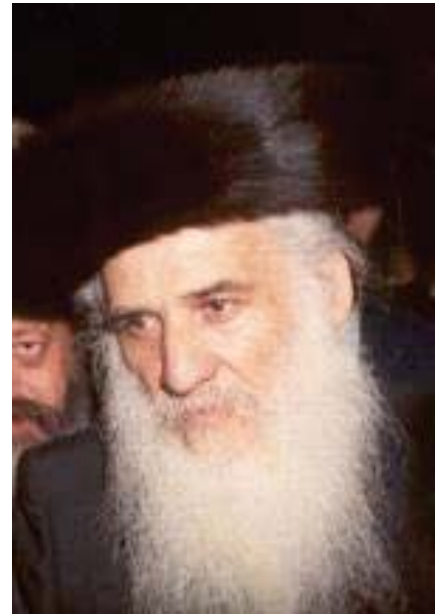
בסוף ימיו של הרב מפוניבז', הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן, עת שכבר עבר ניתוח קשה ומצבו הבריאותי היה רעוע מאוד, התארח הפוניבז'ער-רב בביתו של הרב רוזנגרטן ושיתף אותו בתוכניות רבות שהוא רוקם בחזונו והוא חפץ ליישמן.

בין היתר, תיאר הרב מפוניבז' ישיבות נוספות ומפעלי תורה רבים שהוא משתוקק להקים. כל זאת, חוץ מהישיבה בבני ברק ומכל המוסדות הנוספים שכבר הקים.

תהה הרב רוזנגרטן בפניו איך הוא חושב להספיק את התוכניות שלו, כאשר הוא כבר מבוגר ואינו בקו הבריאות.

נענה הרב מפוניבז' וסיפר לו מעשה

פניני הצדיקים

הרב נפתלי הירצקא הלוי זילברמן מראצפרט זצ"ל- נולד בשנת ה'תק"פ (1819). בימי ילדותו היה עוד חסיד ופרוש ועני ומדוכא כי העולם לא הבינו את גודל צדקותו. נתקבל לאבד"ק יאנושי, בהשתדלות רבו הגה"ק בעל 'מנוחת אשר'. רבינו נסע לימים הקדושים לרה"ק ר' יהושע רוקח מבעלזא (האדמו"ר השני בשושלת בעלזא). כשהציעו לפני רבינו את כתר הרבנות בעיר ראצפרט, התייעץ בזה עם מהר"י מבעלזא ובשנת ה'תרמ"א (1880) עבר לראצפרט וכיהן שם עד לפטירתו. **רבים פנו אליו ונושעו, שכן רבינו פעל ישועות בקרב הארץ וכמה פעמים נתקדש שם שמים על ידו גם בין האומות. מלומד בניסים. בעל רוח-הקודש. ענוותן מופלאה.**

חילק את כל כספו לעניים עד קשיטה אחרונה, ולעצמו היה חי בצניעות ובפשטות חיי עוני, ולמרות שהיו זמנים שהייתה לו הכנסה מכובדת של כארבעים עד חמשים אלף כסף לשנה, לא השתמש בזה לצרכו, ולא רצה ליהנות מכסף הפדיונות וחילק הכל צדקה לעניים. טעם נוסף שלא רצה ליהנות מפדיונות, כי היה פלא בעיניו שפועלים אצלו ישועות, והיה מחזיק את הכול למעשי ניסים.

ידע את מועד פטירתו, וכן אמר יום לפני הסתלקותו לאשה, אשר דמעתה הייתה על לחיה, שאליו לא תבוא עוד, וכך היה, כי ביום המחרת נסתלק לבית-עולמו וכן בשבת תשובה האחרונה לחייו עלי אדמות, דרש ברבים **והודיע, כי זו היא דרשה האחרונה**, ובערב יוה"כ קודם שחיתת הכפרות הלך למקווה טהרה בטוב לב, ועשה את סדר הכפרות ואח"כ אמר סליחות

ולא התפלל רק קרא קריאת שמע, באמרו, **שבאותו יום פטורים מתפילה**. כשחזר לביתו הסתגר בחדרו, והנה כבר קידש היום והמתינו בביהמ"ד לבואו לכל נדרי, וכשראו שהזמן חלף ועבר, נכנסו לחדרו ומצאו כי התבקש לעולם שכולו טוב.

הסתלקותו הייתה אבידה קשה לכל יהודי אונגארין, ששיחרו לפתחו והתברכו מפיו, וכל קשיי יום ודלים ואביונים, אשר מצאו אצלו אוזן קשבת וכאב רחום הרעיף עליהם טללי חיזוק ונדבות הגונות, נשאר בפתע מבלי משען ומשענת, ובמיוחד התאבלו עליו כל חסידי צאנז ושינאווא. נפטר ב-ט' תשרי והלווייתו התקיימה במוצאי הכיפורים בשנת ה'תרנ"ח (1897), בהשתתפות אלפי אנשים ובראשם עשרות רבנים. חי כ-78 שנים. מנוחת כבודו בעיר ראצפרט ששם חלקת מחוקק ספון. זקן אחד העיד שזוכר את הפטירה של רבינו, **וביום הכיפורים הוא ירד גשם עם סערה חזקה כל כך, כמוהו לא נראה מעולם, עד שחשבו כל הקהל אז, שהעולם נחרב.**

אביו: ר' יעקב פרץ (שו"ב דכפר פויטש בן אחר בן מהט"ז). **מרבתינו:** ר' צבי הירש מליסקא (בעל 'אך פרי תבואה'), ר' משולם פייש מטאש, ר' שמעלקא מסליש (בעל 'צורו החיים'), ר' אשר אנשיל אשכנזי מטשנגר (בעל 'מנוחת אשר'), ר' חיים הלברשטאם מצאנז (בעל ה'דברי חיים').

○ יפר הרה"ק רבי צבי הירש מרודניק זי"ע על רבינו זיע"א, **שהיה צם משבת לשבת**, ולא אכל כלום מעת סעודה שלישית בשבת עד לשבת הבאה, ובשבת כשהיה מפסיק מתעניתו לא היה אוכל חלה מיד, כי אם לקח שני תפוחי אדמה קרים, ונראה, שחשש, שאם יאכלם כמות שהם יאכלם בתאבון גדול מדי, **הלך והטביל את התפוחי האדמה בתוך קופסת הטבק שלו, וכך אכלם.**

רבינו היה מתנהג בענוה יתירה וברח כמטחוי קשת מן הרבנות והשררה. פעם שבת בסיגט אצל הרה"ק חנניה יום טוב ליפא טייטלבוים זיע"א (בעל 'קדושת יו"ט'), ובשב"ק בבוקר אמר הקדושת יו"ט לגבאי ר' אשר שיכבד את רבינו בפסוקי דזמרה לפני התיבה, והיו שם הרבה רבנים באותה שבת ור' אשר פנה לכותל המזרח וחיפש אותו כדי לכבדו בפסוקי דזמרה, וכשהבחין בזה הקדושת יו"ט, אמר לו כשבת שחוק עלתה על שפתינו: **"אין לך מה לחפש את ר' הירצקא בכותל המזרח, לך לחפש אותו בצד מערב"**.

○ **שבאו להציע לו את הרבנות כעיר ראצפרט לא רצה לשמוע, עד שטיכסו עצה בנפשם, כשאירע שלא היה בביתו באו באמצע הלילה ולקחו את כל הספרים וכלי הבית והעמיסום על עגלה והובילוהו לראצפרט, וכך מחוסר ברירה היה מוכרח ללכת ולהשתקע שם.**

○ בימי נעוריו של החסיד ר' אשר ביקין זצ"ל חלה בנו בקטנותו ברגליו עד שלא היה יכול בשום אופן לעמוד עליהם, ודרש ברופאים ולא הועילו כלום ובא לפני רבינו, ואמר לו הצדיק, שייקח אבטיח וייקח את הפנימיות שלו ויתן על רגל הילד ותהיה לו רפואה שלימה, ויעש כאשר ציווה לו רבינו, והילד נתרפא ויעמוד על רגליו. כאשר ראה הרופא את הילד, שהולך על רגליו כאחד האדם, שאל את אביו של הילד: "אצל איזה רופא מומחה היית, ומה נתן לך לרפואה?", וכשסיפר לו דברים כהווייתם, שהיה אצל רבינו בראצפרט, אשר היה מפורסם גם אצלם, והוא ציווה לו כך וכך ומזה נתרפא, תמה הרופא מאוד ואמר: **"עתה ידעתי כי יש אלקים בשמים אשר שומע לתפילת צדיקים, כי דבר זה הוא למעלה מן הטבע"**.

○ יפר הרה"ח ר' בעריש טייכמאן זצ"ל ממונקאטש, אשר בימי עלומו היה דר בחצר יחד עם ערל זקן, שהיה איש רע מעללים מאוד, והערל היה בעל הבית והיצר לו מאוד עד שלא היה יכול לסבול, אבל הדירה בעצמה הייתה טובה לו. פעם הגיע רבינו בסביבות מקום מגוריו, ותפציר בו אשתו: "הנה הרבי הוא בסביבותינו לך וספר לו מה שאנו עוברים, אולי יהיה לנו ישועה", והוא שמע לקול אשתו, ויסע אל רבינו ויספר אודות אותו ערל זקן ורשע, ורבינו אמר לו: **"יעבור מכאן הגוי, כל טוב"**, ויסע לביתו ויספר לאשתו, את כל אשר אמר רבינו, ופתאום בא הערל לביתו בצעקות: **"אהה על נפשי מה עשיתי, אנכי אטמא את עצמי לדור בין יהודים, אני מניח את כל רכושי והולך מכאן"**, וכן קיים, שהלך משם ולא נודע מקומו, ונתקיים אצלו ויעבור והנה איננו.

האדמו"ר רבי שמעון נתן נטע בידרמן (השני) מלעלוב זצ"ל - נולד בשנת ה'תרצ"א (1930). בילדותו למד תורה בת"ת "חיי עולם" ולאחר מכן התעלה במדרגות התורה והיראה בישיבת "שפת אמת". גאון בתורה. חסיד. כל ימיו שקד בתורה הקדושה. סגפן עצום. בין השנים ה'תשל"ג ל- ה'תשמ"ז (1972-1986) טו לקראון-הייסט שבארה"ב, שם למד תורה מתוך הדחק. עם הסתלקות אביו בשנת ה'תשמ"ז (1987) קיבלו עליהם חסידי לעלוב את מרותו. הנהיג את עדת מרעיתו והחדיר בהם תורה ואהבת השם יתברך. אלפים נהרו לפתחו לקבל את עצתו וברכתו.

כל ימיו זעק על המכשלה של הדיבור בעת התפילה. עד היום רבים המקבלים על עצמם עניין זה רואים ישועות ונפלאות בכל העניינים. אין ספק, כי הרב מסר את נפשו למען עם-ישראל וידע את מועד פטירתו. בסעודה שלישית של שבת שובה הרב חזר 5 פעמים על המשפט שלוקח על עצמו את חטאי עם ישראל ומוסר את נפשו עליהם. לאחר מכן התעניין איזה יארצייט יש ביום-הכיפורים, ואיש לא עמד על סודו. כאשר עלה על יצועו - לראשונה לא הכין מים לנטילה כדרכו בקודש, קרא קריאת שמע וביקש מהמשב"ק ר' שמחה קרקובסקי, שיסדר לו את הכיפה, ובאופן חריג ביקש ממנו ליישר את רגליו על המיטה, דבר שמעולם לא ביקש. כידוע ליודעי ח"ן, יש עניין מיוחד לסדר את הגוף לקראת יציאת הנשמה. הרב סימן בתנועת יד נחרצת למשב"ק לצאת, ואז הצדיק נתבקש לבית-עולמו. נפטר ביום הכיפורים, י' תשרי ה'תש"ע (2009). חי כ-79 שנים. ציונו בהר הזיתים.

אביו: אדמו"ר רבי משה מרדכי. **בניו:** ר' אהרן, ר' אליהו ור' יעקב. **אחיו:** אדמו"ר רבי אברהם שלמה, אדמו"ר רבי אלטר אלעזר מנחם, אדמו"ר רבי דוב ואדמו"ר רבי פינחס יצחק. **סבא:** אדמו"ר רבי שמעון נתן נטע. **מספריו:** הר בשן- על הרמב"ם.

כל חבריי שנישאו בפרק הזמן בו אני נישאתי כבר היו הורים לילדים, ערכו בריתות וקידושים והובילו עגלות ילדים ברחובה של עיר. רק אנו נשארנו מאחור. עוד שנה ועוד שנה, וכבר שנים אחדות חלפו מאז עמדנו תחת החופה ועדיין לא נפקדנו. השקענו אלפים רבים של דולרים בטיפולים רפואיים, אך הם לא הצליחו. מדי פעם היינו מתבשרים "בשורה" שפצעה את לבנו כי הטיפול שוב לא הצליח. אבל עוד היינו חדורי תקווה, כי יום יבוא וניוושע. לאמונה החזקה שלנו היה אחראי מלאך, והוא האדמו"ר מלעלוב, שכל הזמן עודד ויעץ לנו להמשיך בטיפולים למרות האכזבות הגדולות כיוון שהטיפולים הללו מאד יקרים, ומניין לו לאברך כולל כמוני אלפי דולרים, נכנסנו לחובות, אך מה לא עושים למען ילדים.

מדי פעם ספגנו עוד סטירת לחי מצלצלת וכואבת בדמות תשובה שלילית נוספת, אבל קיבלנו הכול באהבה. האמנו, כי בסופו של דבר נזכה בפיצוי הולם על כל הצער והסבל. והנה יום אחד זה קרה. בתום סדרת טיפולים ממושכת ויקרה, כרוכה בהרבה ייסורי גוף ונפש. אבל היינו מוכנים להכול, ובלבד שנוכל לברך סוף סוף על המוגמר. לא אשכח את היום בו ביקרנו אצל פרופ' דור בתל אביב, מגדולי המומחים בארץ בתחום, אם לא הגדול מכולם, והלה הטיח את האמת בפרצופנו: "**חבל על כל הכספים העצומים, שאתם משקיעים בטיפולים היקרים האלו! לא תוכלו ללדת ילדים. חבל על כל המאמץ שלכם.**" היינו המומים וכמעט התעלפנו מול המילים הכואבות, פוצעות הלב. אך הרופא, כדרכם של רופאים, חשב לנכון לומר את דעתו הרפואית המקצועית, כדי שנחדל לשגות באשליות. "תשמעו" יעץ לנו לקינוח בהוסיפו לזרות מלח על פצעינו. "התור לאימוץ ילדים ארוך ומומשך ויכול לארוך שנים. הירשמו כבר עתה כדי שתוכלו לאמץ ילד".

מתל אביב נסענו הישר לבני ברק אל שיכון ה'. נכנסנו לחדרו של הרבי הקדוש מלעלוב זיע"א, כמי שנכנס לחדר טיפול נמרץ, ואך עמדנו מול מבטו הרחום והחנון פרצנו בבכי מר. בכי שניקז לתוכו סבל, ציפיות שהתנפצו, אכזבות קשות ומפח נפש של שנים. את כל הצער והמרירות שפכנו באותו בכי, שבכינו בחדרו של הרבי מול עיניו הטהורות. באהבה רחימאית אין קץ, כמו אב אוהב פנה אלינו הרבי זצ"ל ואמר לנו במילים פסקניות. "**אל תעשו יותר מאומה, ואל תדברו עם אף אחד חוץ ממני בענייני זה. עם שום אדם, ותכנסו אליי מיד אחרי החגים.**"

למחרת שמחת-תורה נכנסנו לחדרו, ואז אמר הרבי זצ"ל את המילים הבאות: "כל זמן שהפרופ' והרופאים נתנו תקווה, אמרתי לכם, שתלכו לטפל בעניין. אך לאחר שהפרופסור בעצמו אומר, שאין שום תקווה- זה לא תפקידו". ופתאום, לנגד עינינו הנדהמות קם הרבי מכסאו בסערת נפש בלתי אופיינית וצעק לעברנו: "**בקרוב תבשרו לי בשורות טובות!**" לאחר שבועיים! התברר, כמה קצרה ידם של הרופאים, ואז התגלה, כמה ארוכה ידו של הקב"ה. נושענו באופן על טבעי, וביום "ז' בתמוז אותה שנה נולד בנו הבכור ישראל. בהכוננתו של האדמו"ר שיעץ לי לקרוא לו "ש הבעש"ט הקדוש זיע"א. היינו המאושרים באדם, לאחר שזכינו לפרי בטן. אך יש לסיפור זה עוד המשך מפתיע.

עברה שנה ועוד שנה, והנה בליל יום כיפור לפני כשנתיים, עלה הרבי הקדוש בסערה השמימה. אם כולם הרגישו כיתומים, אנו חשנו עצמנו כיתומים כפולים ומכופלים. הרבי היה המשענת שלנו בתקווה לילד נוסף, והנה איננו כי לקח אותנו אלוקים! בערב חג השבועות ה'תש"ע, עלינו לציונו הקדוש בהר הזיתים כשאנו מסתמכים על מאמר חז"ל "גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם". לקחנו עמנו את בנו שרוליק, שהיה כבר ילד בן כמה שנים, וכל הזמן היה שואל, **במה שונה הוא מכל חבריו, שלהם יש אחים קטנים, ורק הוא בן יחיד.**

עמדנו על ציונו הקדוש בהר הזיתים, כשאנו נושאים תפילה משתפכת ממעמקי הלב, אבל הגדיל לעשות בנו הקטן שרוליק שבכה מרה מקרב לב: "מדוע שונה אני מיתר חבריי, להם יש אחים קטנים, ורק לי אין עם מי לשחק?! אני רוצה אח קטן", פילחה בכייתו את הדממה. באותו רגע ידענו שנושענו. במה שעוסק האדם בעולם הזה, עוסק הוא גם בעולם הבא. מן המפורסמות היה צערו וכאבו של הרבי זיע"א בחייו לצערו של ינוקא, וכמה התכרכמו פניו לשמע קול בכייתו של ילד קטן. ידענו, כי כמו בחייו, גם עתה לא תוכל נשמתו הטהורה של הצדיק לשמוע את קול בכיו של הילד הפעוט בלא להיעתר לו. ואומנם זמן קצר אחרי כן נושענו בשנית.

אך הנה החלו מתגלות בעיות קשות וחרדה נכנסה בלבנו, שמה כל עמלנו ירד לטמיון. או אז החלטתי לעלות על ציונו הקדוש של הרבי ושם לקבל על עצמי את הדבר שהיה נקודת לבו: **לא לדבר כלל בשעת התפילה וקריאת התורה!** ידעתי כי דבר זה היה חשוב בעיניו עד מאד וכל השנים עשה הכול עד שהצליח להטביע את חומר האיסור בדמה של עדתנו הקדושה, וכיון שכך, אם אקבל על עצמי קבלה כזו, בוודאי איוושע. עליתי על ציונו הק' ושם עשיתי כפי שאמרתי וקיבלתי על עצמי את הקבלה האמורה ומאז ב"ה שומר אני עליה בכל כוחי. אשתקד ביום כ' אדר א' ה'תשע"א, הכנסתי בבריתו של אברהם אבינו ע"ה את בני השני, שמעון נתן נטע, לאורך ימים טובים.

הגאון הרב אברהם אביש (אבוש) מליסא ומפרנקפורט זצ"ל - נולד בשנת ה'ת"נ (1689) לערך במזריטש (ליטא). בצעירותו לא נודע כבעל כשרון יוצא דופן, אולם הרבה בתחנון ותפילה, ונפתחו לו שערי תורה ומאז לא פסק מלשפוע דברי תורה. התפרסם כאיש מופת וקדוש עליון. כיהן כרב והרביץ תורה בקהילות שונות: וואין, ווישניץ, לוקאבי, יאנוב דליטא, מעזריטש, רוצוועל, קארוב. לאחר פטירת אחיו, ר' מרדכי, נקרא לכהן ברבנות בעיר ליסא שבפולין ושם שימש אב"ד בליסא. בשנת ה'תק"ט (1758) לאחר פטירת הגאון ר' יעקב יהושע פלק (בעל ה'פני יהושע') התבקש לבוא לפרנקפורט ושימש כראש בית הדין שם עד פטירתו.

גאון בנגלה ובנסתר. ענוותן מופלא. עשה צדקה וגמל חסד עם כל הבאים אליו, בחסידות ובענווה לא הניח כמותו, וריפא בס"ד נפשות רבות חנים אין כסף. עשה צדקות רבות בישראל ופיזרן תמידין כסדרן לעניים ואביונים, לרחוקים וקרובים. ביתו היה פתוח לרווחה. הפריש חומש ממעותיו לצדקה, ופדה כל יום קודם סעודתו, את שווי הסעודה והיה נותן את המעות לעניים, אכל בצמצום רק לצורך קיום הגוף. **נגלה אליו אליהו זכור לטוב.** בעל רוח-הקודש. העביר על מידותיו מפנים משורת הדין.

גדולי עולם שיבחו את רבינו, ר' שלום מרדכי הכהן שבדרון מברז'אן כתב: "הרב המחבר היה אחד מגאוני הדור זה ערך ק"נ שנים, ושמו גדול בישראל". והגרש"ז מלובלין כתב: "הגאון הגדול המפורסם בתורתו וקדושתו וחסידותו, נזר דורו,

מאור הגולה". והוסיף הגאון ר' חיים ברלין: "קודש הקדשים, שר התורה ואמון מוצנע". הגאון ר' ישראל יהושע טרונק מקוטנא, בעל "שועות מלכו", כתב אודותיו: "הגאון החסיד האמיתי, איש אלקים קדוש יאמר לו...". נפטר ב-י"א תשרי ה'תקכ"ט (1768) ונקבר למחרת ביום שישי בפרנקפורט. חי כ-79 שנים. על כסאו ישב הגאון ר' פנחס הורביץ (בעל 'ההפלאה'). **אביו:** ר' צבי הירש (שימש כאב בית דין אלטשטאדט ומזריטש). סבא (מצד האב): ר' אלעזר. **אשתו:** נכדת רבו ה'בית שמואל'. **מרבתי:** הגאון ר' שמואל פייביש (אב"ד שידלוב ופירדא ובעל 'בית שמואל' לשו"ע אבן העזר), הגאון המקובל ר' נפתלי כ"ץ (בעל 'סמיכת חכמים' ורבה של פוזנא). **מספרי:** **ברכת אברהם** - על מסכת ברכות, עירובין, פסחים ומסכת ביצה, מגילת קהלת **מחזה אברהם** - על הגדה של פסח **יעמק המלך** - על הרמב"ם

בכפר סמוך לעיר קאריב, התגורר יהודי בשם ר' אביש שעסק למחייתו בהפקת שמן מעצים. איש לא ידע כי מאחורי החזות של יהודי פשוט מסתתר גאון ומקובל שיצק מים על ידי הגאון בעל ה'סמיכת חכמים'. פעם נקלע הרב מקאריב לכפר עם בני לווייתו וכששמע, שדר שם יהודי, נכנס לביתו. שאל את בעלת הבית: "היכן בעלה?". והיא השיבה: "מאכיל את הבהמות"... אותו הלילה היה קר מאוד, והרב לא הבין, מי מאכיל את בהמותיו זמן רב כל כך בכפור כזה? בסוף יצא החוצה ושמע מבית סמוך קול שני אנשים מתנצחים בלימוד. **קרב לחלון וראה את רבי אביש לבדו! הבין שאליהו הנביא מצוי אצלו...** רבינו הצטער, שהתגלה, אך הרב הבטיח שלא יגלה דבר.

לאחר שנים נפטר רבה של קארוב וטרם פטירתו ציווה לקחת לרב את רבי אביש מן הכפר. באו לרבינו ושאלו אם ירצה להיות רב. שאל אותם: "מה זה רב?" אמרו: "מורה בשאלות תערובת בשר וחלב, טריפות, טומאה". פנה לאשתו: "שמעת? הם אומרים, שאסור לערב בשר וחלב". האנשים נחרדו ושבּו לעירם בפחי נפש. רבני העיר הסיקו, כי בוודאי רבינו מן הנסתרים וביקשו לקבלו לרב למרות הכל, אולם הצדיק סירב. יום אחד כשהגיע למכור שמן בשוק, ארבו לו והושיבוהו בכוח על כס הרבנות. בחלוף הזמן נוכחו, כי הרב מחבב מאוד מצוות כמו ברית מילה וסנדקאות ואט אט הבחינו גם בגילויי רוח הקודש נוראים המתרחשים במחיצתו... אז גזרו עליו להסיר המסווה מעל פניו וגאונותו נודעה ברבים. רבינו התפרסם כאיש קדוש ונורא ואמר עליו הבעש"ט הקדוש, **שהינו בעל רוח הקודש ובקי במתיבתא דרקיעא!** אחר רבנותו בקאריב, כיהן בראש קהילות רבות שהאחרונה בהן פראנקפורט דמיין, על שמה גם נחרט לעד: 'רבי אביש'ל פרנקפורט'.

במהדורה ישנה של ספרו מביא פשט בדברי תוספות מוקשה "מפי הרוג אחד..." מאחורי הפירוש מסתתר הסיפור הבא: איש נבער מתושבי פראנקפורט דמיין היה נוהג להתייעץ עם רבינו בכל שאלה, שנקרתה לפניו. בדרכו פעם להציע את שאלותיו, **חלף בסבך יער ונרצח על קידוש השם בידי שודדים.** עם פטירתו נעשה רעש בשמים, ומלאכי מעלה ביקשו להכניסו לגן עדן. כנגדם התייצבו מלאכים רעים, שהזכירו את חייו הריקים והנבערים. בסוף אמרו: "כיוון שהיה בא לשאול כל דבר את רבינו, ילך גם עכשיו לשאול, מה דינו".

ויהי בחצי הלילה ורבי אביש'ל לומד לאור הנר, והיהודי נכנס פנימה בלי לנקוש בדלת: "רבי, נפטרתי מן העולם, ובבית דין של מעלה מבקשים לשמוע את דעת רבינו להיכן יולוכנו"... הקפיד רבינו על שמפריעו בדברי הבל באמצע הלימוד ושלחו. אך האיש בכה: "רבי, נפטרתי מן העולם!". אמר ר' אביש: "כרגע אני מתקשה בפשט דברי התוס'. אם כנים דבריך, הבא לי פירוש מעולם האמת"... אחר שעה חזר האיש עם פשט! אז ידע רבי אביש, כי האיש מדבר אמת כי בחייו לא ידע צורת אות...

רבינו שמע פעם קול בכיו של יהודי, שאיבד אמתחת מעות, והיה הפסדו גדול מאד ולכן בכה מאין הפוגות. פנה אליו רבי אביש ושאל אותו על סימנים ברורים בצורת האמתחת ומספר המעות שהיו בה בדיוק רב. לאחר מכן פנה אל השוק ורכש אמתחת לפי סימניו של האיש ומילא בה כמספר המעות, שנקב המאבד, ובא אליו באמרו: "הא לך את כספך הנה מצאתים", ואורו עיני היהודי. לאחר מכן משסידר הלה את חפציו **מצא את אמתחתו והבין את העניין לאשורו, שאין כאן השבת אבידה, כי אם גמילות חסדים!** תיכף פנה אל רבי אביש להשיב לו כספו ולשאלו מדוע עשה מעשה נאצל זה, ענהו הצדיק: "דע לך שבשעה שאין האדם ביישוב הדעת ומוחו כואב עליו הרי הוא כעיוור ואינו יכול לראות אף את המונח לנוכח עיניו. כך אתה ברוב יגונך וערפול המוחין על איבוד המעות, לא יתכן מציאות שבעולם שתמצא את שלך, לכן רכשתי עבורך מה שרכשתי ומילאתי במעות, לומר - הנה שלך לפניך, וכך שקטה רוחך ותמצא את שלך".

הרב אשר (אושר) פריינד זצ"ל - נולד בשנת ה'תע"ר (1910). משפחתו השתייכה ליישוב הישן בארץ ישראל, ובניה התפרנסו ממסחר במטבעות וזהב. מגיל צעיר סייע לעניים ולנדכאים. אנשים פנו אליו כדי לבקש את עצתו וברכתו. מבקשי פניו המתינו בחצרו שעות ארוכות במשך רוב שעות היממה. רבינו הושפע ממספר זרמי מחשבה, ביניהם הספר 'פרי הארץ' (לר' מנחם מנדל מוויטבסק), ומן הספר 'ישמח ישראל' (לאדמו"ר ר' ירחמיאל דנציגר מאלכסנדר). בנוסף הושפע חברו ר' גדליה קניג (מחסידות ברסלב).

תכלית האדם בעולם על פי השקפת הצדיק היא עבודת הבורא. לשם כך דרש מחסידיו לראות כל אירוע בחייהם, טוב או רע כעניין בעל טעם ומשמעות, וכמסר ישיר מאת הבורא כדי לכוון אותו אל "דבקות בורא". נהג לצאת עם חסידיו ל"התבודדות" ביום ובעיקר בלילה. חיזק, עודד ושמח אנשים שבורים ורצוצים וכו' באמונה בבורא העולם. ענוותן מופלא. בעל רוח-הקודש. השלים והשכין שלום בין זוגות שביקשו להתגרש. רבים פנו אליו וברכותיו עשו פרי.

בשנות השישים ייסד את מוסדות "יד עזרה" המסייעת למשפחות במצוקה בכל הארץ. מוסדות אלה כללו בית דפוס, כריכה ומטבח אשר העסיקו פגועי נפש לשם שילובם בחיי הקהילה. כמו כן, הוקמו בשליחותו מרפאות שיניים מוזלות, גני ילדים (בשיתוף עם מוסדות איתרי), חברת רכבי הסעות, מפעל לחלוקת סלי מזון לנזקקים (חלקם "עודפים" שנועדו להשמדה). הקים מספר בנייני מגורים בירושלים ואשדוד ומכר את הדירות במחיר זול. בנה אכסניה במירון ושיבה בשכונת 'ימין משה' בירושלים. הקים מספר בתי כנסת. בשליחותו הוקם לראשונה אולם שמחות שערך אירועים במחירי עלות בעיר בני ברק.

כאשר בנו של אחד ממכריו נטה מדרך הישר, תיקן לומר מייד אחר תפילת שחרית את הפרקים צ'ק"א בתהילים והוסיף, כי ראוי שאנשים, נשים וטף יאמרו בקביעות מזמורי תהילים אלה המצילים מהרחוב ומועילים לילדים טובים וכשרים. נפטר במוצאי יום הכיפורים, י"א תשרי ה'תשס"ד (2003). חי כ-93 שנים. ציונו בהר-המנוחות.

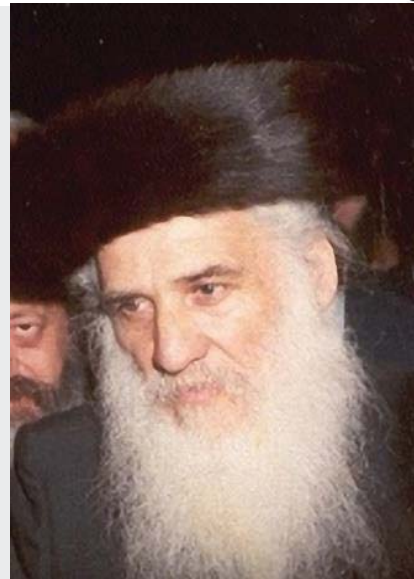
אביו: ר' אריה מרדכי (דור חמישי ל"יהודי הקדוש"). **אמו:** מרת לחיה רבקה דבורה (מצאצאות האדמו"ר רבי אהרון הגדול מקרלין). **אשתו:** מרת צביה (בתו של ר' אברהם שטרנברג מרבני צפת אשר מוצאם מקרלין וקוזניץ). **אחיו:** ר' דוד. **מצאצאיו:** ר' אברהם פריינד (בעלה של בלה פריינד, אשר נפטר בחיי אביו), מרת לאה קלירס (נישאה לר' שמואל קלירס), מרת חיה וסרמן (נישאה לדיין ר' אלימלך וסרמן), ומרת פנינה הרשטיק (נישאה לר' משה הרשטיק). **מתלמידיו:** ר' יצחק גינזבורג, ר' גדליה סגל, ר' יהודה פרוש, ר' שלמה מן, ר' ישראל חיים ווייס (האדמו"ר מספינקא-דונולו), ר' עקיבא רבינוביץ (האדמו"ר מפוריסוב) ור' אברהם יורוביץ (מנהיג קהילת "אוהל מנחם - וויטבסק"). **מכתביו:** יאמרי אשר - מכתבים יכתב העת חברותא - לקט.

על העובדה, כי על רבנו שרתה רוח-הקודש יעיד הסיפור המופלא הבא: מעשה בזוג שהתגוררו בבריטניה. מדי פעם בפעם פרץ סכסוך ביניהם והבעל היה מרים את קולו על אשתו. מאחר ומעשה זה נשנה פעמים רבות החליטה האישה, שאין היא רוצה להמשיך ולחיות עם בעלה וביקשה להיפרד. כמוצא אחרון לפני הגט וכדי לנסות להציל את חיי המשפחה, סוכם בין הבעל והאשה לטוס לישראל ולספר לרבנו את המצב אליו נקלעו. הצדיק היה רגיש מאוד בכל מה שקשור לפירוק משפחות והוא איפשר לזוג לשתוח טענותיו ללא הגבלה של זמן.

בסופה של שיחת ארוכה בין השניים, אמר ר' אושר לבעל, שהוא אוסר עליו באיסור חמור מכאן ולהבא להרים קול על האשה, יהיה מה שיהיה. הבעל התחייב, שאכן כך ינהג והזוג חזר לביתו בלונדון, כשהשלום שוכן ביניהם.

עברו מספר חודשים ובעיצומו של וויכוח הבעל שכח את התחייבותו לר' אושר והחל צועק על אשתו בקול כבימים ימימה. בעוד הוא צועק מצלצל הטלפון. הבעל הרים את השפופרת בחמת זעם, ומה מאוד נדהם לשמוע מעברו השני של הקו את קולו של ר' אושר האומר לו: "הרי בשיחה בינינו הבטחת לי, שלא תצעק על אשתך". האישה ההמום התנצל ונשבע, כי מכאן ולהבא ישמור על הבטחתו בהקפדה רבה.

רוק אחד היה מתייצב חדשים לבקרים בפני ר' אושר ומבקש ברכה למציאת זיווג מתאים. הצדיק היה מברך אותו, והלה היה ממשיך בדרכו. יהי היום ולרווק נמאס מהברכות והחליט לעשות מעשה. בעודו עומד ומבקש מהרב ברכה, והצדיק מברך, לכד האישה את צווארו של ר' אושר בשתי ידיו והחל חונק אותו. "האם אתה מבטיח לי שאתחתן?!", שאל, ועל אף מעשהו השיב ר' אושר בחיוב. "תגיד לי, אבל מתי?" - "השנה" השיב הצדיק. כך גם היה, והאישה נישא באותה שנה.

הרב אברהם פרידמן זצ"ל המכונה רבי אברהם המלאך- נולד במזריטש ב-י"ב תשרי ה'תק"א (1741). הוריו היו חשוכי בנים, כשהיה המגיד בן ל"ו שנים הציעה רעייתו שיגרשה ע"מ שישא אשה שתזכהו בבנים. אולם הוא דחה את הצעתה. שמו של הבעש"ט הגיע עד למזריטש ור' דב החליט לנסוע למז'יבוז' אליו ואכן לאחר הברכה המיוחדת תוך פחות משנה התקיימה ברכתו ונולד רבינו. המגיד ממזריטש עם הימים הפך לגדול תלמידיו ולממשיך דרכו של הבעש"ט. בייחוד נמשך רבינו לתורת הסוד בה העמיק עד שהפך לבקי בה כבר בגיל צעיר מאוד. **בעל רוח-הקודש. גאון בנגלה ובנסתר. פרישותו מופלאה. מעט באכילתו. מפורסם בקדושתו ובצדקותו.**

בשנת ה'תקל"ג (1773) ציווה אביו לתלמידו רבי שניאור זלמן מלאדי (חב"ד) כי יפעל שלאחר פטירתו, בנו יחידו ימשיך את הנהגתו ואכן כך היה. זמן קצר ישב על כסאו עד שהתברר כי קדושתו ופרישותו מכל הוויות העולם הזה אינן מאפשרות לו להנהיג חצר חסידית ולכן בחר ועד הנהגה שיפיץ את אור החסידות בעולם כולו.

לאחר מכן עבר רבינו להתגורר בעיירה פאסטוב שעל יד קייב וזכה לכינוי "המלאך" עקב קדושתו ופרישותו מהעולם במשך שנים בלא לראות פני איש והתדבקותו המוחלטת ברוחניות ועבודת ה' יתברך. וזאת למרות ההערצה הרבה אותה רחשו אליו כל צדיקי הדור סירב להתערב בהנהגה החסידית וחי עד לסוף ימיו בהתבודדות. נפטר ב-י"ב תשרי ה'תקל"ז (1777). חי 36 שנים בדיוק. ציוונו בעיירה פאסטוב.

סבא: ר' אברהם (מצד אביו) ור' שלום שכנא (מצד אמו). **אביו:** רבי דב בער (המגיד ממעזריטש, מגדולי תלמידי הבעש"ט וממשיך דרכו). **אמו:** מרת קיילא. **אשתו:** מרת גיטל (בתו של ר' משולם פייבוש הורוביץ מקרמניץ מ"ס 'משנת חכמים' על המשניות). **בניו:** ר' שלום שכנא מפראהביטש (רבי שלום הגדול, אבי ר' ישראל מרוז'ין) ור' ישראל חיים מלודמיר (חתן רבי שלמה מקרלין ובזיווג שני חתן רבי גדליה מליניץ). **בתו:** בלומא רבינוביץ'. **חברותא:** ר' שניאור זלמן מלאדי (חלוקת הלימוד ביניהם הייתה- שלוש שעות ביום היה ר' שניאור מלמד את ר' אברהם בתורת הנגלה ושלוש שעות היה ר' אברהם מלמד את ר' שניאור בתורת הנסתר. ר' שניאור העיד כי כשהיו מתקרבות לקיצן שלש שעות הלימוד בהן למד מפי ר' אברהם היה נוהג להזיז לאחור את מחוגי השעון על מנת להאריך את זמן לימודו). **מספריו:** יחסד לאברהם

אחד מחסידי הרבי, גביר עשיר, ראה כי לפתע מסחרו לרדת ולהחסיר ללא סיבה הנראית לעין, דווקא בעת שהעסקים שגשגו והניבו פירות, הפדיון פחת והלך, וסך ההוצאות גדל מן ההכנסות. הוא בדק את ספרי חשבונותיו, הכל נראה תקין. הוא הגיע לגירעונות כבדים, ועמד על סף 'פשיטת רגל'. הוא נסע לרבינו ושטח את מועקתו הגדולה על מצבו הכלכלי. רבינו, שהיה אחוז בשרעפיו העליונים, ענה לו לפליאתו: "גש לביתך והכן סעודה טובה כיד המלך, אכול בשמחה לחמך ושתה בלב טוב יינך".

יצא האיש מהחדר נבוך ומבולבל, אולם ניגש לקיים את הפקודה ככתבה וכלשוונה! הכין 'סעודה' עם יינות טובים ומשקאות חריפים ומשובחים, והזמין את משפחתו וידידיו לארוחת ערב חברתית. בתום המשטה היה הסוחר עייף ושתוי כהוגן, ועד מהרה נרדם על הספה שבחדר האורחים. לאחר זמן מה התעורר מתרדמתו, הציץ בשעונו וראה, שהשעה מאוחרת מאוד. רעש מחדר העסקים הגיע לאוזניו. הוא קם היישר אל חדר העסקאות ועיניו חשכו! מול עיניו הנדהמות הוא גילה את **מנהל החשבונות האישי שלו**, כשגבו מופנה אליו וראשו תקוע עמוק בתוך הכספת הסודית החבויה בעמקי הקיר העבה, שחוץ משניהם אף אחד בעולם לא ידע על קיומה, **ואותו עובד מרוקן שטרות רבים היישר אל תוך תיקו הפרטי!** היה זה יועצו האישי הסודי ביותר, שנתן בו תמיד אמון מלא ומוחלט. כנראה, היה סמוך ובטוח, שהגביר בשכורתו יישן עוד זמן רב.

בבת אחת קלט כעת העשיר את 'סוד' כישלונות מסחרו בתקופה האחרונה... העסקים הניבו פירות טובים ויקרים, אלא שיד נעלמת פשוט מרוקנת את הקופה... "גנב!", שאג הסוחר בקול גדול. מנהל החשבונות הסתובב בבהלתו לאחור וראה את אדונו בפתח החדר. עתה הובנה במלואה תשובת הרבי. נפל מנהל החשבונות ארצה והחל בוכה ומיילל: "סלח נא לי! לא עמדתי בפיתוי! אני הוא שרוקנתי את הקופה בחודשים האחרונים! **אחזיר לך את כל הכספים במלואם עד פרוטה אחרונה, רק אל תסגירני לידי המשטרה!** הרי יודע אתה, שבעל משפחה אני, בעיות רבות תקפוני בתקופה האחרונה בביתי, ומרוב צער התדרדרתי עד שפל המדרגה של 'גנב' נבזה".

"קום על רגליך!", פקד הגביר. "החזר את הגנבה וסע היישר אל הרבי המלאך הקדוש!". מנהל החשבונות החזיר את הגזלה ונסע אל הרבי, שם גולל את צרתו הגדולה, "בתי הגדולה הגיעה זה עידן לפרקה, וכבר שנים שהיא יושבת וממתניתה, הצעות רבות וטובות כולם נכשלו". תשובתו של הרבי לא איחרה לבוא, "גש אל 'ההקדש' שבעירך, עבור העניים והקבצנים המתאספים לסעוד את ליבם מתרומת שיירי מאכל בני העיר, תשנה את לבושר ומראה פניך כדי שלא יכירוך, **ותסעד עמהם את סעודתך, מפיתם תאכל ואת מימם תשתה, כשווה בין שווים, וה' יאה בעזרך!**".

על אף תמיהתו הרבה, מאחר שכבר הספיק לשמוע מן הסוחר כיצד סיבב אליו הרבי את ישועתו דרך סעודה, הבין, שעליו לקיים את ההוראה במלואה. הוא חזר לעירו, התחפש ולבש בגדים קרועים ובלואים והתיישב באחת מפינות ההקדש. עד מהרה נטפל אליו אחד מן הוותיקים שבקבצנים, שבראותו עני 'חדש' ניגש לשוחח עמו. תוך כדי שיחתם בענייני 'עבודה' בקיבוץ נדבות - אמר: "ישנם אנשים אמידים, אולם אינם מוציאים פרוטה אחת לצדקה". **ביניהם מנה את שמו של מנהל החשבונות.** "ניסינו רבות לעוררו, אך משנוכחנו בקמצנותו - החלטנו ללמדו לקח. למנהל זה בת בוגרת בשידוכים, כל הצעת שידוך שנודעת לנו- **יוצאים אנו מיד לרוץ ולספר על רשעותו וקמצנותו ודואגים 'להרוס' את ההצעה,** ועד היום יושבת בביתה, שתשב עד שתלבין ראשה!". עתה הבין את העניין לאשורו. הוא שב לביתו ועל אתר החל לפזר לצדקה ביד רחבה, כל עני שנכנס לביתו יצא עם מתת יד הגונה. העניים חדלו ממנהגם הרע בראותם, כי התהפך, **ובתוך זמן קצר נמצא חתן הגון לבתו, והשמחה חזרה לביתו.**

הרב אריה לייב משפולי הידוע כ"הסבא משפולי" זצ"ל- נולד בנר ראשון של חנוכה ה'תפ"ה (1724) בעיירה שפולה הסמוכה לאומן. אביו שנים רבות היה חשוך בנים, ומסופר שהבעש"ט עוד בימים, שלא הכירוהו עבד למחייתו בכריית טיט וחימר ומכירתו בכפרים. לאחר שהסוס נחלש, הגיע הבעש"ט לביתו ור' ברוך נתן לו סוס אחר, כדי שיוכל להתפרנס. בחצות הלילה ראה ר' ברוך אור וחש שמדובר בשריפה. בהגיעו למקום ראה את הבעש"ט בחברת אדם גבוה, זוהר והוא התעלף. לאחר שעוררו, בירך אותו הבעש"ט שיזכה לבן ואף גילה את אוזנו, כי האיש הנוסף היה ר' יהודה ליווא, המהר"ל מפראג, ונשמתו תגיע בתינוק שיוולד להם. בעת הברית הגיע הבעש"ט ובירך את הרך הנולד, שיזכה להיות כאברהם אבינו ונתן לו את הכינוי 'סבא'.

כבר מילדותו שקד ימים ולילות על לימוד התורה. בהיותו כבן שמונה היו שגורים בפיו חמישה חומשי תורה, נביאים וכתובים וכן שישה סדרי משנה. כשאביו היה כבן שישים נפטרה אישתו, והוא נפל מכל עושרו הגדול והפך לעני מרוד, והוא שלח אותו לר' פנחס שפירא מקוריץ. לאחר נישואיו ישב כשמונה שנים בבית חותנו במידודובקה. כאשר הגיע לבעש"ט הקדוש יחד עם רבו (ר' פנחס שפירא מקוריץ) הלה הורה, כי על מנת להשיג שלימות לתיקונו עליו לערוך גלות במשך שבע שנים! לאחר שהתיישב בשפולה, אלפי חסידים נהרו אליו ורבים פנו אליו ונושעו. בעל רוח-הקודש. גאון בנגלה ובנסתר. ראה את אליהו הנביא. סיפורי הצלה רבים נקשרו לשמו. נפטר ב-ו' בתשרי ה'תקע"ב (1811). חי כ-87 שנים.

אביו: ר' ברוך גרונדי. **אימו:** מרת רחל. **אשתו:** מרת פסיה מירל (בת השו"ב ממדידובקה). **מרביתיו:** ר' דב בער (המגיד ממזריטש. רבינו היה מתלמידיו המובהקים), ר' פנחס שפירא מקוריץ. **מספריו:** יתפארת מהרא"ל- מכיל תולדות חייו וסיפורים אודותיו.

לפני שרבינו התפרסם כמנהיג וצדיק ובעל מופת, הוא ערך גלות, ונדד במשך שנים רבות על פני ערי רוסיה וכפריה, כשהיה מגיע למקום מסוים, הוא היה נכנס למקום ההקדש שיועד להכנסת האורחים המקומית, ובמקום זה מצאו הנוודים קורת גג מעל לראשם, ואנשי הקהילה דאגו גם למזונותיהם. לקראת שבת היו בעלי הבתים מחלקים את האורחים ביניהם, והזמינו אותם לסעוד על שולחנם בשבת קודש.

פעם אחת כאשר הגיע רבינו לזלוטופולי, לא הרחק מקייב שבאוקריינה, מצא שם קהילה של יהודים יראי שמים, אבל מלבד להתפלל ולומר תהילים, הם לא ידעו כלום, ומשום כך היה האדם החשוב ביותר בעיירה, דווקא השמש של בית הכנסת, כיוון שהוא שימש כבעל קורא בתורה, וגם התוקע בראש השנה וכו'. לאחר שהגבאים התנו תנאי, למי שהציע את עצמו לתפקיד שמש שיידע לקרוא בתורה ולתקוע בשופר, אלה היו שני דברים, שיהודי העיירה פחדו ורעדו מפניהם ביותר, פרשת התוכחה, שבה קוראים בתורה פעמיים בשנה, והתקיעות בשופר בראש השנה ואחרי נעילה של יום כיפור, ואיש מהם לא היה מוכן לקחת את התפקידים הללו על עצמו. לכן היו מעמידים תנאי, כאשר שכרו שמש, שיהיה הוא שיקרא בתורה וגם יעלה לתורה לפרשת התוכחה, וגם יתקע בשופר, מתי שצריך.

באותו הזמן השמש הזקן הלך לעולמו, והם חיפשו שמש. הגבאים שאלו את ר' אריה לייב, אם הוא יודע לקרוא בתורה ולתקוע בשופר, ואם יהיה מוכן לקבל על עצמו את תפקיד השמש והוא השיב בחיוב במספר תנאים. אחד מתנאיו היה, שיחממו את המקווה פעמיים בשבוע בנוסף לערב שבת. בשבועות הראשונים קיבל הבלן את התנאי ומילא אחר ההוראות שקיבל, אולם במשך הזמן התברר לו, כי במשך השבוע איש אינו מבקר במקווה זולת השמש, שנוהג היה לטבול כל יום אחרי חצות הלילה, התמלא הבלן כעס, הייתכן, מי שמע דבר כזה לחמם את המקווה רק בשביל השמש? מה פתאום הוא צריך ללכת למקווה כל יום ולא מסתפק רק ביום שישי לכבוד שבת?

הבלן עשה דין לעצמו, לא זו בלבד שהפסיק לחמם את מימי המקווה במשך השבוע, אלא אפילו נעל את הדלת. הוא לא ידע כי אצל חסידים נהוג לטבול במקווה בכל יום. רבינו דיבר עימו וממש התחנן לו, שיתן לו לפחות את המפתח, הוא אפילו הציע לו כסף, אולם הלה התעקש ובשום אופן לא היה מוכן לסגת מעמדו.

בראות רבינו כך, פנה אליו ואמר, שאם ייתן לו תקיעת כף שלא תספר לאף אחד, הוא יגלה לו סוד גדול. בתנאי שיפתח לו את המקווה. ורבינו אמר, שיש בכוחו להענישו על היחס שלו, אלא במקום זאת יעשה לו טובה גדולה מאוד. בת הבלן התעוורה בזמן מחלתה לפני שנים אחדות ורבינו אמר, שאם יקבל את המפתח, יתפלל עבורה וה' יפקח את עיניה.

למחרת בבוקר פרצה מהומה רבתי בביתו של הבלן, הבת הבכורה התעוררה בהתרגשות גדולה, ובקולי קולות היא קראה לאביה ואימה וצעקה בשמחה: "אני רואה!". מיד באו כל השכנים לחזות בפלא הגדול, והבלן שמר את מוצא פיו ולא סיפר בזכות מי. רק כעבור שנה, כאשר הבלן חלה במחלה קשה, וחש כי ימיו ספורים, הוא שלח לקרוא לגבאים, ובנשימתו האחרונה גילה להם את הסוד של בתו, הוא ביקש מהם לספר בעיירה, כי השמש הוא איש קדוש וצדיק נסתר, שכולם יידעו איך להתנהג אליו בדרך ארץ.

השמועה על אודות רבינו בעל המופת פשטה בכל הסביבה הקרובה והרחוקה, מכל המקומות החלו אנשים לבוא לעיירה כדי לשטוח את צרותיהם ובעיותיהם, ולבקשו שיתפלל עבורם, לבריאות, פרנסה, ילדים וכו'. אולם רבינו עדיין לא היה מוכן לקבל על עצמו להתגלות ולהיות רבי מכיוון שעדיין לא השלים את מכסת הגלות שהשית על עצמו, והוא הודיע איפוא לגבאים, כי עליו לעזוב את העיירה ולחדש את נדודיו, הוא אכן יצא לדרך והמשיך לנוע ולנדוד במשך שמונה שנים רצופות, לאחר מכן הוא קיבל על עצמו את הרבנות של העיר שפולי.

הל' לא דעדיקיא

תנודת רבינו הר"ק ה' תתקס"ח
תרוסס זייט נפישן תתק"ח רבינו הר"ק
תתקס"ח זייט נפישן תתק"ח רבינו הר"ק
פרישט וירא זייט נפישן תתק"ח
תקנות תתק"ח רבינו הר"ק תתק"ח
יום תתק"ח תתק"ח

היום זונטאג פרשת זילך ערב ראש השנה תש"פ כ"ט אלול חל היארצייט של הר"ק בעל שיה השדה מבאניהאד * רבי אליעזר חיים ב"ר אברהם זי"ע נסתלק לגנזי מרומים כ"ט אלול תרע"ו זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

רבינו הר"ק ר' ז"ל ו' י"ט אילמן העלצער צל תו"ט זי"ע, ואלמו הרבנית הצניחית ארת גענצלי צ"ה משפחת הגה"ק ר' יצחק תיות זי"ע

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן
מתורתו של רבינו בדרך צחות: **טָרַם יִשְׁכְּבוּ וְאֲנֹשִׁי**
הַעִיר אֲנֹשִׁי קֹדֶם יִסְבּוּ עַל הַבַּיִת מִנְעֵר וְעַד זָקֵן כָּל
הַעָם מִקְצֵהוּ. (פרשת וירא י"ט ד) יש לומר ככוונת הפסוק
כי הנה כמו מי שהוא מתחיל לילך בדרך הישר
הולך כל פעם ממדרגה למדרגה, כמו כן מי
שמתחיל לבחור לו דרך רע מחמת שמלא תאוות
ר"ל רק שחפץ לעשות ל"ע אם כן שמזקינן יותר
הוא רשע יותר, והנ אנשי סדום היו בוחרים רק רע
ולא רק מחמת תאוה, כמ"ש לפרש בדרך הלצה
מ"ש רש"י: ויאמר הנה נא אדני סורו נא אל בית
עבדכם, עקמו את הדרך לביתי דרך עקלתון שלא
יכירו שאתם נכנסין שם לכך נאמר סורו (בי"ה) כי
בסדום היה דרך הישר מי שהיה מצער העניים,
ומי שהכניס אורחים היה נקרא דרך עקלתון,
והנה אם כן היה ההו"א שהנערים לא היו עוד כל
כך רשעים כמו הזקנים, ומשם הכי ספר לנו
הכתוב שרשעתם היה כל כך שתיכף בעוונתם
כבר היו בתכלית הרשעות עד קצה האחרון, וזה
שומר: מנער ועד זקן כל העם מקצה, משום הכי
שלח הקב"ה חרון אפו בהם שלא היה מהם שום
תקוה, וברוך ה' נמשפיל רשעים ומגביה קרן
הצדיקים. (שיח השדה)

ויהי כשמע לבן את שמע יעקב בן אחתו וירך
לקראתו וחבקו לו וינשק לו ויביאהו אל ביתו
ויספר ללבן את כל הדברים האלה. (פרשת ויצא כ"ט י"ג)
פרש"י: וינשק לו, אמר שמא מרגליות הביא והם
בפיו (בי"ה) ויש לדקדוק וכי הדרך לישא מרגליות
בפיו? (עיין שפתי חכמים) ויש לומר על דעת צחות: הדנה
לבן היה מפורסם לרמאי גדול, וחישב בנפשו
מסתמא אם יעקב בא אצלו ואינו ירא ממנו
ובודאי הוא גם כן רמאי ואולי עוד יותר מלבן,
וממילא יוכל לרמות את האנשים וחלק כחלק
יחלקו עם הרמאות, והנה הרמאות הוא בפה כמה
שכתב ויאבה יצחק את עשו פי ציד בפיו (פשת תולדות
בי"ה כ"ח) והנה מי שיש לו חיתוך שפתיים ויכול לדבר
בטיב אומרים עליו שיש לו מרגליות בפה, וזה
שומר: וינשק לו אמר שמא מרגליות הביא בפיו
שיוכל לדבר בשפת חלקות לרמות ולהטעות בני
אדם, ועל כן אמר לו אחר כן הכי אחי אתה כלומר
אם אתה אחי ברמאות, ואולי עוד יותר גדול ממני
אל כן מסתמא גם נגדי תהיה רמאי ומי יודע איזה
חשבון תעשה לי עבור עבודתך על כן הגידה לי מה
משכורתך. (שיח השדה)

אם אחרת יקח לו שארה פסוטה וענתה לא יגרע.
(פרשת משפטים כ"א י"ג) יש לפרש על פי הלצה ועל דרך
מוסר, כי יש קלי הדעת כשיש להם זמן פנוי
שמבקשים איזה טיול ושחוק בלבנות הזמן
ואומרים: די צייט צו פערטרייבן. והנה כי ימכור
איש את בתו דרשו במדרש שקאי על המשמה,
וצוה הכתוב ועונתה לא יגרא שאל יבקש תחבולות
בלבות הזמן רק יראה להשלים זמנו בעבודת
הקודש. (שיח השדה)

אבני השדה, עומרי השדה, משנת דר' אליעזר,
דמשק אליעזר, יומא דהלולא, תורת חיים.
פעם אחת היה רבינו בעלזא בצלו של הר"ק ר'
היושע'לע זי"ע, ומעשה היתה שבעיר האנשאוויץ
גר איש אחד שהיה זקוק לישועה, ואמרו לו
שבבעלזא פועלים ישועות, וביקש מרבינו שיסע
עמו לבעלזא על חשבונו, רבינו שמח מאוד שיש לו
הזדמנות ליסע לבעלזא ונסע עמו, כשהגיעו שם
ראה ילדה אחת מסתובבת ומתוך גרונה היה
שומעים קולו של חזן. (היה דיבור). ואמר רבינו א"כ:
המשכילים אומרים שמעולם לא חזרה נשמה מין
השמים, בבעלזא רואים שיש נשמות שבאים
בחזרה מן השמים.
אלה הן המה דברים האחרונים אשר נמצא כתוב
מרבנו זי"ע מה ששרטט בכתבי ידיו יום או יומים
לפני פטירתו: שובה ישאל עד ה' אלקיך פי
כשלת בעונך. קחו עמכם דברים ושובו אל ה' אמרו
אליו כל תשא עון קח טוב וישלמה פרים שפתינו.
(הושע י"ד ב - ג) הנה כאן כתב שני פעמים תשובה,
שובה ישראל ואחר כן עוד פעם אחת קחו עמכם
דברים ושובו אל ה'. ואפשר לומר על פי מה שכתב
בספר תורת משה פרשת נצבים - וכן בספר ישמח
משה. שמה שכתוב: והיה כי יבאו עליך כל
הדברים האלה הברכה והקללה אשר נתתי לפניך
והשבת אל לבבך בכל הגוים אשר הדיחך ה'
אלקיך שמה. וישבת עד ה' אלקיך ושמעת בקלו
לכל אשר אנכי מצוך היום אתה וקניך בכל לבבך
ובכל נפשך. (פרשת כי תבוא ל' א - ב) ואחר כן כתב עוד
הפעם: ונתן ה' אלקיך את כל האלות האלה על
איבך ועל שאניך אשר רדףך. ואתה תשוב
ושמעת בקול ה' ועשית את כל מצותיו אשר אנכי
מצוך היום. (קאפיטל ל' ז - ח) כי התשובה אשר היה
בעת צרה לא היה תשובה מעליא כל כך שאינו
ברצון טוב רק מחמת צרות, על כן אחר אשר כבר
יהיו ברוחה ולא יחסר להם כל טוב צריכים לשוב
עוד הפעם שיהיה תשובה באמת, ועל דרך זה יש
לומר שמקודם אמר שובה ישראל, כי כשלת
בעונך כלומר בעת היית בעת צרה ר"ל והיה לך
מכשולים הרבה על ידי החטאים ממילא תשובה
לה', אמנם זה לא היה תשובה מעליא כל כל, כי
היה רק מחמת הצרות ר"ל, על כן אמר אחר כן:
קחו עמכם דברים, כלומר אחר כן כשתהיו ברוחה
שיהיה לכם כל לדבר, כי בשעת צרה אין להם כח
לדבר ולערוך תפלה בפה, כמו שאמר דוד מלך
ישראל ע"ה: נאלמתי דומיה החשיתי מטוב
וכאבי נעבר. (תהלים ל"ג) רק אחר כן כשתהיו ברוחה
ותוכלו לדבר לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה
אחר כן ושובו אל ה'. אמרו אליו כל תשא עון,
כלומר כשכבר יהיה לכם נשיאת עון ולא תהיה
בצרה אזי קח טוב שובה הקב"ה בוחר יותר באותו
תשובה כישראל הם במעמד טוב, ואז ונשלמה
פרים שפתינו, שהקב"ה יקבל תשובתינו כקרבנות
וכאישים ינחוחים לנחת רוח לפני כסא כבודו
יתברך ויתעלה (תהלים)

רבינו היה גאון הגדול מופת הדור הוא האדם
הגדול בענקים אשר הארץ האירה מכבודו הן
בחריפות ובקיאות הן בשו"ת להלכה למעשה אשר
מחיבוריו שתו בצמא תלמידי חכמים שבדורו
ופירותיו מעידין על רוב גדלו וגבורתו בתורה.
למד בישיבת הגה"ק ר' יוזפא ראזענבערג בעל יד
יוסף זי"ע ואצל הגה"ק ר' מרדכי הלוי האראוויץ
בהאלמין זי"ע ואצל הגה"ק ר' אהרן גרינבערגער
בעל דעת סופר במיהאלאוויץ זי"ע, ואצל הגה"ק ר'
נתן פייטל רייניץ במאד זי"ע ואצל הגה"ק ר' יואל
צבי ראהט אב"ד חוסט בעל בית היוצר זי"ע ואצל
הגה"ק ר' יהודה אסאד בעל דברי מהרי"א זי"ע,
ורבו המובהק היה הגה"ק ר' מנחם
אייזנשטאט בעל אמרי א"ש באונגאר זי"ע ושם
קראו רבינו "קדשים בחור" שידע בעל כל סדר
קדשים. ודר שם אצל הגה"ק ר' שלמה גאנצפריעד
בעל קיצור שלחן ערוך זי"ע.
בבחרותו כבר נראה שיהיה גאון ישראל פאר הדור
ועטרותו בסמיכת התורה הגאונים הגה"ק ר' משה
שיק בעל מהר"ם שם זי"ע הר"ק ר' זלמן לייב
טייטלבוים אב"ד סיגעט בעל ייטב לב זי"ע והגה"ק
בעל אמרי דוד זי"ע,
בשנת תרל"ז נתקבל לאב"ד האנשאוויץ ובשנת
תרנ"ז ח"י אלול בא לבאניהאד שעל שמה הוא
נקרא, ואז כבר יצא שמו הטוב ואין טוב אלא
תורה בכל העולם לגאון אדיר ומובהק ותפס
ישיבה גדולה ונאספו אליו בחורים מכל מדינות,
וגדולי תורה יצאו מבית מדרשו ומהם הגה"ק ר'
שאל ראזענבערג אב"ד ראצפערטא זי"ע הגה"ק
ר' יוסף הכהן שווארץ מראסווארדין בעל גנזי
יוסף זי"ע אשר רשום דברי תורתו, הגה"ק ר' צבי
קינסטליכער דומ"ץ באנפי הוויאד ואב"ד סעבין
זי"ע, הגה"ק ר' משה שעהנפעלד אב"ד ליקעוו
זי"ע.
כתב תלמידו הגה"ק ר' שאל ראזענבערג אב"ד
ראצפערט זי"ע הסדר היום של רבינו: ואוכל
להעיד מה שראיתי בימי בחרותי אשר באתי
לבקר בהיכלו וישבתי בצלו בחדשי הקיץ שנת
תרמ"ג ושאתי מים נאמנים ממעיני חכמתו
זכורני כי היה לי היום המלאכה ללמוד עם
בחורים קטנים ממני, והלילה למשמר לקבוע
עתים לתורה ללמוד ביחד עם רבינו, ותיכף אחר
תפלת ערבית התחלנו ללמוד עד שהגיע זמן ק"ש
של שחרית ואז קרנו את שמע ויצאנו ידי חובת
קריאת שמע שעל המיטה וקריאת שמע של
שחרית, כה היה דרכנו כל הזמן אשר הייתי
מסתופף בצלו, ובימי הקיץ הארוכים בעידנא
דהנהו קצירי ומריעי היינו רבנן הולכים למקומות
הרחצה, יצאנו בכל יום לעת רב לשוח בשדה
והלכנו הלך ודבר בדברי תורה חדשים גם ישנים
בכמה סוגיות והלכות גדולות, ולפלא היה בעיני כי
מעולם לא הוצרכו לעיין בשום ספר כי כל
העניינים אשר נתגלגלו היו שגורים בפיו לומר
אותם בעל פה ונתקיים בו ועפעפך יישירו נגדך.
וחיבר ספרים יקרים ספר שיח השדה, תבואות
השדה, חלקת השדה, פרי השדה, דודאי השדה,

נתנדב היום לעי"נ הר"ר מרדכי צבי ב"ר יוסף ז"ל תנצב"ה

נסתלק לגנזי מרומים בכ"ט אלול בשנת תרע"ו זי"ע ומנו"כ בעיר באניהאד.

צו באקומען טעגלעך די יארצייטען אימעלט צו Mosdoss@gmail.com

הל' לא דצדיקיא

תנודע נביא הרי"ק די תנאים הנכונד ביר זיין
תרוםט זייט ונפיג תתן רבינו הרי"ק רבי חסונס
תרוםטן זייט נפיג תתן רבינו הרי"ק רבי חסונס
פייג ביר תרדכו בניו תטהבם זייט ונפיג הרי"ק די
תקונס תחיר ביר תפד טנזיל בניו קרוים זיל נפסד
יום תפדו תפסד

היום מיטוואך פרשת וילך ג' תשרי צום גדליה חל היארצייט של הגה"ק בעל מגן אברהם מקאליש

רבינו אברהם אבלי ב"ר חיים הלוי זי"ע

נסתלק לגנזי מרומים ג' תשרי תמ"ג זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

רבינו הגה"ק רבי אברהם אבלי הא"י גאמבער מקאליש בעל מגן אברהם נואך בשנת פ"ט גאמבין אמ"ו הגה"ק רבי ת"ס הא"י צומ"ץ גאמבין הי"צ זי"ע שנהרג על קצוה ה' בשנת תט"ו על צ' הקאמאקען se הער הצורר תמאטליצקי מ"א"ע

ביאור על המגן אברהם, היה לגלול נשמתו של רבינו בעל מגן אברהם, שהרשוהו לודת שנית לעולם הזה, כדי לבאר ולפרש את ספרו שלא הספיק לפרשו כל צרכו בגלגול הקודם. (עבודת עבודה שיחות)

נכון לציין מה שכתב הגה"ק רבי שמואל הכהן שאטין [בעל מהרשש"ך] אב"ד דרמשטט פראנקפורט בעל כוס הישועות זי"ע על רבינו: הספר מגן אברהם הנה המחבר ההוא הייתי מכירו הטיב כי כל ימינו כל עסקיו היה בתורת ה' יום ולילה, ולמד לשם שמים ולא

לשם יוהרא להתפאר במעשה ידיו וכוונתו לא היה לומר קבלו דעתי ולקבוע הלכה כדעתו וסברתו רק בדרך משא ומתן והמעין יבחר. טרם פטירתו בשנת תמ"ג ביקש בצוואתו שלא לכתוב כל תואר על המצבה מלבד: פ"נ רבי אברהם אבלי, מחבר ספר. נסתלק לגנזי מרומים צעיר לימים כבן מ"ו שנים בעיר קאליש ג' תשרי בשנת תמ"ג ושם מנוחתו כבוד. נשאר אחריו בנו היחיד הגה"ק ר' חיים מקלימנטוב זי"ע זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

רבינו עוד היה רך בשנים כשנתפרסם לגאון הגאונים חריף עצום, יומם ולילה עסק בתורה בקדושה ובטהרה. והיה בקי בגולה בש"ס ופוסקים ובתורת הנסתר, זכה לגילוי אליהו הנביא, ידע בעל פה כל כתבי האר"י וספר הכוונות אך ברוב ענוותנותו כתב כי אין לו עסק בנסתרות.

כשהגיע לפרקו נשא לבתו של הגה"ק ר' משה יקותיאל קויפמאן כ"ץ אב"ד קוטנא בעל לחם הפנים - חקי חיים זי"ע בן הגה"ק ר' אביגדור זי"ע

רבינו התפרנס כמלמד תינוקות בעיר קאליש, ולאחר שנודע לבני קהילתו על גדולתו בתורה מונה כראש בית הדין בקאליש. שם תפס ישיבה וגדולי ישראל יצאו מבית מדרשו, וגדולי הדור משכימים לפתחו לשאול ממנו ולבאר כל חמירא, ואף שהיה בעל יסורים גדולים לא שקט ולא נח, למד ולימד וחיבר חיבורים.

בשנת תכ"ה החל בכתבת פירוש על השו"ע חלק אורח חיים, כידוע חיי רבינו בדחקות נורא ומסופר שכתב את חיבורו על כותלי הבית, מפני שלא

מתורתו של רבינו

על מה שכתב המחבר אף מי שאינו נזהר מפת של עכו"ם, בעשיית צריך לזיהור, דמי שהולך בדרך אין צריך להמתין עד שיזדמן פת ישראל רק השיעור ד' מילין כמפורש בססי' קי"ב ביו"ד דלא קיבלו עליהם להחמיר בי' ימי תשובה יותר ממי שזוהר בפת עכו"ם כל ימות השנה. (סימן תר"ג)

בעיני המנהג שלוקחין תרנגולות לכפרות בערב יום הכיפורים, שלא ליקח דבר הראויה להקרבה כגון תורין ובני יונה, שלא יהא נראה כמקדש קדשים בחוץ. (סימן תר"ה)

על מה שכתב רמ"א שנהגו ללבוש בגדים לבנים ונקיים ביום הכיפורים, דוגמת מלאכי השרת, וכן נוהגין ללבוש הקיט"ל שהוא לבן ונקי, גם הוא בגד מתים, ועל ידי זה לב האדם נכנע ונשבר, דלטעם שיהיה דוגמות מלאכי השרת, אין הנשים לובשות לבנים, דאין יכולין להיות כמלאכים, דעיר גברים כתוב כמ"ש גבי טבילה. ומכל מקום בקיטל יכולת ללבוש שיכנע לבס. (סימן תר"י)

היתה לו מספיק מומן לקנות נירות לכתוב עליו את חיבורו. וכמו כן כתב חיבורו בלשון קצר, ובמקומות רבים בספרו מרמז לעיין במקום אחר, וצריכין להתייגע להבין אל מה כוונתו. כעבור שש שנים סיימו וקראו בשם נר ישראל אך לא הדפיסו. כאשר בנו הגה"ק ר' חיים הביאו לדפוס לאחר הסתלקות אביו שינה את שמו ל' מגן אברהם, ספרו נתקבל להלכה בכל תפוצות ישראל, ונתיסדו חבורות חבורות ללמוד שו"ע עם מגן אברהם.

בשנת תנ"ב נדפס ספרו יחד עם פירוש הטו"ז, ולרוב עמקותו של רבינו נתחברו הרבה פירושים לפירושו, והמיוחד שבכולם על ידי הגה"ק ר' שמואל קעלין בעל מחצית השקל זי"ע אשר האיר דברי המחבר. ומספרים שהרה"ק מבעלזא זי"ע אמר שהיה להמחצית השקל גלגול מנשמת המג"א. וכמו כן כתב מרן רבינו הרה"ק רבי משולם פייש מטאהש בעל עבודת עבודה זי"ע: מקובל בפי העולם כי הגה"ק רבי שמואל קעלין ז"ל אשר חיבר ספר מחצית השקל

אידן האבן שוין געזעהן ישעות מיטען מנדב זיין א טאג אדער א חודש דעם הלולא דצדיקיא, רופט שוין צו מנדב זיין אין א שטאט אבער איבער די גאנצע וועלט הזכות הצדיקים וועט זיכער מגין זיין פאר אייך עב"ג בב"א רופט. 1866-368-6724 ווי אויך אויב זעהט איר נישט דעם הלולא דצדיקיא אין אייער בית המדרש ביטע רופט

הל' לא דצדיקיא

תנועה לבני החרוץ... תרומות זיוע ונפיש תתן רבני החרוץ... תרומות זיוע ונפיש תתן רבני החרוץ... תרומות זיוע ונפיש תתן רבני החרוץ...

היום פרייטאג עש"ק פרשת זילך שבת שזבה ה' תשרי חל היארצייט של הגה"ק

שו"ב בק"ק ראדאווין

רבי חנוך הענדיל ב"ר שלמה זלמן זי"ע

נסתלק לגנזי מרומים ה' תשרי תרפ"ז זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

רבינו הגה"ק רבי חנוך הענדיל עכטער 1822 ק"ק ראדאווין זי"ע אחי הרה"ח ר' גבריאל יוסף ע"ה 2222 הרה"ק ר' ישראל האגער מו"ש'ץ בעל אהבת ישראל זי"ע נאצט בטארטקאז עגנת תרי"א לאב"ו הגה"ק ר' אלמה זלמן 1822 זי"ע

העולם עד לקצהו השני אינו ראוי לכך. (מפי חתנו הרה"ח ר' לייבל שטענגער)

לאחר פטירת רבו האמרי ברוך זי"ע בשנת בכו' כסלו תרנ"ג המשיך לנסוע כחסיד מובהק אל בנו הרה"ק ר' ישראל האגער בעל אהבת ישראל מווישניץ זי"ע

וסיפר שהיה לו ילד בשם אברהם אהרן שהיה סגי נהור רח"ל, וכל טיפולי הרופאים לרפאותו לא הועילו בהגיע הילד לגיל שלוש נסע אל רבו האמרי ברוך זי"ע והפציר מאוד לקבל ברכתו לרפואה שלימה עבור הילד בנו. יעצו הרבי שישע אל הרה"ק ר' חנוך הענדיל מאלעסק זי"ע.

[שהיה מפורסם במופתיו] וייושע. התרגש רבינו לשמע הצעה, דפק על השלחן ואמר: אבותיי כיתתו רגליהם והזילו דמעות בקאסוב ווישניץ, והרבי שולח אותי למרחקים לאלעסק?

לשמע דבריו הנחרצים, התרצה הרבי ואמר לו: מה אתה עושה כזה געוואלד? ל וקחים צמח מערלית בעד שלושה גראצער (סכום פעוט) ושמים על העיניים, וזה עובר! וכדבריו הקדושים כל היה, כאשר ימים ספורים לאחר שובו לביתו, נכנסה ערלית לביתו והבחינה שהילד ממשש בידיו בהליכתו (שהרי לא ראה)

לשאלתה על סיבת הדבר, סיפרו לה על מצוקת הילד, מה הביעה אמרה האשה: קונים אצלי בשלש גראצער צמח פלוני, ושמים על העיניים. ואכן כך עשו, ולמרבה הפלא לאחר כמה ימים נפקחו עיני הילד והחל לראות. וכאשר בישר על כך הרה"ק חנוך הענדיל רבו, ציוה עליו שלא יעשה מכך עסק ולא ירסם את הדבר. (מפי חתנו הרה"ח ר' לייבל שטענגער)

בשנת תרפ"א כשהגיע רבינו לגיל שבעים שנה נכנס אל רבו בעל אהבת ישראל זי"ע וביקש להפסיק במלאכת השחיטה, כיון שחשש לבריאות גופו מחמת העבודה במאומצת בגיל שכזה, באותה שעה נכח בחדר גם אחיו הרה"ח ר' גבריאל יוסף ע"ה משב"ק של אהבת ישראל, הרגיעו הרבי וקרא לעומתם: גיין וועלען מיר אלע אינאיינעם (ששלתם ילכו כאחד) למרבה הפלא הסתלקו אכן שלושתם בשנת ע"ב לחייהם. (קשר איתן)

עד יומו האחרון נשאר לשמש כשו"ב דראדאווין. נסתלק לגנזי מרומים ה' תשרי בשנת תרפ"ז ומנוחתו כבוד בבית החיים בראדאווין.

נשאר אחריו בנו הר"ר חיים עזריאל והר"ר אברהם אהרן מזוו"ר. ומזווי"ש הר"ר גבריאל יוסף, והר"ר דוד. זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן.

רבי הענדיל היה יודע באהבתו את הבריות כאשר בליבו הרחום הרבה פעלים בעשיית טוב וחסד אין קץ, בעת שצעד ברחובה של עיר היו נכרכים סביבו שבורי לב, יתומים ואלמנות ומשיחים בפניו את מצוקותיהם, ביוזעם שיעמוד לימנים ולא יעזבם עד שיתמלא כל צורכם ומבוקשם.

מלאכת השחיטה המשיך במסורת אבותיו, מתחילה שימש כשו"ב בעיירה טשעריש, ולאחר תקופה של שנים כשהתרבו הוצאותיו בשל נישואי צאצאיו, ובאותה תקופה התפנה תפקיד השו"ב בק"ק ראדאווין שהיתה עיר גדולה, עבר לשמש בא כשו"ב.

כשהגיע לפרקו נשא להרבנית הצדיקת מרת העניא ע"ה בת הרה"ח ר' יהודה לייב רובין ז"ל, וכאשר נתאלמן בצעירותו מזוגתו החשובה, ונשאר ממנה עם יתומים רכים ואומללים, נשא בזיווג שני את מרת חיה רבקה ע"ה בת הרה"ח ר' דוד ע"ה

כמסורת בית אבותיו היה דבוק ומקושר לצדיקי בית קאסוב ווישניץ. תחילה הסתופף בצל של הרה"ק ר' מנחם מענדל האגער מווישניץ בעל צמח צדיק זי"ע,

ולאחר הסתלקותו ליל שבת בראשית כ"ט תשרי ערב ראש חודש מרחשון בשנת תרמ"ה נסע לממלא מקומו הרה"ק ר' ברוך מווישניץ בעל אמרי ברוך זי"ע ודבק בו בכל עוז.

וסיפר שבפעם הראשונה שנכנס עם קוויטעל אל רבו האמרי ברוך, פרץ הרבי בבכי ואמר: כלום ראוי אני לקבל קוויטעלעך, מי שאינו צופה מקצה

ראדאווין בית המדרש

פאר בלוז 18 קענט איר האבען די זכות היום לע"נ אייערע קרובים וכד' און פאר \$26 די זכות היום איבער די וועלט וואס ווערט געזעהן ביי טויזענטער מענטשען א יעדען טאג רופט שוין

1866-368-6724

די זכות הצדיקים וועלען מגן זיין אויף אייך עב"ג בב"א.

אידן האבן שוין געזעהן ישעות מיטען מנדב זיין א טאג אדער א חודש דעם הלולא דצדיקיא, רופט שוין צו מנדב זיין אין א שטאט אבער איבער די גאנצע וועלט הזכות הצדיקים וועט זיכער מגין זיין פאר אייך עב"ג בב"א רופט. 1866-368-6724

גימור מרובע

גם לחוברות בהידוק סיכות

גרפומט גאים לשרת אתכם נאמנה עם הציוד החדש ביותר
 בואו להכיר את המכונה החדשה להדפסת קונטרסים וחוברות
 מהירה יותר, גימור מרובע (כמו פוני), וגם בגודל A6, עד 200 עמ'

דפוס דיגיטלי מקצועי | כל שירותי הדפוס והצילום

רחוב אהלי יוסף 5 פינת בר אילן, ירושלים. טל': 02-5337722 | פקס: 02-5383018

דוא"ל: g5337722@gmail.com | שעות פתיחה: א'-ה': 10:00-19:00 יום ו': 10:00-12:00